

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 10., LETO: XXVIII

JESENICE, DNE 15. MARCA 1979

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

V LANSKEM LETU JE BILO POPREČNO DNEVNO ODSOTNO 1175 DELAVCEV

Čprav nas le še pol meseca loči od zaključka prvega tromesečja, ko bodo naši delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih pred ugotovitvijo periodičnega obračuna ponovno obravnavali in ocenjevali rezultate svojega dela in poslovanja, je prav, da se še enkrat soočimo s celovito problematiko kadrovske dejavnosti v Železarni v preteklem letu, ki jo povzemamo iz letnega poslovnega poročila Železarne. To se nam zdi še toliko bolj potrebno, ker je bilo to vprašanje očitno premalo kompleksno prisotno pri zadnjih obravnavah poslovanja in gospodarjenja.

Zadnji dan lanskega leta je bilo v Železarni skupaj zaposlenih 6.653 delavcev ali 99 več kot v letu 1977 in

153 več kot v letu 1976. V letu 1978 je bilo v Železarni poprečno zaposlenih 6.617 delavcev ali 86 več kot leto poprej, vendar pa 168 manj kot je predvideval plan. Poročevalci na-

vajajo, da plan ni bil dosežen zaradi pomanjkanja moških v občini in bližnji okolici, zaradi neustrezne ponudbe iz ostalih krajev pa tudi zaradi premajhnih kapacitet samskih domov.

V lanskem letu je sklenilo delovno razmerje s temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi 949 delavcev ali 199 več kot v letu 1977. S tem pa se stanje ni izboljšalo, saj je v istem času prekinilo delovno razmerje 865 delavcev, oziroma 190 več

(Nadaljevanje na 7. strani)

SAMOUUPRAVNIM DELOVNIM SKUPINAM

PREDLOG OBLIKOVANJA IN DELITVE SSP

V tej številki objavljamo predlog oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1979. Gradivo je namenjeno razpravi na samoupravnih delovnih skupinah, delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti pa naj do 31. marca 1979 uskladijo morebitne pripombe in sprejmejo ustrezne sklepe. Uskladitev pripomb in predlogov med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi bo izvedel delavski svet Železarne.

OSNUTEK STATUTA ŽELEZARNE

V današnji prilogi je objavljen osnutek statuta železarne Jesenice. S tem se začne enomesečna javna razprava na osnovi sklepa seje delavskega sveta Železarne z dne 27. februarja letos.

Pred javno razpravo je navedeni samoupravni splošni akti obravnaval odbor za uresničevanje zakona o združenem delu, ki ga je kot delovni osnutek posredoval delavskemu svetu Železarne, da odloči ali je zrel za javno razpravo. Ker je delavski svet sledil predlogu odbora in ocenil, da je statut zrel za nadaljnji postopek, le-tega daje v razpravo.

S statutom zaključujemo obdobje organizacijske in statusne ureditve razmerij med temeljnimi organizacijami in dokončno oblikovanje delovne organizacije. Čprav je sprejem nekoliko v zamudi pa vendar to ne zmanjšuje pomembnosti razprave. Statut je razpet po svoji vsebini med zakonom o združenem delu in samoupravnim sporazum o združitvi v Železarno in je največkrat izpeljava ene kot druge pravne podlage. Taka ureditev izhaja iz pooblastil, ki so določena neposredno v zakonu in pa iz pooblastil, ki smo jih določili delavci v samoupravnem sporazumu o združitvi.

V vsebini se ni bilo mogoče izogniti poleg že klasičnih statusnih opredelitev, tudi samoupravnim organom, samoupravnemu odločanju, delavcem s posebnimi pooblastili, poslovnemu odboru, notranji arbitraži in še drugim področjem, ki so naslovi posameznih poglavij. Kot posebnost opozarjamo na določitev postopka za sprejem samoupravnih splošnih aktov, ki doslej ni bilo urejeno. Sam osnutek pri- naša s seboj tudi tiste napake, ki smo jih storili že v samoupravnem sporazumu, zato je potrebno, da glede na izkušnje, v javni razpravi še posebej, namenimo pozornost takšnim vprašanjem.

KLJUČ REŠITVE V DOHODKOVNIH ODNOSIH

V prvih dveh mesecih smo delavci v TOZD Hladna valjarna Bela dosegli spodbudne rezultate pri doseganju planirane proizvodnje, vendar pa sedaj že nekoliko zaostajamo za kvalitetnim asortimentom, kar pa seveda nismo samo sami krivi.

Komunisti v TOZD Hladna valjarna Bela smo v preteklem tednu analizirali vzroke za sedanje stanje, ki postaja iz dneva v dan bolj kritično. Zato želimo sprožiti akcijo, v kateri bi nam skušali pomagati vsi tisti, ki so soudeleženi v našem proizvodnem procesu. V začetku leta

smo si izdelali akcijski program, da bi lahko potem mesečno zasledovali odmike od začrtanih ciljev in da bi na osnovi ugotovitev takoj lahko ukrepali. V lanskem letu, ko smo ugotavljali te odmike, smo se znašli v dilemah, ker nismo vedeli, ali so

(Nadaljevanje na 8. strani)

PRI DODAJNIH MATERIALIH ZA VARJENJE NADOKNADITI ZAMUJENO

Železarna Jesenice je s svojo 40-letno tradicijo proizvodnje dodatnih materialov tako v količinskem kot tudi asortimentskem pogledu vodilni proizvajalec v SFRJ.

Od leta 1960 je železarna Jesenice med drugim proizvajalec elektrod za nerjavne materiale. Asortimentsko strukturo tovrstnih dodatnih materialov, smo izpopolnili z licenčno pogodbo firme Oerlikon. Na domačem tržišču smo izvršili ustrezne aktivnosti za pospešitev prodaje teh ma-

terialov in smo pri tem naleteli na sorazmerno velik interes domače predelovalne industrije. Pri tem smo morali opraviti z zelo hudo zunanjo konkurenco kot, na primer, Böhler, UTP, Messer Griesheim, Essab, Arcos, Edel Entecto in dru-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSEBNI DOHODEK V FEBRUARJU

Informacija o osebnem dohodku za februar bo tokrat dosegla železarje nekoliko prepozno, saj bo večina imela že pred prihodom glasila v rokah svoj mesečni zaslužek. Sicer pa ni njen osnovni namen obveščanje vnaprej. Pojasniti želimo posamezne postavke v obračunskem listu osebnega dohodka takšne in kot običajno se bomo tudi tokrat zadržali največ na ravni Železarne, omenili pa bomo le TOZD z izjemnimi odstopanji.

V februarju ugotavljamo porast osebnega dohodka za 3,9% v primerjavi z januarjem. To povečanje izvira v največji meri iz povečanja osnovne vrednotenja sestavnih delov, pomemben vpliv na to pa ima tudi število dopustov na dela prost dan. Ure teh dopustov ne povečujejo celotne-

ga sklada plačanih ur, zato je osebni dohodek za plačano uro močno porasel in znaša 39,17 din. To je 11,5% več kot januarja. Število plačanih ur na osebo se je zmanjšalo za 13 ali 6,8%, zato povečanje osebnega do-

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRODAJA V FEBRUARJU BOLJŠA KOT LANI, VENDAR POD PLANOM

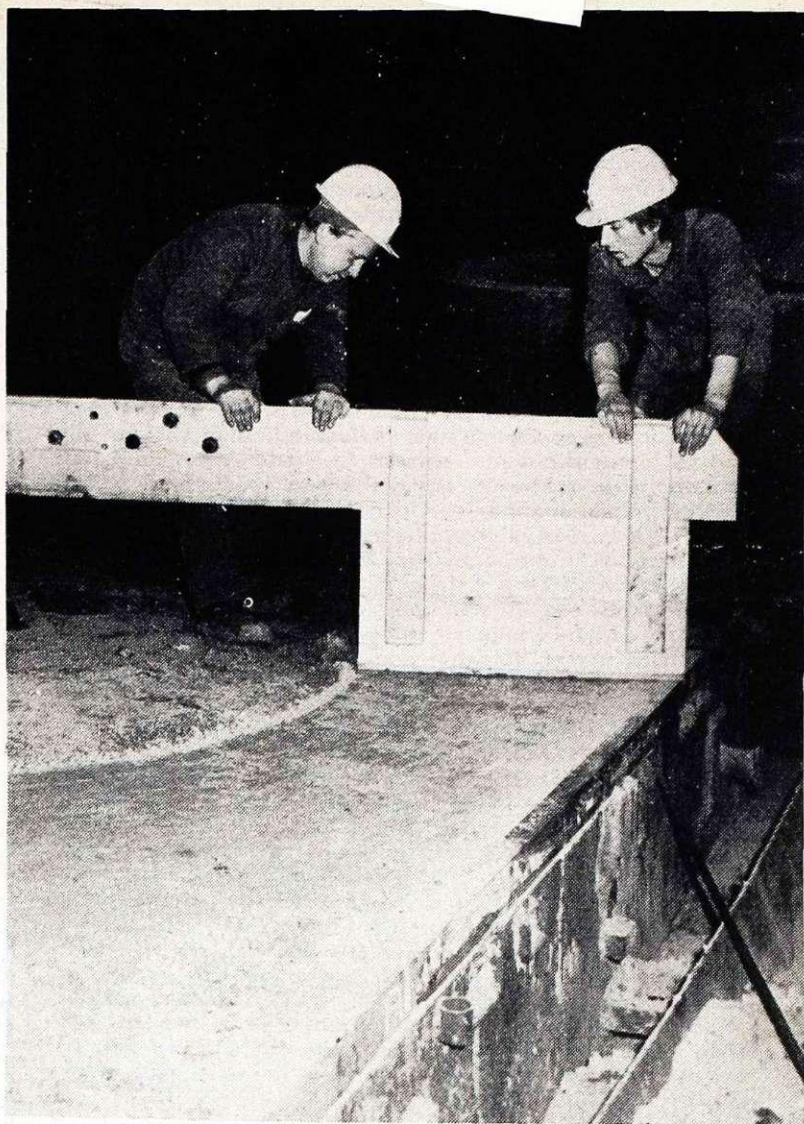
V februarju je bilo prodano 37.705 ton naših izdelkov, kar je za 4% manj od planirane količine. S tem je bilo ustvarjene 483.833.039 din osnovne realizacije, kar je za 5% manj od plana.

Povprečna prodajna cena osnovnih proizvodov je za 2% nižja od predvidene. Če upoštevamo še realizacijo storitvenih TOZD (8,6 milij. din), ostalo realizacijo (3,5 milij. din) in Kovinoservis (0,7 milij. din), smo v februarju s 496,6 milij. din zunanje realizacije zaostali za 5% za planirano vrednostjo prodaje. V primerjavi z lanskoletnimi rezultati v februarju je letošnja prodaja po količini za 2% ali 565 ton večja, po vrednosti pa za 26% ali 101,5 milij. din večja.

Gledano po posameznih TOZD so svoj količinski plan prodaje najbolj

presegli v TOZD Livarna (za 38%), dosegli pa so ga še v TOZD Valjarna debele pločevine, HV Bela in Jesenice, Žičarna, Jeklovlek, vse ostale TOZD pa so pod planom. Vrednost prodaje pa je višja od planirane povsod, razen v TOZD Valjarna bluming-štekel, Hladna valjarna Bela, Vratni podboji in Elektrode, k čemur so pripomogle predvsem povišane prodajne cene. Najvišjo prodajno ceno smo dosegli pri rondelah (30.904 din/t), najnižjo pa v TOZD Valjarna žice in profilov (7840 dinarjev na tono).

(Nadaljevanje na 9. strani)

Sodelavca livarja

PLANICA 1979 OBČINSKI, SLOVENSKI IN JUGOSLOVANSKI SMUČARSKI PRAZNIK

V naslednjih treh dneh bodo planiške fanfare, komponirane po motivu stare domoljubne pesmi Triglav moj dom, ponovno zadonele v dolini pod Poncami in prek malih ekranov v domovih milijonov gledalcev na vsej zemeljski obli. Planica bo že drugič gostiteljica, tokrat petega svetovnega prvenstva v smučskih poletih, gostiteljica najboljših letalcev — orlov iz Evrope in Amerike.

Planica letos proslavlja tudi dva jubileja — 45 letnico stare velikanke z rekordom 132 metrov in desetletnico nove velikanke z rekordom 172 metrov in najdaljšo daljavo, ki jo je kdajkoli preletel katerikoli smučar — letalec, pa čprav z dotikom — 181 metrov, ki jo je dosegel naš Bogdan Norčič. Prva Bloudkova mojstrovina, druga pa mojstrovina bratov Lada in Janeza Goriška.

Letos mineva 171 let, odkar je Norvežan Olaf Rye zabeležil prvi svetovni rekord — 9,5 metra. Mineva pa tudi 43 let, odkar je Sepp Bradl iz Avstrije prvič v zgodovini in to v naši Planici, poletel na 101 meter.

Vse to daje naši Planici svetovni sloves. Zaupanje take prireditve pa tudi priznanje našim smučarskim organizatorjem in prizadevanjem naše socialistične samoupravne družbe, ki izredno pozornost namenja telesni kulturi. Zato ima planiška prireditev tudi širši jugoslovanski značaj. Pokroviteljstvo nad V. svetovnim prvenstvom v smučskih poletih je prevzel predsednik Tito, sekretar predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije Stane Dolanc pa je predsednik častnega odbora.

Današnjemu uradnemu treningu na 165 metrski letalnici, na katerem morajo nastopiti vsi prijavljeni tekmovalci, bodo v petek, soboto in nedeljo sledila tekmovanja za najboljšega letalca na svetu. Ali bo Planica ponovno rekorderka ali ne bo, to v tem trenutku ni niti toliko pomembno kot to, da bi tekmovalci potekali najboljše, v lepem vremenu, in s prijetnim duhu in v zadovoljstvu vseh letalcev in tisočev obiskovalcev iz domovine in zamejstva.

Planica bo brez rekorda ostala v zgodovini smučskih poletov velika in nedosegljiva po svoji idiličnosti, obkrožena z vencem gora. Velika in nepozabljena pa mora ostati tudi zaradi našega gostoljubja do junakov Planice in tisočev obiskovalcev in našega resničnega športnega odnosa in priznanja vsem, ki se bodo v teh dneh spuščali prek velikanke.

PROIZVODNJA V FEBRUARJU ŠE VEDNO RAHLO POD PLANOM

Uresničevanje z gospodarskim načrtom predvidene skupne in gotove proizvodnje je bilo v februarju sicer boljše kot v januarju, vendar še vedno pod planom. Pri skupni proizvodnji smo dosegli 98,4% in pri gotovi 93,5%.

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v februarju obratovala dobro in sta gospodarski načrt proizvodnje presegle za 2%. Dosežena je bila specifična poraba koks 650 kg na tono grodlja, kar je za deset kilogramov na tono manj kot je bilo načrtovano in znatno boljše kot v januarju, ko so bile težave s pomanjkanjem rude. To je doslej najnižja mesečna specifična poraba koks na naših plavžih.

TOZD JEKLARNA

Martinarna je v februarju obratovala s petimi SM pečmi in je z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo precej preseгла. Ni pa dosegla precej višje postavljene

operativnega programa zaradi težav z vložkom, ki so povzročile daljše čase trajanja šarž na SM pečeh in s tem tudi nekoliko nižjo proizvodnjo.

V elektro jeklarni je bil zaradi predvidene zamenjave dna na ASEA električni peči, ki naj bi trajala tri dni, operativni program postavljen za 600 ton nižje kot gospodarski načrt. Vendar je tudi pri temu manjkalo 332 ton do njegove realizacije. Vzrok je bil predvsem v premajhni teži posameznih šarž.

Pri izpopolnjevanju kvalitetnega asortimenta je martinarna izdelala 93,1% po programu naročenih šarž in elektro jeklarna 82,6%. Ob upoštevanju dogovorjenega tehnolo-

(Nadaljevanje na 3. strani)

OSEBNI DOHODEK V FEBRUARJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

hodka poprečno na zaposlenega znaša le 3,9 % oz. 266 din. Tako je bil v februarju izplačan poprečni osebni dohodek v višini 7016 din na zaposlenega. Sama številka nam pove sorazmerno malo. V primerjavi s poprečjem leta 1978 je za 16,3 % višja, znatno višja pa je tudi od poprečnega osebnega dohodka v gospodarstvu SRS za leto 1978. Vendar je to le enostransko. Struktura osebnega dohodka nam daje kompletnejšo sliko naših zaslužkov (tabela 1).

Iz sredstev delovne organizacije smo namenili v februarju 45.849 tisoč din za neto osebne dohodke. To ustreza bruto znesku 62.389 tisoč din. Skupno izplačilo je povečano še za nadomestilo za bolezensko odsotnost nad 30 dni in refundacije drugih organizacij, tako da znašajo skupna sredstva neto osebnih dohodkov 46.938 tisoč din.

Strukturo osebnega dohodka prikazujemo po dveh kriterijih: — izhodišče strukture je skupno izplačani neto osebni dohodek, — izhodišče strukture je iz sredstev TOZD izplačani neto osebni dohodek.

Največji delež osebnega dohodka odpade na obračunsko postavko: 51,8 % skupnega izplačila, oziroma 53,0 % sredstev za osebne dohodke, ki bremenijo TOZD.

Učinkovitost izvajanja del, merjenja z normo, premijo, stimulacijo za proizvodnjo in oceno delovnega prispevka, predstavlja 27,5 % oz. 28,1 % osebnega dohodka.

Dodatek za delovno dobo odtehta v skupnem osebnem dohodku le 4,1 % oz. 4,3 %, kar kaže, da je tovrstno vrednotenje minulega dela v močno podrejenem položaju.

Delež neidentificiranega dopusta na prost dan je precejšen, vendar se bo v naslednjih mesecih močno zmanjšal, saj smo skupen fond dni tega dopusta v prvih dveh mesecih izčrpali že za eno tretjino.

Posebno pozornost pa je potrebno nameniti dodatkom za delo v posebnih časovnih pogojih. Najvidnejše mesto zajema dodatek za nočno delo. Poprečno na zaposlenega le-ta znaša 126 din ali 1,8 % oz. 1,9 % osebnega dohodka. V februarju je bilo opravljenega sorazmerno malo nadurnega dela, zato znaša tovrstni dodatek le 1,2 % oz. 1,3 %. Nedeljski dodatek je dokaj standarden in se giblje okrog 1,1 %, nekoliko večji je le v mesecih s petimi nedeljami. Skupni dodatki za delo v posebnih pogojih znašajo tako 291 din na osebo ali 4,1 % oz. 4,3 % osebnega dohodka. Brez teh dodatkov oz. tovrstnega dela bi znašal poprečni osebni dohodek v februarju 6725 din. V mesecih s prazniki je vpliv dela v posebnih časovnih pogojih še mnogo večji.

Dodatek za posebno oteženo delo ne predstavlja velikega deleža v skupnem osebnem dohodku, vendar moramo upoštevati dejstvo, da gre tu le za tista dela, ki se pojavljajo le občasno, medtem ko je v splošnem vsa teža dela zajeta že v osnovnem vrednotenju del.

Bolezenska odsotnost se je v februarju močno povečala, saj zajema skupaj kar 5,5 % osebnega dohodka. Od tega je boleznih do 30 dni 58.267 ur, nad 30 dni pa 36.365 ur. Dolej sta bili obe vrsti bolezenske odsotnosti dokaj uravnoteženi, zato si lahko ta velik premik razlagamo z večjo obolevnostjo za gripo in ga ne smemo uvrščati v trend gibanja bolezenske odsotnosti.

Osebni dohodek za 182 ur je večji kot na zaposlenega, zaradi majhnega števila plačanih ur. Prikazujemo ga pa zato, ker nekatere statistike temeljijo na teh podatkih.

V februarju smo bili železarji znatno bolj učinkoviti kot v januarju. V nekoliko več urah kot januarja smo izdelali precej več ton skupne in gotove proizvodnje. To se pozna v učinku, ki je za 1 % večji, prav toliko pa je višja tudi stimulacija za proizvodnjo. Vendar s tem uspehom ne

moremo biti zadovoljni še posebno, če primerjamo februarjski dosežek z uspehi istega meseca lanskega leta, ko smo z manjšim številom učinkovitih ur izdelali večjo proizvodnjo in se je to znatno izražalo tudi v nagrajeni učinkovitosti.

Februarjski osebni dohodek je za 16,3 % višji od poprečja leta 1978, življenjski stroški pa so v istem obdobju porasli za 11,4 %. Če pogledamo dve leti nazaj, pa ugotovimo še večjo prednost v rasti osebnega dohodka. Višina osebnega dohodka leta 1976 je znašala 70,1 % poprečnega osebnega dohodka železarja,

TABELA 1: STRUKTURA OSEBNEGA DOHODKA ZA FEBRUAR 1979

Vrsta izplačila	din v masi	din na fiz. zaposl.	din za 182 ur	struk-tura 20 = 100	% 17 = 100
1. Obračunska postavka	24.315.478	3.635	3.696	51,8	53,0
2. Učinek (norma, premija)	8.385.717	1.254	1.275	17,9	18,3
3. Stimulac. za proizv.	1.412.447	211	215	3,0	3,1
4. Ocena del. prispev.	3.092.967	462	470	6,6	6,7
5. Skupaj 1-4	37.206.609	5.562	5.656	79,3	81,1
6. Dodatek za del. dobo	1.926.303	288	293	4,1	4,3
7. Neidentificiran dopust na prost dan	2.340.082	350	356	5,0	5,1
8. Skupaj 5+6+7	41.472.994	6.200	6.305	88,4	90,5
9. Dodatek za delo ponoči	840.354	126	128	1,8	1,9
10. Nadurni dodatek	593.416	89	90	1,2	1,3
11. Nedeljski dodatek	509.740	76	77	1,1	1,1
12. Skupaj 9+10+11	1.943.510	291	295	4,1	4,3
13. Dost. za otež. delo	515.820	77	78	1,1	1,1
14. Ostali dod. dopl.	388.241	58	59	0,8	0,8
15. Skupaj 8+12+13+14	44.320.565	6.626	6.737	94,4	96,7
16. Nadomestilo OD za bol. odsotnost do 30 dni	1.528.392	228	232	3,3	3,3
17. Skupaj 15+16 OD plačan iz sr. TOZD	45.848.957	6.854	6.969	97,7	100,0
18. Nadomestilo OD za bol. odsotnost nad 30 dni	1.019.185	152	155	2,1	2,2
19. Ostale refund. OD	70.118	10	11	0,2	0,2
20. Skupaj izpl. neto OD	46.938.260	7.016	7.135	100,0	102,4

TABELA 2: PREGLED UR, ZASLUŽKOV IN ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV

Obdobje	ur/os	din/h	din/os	din/182 ur	% učin-ka	ind. OD 1. 1978 = 100	ind. življ. stroš.
I. 1976	189,0	22,37	4.227	4.071	31,9	70,1	74,0
I. 1977	189,6	25,86	4.904	4.707	33,0	81,3	86,4
I. 1978	188,9	31,94	6.034	5.813	34,6	100,0	100,0
II. 78	179,7	27,90	5.013	5.078	35,1	83,1	95,5
I. 79	192,2	35,12	6.750	6.392	32,7	111,9	110,7
II. 79	179,1	39,17	7.016	7.129	33,7	116,3	111,4
I- II. 79	185,7	37,08	6.885	6.749	33,2	114,1	111,2

Vse TOZD so za februar izplačale večje osebne dohodke kot v januarju, izjema je le TOZD Hladna valjarna Bela. Sobotnih dopustov so koristili manj kot v januarju, za 1 % je nižja premija, za 2 % stimulacija za proizvodnjo (proizvodnja je bila nižja za več kot 500 ton), število ur pa je manjše kar za 16, da ne govorimo še o dodatnem vplivu januarjskih praznikov.

Tokrat je TOZD Livarna najbolj povečala osebne dohodke. Za pojasnilo sta potrebna le dva elementa:

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

medtem ko je delež življenjskih stroškov 1976 v letu 1978 skoraj 4 % višji — enostavnije rečeno: osebni dohodki so se dvignili za 42,7 %, življenjski stroški pa za 35,1 %. Se bolj ugodna primerjava je z letom 1977. V letu 1978 je porasel osebni dohodek za 23,0 %, življenjski stroški pa za 15,7 %. Rast realnih osebnih dohodkov je torej po statističnih podatkih nesporna.

Najnižja kategorija osebnih dohodkov je v februarju znašala za 173,4 ure 3479 din na zaposlenega. Na 182 ur znaša najnižji osebni dohodek 3650 din. To je znatno več od določenega minimalnega osebnega dohodka, kar potrjuje, da so najenostavnejša dela v Železarni tudi družbeno priznana dovolj vrednotena.

»Zadeve splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite se čedalje bolj opravljajo, da tako rečem, z delom in ob delu, postajajo torej del rednih vsakodnevnih dejavnosti in delovnih nalog. Delovni ljudje in občani — samoupravitelji sami organizirajo svojo obrambo in samozaščito v delovnih in družbenopolitičnih skupnostih, na družbene, za to posebej organizirane ustanove, kot so jugoslovanska ljudska obramba in varnostne službe, pa prenašajo samo nujne skupne zadeve. Tarko v praksi zagotavljamo podružbljanje obrambne funkcije, ki je v drugih družbenih sistemih odtujena od delovnega človeka. To je praktično uresničevanje marksističnega koncepta oboroženega ljudstva.« (Predsednik Tito na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije.)

Prav gotovo je dosežen razvoj splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite posledica zavestnega delovanja vseh organiziranih socialističnih sil naše družbe in vedno bolj prevladujočega spoznanja naših delovnih ljudi in občanov, da smo le z angažiranjem vseh sil in sredstev in ustreznim obrambnim in zaščitnim organiziranjem sposobni se upreti različnim oblikam zunanega in notranjega ogrožanja oblasti delavskega razreda, enakopravnosti in bratstva ter enotnosti naših narodov in narodnosti ter temeljev socialističnega samoupravnega sistema. Zato je in bo ena temeljnih nalog na tem področju, nadaljnje izpopolnjevanje in utrjevanje samoupravnega organiziranja obrambe in zaščite, ob istočasnem usposabljanju vseh delovnih ljudi in občanov, zlasti mladih, za obrambo in zaščito v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih.

Če bi poskušali vse to presojati skozi konkretno prakso v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naše železarne, potem bi morali ugotoviti, da smo dovolj preudarno in domiselno organizirani na področju obrambe in družbene samozaščite, da pa verjetno vsa ta organiziranost še nima prave vsebine, oziroma da v samoupravnih aktih opredeljene naloge še niso dovolj akcijsko zaživele.

Verjetno smo pri vseh dosedanjih prizadevanjih na tem področju splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito premalo gradili kot medsebojno povezani funkciji v našem celotnem delegatskem sistemu. Obe funkciji se namreč pri uresničevanju enotnega cilja — obramba in zaščita našega socialističnega samoupravnega sistema — vzajemno med seboj prepletata in dopolnjujeta na enotnih idejnopoličnih delavsko razrednih temeljih in izkušnjah narodnoosvobodilne vojne in socialistične revolucije.

SLO IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA MEDSEBOJNO POVEZANI FUNKCIJI NAŠEGA POLITIČNEGA SISTEMA

Nedvomno smo pri delovanju organov družbene samozaščite v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti dosegli nekatere pozitivne premike, pa vendarle moramo priznati, da je še premalo izražena njihova samostojnost in odgovornost pri uresničevanju pravic in obveznosti določenih z ustavo, zakoni in samoupravnimi akti. Pravice in obveznosti družbene samozaščite so opredeljene v ustavi SR Slovenije v štirih členih, od katerih 310. člen pravi:

»Varstvo neodvisnosti in nedotakljivosti države, ustavne ureditve, bratstva, enotnosti ter enakopravnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, samoupravnih pravic človeka in občana v združenem delu in na drugih področjih ter drugih pravic in svoboščin človeka in občana, družbene lastnine in premoženja ter zagotavljanje osebne in premoženjske varnosti občanov in nadaljnega družbenega razvoja je kot družbena samozaščita pravica in dolžnost občanov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij, društev ter družbenopolitičnih skupnosti.«

Razen tega, da še v mnogih sredinah še ni dovolj razvita varnostna kultura, čemur bi morali nameniti še posebno pozornost, so pri nas še precej prisotna pojmovanja in praksa, ki samozaščito reducirajo na poseben sektor dela oziroma področje delovanja izključno profesionalnih organov in služb, namesto bi na njih, kakor pravi predsednik Tito, prenesli le nujne zadeve. Ravno v teh profesionalnih organih je verjetno še preveč prisotno nezaupanje do družbene samozaščite in ravno zato so njihovi posegi v reševanje nekaterih zadev ravno v naših temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih včasih povsem odveč. Seveda to kaže konec koncev tudi na dobro zaščitno organiziranost v Železarni, ki ima svojo profesionalno službo, in v tem je najbrž tudi vzrok premajhne odgovornosti in samostojnosti organov družbene samozaščite v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih. Kajti preprosta logika je, če nekdo dela to kar bi moral delati ti, ter to destimulira in pri svojih pravicah in dolžnostih uspa.

To pa je seveda le en aspekt družbene samozaščite — varovanje družbene lastnine in premoženja — medtem pa ko verjetno za druge aspekte uresničevanja pravic in dolžnosti s področja družbene samozaščite, ki izhajajo iz ustave in samoupravnih dokumentov, ni še dovolj razvita varnostna kultura in nasploh osveščenost. Ravno razvoju varnostne kulture in osveščanju nasploh pa smo v Železarni namenili premalo pozornosti. Pri tem bi morali predvsem utrditi spoznanje in temu ustrezno tudi prakso, da se družbena samozaščita uresničuje kot del skupne idejnopolične in družbene aktivnosti in ne kot nekaj, kar je izven tega. Mnogo bolj bi morali delovati tudi v pogledu tesnejšega in bolj organiziranega sodelovanja organov družbene samozaščite in odborov samouprave delavske kontrole.

Isto velja za usposabljanje vseh delavcev za naloge v splošni ljudski obrambi. Usposabljanje delavcev za naloge in zadeve pri družbeni samozaščiti in za naloge v splošni ljudski obrambi mora izhajati iz samih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti. To pa bomo dosegli, ko bosta problematika splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite še v večji meri postali sestavni del celotne družbene reprodukcije, načrtovanja, samoupravnega sporazumevanja, družbenega dogovarjanja in uresničevanja politike Zveze komunistov Jugoslavije na vseh področjih družbenega življenja.

Člani izvršnega sveta skupščine SR Srbije so v spremstvu članov izvršnega sveta SR Slovenije obiskali našo železarno. Po ogledu TOZD Hladna valjar na Bela in TOZD Valjarna bluming — štekel, so imeli krajši razgovor s člani poslovnega odbora, predstavniki družbenopolitičnih in samoupravnih organov Železarne.

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN BLAGOVNE PROIZVODNJE TER ODPREME ZA FEBRUAR

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA			GOTOVA PROIZVODNJA			ODPREMA ZA PROD.
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	12.900	13.161,0	102,0				
Jeklarna	41.250	40.131,7	97,2				
- SM	27.500	26.713,5	97,1				
- EI	13.750	13.418,2	97,5				
- ASEA	5.800	5.784,3	99,7				
- LM	7.800	7.490,4	96,0				
- BBC	150	143,5	95,6				
Livarna	150	176,8	117,8	55	75,7	137,6	75,7
- jeklo	145	173,7	119,7	55	75,7	137,6	75,7
- kovino	5	3,1	62,0				
Valj. blum.-št.	34.850	32.717,4	93,8	6.810	4.552,5	66,8	4.958,6
- bluming	20.050	19.207,4	95,7	850	342,0	40,2	366,8
- štek. razrez.		11.259,7			2.072,1		2.190,5
- štek. term. o.	14.800	2.250,3	91,2	5.960	2.138,4	70,6	2.401,3
Valj. ž. in pr.	9.990	9.051,7	90,6	2.590	2.886,5	111,4	2.821,4
- valj. žice	8.800	7.864,1	89,3	2.590	2.846,5	109,9	2.781,4
- valj. prof.	1.190	1.187,6	99,7		40,0		40,0
Valj. deb. pl.	8.420	8.703,2	103,3	8.310	8.559,9	103,0	8.738,6
Hl. valj. Bela	7.650	7.463,1	97,5	7.550	7.310,1	96,8	7.694,8
Hl. valj. Jes.	2.520	2.541,9	100,8	2.330	2.377,9	102,0	2.475,1
Žičarna	5.800	6.183,0	106,6	4.360	4.618,3	105,9	4.526,6
Profilarna	2.250	1.792,2	79,6	2.110	1.709,5	81,0	1.804,4
Skladišče 38	155			155			1,4
Vratni podboji	50	64,1	128,2	50	64,1	128,2	51,7
Jeklovlek	1.620	1.624,6	100,2	1.610	1.624,7	100,9	1.753,4
Elektrode	2.130	2.041,3	95,8	1.950	1.836,4	94,1	1.734,8
- el. + var. žica	1.700	1.504,4	88,4	1.695	1.497,3	88,3	1.400,3
- var. prašek		103,1			103,1		98,5
- suha el. masa	50	51,6	103,2	50	51,6	103,2	51,6
- ognjevd. mat.	380	382,2	100,5	205	184,4	89,9	184,4
Žebļarna	990	991,7	100,1	990	989,4	99,9	935,2
Skupaj	130.725	126.643,7	96,8	38.870	36.605,0	94,1	37.571,7
El. Zagreb				250			
SKUPAJ	130.725	126.643,7	96,8	39.120	36.605,0	93,5	37.571,7

PROIZVODNJA V FEBRUARJU ŠE VEDNO RAHLO POD PLANOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

loškega rizika 5,0 % v martinarni in 6,0 % v elektro jeklarni, je bilo v prvi 1,9 % zgrešenih šarž in v drugi 11,4 %. V martinarni je bila situacija v primerjavi z januarjem za 3,7 % boljša, v elektro jeklarni pa za 0,4 % slabša.

Pri vlišanju kvalitet dinamov jekel so količinsko dosegli nekoliko boljši rezultat kot v januarju, vendar se ne popolnoma zadovoljivega. Skupno je bilo naročenih 92 šarž te kvalitete in od njih 80 ali 86,9 % (v januarju 86,6 %). Precej težav pa je bilo s poslabšanjem kvalitete odlihtih blokov.

TOZD LIVARNA

Livarna je v februarju precej presežila planirano skupno proizvodnjo. Zunanji naročnikom je bilo odpremljenih 75,8 ton jeklenih odlihtov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Skupnih zastojev na obratovalni čas je bilo v februarju 30,54 %, kar je v primerjavi z januarjem za 4,33 % manj. Vendar temu sorazmerno ni bila dosežena skupna in gotova proizvodnja, ker z gospodarskim načrtom predvidena dobava vložka iz tujih virov za njene potrebe ni bila uresničena. Valjarna štekla je med obratovalno kampanjo potisne peči, med katero je bilo v času od 5. do 21. februarja izvaljano 10.750 ton domačih in tujih slabov, obratovala dobro. Vendar načrtovane gotove proizvodnje ni dosegla poleg že omenjenega vzroka tudi zato, ker je zaradi premajhnih dobav vložka iz tujih virov za potrebe TOZD Hladna valjarna Bela in TOZD Profilarna, več veljala za ti dve temeljni organizaciji, kot je bilo z načrtom predvideno. Zaradi težav z vložkom v februarju tudi ni bilo mogoče zagotoviti zadostno število šarž, da bi bila dosežena načrtovana proizvodnja pri blumih. Direktno valjanje TVT dinamov kvalitet iz blokov je potekalo, zaradi že omenjenih težav s kvaliteto jekla, znatno slabše kot v januarju.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Glavni vzrok, da načrtovana skupna proizvodnja ni bila dosežena, je v prevelikem obsegu zastojev. Le-ti so znašali 46,48 % in od tega elektro-mehanski 16,64 % več kot je postavljali delovni cilj. Razen tega so bile, zaradi premajhne dobave blumov iz železarne Sisak, tudi težave z vložkom in je bilo tudi iz tega vzroka 2,25 % zastojev.

Valjarna profilov je le malenkostno zaostala za načrtovano skupno proizvodnjo.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna je z gospodarskim načrtom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo v februarju presežila. Nekaj težav je bilo z občasniimi zastoji na Sack škarijah za rezanje pločevine.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Gospodarski načrt skupne proizvodnje v februarju ni bil dosežen, medtem ko je bil pri gotovi proizvodnji presežen. Vzrok za nekoliko slabšo situacijo pri skupni proizvodnji so bile težave zaradi slabe površine dinamov TVT pri valjanju na Sendzimir valjalskem ogrodju. Pri izpolnjevanju kvalitetnega asortimenta so bili nekoliko bolj uspešni kot v januarju. Proizvedeno je bilo 2.184 ton dinamov jekel (januarja 2.098 ton) in 222 ton nerjavnih jekel (januarja 159 ton).

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Načrtovana skupna proizvodnja je bila dosežena. Proizvedeno je bilo 525 ton dinamov toplovaljanih trakov (v januarju 401 ton) in 150 ton nizkolegiranih ter visokolegiranih kvalitet (v januarju 183 ton), kljub težavam z vložkom, ki dimenzijsko in kvalitetno ni vedno ustrezal sprejetim naročilom.

TOZD ŽIČARNA

Žičarna je v februarju z gospodarskim načrtom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo precej presežila. Po kvalitetnem asortimentu so izdelali 1.103 tone patentirane žice (v januarju 946 ton), 404 tone VAC žice (v januarju 424 ton) in 109 ton EPP žice (v januarju 107 ton).

TOZD PROFILARNA

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna in gotova proizvodnja ni bila dosežena. Zaradi nujnih urgenc za posamezna naročila je bilo preveč menjav, nekaj težav pa je bilo tudi zaradi potrebne, sicer nepredvidene toplotne obdelave TVT kvalitete Č 0560.

TOZD VRATNI PODBOJI

Glavni vzrok, da ni bila dosežena načrtovana skupna proizvodnja, je v pomanjkanju naročil. Zato je bila tudi v času od 1. do 3. februarja ustavljena proizvodnja.

TOZD JEKLOVLEK

Kljub nekaterim težavam z vložkom je Jeklovlek uspel tudi v februarju doseči z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo.

TOZD ELEKTRODE

V februarju ni bila dosežena načrtovana skupna proizvodnja pri oploščenih elektrodah in taljenih praških. Nova linija za oploščenje, zaradi neizkušenosti oploščevalcev, še ni dosegla predvidene proizvodnje. Nekaj težav je bilo tudi na liniji št. 1 in razen tega je bila izvedena tudi prestavitve pakirne naprave na drugačno velikost zaklopnic. Pri proizvodnji taljenih praškov so imeli probleme zaradi številnih okvar.

TOZD ŽEBĽARNA

Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen s 100,2 %. Zelo visoko je bilo, v primerjavi z letom 1978, doseženo v februarju izkoriščanje delovnega časa na žebļarskih strojih zaradi boljšega dela žebļarjev in krajših zastojev. Karba

Sodelavci DES po uspešno opravljenem celotnem previtju 450 HP Westinghous elektro motorja zračnega kompresorja energetske postaje Bela.

VABILO NA PREDAVANJE DRMIT JESENICE

Zveza inženirjev in tehnikov Jesenice VABI na zanimivo predavanje z naslovom

90 LET LIVARSTVA NA JESENICAH

Predaval bo Jože Osvald, vodja TOZD Livarna. Predavanje bo v torek, 20. marca ob 18. uri v zgornjih prostorih Kazine. Vse člane in sodelavce železarje

vabi odbor

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 19. 3.	SVETINA BOGOMIR	BAK DUŠAN
TOREK – 20. 3.	ENIKO VANDA	PETERNEL JANEZ
SREDA – 21. 3.	MEŽIK IVAN	SITAR ANTON
ČETRTEK – 22. 3.	SLAMNIK IVAN	NOVŠAK AVGUŠTIN
PETEK – 23. 3.	CEJ JOŽE	PINTAR MARJAN
SOBOTA – 24. 3.	KAVČIČ IVAN	PIKON JANEZ
NEDELJA – 25. 3.	BERNIK FRANC	ŠLIBAR MIHA

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 19. do 24. marca bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar,
popoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar.

V soboto, 24. marca, samo dopoldan III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar.
Od 19. do 24. marca dispanzer za borce od 13. do 15. ure – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti:
dopoldan: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar,
popoldan: II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.
V soboto, 24. marca, samo dopoldan I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar.

V torek, 20. marca, in v četrtek, 22. marca, dodatno za Železarno od 7. do 13. ure II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej in od 13. do 19. ure I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

VABILO ČLANOM DIATI JESENICE

Vse člane DIATI Jesenice, posebno pa udeležence ekskurzije v Sovjetsko zvezo obveščamo, da se bomo 30. marca ob 18. uri srečali na društvenem večeru v Kazini zgoraj. Ob nevezanem razgovoru o problematiki novatorstva v TOZD občine Jesenice si bomo ogledali fotografske spomine iz SZ in nekaj novatorskih eksponatov.

Na razgovor bomo povabili predstavnike sindikalnih organizacij občine in TOZD. Prisotni bodo tudi novinarji.

Z aktivno udeležbo boste prispevali svoj delež k popularnosti in pomenu društva ter razreševanju aktualne problematike novatorstva.

Vabljeni so vsi, ki jih zanimata tehnični napredek in so pripravljeni sodelovati pri delu društva.

Vabi UO DIATI Jesenice

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Vratni podboji z dne 22. 2. 1979 objavljamo prosta dela in naloge

3441 voznik viličarja D-3 5. ktg.

Pogoji za opravljanje delovnih nalog so ustrezne psihofizične sposobnosti in izpit za voznika viličarja.

Prijave z osnovnimi podatki pošljite v 15 dneh na kadrovski sektor z oznako »za TOZD VRATNI PODBOJI«.

Posebne prijavnice lahko dobite pri tajnici TOZD ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Po sklepu odbora za delovna razmerja DS KSI z dne 23. 2. 1979 dajemo naslednjo

OBJAVO

za opravljanje del in nalog v počitniških domovih

BIOGRAD n/m

1. upravnik	1 oseba
2. administrator	1 oseba
3. glavna kuharica	1 oseba
4. servirka	1 oseba
5. točilka	1 oseba
6. ekonom	1 oseba
7. vodilna sobarica	1 oseba
8. gospodar	1 oseba

CRIKVENICA

9. ekonom – administrator	1 oseba
---------------------------	---------

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Ad 1. visoko kvalificirani gostinski delavec.
- Ad 2. dokončana osnovna šola in znanje strojepisja.
- Ad 3. dokončana gostinska šola – smer kuharstvo in nekaj let ustreznih izkušenj.
- Ad 4. in 5. dokončana osnovna šola in tečaj za polkvalificirane delavce gostinske stroke.
- Ad 6. kvalificirani delavec trgovske ali gostinske stroke. Opravljen šoferski izpit B kategorije.
- Ad 9. kvalificirani delavec trgovske ali gostinske stroke z znanjem strojepisja in šoferski izpit B kategorije.

Delovno razmerje se sklne za določen čas od 5. junija do 25. septembra 1979. Upokojenci lahko opravljajo ta dela in naloge po pogodbi o delu.

Prijave z osnovnimi podatki ter dokazili o strokovnosti pošljite v 15 dneh po objavi na Kadrovski sektor z oznako »za delovno skupnost KSI«.

Posebne prijavnice in dodatne informacije dobite na vodstvu TOZD Družbena prehrana ali pri kadroviku na kadrovskem sektorju.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

18. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNA

Predsednik odbora za splošne zadeve pri delavskem svetu železarne Jesenice Anton Dežman je v petek, 9. marca, sklical 18. redno sejo odbora in predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila in ocene službenih potovanj v tujino in tekoče zadeve.

Pod prvo točko dnevnega reda so člani odbora pri pregledu sklepov 17. seje odbora ugotovili, da so sklepi realizirani v celoti.

Predsednik odbora je posredoval članom odbora predloge za službena potovanja oz. vloge za podaljšanje službenega potovanja. Na podlagi razprave so odobrili službena potovanja v tujino naslednjim sodelavcem:

Janezu BIDOVCU, Ernestu PUŠNIKU in šoferju Dragu KOLENCU na Madžarsko, kamor so morali potovati zaradi nujne intervencije pri dobavi TWT. Marin GABROVŠEK bo potoval v Francijo k firmi Sallac-Sollac zaradi problematike vlivanja gredic na konti napravi in vplivom sprememb sistema vplivanja na kvaliteto jekel za hladno preoblikovanje. V Vzhodno Nemčijo potuje višji strokovni sodelavec raziskovalnega oddelka Jože ARH, kjer se bo udeležil strokovnega posvetovanja v okviru sodelovanja SEV in imel predavanje z naslovom: Nekateri problemi izdelave avtomatskih jekel v električnih in SM pečeh. Božo BARTELJ in Franci NOVAK bosta potovala na Madžarsko zaradi udeležbe na VI. mednarodni konferenci SEV o avtomatizaciji v črni metalurgiji. Predsednik poslovnega odbora Peter KUNC bo potoval v Belgijo, kjer se bo udeležil razgovorov o vlogi in razvoju črne metalurgije v Evropi in pri nas s predstavniki evropske gospodarske skupnosti. Seminarja o računalniških aplikacijah vodenja financ in proizvodnih dejav-

nosti se bosta udeležila Boris PEŠJAK, vodja finančno računovodskega sektorja in Martin ŠKETA, vodja TKR. Henrik ZUPAN, Božidar BRUDAR in Vito GRICAR pa bodo potovali v Belgijo, kjer se bodo udeležili seminarja za področje planiranja in kontrole proizvodnje v železarski dejavnosti. Vodja poklicne gasilske in reševalne čete Železarne Jesenice Franci BAHUN in vodja splošnega sektorja Dušan STARE se bosta udeležila strokovne ekspanzije v Švico in Avstrijo, na kateri si bosta ogledala in seznanila z organizacijo, delovanjem in tehnično opremo gasilskih enot. Na sedemdnevno specializacijo pred dobavo pakirne linije pa bosta potovala Ivan ČERNIC in Silvo KAPUS, in sicer na Nizozemsko.

Zaradi izjemnih vremenskih nepravil so člani odbora podaljšali službeno potovanje Valentinu ERJAV-

SKU, ki je potoval v Katowice na Poljsko.

Predsednik odbora je nato posredoval ocene službenih potovanj v izposojništvo in obenem tudi poročila o uspešnosti opravljenih službenih potovanj v tujino, ki jih mora vsak sodelavec, ki potuje, dostaviti odboru za splošne zadeve. Potovanja so bila ocenjena kot uspešna, z ocenami pa so se člani odbora strinjali v celoti.

Člani odbora so vzeli na znanje poročilo vodje splošnega sektorja o pregledu porabljenih sredstev za reprezentanco od 1. oktobra do 31. decembra 1978 ter poročilo o specifikaciji porabljenih sredstev odbora za splošne zadeve brez pripomb.

Vodja splošnega sektorja je seznanil člane odbora in ostale prisotne tudi s poročilom o službenih potovanjih v mesecu februarju in poročilom o potovanjih v tujino za leto 1978. Ob koncu je podal še poročilo o obisku tujih gostov v Železarni, tehniškem muzeju in o izdaji knjig ter umetniških map v času med 17. in 18. sejo odbora.

Za posamezne vloge, ki so bile naslovljene na odbor za splošne zadeve, pa so člani odbora sprejeli ustrezne rešitve.

Z. B.

17. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNA

Predsednica odbora za kadre in družbeni standard Ana Kučina je v sredo, 7. marca, sklicala 17. redno sejo odbora in predlagala naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, predlog delitve in oblikovanja sklada skupne porabe za leto 1979, vloge iz naslova izobraževanja kadrov, vloge iz naslova družbenega standarda in razno.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje odbora so ugotovili, da so sklepi v celoti izvršeni.

Osnovna točka dnevnega reda 17. seje odbora je bila vsekakor predlog oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za letošnje leto. Božo Pančur je posredoval predlog in na podlagi razprave so člani odbora sprejeli naslednje sklepe:

- odbor za kadre in družbeni standard je obravnaval predlog oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1979 in se strinja s predlogom ter ga daje v javno razpravo.

- odbor za kadre in družbeni standard predlaga delavskim svetom TOZD in delovnih skupnostih, da po javni razpravi v samoupravnih delovnih skupinah sprejmejo naslednje sklepe v enakem besedilu:

- sredstva sklada skupne porabe, ki je formiran iz sredstev, ki so jih

temeljne organizacije in delovne skupnosti ob potrjevanju zaključnih računov za leto 1978 v ta sklad namenile, se uporabljajo za namene določene v 48. členu samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD in delovnih skupnosti v delovno organizacijo železarne Jesenice.

- za izdatke se obremenjujejo temeljne organizacije in delovne skupnosti v sorazmerju s sredstvi, ki so jih prispevale v sklad.

- finančno-računovodski sektor odreja izplačila po tem sklepu potem, ko delavski svet delovne organizacije ugotovi, da so sprejeli delavski svet temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Člani odbora so nato obravnavali oz. reševali vloge iz naslova izobraževanja kadrov in vloge iz naslova družbenega standarda, ki so bile naslovljene na odbor za kadre in družbeni standard.

Z. B.

TOZD Valjarna žice in profilov

23. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Sejo odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Valjarna žice in profilov je predsednik Ljubomir Galič sklical 23. februarja.

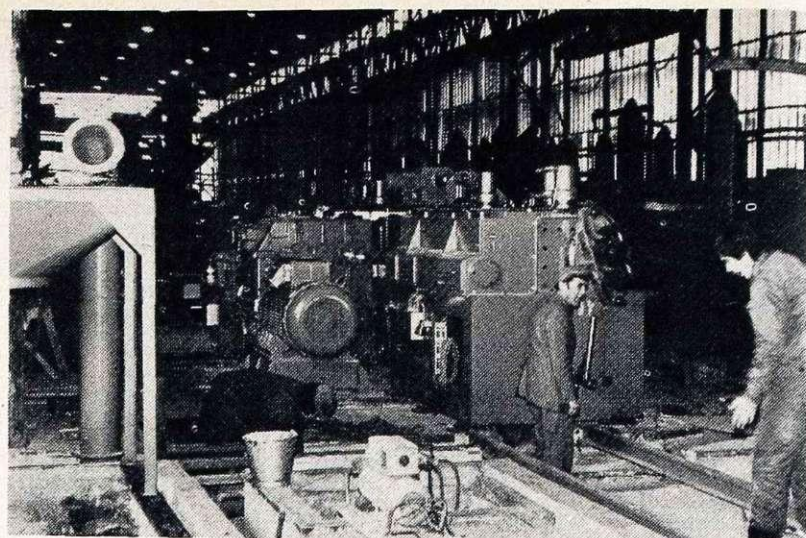
Po pregledu sklepov zadnje seje odbora, ki so bili v celoti realizirani, je kadrovik valjarn Janez Kramar odboru poročal o gibanju zaposlenosti, koriščenju dopustov, bolezenski odsotnosti do in nad 30 dni in ostali odsotnosti. Navedel je tudi primerjavo v odnosu na pretekli mesec in primerjavo TOZD s celotno Železarno. Povedal je tudi koliko je zaposlenih upokojevcem in koliko je bilo novosprejetih in obračunanih delavcev. V nadaljevanju je odbor razpravljal o delavcih, ki so bili po ustavitvi ene dneve v valjarni profi-

lov premeščeni v okviru temeljne organizacije v oddelek valjarne žice. Za teh 13 delavcev je odbor sprejel sklep, da se jim izdajo odločbe o razporeditvi s tem, da morajo uspešno opraviti preizkus znanja vsak za svoje delovne naloge.

Odbor je razpravljal o prošnjah delavcev Nikola Savanovića, Borislava Kovačevića in Ivana Kočeta, ki prosijo za premešitev iz TOZD Valjarna žice in profilov v druge temeljne organizacije. Zaradi pomanjkanja delavcev odbor tem prošnjam ni mogel ugoditi. Prošnji Draga

negi poročila. Postavljenih je bilo več vprašanj in pripomb ter podani ustrezni odgovori. Tako je bilo, na primer, pojasnjeno, da je bila njihova TOZD zgrajena tudi s sovlaganji tujih partnerjev in zato ni vključena v skupni prihodek, da pa sedaj teče akcija, ki naj preveri, ali je takšna rešitev pravilna. Ocena, če je takšna rešitev še pravilna, se bo upoštevala pri letošnjem dopolnjevanju samoupravnih aktov Železarne. V zvezi z ugotavljanjem vzroka izpada nerjavnih jekel in v zvezi z vprašanjem o problematiki z vložkom v letošnjem letu je bilo rečeno, da je jeklarna lani pospešeno izdelovala dinamno jekla, da pa je z vložkom le s težavo zadovoljila tudi ostale obrate. Zaradi težav na bluming-štetilu se je pojavljal problem domačega vložka. Težave so tudi z uvozom. Vendar pa je za uvoz večje količine ogljikovih jekel že podpisana pogodba z Madžarsko. Glede obreza in izplena oziroma odnosa med štetkom in hladno valjarno Bela je bilo pojasnjeno, da je poračun med obema temeljnima organizacijama že izvršen. V zvezi s predlaganim načinom pokritja izgube pa je bilo povedano, da bo treba sredstva, ki so jih prejeli, vrniti v tiste temeljne organizacije, ki so sredstva za kritje izgube prispevale. Pojasnjeno je bilo tudi razmerje med nabavnimi cenami vložka ter prodajno ceno njihovih izdelkov.

SDS zavijalnica žebjarne je ponovno kritično ocenila red in čistoto v garderobi in higienskih prostorih. Skupina meni, da je lepjenje nalepk na kartone in sestava kartonov najtežje fizično delo v žebjarini in je zato zahteva za dodatek za težko fizično delo upravičena. Z izračunom, ki ga je napravila služba za ekonomiko in študij časa, se skupina ne strinja. Skupina predlaga, da naj se to vprašanje takoj reši in ponovno pristopi k izračunu. Z odgovori na prejšnja vprašanja, ki jih je posredoval skupini vodja temeljne organizacije, je bila skupina zadovoljna. Pripominja pa, da naj bi bila to stalna oblika informiranja o zahtevah in vprašanjih, ki jih postavlja SDS.

Montaža nove linije v jeklovleku

Struna, Milana Bertonclja in Abaza Hazirovića, ki prosijo za prekinitve delovnega razmerja s TOZD Valjarne žice in profilov pa je odbor potrdil in sicer, da se vsem trem prekine delovno razmerje s 30 dnevni odpovedni rok od dneva vloženih odpovedi.

Nadalje je kadrovik seznanil odbor z navodili za ureditev delovnega razmerja, ko delavec izpolni pogoje za polno osebno pokojnino. Odbor je bil seznanjen s predlogom odbora za kadre in družbeni standard o razdelitvi kvote izredne odsotnosti in ga sprejel. Za idejnopolitično izobraževanje mladih pa je odbor sklenil, da se odobri mladini plačana odsotnost v okviru predvidene kvote. Odbor je tudi sklenil, da se lahko mladinske delovne akcije udeleži en član OO ZSMS TOZD Valjarne žice in profilov.

23. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Rižmarič je sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna žice in profilov sklical 28. februarja.

Odbor je razpravljal o poslovnem poročilu in zaključnem računu za leto 1978 in ga po razpravi sprejel in predložil DS TOZD Valjarne žice in profilov v potrditev. Nadalje je odbor razpravljal o planu za mesec marec, ki znaša 9.740 ton za valjarno žice in 1.200 ton za valjarno profilov in ga potrdil.

Pri obravnavi doseganja delovnih ciljev je odbor ugotovil, da so bili od 16 postavljenih, doseženi le štirje. Pri pregledu vzrokov, ki so jih predložili izmenski vodje proizvodnje, so člani odbora ugotovili, da so vzroki v mesecu decembru 1978 in januarju 1979 objektivni in tudi v bodoče odbor apelira, da izmenski vodje proizvodnje na kratko povzamejo problematiko proizvodnje za mesec, ki bo obravnavan na odboru za gospodarstvo.

Odbor je ponovno razpravljal o povrnitvi škode za uničene posode za čaj, kar zahteva TOZD Družbena prehrana. Ugotovili so, da delavci

Obravnavali so tudi vlogo Jožeta Knaflja za povišanje kategorije opravljanja delovnih nalog »iskrilca materiala«, vendar je odbor to vlogo odstopil odboru za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne žice in profilov.

Razprava je tekla tudi glede koriščenja dopustov v zvezi s prestopi iz drugih temeljnih organizacij. Odbor je sprejel sklep, da morajo izbrati primerno količino dopusta izbrati pred prestopom v prejšnji temeljni organizaciji, kakor tudi, da morajo pri sprejetju delavci iz drugih republik ob sprejemu predložiti potrdilo o pravici do dopusta. Za urejanje teh zadev je odbor pooblastil kadrovika valjarn. Odbor je obravnaval tudi vlogo »Planica 79« in odobril Francu Lakotu štiri dni izredno plačane odsotnosti iz rezervne kvote, ki je določena za celotno Železarno.

TOZD Družbena prehrana ne dostavljajo teh polnih posod na pravo mesto, kakor je bilo prvotno dogovorjeno. Na osnovi ugotovljenih pomanjkljivosti je odbor sprejel sklep, da ne more biti TOZD Valjarne žice in profilov bremenjena za poškodovane posode.

V nadaljevanju je odbor razpravljal in analiziral zaostanke in predbave naročil v preteklem letu in ugotovil, da je treba prvenstveno v valjarni žici odpraviti prekomerne zastoj, da bo s tem omogočeno izpolnjevanje družbeni plan in s tem obveze do naročnikov. Odbor za gospodarstvo poudarja, da TOZD Valjarna žice in profilov za nemoteno izpolnjevanje programov rabi minimalno 2500 ton kvalitetnega vložka vedno na skladišču.

Nadure, ki so jih opravili delavci TOZD Valjarne žice in profilov v mesecu februarju je odbor potrdil, ker so utemeljene.

J. B.

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska vlada je pristala na prošnjo nekaterih azijskih držav v razvoju, da jim bodo v okviru predvidene ekonomske pomoči dobavile japonske železarne določeno količino gredic, palčastega jekla, valjarne žice in pocinkane pločevine. S temi brezplačnimi dobavami podpira japonska vlada tudi proizvodnjo in izvoz domačih železarn. To pomoč bodo dobile Pakistan, Sri Lanka, Burma, Bangladeš in Filipini.

INDIJA

Indijska vlada namerava v bližnji prihodnosti nekoliko zavreti izvoz železove rude. Vzrok je v tem, ker njena poraba v indijskih železarnah narašča, istočasno pa želijo podaljšati trajanje domačih rezerv, za katere računajo, da bodo ob sedanji domači porabi in izvozu zadostovale za prihodnjih 60 let. Zaenkrat predvidevajo, da bi ostali tudi v prihodnje pri izvozu na sedanji ravni, ki se giblje okoli 23 milijonov letno.

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz štirih temeljnih organizacij ter vseh treh delovnih skupnosti prejeli 14 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Razen tega smo prejeli zapisnike tudi iz Hladne valjarne Bela, kjer so se vse skupine sestale na treh skupnih zbiorih ter iz TOZD Družbena prehrana, kjer so se skupine sestale na skupnem zboru. Težišče razprav se, kot je razvidno iz zapisnikov, premika od zaključnih računov h kandidacijskim konferencam za volitve samoupravnih organov TOZD in delovnih skupnosti ter Železarne. Ponekod so se delovne skupine zanimale, koliko so se pri oblikovanju pravilnika o delovnih razmerjih upoštevale njihove pripombe ter razpravljale o obratni problematiki in podobno.

Zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli v prejšnji številki Železarja objaviti mnenj in ugotovitev nekaterih skupin iz delovne skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje. Zato ga priključimo temu pregledu.

Na sestanku SDS staro železo 3 je bilo govora o nedisciplini in neredu v njihovem obratu. Ugotovljeno je bilo, da zaradi malomarnega opravljanja in predčasnega odhajanja z dela (tudi na nedovoljenem mestu) trpi tako proizvodnja kot osebni dohodki. Na ukrepe predlagane za izboljšanje takšnega stanja delavci niso imeli nobenih pripomb. Vprašanje discipline, predčasnega odhajanja z dela ter varnosti pri delu, je obravnavala tudi SDS peti 2.

V TOZD Hladna valjarna Bela so bili po izmenah sklicani trije zbori delavcev. Obravnavali so drugi (finančni) del poslov-

ŠTAFETA MLADOSTI NA JESENICAH 27. MARCA

Letošnja zvezna štafeta mladosti, namenjena tovarišu Titu za 87. rojstni dan, bo letos krenila na pot z Raven na Koroškem: V radovljški in jeseniški občini jo bodo pozdravili 27. marca. Radovljški mladinci jo bodo od tržiških prejelci ob 9. uri in 20 minut in jo predali Jeseničanom ob 10. uri v Vrbi. Jeseniški mladinci jo bodo mladim Radovljčanom izročili spet ob 11. uri na Poljanah nad Jesenicami. Ob 12. uri in 5 minut pa mora biti štafeta palica že na vlaku za Podbrdo. Tako v radovljški kot jeseniški občini pripravljajo štafeti lep sprejem.

V radovljški občini bo osrednja prireditev pred hotelom Grajski dvor v Radovljici, kjer se bosta zvez-

ni štafeti pridružili še jelovška in planinska štafeta. Jelovška štafeta bo krenila na pot iz Dražgoš čez Jelovico, na Dobravi bo krajša slovesnost ob obletnici smrti Staneta Žagarja, ustavila pa se bo tudi v Kropi, kjer so to štafeto palico izdelali. Planinska štafeta bo krenila na pot s Stola.

V jeseniški občini bodo štafeto najprej pozdravili v Zirovnici in ji pred osnovno šolo tudi pripravili kulturni program, za katerega bodo poskrbeli v šoli, za sam sprejem pa v kraju samem. Zatem bo štafeta palica nadaljevala pot do Jesenic in načrtujejo, da bi jo od vratarja na nasipu do glavnega vratarja v Železarni nosili skozi Železarno. Osrednjo prireditev bodo pripravili pred gledališčem Tone Čufar. V kulturnem programu bodo med drugim so-

delovali pevski zbori osnovnih šol. Tu se bosta zvezni štafeti pridružili še triglavska ter štafeta, ki bo šla po poteh karavanških kurirjev in bodo skrb zanj prevzeli v krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela. Štafeta, ki bo šla po poteh karavanških kurirjev, bo krenila na pot izpred spomenika sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanoviča v Završnici; šla preko Valvasorja do Pristave in čez Jelenkamen in Ukovo na Jesenice.

Tako v radovljški kot jeseniški občini se na prireditve ob sprejemu letošnje štafete mladosti že aktivno pripravljajo, mladi iz obeh občin pa se bodo udeležili tudi slovanškega obhoda štafete z Raven.

Naj ob tem še povemo, da je pripravila osnutek 48 cm visoke štafetne palice iz nerjavečega jekla Milena Braniselj, študentka podiplomskega študija na ljubljanski akademiji za likovne umetnosti.

Rk

KRATKE NOVICE

V petek, 16. marca, ob 18. uri se bo začela v sejni dvorani skupščine občine na Jesenicah ustanovna skupščina kluba brigadirjev jeseniške občine, na kateri se bodo dogovorili o letošnjih mladinskih delovnih akcijah. Mladi Jeseničani bodo letos sodelovali na republiški akciji v Brkinih, zvezni akciji v Valjevu ter v pionirski brigadi.

Klub brigadirjev ima namen vključiti vse brigadirje, ki so doslej sodelovali na delovnih akcijah, ne glede na starost in jih zainteresirati za delo na tem področju, predvsem za kontinuirano delo z brigadirji.

Razen tega bodo na tej skupščini spregovorili tudi o mladinski delovni akciji Podrinje-Kolubara, prikazali bodo film o tej akciji, v avli skupščine občine pa bodo odprli tudi razstavo o tej mladinski delovni akciji, na kateri so se jeseniški brigadirji zelo dobro odrezali. Razstavo, ki so jo pripravili v pobrateni občini Valjevo, si boste lahko ogledali do nedelje, na otvoritev in ogled filma pa poleg brigadirjev, ki so v zadnjih letih sodelovali na akcijah, še posebej vabijo brigadirje veterane.

Članice OO ZSMS v TPO Golica so v zadnjem obdobju predvsem aktivne na kulturnem področju. Proslave s pestrimi kulturnimi programi pripravljajo ob različnih praznikih in jubilejih v delovni organizaciji. Tako so pripravile tudi pester kulturni večer za vse zaposlene ženske v TPO Golica ob 8. marcu. Z recitalom in glasbenimi vložki so predstavile žensko kot delavko, mater, družbenopolitično delavko in samoupravljalico. (Tekst in foto J. Rabič)

V četrtek, 15. marca, bo na Jesenicah ustanovna seja marksističnega centra, na kateri naj bi se dogovorili o vsebini bodočega dela, istočasno pa bo potekal tudi posvet referentov za idejnopolično delo.

Na četrtkovni seji predsedstva konference mladih iz krajevnih skupnosti pa se bodo na Jesenicah pogovorili o nalogah mladih v krajevni skupnosti pri organizaciji letošnje štafete mladosti, vključevanju brigadirjev ter oblikovanju krajevnih svetov.

Naj ob tem še povemo, da bo od petka do nedelje potekal na Bledu seminar za vodstva konferenc mladih iz krajevnih skupnosti in članke predsedstva republike konference Zveze socialistične mladine.

Na zadnji seji komisije za delo s pionirji v jeseniški občini so se skupaj s predstavniki občinske zveze društev prijateljev mladine dogovorili o skupnem sodelovanju pri letošnji pionirski brigadi, katere regijski nosilec je jeseniška občinska konferenca. Iz jeseniške občine naj bi v tej brigadi sodelovalo 20 pionirjev, starih od 14 let, po deset pa iz občin Tržič, Škofja Loka in Kranj. Na seji so se dogovorili za postopek evidentiranja, ki bo potekalo do 15. maja po osnovnih šolah in občini.

Rk

Zaradi mnogih pritožb glede nedredov na plesih je OO ZSMS Javornik - Koroška Bela zaprosila

PLESI, PLESI...

V sredo, 28. februarja, je bil v prostorih mladinskega kluba osnovne organizacije ZSMS Javornik - Koroška Bela posvet o problematiki prirejanja mladinskih sobotnih plesov.

V dosedanjem štiriletnem obdobju je bilo organiziranih približno 200 plesov. Na samih plesih pa je sčasoma vedno pogostejše prihajalo do neredov. Pa čeprav je do teh prišlo največkrat zunaj prostora mladinskega kluba, je bila kljub temu odgovorna OO ZSMS. Mladinci so za vzdrževanje reda in miru na plesih določili redarje, ki so, moramo reči, v samem prostoru dobro opravljali svoje delo. Poskrbeli so tudi za to, da so se vsi prisotni na plesu vzdržali kajenja. Če pa je prišlo do hujših neredov, so redarji poklicali na pomoč delavce milice na Jesenicah, vendar se le-ti na pozive večkrat niso odzvali.

odgovorne člane TVD Partizana Javornik - Koroška Bela za odobritev prostora v telovadnici, kjer bi bila zaradi znatno večjega prostora realizacija plesov lažja. Vendar s prošnjo nismo uspeli.

V mesecu decembru smo s plesi prekinili. Na plesu pa niso prihajali samo mladi z jeseniške občine, ampak tudi okolice. To nam dokazuje, da mladi nimajo dovolj prostorov za zabavo in zato je bil ples za mnoge edina zabava. Je mar bolje, da si mladi iščejo zabavo v dragih lokalih, kot pa da si jo najdejo v svoji organizaciji. Zato smo sklenili s plesi nadaljevati in ponovno zaprositi TVD Partizan Javornik - Koroška Bela za prostor. Dokler pa prošnja ne bo odobrena, naj bi s plesi nadaljevali v mladinskem klubu OO ZSMS. Za ugodno rešitev koriščenja prostora v TVD Partizanu, naj bi se zavzel tudi svet krajevne skupnosti. Plesi se bodo nadaljevali od sobote, 10. marca dalje.

J. B.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

VOJNE MLEKARNE IN SIRARNE

Sir proizvajamo danes v velikih dobro opremljenih mlekarstvih obratih ob uporabi sodobne tehnologije, toda tudi v številnih majhnih vaških mlekarstvih s skromno opremo, pa tudi na planšarijah in v gospodinjstvih.

Znano je tudi, da so nekatere vrste sirov v raznih hribovsko-planinskih regijah nastale pred nekaj sto leti ob skromni opremi in ob uporabi naravnih hladilnic (podzemeljskih votlin, kraških jam) za zorenje in uskladičenje končnih izdelkov.

To se pravi, da lahko ob dobri organizaciji zagotovimo tudi pod oteženimi pogoji znatno proizvodnjo tega živila, pri čemer uporabljamo improvizacije.

Pomen, ki ga ima predelava mleka v sir v izrednih situacijah, se kaže v tem, da s predelavo mleka v sir zmanjšamo njegovo prostornino za 5 do 7-krat, s čimer se bolje izkorišča transportni in skladiščni potencial.

Pomembno je tudi to, da dobimo s tem, če mleko predelamo v sir, zelo vzdržljiv izdelek, ki se hrani od nekaj dni do nekaj mesecev.

V oteženih delovnih razmerah bi lahko proizvajali številne vrste sirov, odvisno od obstoječe opreme, kadra in navad krajevnega prebivalstva pri proizvodnji in porabi določenih vrst sirov. Poseben pomen bi imela proizvodnja belega sira v rezinah in kačkavalja, to pa iz več razlogov. To so taki siri, ki se v mirnem času proizvajajo na hribovsko-planinskem območju, zatorej naj bi v vojni nadaljevali njihovo proizvodnjo in še povečali njen obseg.

Proces proizvodnje belega sira v rezinah je relativno kratek. Podpirjanje mleka, izločanje in cejenje strdka, soljenje in zorenje traja nekaj več kot 15 dni.

Ta sir pa lahko uporabljamo tudi preje, preden je končana faza zorenja. Če pa želimo sir ohraniti kot rezervo, lahko njegovo vzdržljivost podaljšamo za tri, pa tudi več mesecev, če ga damo v razsol.

Kačkavalj je tak izdelek, ki se ohrani zelo dolgo časa, ker je sirna masa v določeni fazi tehnološkega procesa toplotno dobro obdelana, s čimer se v znatni meri uničijo v njej navzoči mikroorganizmi, ki povzročajo kvarjenje sira. Ta vrsta sira je zelo primerna, ker ne terja posebnih pogojev skladiščenja in transporta, za razliko od nekaterih drugih vrst sirov, ki jih moramo hraniti in transportirati ob nizkih temperaturah. Zato lahko kačkavalj služi kot nadomestilo.

UMETNI VPLIV NA VREME

Vojaški strokovnjaki dobro vedo, da so vojaška delovanja in operacije odvisne od vremenskih razmer. Mnogi dogodki v zgodovini vojn so namreč pokazali, da so bili uspehi ne le taktičnih akcij oboroženih sil, temveč tudi pomembna strateška podjetja neposredno odvisni od vremenskih razmer.

V nedavni preteklosti so se pojavila mnenja, da bo vpliv, ki ga imajo razmere v naravi na vojaške akcije, z razvojem tehnike in oborožitve zmerom manjši. Pokazalo pa se je, da je vplivanje teh elementov nanje dobivalo samo druge oblike, da pa so bili pogostoma še naprej dejavniki, ki je odločilno vplival na izid vojnih operacij.

To ugotovitev nam potrjujejo številni primeri iz dveh svetovnih ter iz zadnjih lokalnih vojn. Stanja v ozračju in njegovi pojavi so zadobili poseben pomen z razvojem letalstva, v zadnjih letih pa tudi z razvojem raketne tehnike.

Skratka, vreme in podnebne razmere postajajo vse pomembnejši dejavniki pri načrtovanju in izvajanju vojnih operacij vseh oblik in razsežnosti.

Dosedanja znanstvena dognanja so omogočila, da se atmosferski procesi in podobne razmere precej uporabljajo in sicer tako, da se odpravijo, bodisi kot dejavnik »presenečenja« ali pa kot dejavnik, ki prispeva k uspešnejšemu izvajanju vojnih akcij.

Nagel razvoj vseh znanstvenih panog v zadnjih desetletjih, s tem pa tudi geofizikalne znanstvene discipline, je imel ogromen vpliv tudi na razvoj vojaške vede. Novejša znanstvena odkritja na področju meteorologije so ustvarila pogoje za razvoj nove dejavnosti v tej disciplini. Kažejo se v tem, da je mogoče umetno delovati oziroma vplivati na naravne procese v atmosferi. Že prvi poskusi in uspehi umetnega vplivanja na vreme in podnebne razmere so opozorili na to, da dobiva ta oblika dejavnosti tudi poseben vojaški pomen.

Spričo možnih številnih oblik umetnega vplivanja na vreme in podnebne razmere in spričo vse pomembnejših možnosti, da se te oblike vplivanja izkoristijo v vojne namene, se že uporablja tudi pojem »meteorološko orožje«.

(se nadaljuje)

minja ob vseh teh vprašanjih vodja TOZD, težko je uspeti, če pri vseh problemih ne bodo sodelovali in pomagali vsi delavci.

Na zboru delavcev TOZD Družbena prehrana je bilo precej razprave o pridobivanju in razporejanju dohodka ter uveljavljanju načel delitve po delu in rezultatih dela. Izrečena so bila različna mnenja, koliko se bo ob novi metodologiji del in opravil v zvezi s tem še vedno uveljavljala osebni faktor oziroma poštenost človeka, ki bo realno gledal in ocenjeval. Rečeno je bilo tudi, da bo desetodstotno povečanje osebnega dohodka, še zlasti zaradi ne najboljših januarskih in februarjskih rezultatov Železarne, treba opravičiti z boljšo kvaliteto dela, boljšim izkoristkom delovnega časa ter z racionalno porabo vseh vrst materiala. Potrebno bi bilo zmanjšati tudi bolezensko odsotnost ter striktno izvajati kontrolo bolnikov na domu. Razen tega je bilo izrečeno tudi mnenje, da je bil zaradi nizkih skupnih in temeljnih organizacij njihov osebni dohodek najnižji, da pa bi se kljub temu lahko primerjali z drugimi temeljnimi organizacijami, saj imajo nekatere TOZD (Vratni podboji) boljši osebni dohodek, ne da bi dosegli plan.

V delovni skupnosti za komercialne in finančne zadeve so štiri skupine finančno računovodskega sektorja na enotnem zboru obravnavale zaključni račun. Ugotovile so, da je bil celotni prihodek skupnosti za 30 odstotkov višji od planiranega, materialni stroški za 48, amortizacija za 106, dohodek za 4, čisti dohodek za 17, izplačani osebni dohodki pa za 14 odstotkov višji od planirane vrednosti.

SDS zdravstvene in socialne službe (delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje) meni, da bi v pravilniku o delovnih razmerjih (132. člen) moralo ostati, da naj imajo otroci tistih delavcev, ki so se v Železarni smrtno ponesrečili, pri izbiri kandidatov za razpisane štipendije, določene prednosti.

Iz delovne skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje smo minuli teden prejeli štiri zapisnike s sestankov SDS. Te so

v glavnem razpravljale o možnih kandidatih za nove samoupravne organe.

V nadaljevanju pa povzemamo, kot smo omenili že v uvodu, še nekaj mnenj in ugotovitev delovnih skupin te delovne skupnosti, ki jih nismo objavili v prejšnjem pregledu.

SDS energetsko gospodarstvo meni, da bi morale biti postavke sklada skupne porabe ter poslovnega sklada v zaključnem računu specifične. **SDS raziskovalnega oddelka** ugotavlja, da je prikazovanje bilance za vodstvo TKR, RO in EG na bazi planskih kazalcev enostransko. **SDS kontrola kvalitete** meni, da prikazovanje uspešnosti poslovanja z indeksi ne prikaže realnega stanja ter da bi morali z natančno analizo ugotoviti vzroke dobrega ali slabega poslovanja. Nadalje opozarja, da v zaključnem računu ni prikazana storilnost oziroma gibanje storilnosti v primerjavi s preteklimi leti. Na podlagi ugotovitve, da imajo TOZD, ki izdelujejo okrogle profile boljši poslovni uspeh kot tiste, ki izdelujejo ploščate (izjema je Žična valjalna), **SDS** sklepa, da interne cene v proizvodni verigi niso realno postavljene. Tudi ta skupina predlaga povečanje regresa za dopust, povečanje jubilejnih nagrad ter povečanje vrednosti bonov za malico. Pod razno skupina zahteva pojasnilo v zvezi s plačevanjem nadur. **SDS glavni laboratorij** ugotavlja, podobno kot še nekatere druge skupine, da so imeli v januarju precejšnje število nadur. To pa jim dviga plan točk in zmanjšuje gibljivost del. Zato je sklenila, da naj se z nadurnim delom opravi le najnujnejše delo, tisti, kdor dela na prosto soboto, pa naj bi raje vzel med tednom prost dan. Ta sklep naj bi veljal za vse oddelke OTK. **SDS mehanska preizkuševalnica in mehanska delavnica OTK** menita, da januarski osebni dohodki niso bili v skladu z načelom »za več dela več denarja«. Kljub temu, da je bilo v prevzemnem oddelku opravljenega veliko dela, je bila »kuverta« dosti manjša. Vprašanje dodatka na ropot v preizku-

ševalnici in mehanični delavnici se ureja prepočasno. Skupini ugotavljata, da so zaradi velike bolezenske odsotnosti in mehanskih preizkuševalnic preostali delavci toliko bolj obremenjeni. To bi kazalo urejati z urami za manjkajoče, ki pa za njihov oddelek niso odobrene. Zato predlagajo, da jih delavski svet odobri. **SDS operativna novogradnja** v zvezi z zaključnim računom Železarne med drugim ugotavlja, da ni razvidna poraba 1,3 mio sklada skupne porabe in da so se dajatve za davke prekomerno povečale. Zanima jo kdaj in v kateri sklad bodo vrnjeni presežki SIS itd. Z odgovorom oddelka za družbeni standard glede prevoza Jesenice - Bela skupina ni bila zadovoljna. **SDS oddelka za operativno planiranje** pa v svojem zapisniku navaja nekatere osnovne karakteristike poslovanja Železarne v lanskem letu. Na primer, da je narasla zaloga v valjarni bluming, občasne težave z vložkom, prevelike zastoje tako v valjarni bluming kot v valjarni žice, izplene v bluming-štetku, valjarni žice in HVB, ki so pod planiranimi ipd. Razreševanju teh vprašanj naj bi v letošnjem letu posvetili znatno večjo pozornost.

O zaključnem računu železarne Jesenice ter delovne skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje je razpravljala tudi **SDS oddelka investicijske dokumentacije** in nanj imela tudi nekaj pripomb. Tako meni, da bi bilo potrebno nekatere tabele dopolniti s primerjavo po sektorjih (predvsem glede odsotnosti z dela, vzrokih prekinitev delovnega razmerja in o poškodbah pri delu). Ugotavlja pa tudi, da tabeli o koriščenju amortizacijskih in investicijskih sredstev kažete, da angažirana sredstva nismo v celoti porabili. V zvezi s poročilom z letne konference OOS njihove delovne skupnosti pa predlaga, naj se denar, ki ni bil izkoriščen za kulturo, porabi za možnost nastopa operne ali dramske skupine iz Ljubljane na Jesenicah. Denar, namenjen v te namene naj bi združilo več delovnih skupnosti.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Božidar Lakota

TOZD Valjarna bluming štekel

26. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 28. februarja, je bila 26. redna seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu temeljne organizacije Valjarna bluming štekel. Namestnik predsednika Janez Smolej je v obravnavi predložil sedem točk dnevnega reda.

Po pregledu sklepov predhodne seje, ki jih je članom posredoval vodja TOZD, je bilo ugotovljeno, da sklep št. 1 ni izvršen, medtem ko je sklep št. 7 izvršen le delno.

V nadaljevanju so obravnavali proizvodno problematiko, ki pa ne kaže dobrih rezultatov, saj je skupna proizvodnja dosežena le s 84,5 %, blagovna pa z 80,5 %. Bluming je izvajal 94,7 % vložka v odnosu na družbeni plan in 91,9 % vroče valjanega traku. Vzroka za nedoseganje plana sta v tem, da je bilo na blumingu in šteklju premalo izvaljanega in da je bilo premalo dobavljenega polizdelka s strani nabavnega oddelka.

Bluming je v mesecu januarju obratoval s 34,78 % zastoji, velika pa je bila odsotnost z dela in slabo je bilo stanje ogrevnih agregatov. V sredini januarja se je stanje nekoliko izboljšalo predvsem zaradi obratovanja potisne peči. Oddelek adjustaze bluming svojih obvez ni izpolnil zaradi pomanjkanja vložka, kljub temu pa je bila adjustaza bluming močno obremenjena z zakladanjem potisne peči in razkladanjem tujih slabov in gredic. Tudi adjustaza bluming je imela težave s pomanjkanjem delovne sile. Linija rezanja je dosegla za 1,8 % boljšo storilnost in izplen kot v mesecu decembru, nižji so bili tudi zastoji in so znašali 36,5 %. Izplen na Bronx skarjah je slabši predvsem zato, ker so svitke reklamirane iz TOZD HVB ponovno rezali za TOZD HVJ.

Adjustaza šteklja na Javorniku svojih planskih obveznosti ni izpolnila zaradi pomanjkanja vložka. Izplen na blumingu je bil v mesecu januarju za 1,2 % nižji od planiranega, predvsem zaradi prevelikega odpadka (G, N) in zaradi valjavih napak pri predtrakovih. Tudi na šteklju je bil izplen za 1,8 % nižji od planiranega.

Odbor za gospodarstvo je potrdil operativni program za mesec marec in sprejel naslednje sklepe:

- tako kot v mesecu januarju in februarju, ko niso dobili niti tone nabavljenih kolobarjev iz uvoza za razrez in občutno premalo kvadratnih gredic prevajalnih v Sisku za potrebe valjarne žice, tudi v mesecu marcu ni obetov za doseganje planiranih količin tujega vložka. Od poslovnega odbora se zahteva, da ukrene potrebno da TOZD dobi izpadlo količino nabavljenega vložka pravočasno, ker v nasprotnem primeru ne bo v stanju realizirati sklepov 25. seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne;

- odbor ugotavlja, da se je v zadnjem času kritično poslabšala kvaliteta vložka iz obeh jeklarn, kar ima za posledico večjo količino nenamenskih slabov, izpad proizvodnje šteklja, dodatno delo in predvsem večje stroške predelave;

- odbor za gospodarstvo zadoljuje finančno računovodski sektor, da ugotovi kakšen delež stroškov gre na račun nenamenskih slabov zaradi slabe kvalitete in pripravi predlog za poračun stroškov s TOZD Jeklarne;

- odbor za gospodarstvo ugotavlja, da vzdrževanje naprav, ki delajo sorazmerno dobro, še vedno ni v redu predvsem pri odstranjevanju tekočih okvar. Izrečena je bila ostra kritika na račun odbizgovalne naprave, katere pogoste okvare so povzročile občuten izpad proizvodnje tople valjanih trakov. Kljub opozorilu na kritično stanje z vložkom za hladno valjarno Bela, se k odstranitvi okvare na ležaju črpalke od 16. ure do 6. ure jutraj ni pristopilo;

- ugotavlja se, da so daljši zastoji pogosto pogojeni z nepotrebnim iskanjem rezervnih delov in izpolnjevanjem dokumentacije v skladišču. Sama popravila so hitro izvršena - vzmet in vijak ležaja pogonskega vretena bluminga. Postavlja se vprašanje, kdaj bo vzdrževanje uredilo pripravo rezervnih delov, ki se pogosto trošijo, na primernejšem mestu;

Odbor za gospodarstvo je obravnaval poročilo o doseganju ukrepov, ki so bili izdelani za izboljšanje stanja v zadnjem tromesečju 1978. Člani so s poročilom soglašali in menili, da je potrebno delo v letu 1979 dosledno izpolnjevati tako kot je to razvidno iz smernic plana za leto 1979.

Odbor za gospodarstvo je potrdil plačilo druge rente avtorjem tehničnih izboljšav in sicer za:

- inovacijski predlog 2317, ki obravnava tehnologijo ohlajevanja in vmesnega brušenja slabov kvalitete C 4970, katerega avtorji so Bogdan Stocca, Aleksander Mandeljc in Tomaž Kavčič;

- inovacijski predlog št. 2306 in 2320, ki obravnava valjanje blokov OK 650 v blume KV 135 mm z nogo naprej, katerega avtorji so Aleksander Mandeljc, Anton Zevnik, Jakob Solar, Venčeslav Abram, Stefan Lepoša in Maks Pogačar;

- inovacijski predlog št. 2231, ki obravnava izdelavo ogrodja za izdelavo sponk, katerega avtorji so Vlado Repe, Vlado Cenček in Franc Ravnikar.

V nadaljevanju so obravnavali informacijo 25. seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, ki je bila 30. januarja. Mnenja so bili, da izpadle proizvodnje v januarju ne bo možno nadoknaditi že v februarju, ker ni dovolj nabavljene

25. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Dne 26. februarja je 25. redno sejo delavskega sveta temeljne organizacije Valjarna bluming štekel sklical predsednik Anton Miklič. Ko so ugotovili, da so bili sklepi predhodne seje izvršeni, so obravnavali naslednja vprašanja:

Po razlagi tov. Kramarja, kadrovskega valjarn, so potrdili pravilnik o delovnih razmerjih s predloženimi pripombami in dopolnitvami.

Vodja temeljne organizacije je delegatom poročal o poteku razprav o zaključnem računu v samoupravnih skupinah in dejal, da na finančni del zaključnega računa ni bilo pripomb. Računovodja Martin Lah je obrazložil finančni del poslovnega poročila, skupaj s kazalci uspešnosti. Več je bilo govora in pripomb na proizvodno problematiko in na visoke materialne stroške v oddelku bluming-štekel. V adjustazi bluming pa so delovne skupine imele pripombe na zunanje vplive in sicer na pomanjkanje vložka, na jeklarske napake in slabo vzdrževanje ter na notranje vplive kot so valjavske napake, velika fluktuacija in velika odsotnost z dela. Delovne skupine v adjustazi šteklja pa so imele pripombe na velike materialne stroške, na slabo delo bluminga in šteklja, na pomanjkanje delovne sile in na prevelik odpadke, ki vpliva na izplen. Delovna skupina vodstva pa je imela pripombe na prevelike materialne stroške.

Vodja proizvodnje je delegatom obrazložil predlog k pristopu vseh treh slovenskih železarn k splošnemu združenju za črno in barvasto metalurgijo ter livarn pri gospodarski zbornici Slovenije. Predlog so brez pripomb potrdili, vključno s predlaganimi kandidati za skupščino, ki bo pri gospodarski zbornici Slovenije.

Zaradi izteka dveletne mandatne dobe izvoljenih članov v samoupravne organe, je predsednik delavskega sveta Anton Miklič pojasnil, da je potrebno izvesti volitve v samoupravne organe in za člane odbora samoupravne delavske kontrole. Predsednik je bil mnenja, da naj bi nekaj članov samoupravnih organov ostalo še eno mandatno obdobje - zaradi lažjega in kontinuiranega dela samoupravnih organov. Delavski svet je potrdil razpis volitev v samoupravne organe, dne 14. aprila 1978.

Predsednik delavskega sveta je nato posredoval predlog samoupravnega sporazuma o oblikovanju in uporabi prihodkov ter razporejanju skupnega dohodka v temeljni banki

ga vložka, ker je vložek iz TOZD Jeklarne slab in ker so valjavnike naprave slabo vzdrževane. Predvideva se, da bo izpad proizvodnje možno nadoknaditi šele po prvem tromesečju.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi predlog ukrepov za zmanjšanje zaostankov iz predobav ter sprejel naslednje ugotovitve:

- odbor za gospodarstvo soglaša s predlogi navedenimi za področje planiranja in prodaje;

- nabavni oddelki s samo informacijo o spremembah količin, kvalitete in terminih sicer koristi pri sprejemanju plana blagovne proizvodnje, vendar so odstopanja pri nabavi polfabrikatov tako veliki, da po mnenju odbora predstavljajo glavni vzrok zaostankov oziroma predobav;

- sistem penaliziranja oz. nagrajevanja TOZD za dosledno izvrševanje proizvodnih nalog za temeljno organizacijo ni sprejemljiv zaradi specifičnega položaja v proizvodni verigi;

- menijo, da reorganizacija priprave dela in oddelka za operativno planiranje ni potrebna, ker so naloge zadosti natančno opredeljene, le izvajati bi se morale dosledno.

Odbor za gospodarstvo je ob sklepu potrdil enkratno nagrado Francu Šmitu v višini 500,00 din.

NI

RAZPIS ŠTUDIJSKIH UGODNOSTI

SŽ - ŽELEZARNA JESENICE z o. sol. o., CESTA ŽELEZARJEV 8 - 64270 JESENICE

za šolsko leto 1979/80

razpisuje študijske ugodnosti za izobraževanje ob delu:

II. stopnja

metalurška smer	2
strojna smer	2
elektro smer	2
ekonomska smer (računovodstvo)	2
VŠOD	2

I. stopnja

strojna smer	2
elektro smer	2
gradbena smer	1

Delovodska šola -

metalurški oddelki	20
šola za metalurške delavce	30

Prošnji mora biti priloženo priporočilo oz. mnenje vodstva TOZD. Poleg imena in priimka mora vsebovati še naslednje podatke:

- rojstne podatke,
- TOZD in oddelki,
- delovne naloge, ki jih delavec opravlja,
- delovno dobo v Železarni Jesenice.

Prošnje je treba poslati na kadrovske sektor - oddelki za izobraževanje do 10. maja 1979.

ODGOVORI DELEGATOM ŽELEZARNE IZ ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Delegati zbrani na osmi seji konference delegacij železarne Jesenice so ob razpravi o zaključnem računu občinske zdravstvene skupnosti postavili naslednja vprašanja:

- Zakaj niso sredstva po finančnem načrtu (145.667.000 din) in družbeno dogovorjena sredstva (148.417.000 din) usklajena.
- V prihodkih ni upoštevana vsota plačila participacije.
- Zakaj dajemo toliko poudarka preventivi, plan sredstev namenjenih za preventivo pa je bil realiziran le 76,7 %.
- Plan specialističnega zdravljenja in bolnišničnega zdravljenja ni dosežen (90 % in 95 %), presežen pa je plan zdraviliškega zdravljenja. Konferenca smatra, da to ni decela v skladu z nameni zdravstvenega varstva.

ODGOVORI

Planirani prihodki so bili v letu 1978 preseženi za 10,9 %, toda zaradi preokračanja določene vsote prihodkov iz naslova prispevne stopnje iz dohodka delovnih organizacij, kakor tudi iz bruto osebnega dohodka zaposlenih, zaradi hitrejšega naraščanja osebnega dohodka od planiranega v letu 1978, je bilo izločeno 13.136.000 dinarjev. In če to odštejemo od skupnega prihodka, dobimo vsoto 148.417.000 din. Tako znaša presežek 1.249.000 dinarjev ali 0,84 %, s katerim razpolaga skupščina.

V zaključnem računu res ni prikazana pobrana participacija, ker je to dohodek zdravstvenih organizacij, ne pa zdravstvene skupnosti, vendar se ta obračuna pri izplačilu predloženih delovnih planov. Vsekakor pa morajo biti delegati seznanjeni tudi s tem, zato smo zahtevali od služb tudi te podatke.

V letu 1978 smo začeli z vodenjem evidence za plačilo participacije po posameznih vejah zdravstvene službe šele v mesecu maju, zato imamo do 1. maja 1978 samo skupne podatke, od 1. maja do 31. decembra 1978 pa po posameznih vejah. Tako je bilo v letu 1978 skupno vplačano na račun participacije 3.141.000 din ali 2,97 % od vsote porabljenih za zdravstveno varstvo. Od 1. maja 1978 pa je po posameznih vejah zdravstvene službe stanje naslednje (v din):

Splošne ambulate	378.000
Specialistično zdrav.	272.000
Bolnišnično zdrav.	513.000
Zobozdravstvo	598.000
Reševalni prevozi	20.000
Zdravila	725.000
Zdravilišče	8.900
Ortopedski pripom.	23.000
Konvencije	10.000

Od 1. maja do 31. decembra 1978 je bilo vplačano 2.547.900 din ali 56,2 % od predvidenega.

Sredstva za preventivo so bila v letu 1978 koriščena le 76,7 %, zato ker kljub zahtevam, da se mora bolj natančno opredeliti pojem preventive, še danes ni to opredeljeno in se vsa preventivna zaračunava v glavnem v splošno ambulantno zdravljenje. Po vsej verjetnosti bo to v letu 1979 že bolj precizirano.

Znižanje strokov specialističnega zdravljenja gre v glavnem na račun povečanja in izboljšanja ambulantnega in dispanzerskega zdravljenja. Znižanje porabe sredstev za bolnišnično zdravljenje pa gre v glavnem na račun zmanjšanja odliva izven

regije. To znižanje mora biti v letih 1979 in 1980 še večje, v kolikor bomo zasledovali resolucijo 8. kongresa ZK Slovenije in sprejeti program zdravstvenega varstva. Povečanje stroškov za zdraviliško zdravljenje pa je v skladu s povečanjem zdravstvenega varstva borcev NOV in vojni invalidov.

Na konferenci delegatov je bilo postavljeno tudi vprašanje solidarnosti, oziroma kdo je dobil sredstva solidarnosti.

Finančni načrt občinskih zdravstvenih skupnosti gorenjske regije je za leto 1978 predvideval, da bodo na račun regijske solidarnosti dobile dodatna sredstva naslednje občine: Radovljica, Škofja Loka in Trzin. Prispevali pa bosta občini Kranj in Jesenice. Delež Jesenic je bil planiran v višini 3.603.000 din, delež Kranja pa 16.000.000 din. Ker pa je zaradi boljših finančnih rezultatov, predvsem v prihodkih, občinska zdravstvena skupnost Škofja Loka izpadla iz solidarnostnih sredstev, sta ostali le občini Radovljica in Trzin. Ti dve občini pa sta dobili na račun solidarnosti, in sicer: Radovljica 6.284.000 din in Trzin 6.056.000 dinarjev. Ker ta vsota za obe občini predstavlja le 62,94 % planirane vsote, je bil tudi delež Jesenic le 65,8 %.

Zaključni račun regijske skupnosti Kranj izkazuje res za 3.068.064 dinarjev manj porabljenih sredstev, od tega pa je že angažiranih 2.497.000 din za nabavo rezervnih virov električne energije, ostanek 504.000 din pa se prenese na leto 1979, za kritje eventualnega presežka SLO.

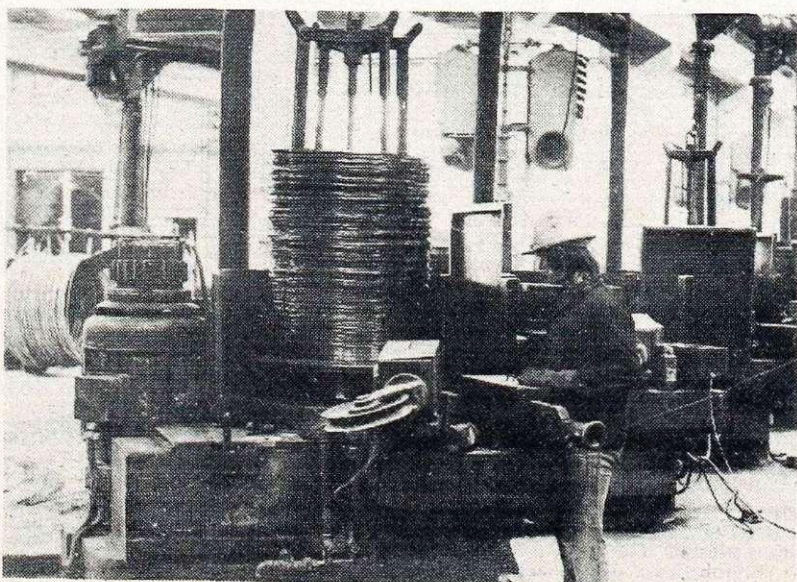
V zvezi s preseženimi sredstvi iz združenega dela je bilo odločeno, da se le-ta v letu 1979 poračunajo z zmanjšano prispevno stopnjo.

V zvezi s pripombami glede družbene upravičenosti predpisa za plačilo participacije, pa samo tole: Participacija bo ostala, vendar pa bo potrebno misliti na uveljavitev diferencirane participacije. Kajti vse bolj bomo morali upoštevati načela resolucije 8. kongresa Zveze komunistov Slovenije, ki poudarjajo, da je skrb za zdravje predvsem skrb vsakega posameznika, šele potem družbe. Na drugi strani pa bomo morali delati na tem, da se sprejeta stališča dosledno izvajajo.

Vrste, oziroma čakalne dobe pri zobozdravniških storitvah se ne bodo tako kmalu odpravile, ker nimamo zmogljivosti, da bi 100 % zadovoljili potrebe.

V zvezi z nadomestili osebnega dohodka za borce NOV pa le-ta, da morajo vsi, ki imajo priznano dvojno delovno dobo od leta 1941 do 15. januarja 1945 od prvega dne 100 % nadomestilo (pri tem je mišljeno v obdobju, seveda mora biti to neprekinjeno). Vsi borci, ki so bili ujeti in poslani v taborišča in se jim ta doba prebita v taboriščih ne prizna z dvojnimi štetjem, nimajo pravice do 100 % osebnega nadomestila, ravno tako ne tistim, ki so šli po 15. januarju 1945 v NOV, če nimajo pred tem priznano dvojno dobo.

Stane Torkar
predsednik skupščine SZV

Učenec ŽIC - žičar

V LANSKEM LETU JE BILO POPREČNO DNEVNO ODSOTNO 1175 DELAVCEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

kot v letu 1977. V letu 1978 smo v Železarni pridobili 84 novih delavcev, brez upokojevcem, ki so sklenili delovno razmerje za določen čas. Delavci so prekinili delovna razmerja iz naslednjih razlogov: starostna upokojuje 77 primerov, oziroma trije več kot leto poprej; invalidsko upokojenih je bilo 45 ali 14 več kot v letu 1977; v JLA so bili vpoklicani 203 delavci ali deset več kot leto poprej; umrlo je 16 delavcev oziroma 11 manj kot v letu 1977; na lastno odpoved in s prekinitvijo pogodbe je odšlo 168 delavcev ali 75 več kot leto poprej; na izjavo je prekinilo delovno razmerje 292 delavcev oziroma 48 več kot v letu 1977; z disciplinsko odpovedjo je odšlo 64 delavcev ali 51 več kot leto poprej.

BOLEZENSKA ODSOTNOST PRESEGLA REKORDNO LETO 1968

Skupna dnevna poprečna odsotnost je bila v lanskem letu za 0,20 % večja kot v letu 1977 in je znašala 17,75 %, kar pomeni, da je bilo poprečno dnevno odsotnih 1.175 delavcev. Najbolj zaskrbljujoča je bolezenska odsotnost, ki je znašala 7,28 % ali 0,29 % več kot v l. 1977 in je za 0,23 % presegla rekordno leto 1968, ko je le-ta znašala 7,05 %. Odsotnost zaradi koriščenja rednih letnih dopustov je bila 9,16 %, kar je 0,18 % manj kot v predhodnem letu. Prav tako se je v preteklem letu zmanjšala odsotnost zaradi izredno plačanih dopustov (izobraževanje, kultura, šport) v primerjavi z letom nazaj za 0,05 % in je znašala 0,66 %. Koriščenje izredno neplačanih dopustov je znašalo 0,11 %, oz. ravno toliko kot l. 1977. Odsotnost zaradi vojaških vaj in pozivov oblasti se je povečala v primerjavi z letom nazaj za 0,07 % in je znašala 0,15 %. Ostali izostanki pa zajemajo 0,39 % ali 0,07 % več kot v letu 1977.

V letu 1978 je bilo v Železarni zabeleženo 11.671 obolenj, zaradi katerih je bilo izgubljenih 128.628 delovnih dni. Veliko povečanje izkazuje bolezenska odsotnost nad 30 dni, ki je lani znašala 2,60 % ali 0,40 % več kot v letu 1977 in predstavlja dobre tri četrtine odsotnosti, ki smo jo v Železarni namenili za izobraževanje, šport in kulturo skupaj (0,52 %). Bolezenske odsotnosti do 30 dni je bilo lani 3,91 % ali 0,13 % manj kot leto poprej, medtem ko je bila odsotnost zaradi porodniških dopustov in ostalega 0,77 % ali 0,02 % več kot v letu 1977.

Najvišjo bolezensko odsotnost so v letu 1978 imele naslednje temeljne organizacije združenega dela: Družbena prehrana - 11,7 %; Elektrode - 11,3 %; Jeklovlek - 10,7 %; Žičarna - 8,9 %; Valjarna žice - 8,9 %; Željalna - 8,8 %; Plavž - 8,5 %; Hladna valjarna Jesenice - 8,4 %; Profilarna - 8,2 %; Vratni podboji - 8,2 %; Jeklarina 8,0 %.

Zaradi primerjave navajamo tudi najvišjo bolezensko odsotnost po TOZD v letu 1977: Jeklovlek - 12,1 %; Družbena prehrana - 11,4 %; Elektrode - 10,8 %; Hladna valjarna Jesenice - 10,6 %; Profilarna - 9,6 %; Žičarna - 9,4 %; Delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje - 8,9 %; Željalna - 8,1 %; Vratni podboji - 7,7 %; Plavž - 7,6 %; Valjarna žice in profilov - 7,6 %.

Od junija lanskega leta kadrovske sektor obvešča o bolezenski odsotnosti vse tiste TOZD, v katerih je bolezenski stalež višji od poprečnega bolezenskega staleža v Železarni. Služba ugotavlja, da se je z rednim obravnavanjem tega vprašanja v nekaterih TOZD bolezenska odsotnost vsaj nekoliko znižala (HV Jesenice za 2,2 %, Livarna 1,5 %, Profilarna, Jeklovlek in Transport za 1,4 %, Sektor za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje za 1,1 %, TOZD Energetika in sektor za komercialno-finančne zadeve za 0,9 %, Hladna valjarna Bela za 0,6 %, Žičarna in Vratni podboji za 0,5 % in Vzdrževanje za 0,2 %).

VEČ POŠKODB PRI DELU, VENDAR MANJŠA ODSOTNOST

Pregled poškodb pri delu v letu 1978 nam kaže, da je število poškodb poraslo od 6,95 % v letu 1977 na 8,22 % v letu 1978. Čeprav je bilo v lanskem letu kar 100 poškodb pri delu več kot v predhodnem letu pa je bilo zaradi tega izgubljenih le 8.246 delovnih dni ali 640 manj kot leta 1977. Poprečni izpad delovnih dni na eno poškodbo je znašal 15,1 dan, leto poprej pa 17,8. To po prejšnjem nam kaže, da je resnost poškodb izredno nizka oziroma najnižja v zadnjih 20 letih. Poročevalci prav tako ugotavljajo, da v lanskem letu nismo imeli smrtnih poškodb pri delu, kakor tudi hudih telesnih poškodb, razen štirih primerov, zaradi katerih bo služba morala po-

škodovancem poiskati druga ustreznega delovna mesta.

Na poti na delo in iz dela smo v lanskem letu imeli 57 poškodb ali pet več kot leto poprej, zaradi česar smo izgubili 1.220 delovnih dni oziroma 256 dni več kot v letu 1977.

366 ZAHTEVKOV ZA VODENJE POSTOPKA PROTI DELAVCEM

Temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti so v letu 1978 vložile 366 zahtevkov za vodenje postopka proti delavcem, ki so kršili delovno obveznost. Največ zahtevkov o kršitvah delovne obveznosti so vložile temeljne organizacije združenega dela: Valjarna blumingštel - 68, Valjarna žice in profilov - 65, Hladna valjarna Bela - 35 itd.

Skupno število senatov je bilo 67, na katerih je skupna disciplinska komisija Železarn izrekla 412 ukrepov delavcem, ki so bili odgovorni za kršitev delovne obveznosti. Večje število ukrepov se nanaša na zahteve iz leta 1977. Največ ukrepov je bilo izrečenih za neopravičeno izostajanje z dela in sicer 219, za vinjenost - 27, za odklonitev dela - 19 itd. Med problematiko poročevalci navajajo naslednja vprašanja: - Nedoslednost - zakasnitve pri vpračanju vabil z zahtevkom za vodenje postopka, odločb o izrečenih ukrepih in drugih obveznostih.

- Neprava mnenja nekaterih osnovnih organizacij zveze sindikatov o posameznih delavcih, ki so kršili delovno obveznost.

- Nezadostna presoja vodij temeljnih organizacij in delovnih skupnosti o primerih, kdaj je priča potrebna oziroma kdaj ni potrebna pri obravnavi kršitev delovnih obveznosti.

ŽELEZARNA IMA 396 ŠTIPENDISTOV

Za srednje, višje in visoke šole je Železarna v letošnjem šolskem letu odobrila 33 novih štipendij, tako da imamo na teh šolah v letošnjem šolskem letu 165 štipendistov. Razen tega je Železarna pridobila 77 novih učencev-štipendistov na poklicni kovinarski, metalurški in elektro šoli in 16 v šoli za metalurške delavce tako, da je v tem šolskem letu na obeh šolah 231 štipendistov. Železarna ima skupaj v šolskem letu 1978/79 na poklicnih, srednjih, višjih in visokih šolah 396 štipendistov.

V lanskem letu je na posameznih šolah diplomiralo:

- na šoli za metalurške delavce 11,

- na poklicni kovinarski, metalurški in elektro šoli 55,

- na srednjih šolah 22,

- na višjih šolah 5,

- na visokih šolah 13.

Skupaj smo v lanskem letu dobili 106 diplomatov.

Študijske ugodnosti za izobraževanje ob delu so bile v letošnjem šolskem letu odobrene 67 delavcem, tako da se skupaj ob delu izobražuje 165 delavcev. V lanskem letu je s študijem ob delu diplomiralo na srednjih šolah 29 sodelavcev, na višjih pa 14 - skupaj torej 43.

Na obvezno prakso je bilo v lanskem letu sprejetih 283 dijakov in študentov iz poklicne kovinarske, metalurške in elektro šole, šole za metalurške delavce, srednjih, višjih in visokih šol. Kadrovska služba je izdelala osnutek pravilnika o izobraževanju in pripravištvu, delavci te službe pa so sodelovali pri poklicnem usmerjanju mladine in usmerjenem izobraževanju.

Izven delovne organizacije je bilo v lanskem letu v 170 izobraževalnih akcij vključenih 310 delavcev, kar zneslo skupno 2.538 dni službene odsotnosti.

Prek oddelka za izobraževanje ob delu pri železarskem izobraževalnem centru je kadrovska služba organizirala 49 tečajev, seminarjev in preizkusov znanja, katerih se je udeležilo 2.515 delavcev. V organizaciji tega oddelka je bilo izvedenih tudi 275 ekskurzij v Železarno z 8.006 udeleženci, 50 uvajalnih seminarjev z 1.082 udeleženci, 541 novosprejetih delavcev pa je opravilo ustrezne izpite za opravljanje začetnih delovnih nalog.

Psihološko-sociološka služba je izdelala več analiz in študij in sicer analize kadra z višjo in visoko izobrazbo, analizo fluktuacije delavcev za leto 1977, študijo povezanosti tehnološkega nivoja in izobrazbene strukture kadrov za TOZD Plavž, Jeklarina in Valjarno blumingštel. Izvedli so ocenjevanje delovnega prispevka za celotno Železarno, tekoče so opravljali psihološke preglede za sprejem novih delavcev, premestitve, tečaje, izbiro kadrov za delovodje. Skupaj so opravili 4.717 testnih aplikacij.

Delavci oddelka za varstvo pri delu so sodelovali pri usposabljanju in preizkusu znanja novosprejetih delavcev in delavcev, ki so zaposleni pri nevarnih delih, v strokovnih

teamih za urejanje varstva pri delu in varstvo okolja, posebno pri novogradnjah in sanaciji težkih in nevarnih delovnih pogojev.

Odsek za ekologijo in varstvo je opravil vrsto ekoloških meritev za razne upravne organe in lastne potrebe v posameznih TOZD, zlasti za potrebe ustreznega zaposlovanja delavcev z zmanjšano delovno sposobnostjo.

Kadrovska služba je tudi izdelala pravilnik o delovnih razmerjih.

32.024 STORITEV NA REŠILNIH POSTAJAH

Na rešilnih postajah v Železarni je bilo v lanskem letu opravljenih 32.024 storitev, pri čemer je pomoč iskalo 5.614 delavcev. Od tega jih je bilo 20 % oziroma 1.123 poslanih naprej k zdravniku. Na odseku za zdravstveno preventivo je bilo pregledanih 2.776 delavcev. Udeležba na preventivnem cepljenju proti gripi je bila tudi v letu 1978 zelo skromna, saj se je prvega cepljenja udeležilo le 1.829 ali 27 % vseh delavcev, drugega pa 1.059 ali 16 % delavcev.

V lanskem letu je invalidska komisija ocenila 142 zavarovancev, pri čemer je bilo 53 zavarovancev ocenjenih kot invalidi III. kategorije, devet zavarovancev II. kategorije in 45 zavarovancev I. kategorije, za ostale pa invalidnost ni bila ugotovljena oziroma zdravljenje še ni končano. Zadnji dan lanskega leta je bilo v Železarni zaposlenih:

- 364 delovnih invalidov III. kategorije,

- 26 delovnih invalidov II. kategorije,

- 14 vojaških vojni invalidov,

- 92 zavarovancev z ocenjeno stopnjo telesne okvare.

LANI 113 REŠENIH IN 687 NOVIH PROSILCEV

V letu 1978 je Železarna pridobila 69 novih stanovanj in sicer 51 stanovanj v novozgrajeni stolpnici na Tavčarjevi 8 in 18 stanovanj z nadzidavo blokov na Cesti revolucije 4 in 6. Med pridobljenimi stanovanji je bilo pet eno in pol sobnih, 41 dvosobnih in 23 trisobnih.

V vrstnem redu prošnje za stanovanja je bilo v letu 1978 uvrščenih 687 prosilcev in sicer 169 za garsonjere, 116 za enosobna stanovanja, 231 za dvosobna in 121 za trisobna stanovanja.

Z novogradnjami stanovanj, kombinacijskimi rešitvami in zamenjavi stanovanj je bilo lani rešeno stanovanjsko vprašanje 113 prosilcem iz vrstnega reda. S starimi stanovanji je bilo začasno rešeno še 25 prosilcev. V letu 1978 je bilo črtanih 107 vlog za stanovanja, ker so si prosilci sami rešili stanovanjsko vprašanje ali pa so prekinili delovno razmerje ali pa so bile vloge odložene v skladu s pravilnikom o

urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev v delovni organizaciji železarna Jesenice.

V letu 1978 je bilo nanovo posredovanih 328 vlog za dodelitev novih stanovanj in za zamenjavo oziroma dodelitev ustreznih stanovanj. Tako je sedaj skupno vloženih 912 prošenj in sicer: 245 prošnje za garsonjere, 200 prošnje za enosobna stanovanja, 300 prošnje za dvosobna in 113 prošnje za trisobna stanovanja, 54 prosilcev pa želi zamenjavo stanovanja. Prošnje, ki so vložene za garsonjere niso dejansko vložene za dodelitev, ampak delavci vložijo prošnje bolj zaradi tega, da se jim šteje čas za rešitev stanovanjskega vprašanja in da s tem pridobijo točke za čas čakanja.

Za reševanje skupnih stanovanjskih problemov se je pristojna služba kadrovskega sektorja pisno obrnila na 23 delovnih organizacij, od katerih je pristopilo k skupnemu reševanju le pet delovnih organizacij. Železarna pa je sodelovala s štirimi delovnimi organizacijami pri skupnem reševanju stanovanjskih vprašanj. Zaradi rušenja stanovanjskih hiš na Prešernovi 40 in Titovi 47, je bilo treba preseliti osem družin, ki jim je bilo stanovanje dodeljeno v blokovi gradnji.

Deset družin ima nezakonito stanovanja last Železarne, 96 stanovanj pa uporabljajo delavci, ki so po delitvi stanovanja prekinili delovno razmerje v TOZD ali delovnih skupnostih Železarne in se zaposlili v drugih delovnih organizacijah.

Odbor za stanovanjska vprašanja je razdelil 6.000.000 din gradbenih posojil 98 prosilcem. V zvezi s tem je služba pregledala gradnje vseh prosilcev in odboru predložila poročilo.

POMEMBEN NAPREDEK NA PODROČJU REKREACIJE

V letu 1978 je bil v Železarni na področju rekreacije dosežen pomemben napredek, ki je bil pogojen z zagotovitvijo materialnih pogojev in z večjo aktivnostjo organizatorjev

in udeležencev. Uspeh je bil dosežen pri razvoju rekreacije v krajevnih skupnostih, razširjena je bila dejavnost interesnih skupin in delno koncept dela pri organizaciji aktivnega letnega oddiha.

V domu železarjev v Crikvenici je trajala sezona od 5. junija do 13. septembra. V tem času je po napotnicah koristilo usluge doma 1.493 oseb, od tega je bilo 278 članov kolektiva, ostali pa so bili družinski člani in upokojevcem Železarne.

V počitniškem naselju Biograd na morju in v Portorožu je trajala sezona od 11. junija do 19. septembra. V tem času je po napotnicah koristilo počitniške usluge 3.653 oseb, od tega je bilo 1.081 članov kolektiva, ostali pa so bili družinski člani delavcev Železarne. Izkoriščenih je bilo 28.420 nočnin.

Največ problemov so imeli delavci, ki delajo na tem področju pri razporejanju oddihov zaradi nenadnih odpovedi ali pa zahtev, ki jim ni bilo mogoče ugoditi.

Razen tega je oddelek posredoval pri izletih sindikalnih organizacij posameznih TOZD in delovnih skupnosti in organiziral izlete na nivoju Železarne.

Organiziranih je bilo skupaj 85 izletov s 5.065 udeleženci in sicer 57 enodnevnih s 415 udeleženci, 22 dvodnevnih s 1.163 udeleženci, šest tridnevnih in več večdnevnih izletov s 383 udeleženci in štiri izlete na nivoju Železarne s 104 udeleženci.

Preteklo leto so bili tudi prvi poskusi animirati delavce za kulturno dejavnost. Za obisk operne predstave so delavci pokazali velik interes.

Vso dejavnost v zvezi z oddihi in izletništvom je obravnaval odbor za oddihe in izlete pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne, oddelek na kadrovskega sektorja pa je bil organizator in izvajalec sklepov tega organa.

(Z poslovnega poročila Železarne za leto 1978)

Delavci Železarne na tečaju pripadnikov splošne civilne zaštite, ki ga je priredil oddelek za ljudsko obrambo občine Jesenice. Tečaj je v gasilskem domu Železarne, na katerem so predavali Franci Bahun, Ivanka Zupančič in Marko Udir.

14. APRIL SE PREDLAGA ZA DAN INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

Predsedstvo zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije je sprejelo sklep in osvojilo program priprav za proglasitev 14. aprila za DAN INŽENIRJEV IN TEHNIKOV JUGOSLAVIJE. 14. aprila 1977 je bil namreč sprejet sklep o proglasitvi Josipa Broza Tita za častnega člana zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije in mu je bila podeljena zlata plaketa.

Izbor in proglasitev predsednika Tita za častnega člana, je rečeno v utemeljitvi, je veliko priznanje za vse inženirje in tehnike in vse organizacije inženirjev in tehnikov, priznanje za njihovo dosedanje delo, spodbuda za še večjo angažiranost, za še večji in kreativnejši in ustvarjalni prispevek k nadaljnjemu vsestranskemu in dinamičnemu razvoju naše socialistične skupnosti.

Na četrti skupščini zveze inženirjev in tehnikov, ki je bila 20. novembra 1978 v Beogradu, je bila enoglasno sprejeta iniciativa, da se spodbudi aktivnost in dobijo najširša mišljenja, da se ta dan, to je 14. april proglasi za dan inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Ta dan naj bi se obeleževal delovno in ustvarjalno, s strokovnimi in društvenimi aktivnostmi, pregledi rezultatov dela in prispevkov posameznikov in organizacij inženirjev in tehnikov, podeljevanjem priznanj inženirjem in tehnikom, pregledom organizacij in oblik delovanja, s proglasitvijo in podelitvijo listin častnim in zaslužnim članom, podelitvijo diplome »tehnik« za najuspešnejša znanstvena in strokovna dela objavljena v preteklem letu in drugih priznanj, ki jih organizacije inženirjev in tehnikov dajejo članstvu, izmenjavo strokovnih grup, organizacijo znanstveno strokovnih zborovanj, javnih tribun in drugih priložnostnih aktiv-

nosti vezanih na delo in delovanje inženirjev in tehnikov z namenom širšega povezovanja in uspešnejšega delovanja organizacij in podobno.

Začeta iniciativa je naletela na splošni sprejem in soglasnost, prvi predlogi o načinu in oblikah obeleževanja 14. aprila - dneva inženirjev in tehnikov pa so obogatili s predlogi novih vsebin, katere bodo nedvomno prispevale k še večji afirmaciji dela in ustvarjalnosti inženirjev in tehnikov, k večjemu združevanju in strokovnemu delovanju. Le-te izražajo ustvarjalno kontinuiteto rezultatov pri izgradnji samoupravne socialistične družbe z zgodovinskimi borbenimi in naprednimi tradicijami inženirjev in tehnikov kot dela delavskega razreda enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije, navdahnjenih z revolucionarnim delom tovariša Tita.

Sklep o proglasitvi dneva inženirjev in tehnikov bo, kakor se pričakuje, sprejela skupščina zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije na seji 14. aprila v Beogradu.

V programu priprav za proglasitev dneva inženirjev in tehnikov je tudi predvideno, da bodo sprejeti tudi sklepi, o poteku aktivnosti, ki bodo imele vsejugoslovanski značaj. »Zbiramo najboljše društvo inženirjev in tehnikov« bo ena izmed

trajnih aktivnosti ob proslavah in obeleževanju 14. aprila dneva inženirjev in tehnikov. Le-ta naj bi se začela v letu 1979 in naj bi imela namen spodbujanja in afirmacije dejavnosti osnovnih organizacij - društev inženirjev in tehnikov. Najboljše društvo se bo na osnovi dobljenih predlogov proglasilo na seji skupščine zveze inženirjev in tehnikov vsako leto 14. aprila.

»Najboljša publikacija organizacij inženirjev in tehnikov« naj bi bila prav tako trajna aktivnost, ki naj bi spodbujala znanstveno-tehnično, informativno - izdajateljsko dejavnost kot obliko delovanja organizacij inženirjev in tehnikov. Priznanja naj bi se dajala enkrat periodičnim (glasila, letopisi, bilteni in podobno) ali neperiodičnim (zborniki, priročniki, knjige idr.) izdajam.

Z namenom kontinuiranega proslavljanja in aktivnosti vezanih za 14. april - dan inženirjev in tehnikov, aktivnega in stalnega vključevanja vseh zvez, društev, podružnic in drugih oblik delovanja je predvideno, da bodo organizacije, članice zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije podpisale dogovor o obeleževanju dneva inženirjev in tehnikov. Z dogovorom se bodo tudi bolj natančno opredelile oblike angažiranosti vseh organizacij pri obeleževanju 14. aprila, kakor tudi aktivnosti, ki bodo imele vsejugoslovanski značaj. Računajo, da bo dogovor podpisan 14. aprila po sprejemu sklepa o proglasitvi 14. aprila za dan inženirjev in tehnikov.

KLJUČ REŠITVE V DOHODKOVNIH ODNOSIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

novitete v organizaciji in pripravi dela tiste naše slabosti, zaradi katerih smo se znašli v težavah. Sedaj pa smo svoje organizacijske tokove usmerili tako, kot jih usmerjajo druge TOZD v Železarni. Kajti preje smo napake valili iz enega kota TOZD v drugega, velikokrat pa smo se spraševali, če je naša zagnanost kriva, da nismo sposobni opraviti zaupanega dela. Zdaj, ko smo v isti kolebnici kot ostale TOZD, ko smo hitro reagirali na prve napake pa opazamo, da za stanje kakršno je sedaj, nismo krivi samo delavci zaposleni v TOZD, ampak tudi drugi oziroma tudi predhodne TOZD, oziroma tisti, ki skrbijo za vložne surovine in za prodajo.

V letošnjem letu se nam je pokazalo, da tisti, ki so za to zadolženi, bodisi da ne zmorejo tega dela, bodisi da ne znajo. Ravno zaradi tega komunisti v TOZD HV Bela menimo, da bi v Železarni morala hitreje potekati družbenoekonomska preobrazba glede dohodkovnih odnosov. Mislimo, da bi se morale ustrezne strokovne službe, oziroma službe, ki na tem področju delajo, hitreje lotevati aplikativne obdelave razvijanja osnov dohodkovnih odnosov, ker vse kaže da se bomo le na ta način izognili problemu, ki se nam v tem trenutku kažejo. Hkrati pa bodo potrebna tudi prizadevanja vseh nas, da trdnjeje opredelimo temeljne sistemske sestavine, ki naj bi pomenile kvaliteto novost, oziroma korak naprej v razvoju naših odnosov. Kajti sedaj se dogaja, da v verigi proizvodnje iz nje izstopajo predhodni členi z večjim dohodkom, z večjo prodajno ceno kot končni člen, kar pa nam ni razumljivo.

Vse to nas vedno bolj prepričuje, da v železarni Jesenice ne obstaja niti statičen model dohodkovnih povezav, kaj šele dinamičen kot končni cilj, do katerega naj bi vsaka TOZD v Železarni prišla.

Pri uresničevanju zakona o združenem delu smo si zastavili kot temeljno nalogo izboljševanje, uveljavljanje in razvijanje dohodkovnih odnosov, v katerih naj bi delavci, oziroma zaposleni v posameznih TOZD našli trdno oporo in zadostno motivacijo, da bi v svojem razvojnem procesu premagali in odstranili dejavnike, ki omogočajo in spodbujajo odtujevanje ustvarjenega dohodka, oziroma prisvajanje osebnega dohodka, ki ne temelji na opravljenih nalogah.

V tem trenutku nočemo razpravljati o tem kdo je kriv in kdo ni kriv za stanje kakršno je, pač pa je naš namen, da s pomočjo tistih, ki na tem področju delajo, uvedemo nove prvine dohodkovnih odnosov, ki izhajajo iz zakona o združenem delu.

Na osnovi dohodkovnih odnosov bomo potem našli drugo razsežnost, to je ekonomske rezultate, ki so v danem trenutku, kljub stališčem nekaterih ali pa nerazumevanju (kot, na primer, delavcev v žebjarji), spodbudni, čeprav imamo zelo velike obveznosti do posojilodajalcev. Za ilustracijo lahko povemo, da smo za leto 1978 plačali kar za 90 milijonov din teh obveznosti. Drugače povedano, ali smo delavci v TOZD HV Bela krivi, če za nakup naprav Železarna ni imela lastnih sredstev. Toda za vse te probleme ne krivimo drugih, pač pa tiste, ki nam v sedanjih situaciji nočejo pomagati.

Razvili bi lahko celo paleto tistih, ki so soudeleženi, vendar ni naš namen da kateregakoli omalovažujemo oziroma kritiziramo pač pa je naš namen, da spodbudimo ekonomičnejšo delitev dela, ki bo omogočala razvitejšo tehnično tehnološke osnove dela in smotnejše organiziranje skupnih dejavnosti. Zato mislimo, da bi morali biti v sedanjih fazah, ki je za nas skrajno kritična, vsi napori usmerjeni v uvedbo novih prvin dohodkovnih odnosov.

Mislimo, da bomo morali zbrati dovolj moči, da bomo v svojem okoliščini celotni fond aplikativnih in ekonomsko ter pravno tehničnih znanj, da bomo zasnovali dohodkovne odnose. Če bomo to strokovno izpeljali, potem bomo ustvarjali povsod, če pa bomo klonili pred temi zahtevami, potem ne priznavamo ne kadrovskega in ne organizacijskega zakona o planiranju, temveč že v osnovi rušimo vse tisto, kar bi radi imeli načrtovano — urejeno. Slabost takšnega pojmovanja pa je formalno prenašanje določil iz zakona o združenem delu. Na ta način pa izgubimo izpred oči dve temeljni zadevi in sicer, da ne upoštevamo zakona o združenem delu kot obliki sistemskega zakona in da iz tega ne upoštevamo osnove sistema, ki ustvarja na ta način pravno podlago za urejanje odnosov — odnosov med TOZD in odnosov med delavci samimi.

Napačna pojmovanja nekaterih delavcev ne bomo mogli odpraviti, če ne bomo po načelu medsebojne odgovornosti in odgovornosti do družbene skupnosti razčistili in

prenovili našega dohodkovnega sistema in prikazali realne osnove pri ustvarjanju, pridobivanju in razporejanju dohodka, kar je pri nas v Železarni v očitnem nesoglasju z družbenoekonomskim bistvom dohodkovnih odnosov oziroma odnosov med posameznimi prvinami. Če bomo razčistili te zadeve (pri tem predvsem mislimo na reguliranje vložnega materiala na ekonomsko upravičene TOZD oziroma njihovo oskrbovanje s tujim vložkom), potem bodo vsem zelo jasna naša stališča, naše opredelitve. Prav tako pa bomo potem lahko dosegli, da se bodo v vseh mehanizmi samoupravljanja naša stališča spoštovala (in ne kakor sedaj, če kjerkoli sprožimo probleme, ostali reagirajo »kaj bi z njimi, saj so zgubašče«), izvajala in da bi bil potem vsak, prav vsak, ki bi ravnal drugače poklican na odgovornost pred naše samoupravne organe oziroma pred samoupravne organe Železarn.

V stiski, v kakršni smo se zdaj znašli, pa komunisti TOZD HV Bela menimo, da ne gre za reševanje samo sedanjega položaja, oziroma za reševanje trenutka na osnovi praktičizma, temveč moramo iskati deljoročne rešitve, ki bodo zametki nekih novih osnov, ki bi bile izvedene iz sistemskih opredelitev. Seveda bodo v prvi fazi nastali določeni problemi, ker podobnih vprašanj v preteklosti še nismo reševali. Vendar pa mislimo, da naj bi prav te nove osnove prispevale k temu, da bo vsaka TOZD, kakor tudi Železarna kot celota videla svoj bodoči razvoj na osnovi ekonomskih odnosov in osnov dela in poslovanja. Mislimo pa, da se prav pri naših problemih lahko vsi skupaj odločimo, da se mora ta preobrazba začeti že sedaj in da je prav tej preobrazbi ekonomskih, oziroma dohodkovnih odnosov dela in poslovanja tudi ključ in podlaga za razreševanje tekočih vprašanj, da je ključ za razreševanje marsikaterih današnjih zadreg, zagat in težav, ki nas, in ne samo nas, v tem trenutku mučijo in za katere ni rešitve na star način, na starih osnovah. Kajti v sedanjih osnovah lahko trdimo, da ni vzpostavljena sinhronizacija med proizvodnimi procesi in rezultati njihovega dela v TOZD, kakor tudi ne med delovnimi skupnostmi, oziroma delovni organizaciji kot celoti.

vega dela v TOZD, kakor tudi ne med delovnimi skupnostmi, oziroma delovni organizaciji kot celoti.

Ti pojavi pa lahko rečemo, da opozarjajo vse nas, da nimamo družbenih osnov dela, niti družbenoekonomske podlage za širši prostor, ker naši ekonomski instrumenti, osnove plana itd., niso usklajeni.

Da ne bo nesporazuma, vemo da se pripravljajo pobude, vendar se bojimo, da vse to prihaja prepočasno, kajti mi smo za svoje delo zavezani, da bomo uresničevali dogovorjene, družbenoekonomske naloge in cilje, vendar problemi, ki se pojavljajo nas hromijo in potiskajo na slepi tir. Vemo, da zaboljšanje sedanjega stanja obstojijo tudi različni manevri, vendar pa je tako urejanje osnov dohodkovnih odnosov lahko škodljivo, ker mislimo, da tako manevriranje ne sme dobiti politične podpore temveč morajo te osnove odnosov nastati le kot plod sodelovanja vseh, ki sodelujejo direktno in indirektno v družbenoekonomskih odnosih.

Zato menimo, da je potrebno objektivno opredeliti naš položaj v proizvodnji in reprodukciji in na tej osnovi odpraviti usledne sedanjih ekonomskih odnosov, ki so sigurno izvor neenakopravnosti in različnih razmišljanj, ki so vir privilegijev nekaterih in ki moralno različno vrednotijo delo v proizvodnji in neproizvodnji. Kajti radi bi videli našo ekonomsko osebnost in naš ekonomski položaj, da bi na tej osnovi povečali svoj ekonomski interes, obzorje in domet tega interesa, kajti v sedanjih odnosih se skriva obramba prisvajanja sredstev, kar pogojuje izključevanje našega delovnega prispevka in naše produktivnosti dela. Skratka, radi bi, da bi vsak prispeval svoje, kajti le tako bi nam naši dohodkovni odnosi razvili izostrenost za ekonomske silnice kar bi nam povečalo tudi prodornost za še večjo produktivnost dela, za še večji izplen, manjše stroške in drugo.

In še enkrat, uresničevanje dohodkovnih odnosov ne smemo in ne moremo odlagati, ker brez teh osnov si sami ne moremo več uspešno reševati nastalih težav pri gospodarjenju in pri razreševanju izpadov proizvodnje, ki so vse bolj kritični,

pa naj si bo, da gre za zadrege in težave pri planiranju, pri sporazumevanju o združevanju in delitvi sredstev in dela ali druge probleme.

Navadno in skoraj povsod v svetu je tako, da je ključ za vse ostalo — dobro delo v proizvodnji — dobro delo v proizvodnji pa je lahko, da se

vs, ki so vezani k temu ključu obračajo v isto smer — v smer proizvodnje, to pa je še kako pomembno v našem samoupravnem sistemu, kjer vsi sodelujemo in odločamo.

Osnovna organizacija
zveze komunistov TOZD HVB

NOČNO DELO ŽENSK

Osnutek predloga za predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije proti nočnemu delu in za njegovo sicer postopno, toda pospešeno ukinitje v industriji, gradbeništvu in prometu, ki so ga pripravili v strokovnih službah RS ZSS (Senka Namar), je zasnovan skladno s stališči 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

Iz osnutka povzemamo nekaj zanimivih ugotovitev. Gre namreč za dvoje: prvič, za ukinitve nočnega dela žensk v vseh tistih industrijskih panogah, v katerih je po mednarodni konvenciji nočno delo žensk prepovedano (št. 89 — Jugoslavija jo je ratificirala že leta 1955); in drugič, za hkratno širšo akcijo za še doslednejše varstvo pri delu povsod tam, kjer jim delovni proces še vedno narekuje delo ponoči.

Delo v nočni izmeni je že samo po sebi med najtežjimi telesnimi in duševnimi obremenitvami delavčevih zmogljivosti, in to še posebno tedaj, ko se vrsti skozi daljše časovno obdobje. Kako prav je, da je bila že pred leti dosežena absolutna prepoved nočnega dela za mladoletnike.

Skupna in organizirana petletna akcija sindikatov (od leta 1973 do 1978), republiškega sekretariata za delo in gospodarske zbornice za omejitve nočnega dela žensk teče še naprej in uspehi so vidni predvsem tam, kjer so nosilci teh težavnih prizadevanj v OZD postale osnovne organizacije zveze sindikatov. Veliko je že storjenega, ne glede na to da se morajo v mnogih primerih še vedno spopadati z okamenelimi ekonomističnimi stališči, ki jim je še kar naprej nočno delo verjetno edini ugodni kazalec za gospodarno izrabo instaliranih moči opreme in za poslovno uspešnost. Zato pa tudi marsikje na veliko navajajo najrazličnejše razloge za potrebnost nočnega dela žensk. V tekstilni industriji, na primer tudi take o pomanjkanju moških delavcev, ker pač to delo zanje baje ni zanimivo, češ da gre za tipična ženska opravila, da je tekstilna industrija v glavnem v manj razvitih občinah in tako rešuje nezaposlenost itd. (o tipično nizkih osebnih dohodkih v tekstilni industriji pa ni niti besede). Vse skupaj je seveda huda ovira za reševanje tega problema, ne glede na to da je danes že uveljavljeno spo-

znanje, kako je nočno delo pravzaprav nasilje, ki se pokaže najprej v značilnih psihomatskih boleznih, pa tudi v velikih odsotnostih z dela ter v zmanjšanem delovnem učinku itd. in nenazadnje tudi še v prevelikem številu nesreč pri delu.

Nočnega dela res marsikje ne bo mogoče povsem odpraviti (npr. v zdravstvu in podobnih dejavnostih). Zato pa bo treba iskati rešitve morda v boljši in ustrežnejši razdelitvi delovnega časa. Prisluhniti bo treba tudi izvedencem iz medicine dela, ki neprestano opozarjajo na posledice nočnega dela in se zato zavzemajo za njegovo dosledno odpravo. Kjer pa tega vendar ne bo mogoče povsem ukiniti, pa priporočajo zagotovitev posebnega varstva delavcev med nočnim delom — prav to so sprejeli tudi sindikati med svoje primarne obveznosti. In še več: osnovne organizacije zveze sindikatov se vedno bolj zavzemajo tudi za razširitev varstva otrok mater, ki delajo ponoči.

Analizo o vseh teh vprašanjih, ki zadevajo nočno delo žensk, torej o vsej tej obširni in zahtevni problematiki, naj bi po osnutku predloga pripravili sindikati do konca junija letos. Zadnji rok za celotno ukinitve nočnega dela predlagajo za industrijo, gradbeništvu in prometu do konca leta 1981, saj povsod res — zaradi navedenih ovir — ne bo šlo gladko. Zato naj bi z družbenim dogovorom opredelili »izjemne« primere kot pogoje za morebitno nočno delo žensk. Predlagajo še, naj bi o tej problematiki razpravljali tudi skupnost zdravstvenega varstva in skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da bi tako dobili še širši pregled nad problemom in da bi se ga potem res mogli lotiti kar se da kompleksno.

O stališčih predsedstva oziroma republiškega sveta ZSS o tej problematiki bomo še poročali.

(JR — Interne informacije
RS ZSS)

ALI SO POKLICNI RAZISKOVALCI TUDI NOVATORJI IN KDAJ?

Vedno znova se pojavlja vprašanje, ki je nakazano v naslovu. To pa predvsem na takem nivoju in od tistih, pri katerih bi to skoraj najmanj pričakovali. Rad bi na kratko to vprašanje osvetlil in tako mogoče prispeval k jasnejšim nazorom in tudi odločnejšemu obravnavanju in ukrepanju.

K razjasnitvi teh dilem nam predvsem pomagajo razlage zakona o združenem delu in iz tega izhajajoča stališča sindikatov ter tudi zdrava življenjska logika.

Nasprotniki so mnenja, da so poklicni razvojno-raziskovalni delavci in projektanti ali individualni poslovodni organi lahko inovatorji in običajno to argumentirajo s točko dve 86. člena zakona o patentih in tehničnih izboljšavah. Da pa se dokazati, da je to v nasprotju z zakonom o združenem delu kot osnovnim in temeljnim zakonom o družbenoekonomskih odnosih v naši družbi.

Tako zakon o združenem delu uvršča inovacije med materialne pravice, med družbena sredstva in materialne osnove združenega dela (čl. 10, 3. odst.).

Temelj socialističnega samoupravnega združenega dela je razvoj delavca v celovito ustvarjalno osebnost (drugi člen ZZD).

V členu 46 in 47 zakona o združenem delu je med drugim rečeno, da v pogojih socialistične blagovne proizvodnje zagotavljajo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela nenehno večanje dohodka, tako da razvijajo svoje delovne sposobnosti in znanje in smotno in racionalno izkoriščajo naravne pogoje za delo, razvijajo pobude pri delu ...

To pa dosežemo z ustrezno notranjo organizacijo dela ter z odnosi, ki spodbujajo delavce, da se pri vsakem delu razvijata ustvarjalnost, delovna pobuda ter meri njihov prispevek. Četrty odstavek 129. člena zakona o združenem delu pa pravi, da je ta prispevek odvisen od povečanja dohodka TOZD ustvarjenega z upravljanjem in gospodarjenjem ter odločanjem o organizaciji, rekonstrukciji, modernizaciji in drugih tehničnih izboljšavah ... In nadalje določa 130. člen, da ima delavec, ki s kakršnokoli obliko ustvarjalnosti pri delu z družbenimi sredstvi prispeva k povečanju dohodka, pravico do posebnega nadomestila v TOZD.

Zakon o združenem delu torej nedvoumno spodbuja in pričakuje ustvarjalnost vseh in zagotavlja vsem delavcem pravico do posebnega nadomestila.

Jasno je torej, da se problem pojavi pri slabo opredeljenih nalogah in opravilih in nedefiniranih pričakovanih rezultatih, ki so torej prepuščeni več ali manj slučaju.

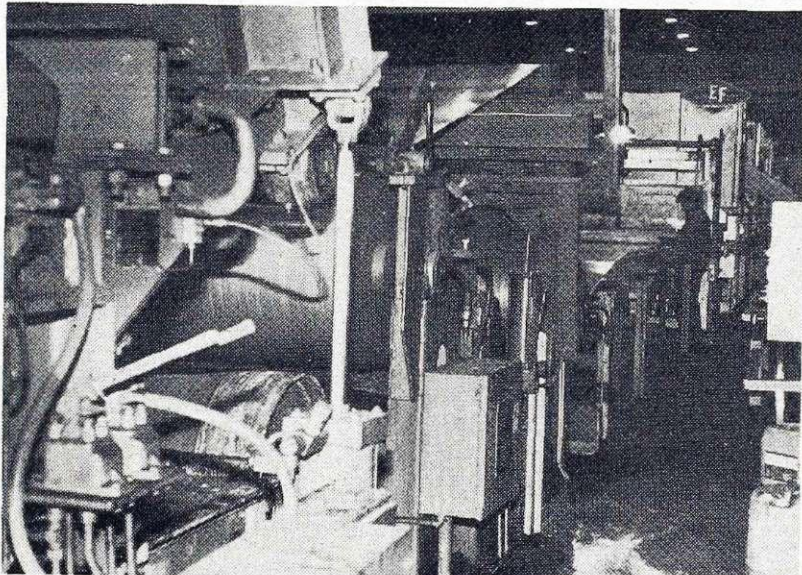
Delovna dolžnost je v bistvu opravljanje pričakovanih in poznanih aktivnosti, ki naj bodo opredeljene. Strokovni delavec mora dobiti program svojih nalog in definirane cilje. Karkoli presega redne delovne zadolžitve, sodi že na področje inventivne dejavnosti.

Seveda je razumljivo, da morajo biti delovni cilji le toliko natančno opredeljeni, da ne zahtevajo nemožnih ali nepoznanih, vendar možnih rešitev. Na primer, delovna dolžnost je spremljanje, analiziranje in rutinsko sintetiziranje poznanih regulativov. Inventiva pa je predlaganje regulativov, ki so na nek način boljši in dajo isti ali boljši izdelek. Ali naprej, delovna dolžnost je projektiranje stroja za karkoli, na osnovi znane konstruktivne zasnove. Če avtor doseže isti namen na boljši, cenejši, enostavnejši način, je rešitev tehnična izboljšava ali celo patent.

Večkrat slišimo trditve, češ mi imamo izume ali tehnične izboljšave, jih pri delu uporabljamo ter uživamo njihove rezultate, nočemo pa nobene reklame ali posebnih nadomestil.

Posebno poglavje je, če se zavestno izločamo iz 60 % svetovnega transfera, to je trgovanje z znanjem, če ga imamo. Oziroma se po zakonu o združenem delu zavestno odrekamo materialnim pravicam, oziroma osnovnim sredstvom. Tu pa ni več vprašanje osebnih stališč, ampak vprašanje eksistence družbene napredka, oziroma vprašanje odpora do razvoja samoupravljanja, oziroma materialnega napredka.

F. J. ml.

Zarilna linija v hladni valjarni Bela

PORABA JEKLA V 1979 V SVETU IN PRI NAS

Proizvodnja jekla v svetu doživlja zlasti od leta 1974 dalje pa do danes nenavadno dolgo krizo, za katero ni moč ugotoviti pravih vzrokov. Mnoge napovedi in zaključki tega dolgotrajnega ciklusa svetovne krize jekla so bile zgrešene, čeprav so pri njih sodelovali tudi inštituti in eksperti. Kriza traja še danes in kot za vsa prejšnja leta obstojajo prognoze o potrošnji jekla tudi za letošnje leto.

— V Angliji ocenjujejo, da bi se potrošnja gibala v mejah 21 milij. ton, kar ne pomeni nobene bistvene spremembe v primerjavi s prejšnjim letom.

— Francija predvideva majhen porast potrošnje in sicer od 20,8 milij. ton v letu 1978 na 21,1 milij. ton v letošnjem letu.

— ZR Nemčija pričakuje skromno pobojšanje gospodarske situacije kar bi pomenilo, da se lanskoletna potrošnja 35 milij. ton poviša za okrog milijon ton.

— V Italiji predpostavljajo, da bi vladni ukrepi poživeli gospodarstvo in s tem bi se povečala potrošnja jekla tudi za milijon ton, v primerjavi z lanskim letom.

— Nizozemska potrošnja jekla bi nekoliko padla in sicer od 4,6 ton na 4,5 milij. ton v letošnjem letu.

— Belgija — Luxemburg ne predvidevata nobene spremembe in potrošnja ostane na štirih milij. ton.

— Kot majhen porabnik Danska bi v letošnjem letu za malenkost povišala potrošnjo in sicer na 1,6 milij. ton.

— Španija zaradi restriktivne ekonomske politike pričakuje stagnacijo potrošnje jekla na okrog 9,5 milij. ton.

— Švedska predvideva izboljšanje industrijske proizvodnje, ki naj bi povišala potrošnjo jekla od 3,9 celo na 4,5 milij. ton v letošnjem letu.

— V Jugoslaviji se predvideva potrošnja jeklenih proizvodov v letošnjem letu 4,529.000 ton, kar je za okrog 7 % več od ocenjene porabe v letu 1978.

Ta porast naj bi ustrezal splošnemu trendu predvidenega industrijskega porasta v letošnjem letu od 7,5 do 8 %.

Oddelek raziskave tržišča

POŠKODBE V FEBRUARJU

Iz podatkov, ki nam jih je posredovala služba za varstvo pri delu je razvidno, da je bilo v mesecu februarju na delovnih mestih v železarni poškodovanih 53 sodelavcev in smo zato izgubili 804 delovne dneve. V februarju poškodb na poti ni bilo, pač pa je bilo izgubljenih zaradi poškodb na poti 63 delovnih dni od prej.

Pregled poškodb po TOZD in delovnih skupnostih je naslednji:

TOZD	Število poškodb	Izgubljeni dnevi	Poškodbe na poti	Izgubljeni dnevi
Plavž	1	8	—	—
Jeklarna	8	192	—	3 (od prej)
Livarna	—	—	—	—
Valjarna Bela	3	33	—	—
Valj. žice in prof.	4	85	—	—
Valj. debele ploč.	2	68	—	—
Hladna valj. Bela	8	96	—	—
Hladna valj. Jesenice	3	74	—	—
Žičarna	4	16	—	—
Profilarna	2	41	—	—
Vratni podboji	—	—	—	—
Elektrode	3	45	—	14 (od prej)
Želbljarna	—	—	—	—
Jeklovlek	1	1	—	—
Kovinoservis	1	7	—	—
Strojne delavnice	2	14	—	2 (od prej)
Remontne delavnice	2	30	—	—
Vzdrževanje	5	62	—	22 (od prej)
Energetika	1	1	—	—
Transport	1	24	—	22 (od prej)
Družbena prehrana	—	—	—	—
Komerc. in fin. zadeve	—	—	—	—
Za kadr. in spl. zadeve	—	—	—	—
Za ekonomiko, TKR in novogradnje	2	7	—	—

PRODAJA V FEBRUARJU BOLJŠA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kumulativni podatki o prodaji v prvih dveh mesecih kažejo, da je bilo v tem razdobju prodano 74.138 ton naših izdelkov po povprečni prodajni ceni 12.876 din/t. To je ustvarilo 954,6 milij. din osnovne realizacije, ki se je z realizacijo storitvenih TOZD in ostalo realizacijo povečala še za nadaljnjih 23,5 milij. din. Količinsko je prodaja za 4 % oz. 3312 ton manjša od plana. Zaradi 1 % nižje dosežene prodajne cene pa je realizacija za 5,5 % ali 55,7 milij. din pod planirano. V primerjavi z lanskeletnimi rezultati pa smo količinsko le-

tos prodali 1 % ali 884 ton več izdelkov, zaradi 27 % višje dosežene prodajne cene pa je realizacija letos za 30 % ali 214 milij. din višja od lanskeletne.

Količinsko so plan v prvih dveh mesecih presegli v TOZD Livarna, Valjarna debele pločevine, HV Bela in Jesenice, Žičarna, Jeklovlek in Želbljarna, manjša od plana pa je bila prodaja v petih TOZD. Realizacija je v večini TOZD presegla planirano, največji zaostanek pa je v TOZD Vratni podboji, Elektrode, Valjarna bluming-štel in Hladna valjarna Bela.

S.

KARAVANŠKI PREDOR IN UREDITEV OKOLJA

V okviru programa zveze inženirjev in tehnikov občine Jesenice je bilo v torek, 6. marca v prostorih Kazine organizirano predavanje KARAVANŠKI PREDOR IN UREDITEV OKOLJA. Predavala sta predstavnika republiške skupnosti za ceste tovariša Marussig in Prah.

Karavanški predor, katerega realizacija se vse bolj bliža, je na avstrijski strani vezan na tursko cesto, ki bo v letu 1980 zgrajena do Spittala, do leta 1984 bo zgrajen odsek Spittal-Beljak in še preostali del od Beljaka do vhoda v predor. Z vstopom Turčije in Grčije v evropsko gospodarsko skupnost se kaže vedno večja potreba po hitrem cestnem prevozu iz severne Nemčije preko Avstrije in Jugoslavije. Železniški promet je časovno do desetkrat daljši.

Karavanški predor na Hrušici je bazni predor in povezuje reko Savo in Dravo. Obstojeci prelazi z nadmorsko višino: Ljubelj 1070 m, Koren 1073 m in Jezersko 1218 m, namreč v zimskem času niso prevozniki za cestna tovorna vozila. Predor Hrušica-Področja je izbran od prvotnih 26 variant v dolžini 7,8 km, s tem da je avstrijski del nekoliko daljši. Nadmorska višina južnega portala bo 625 m, nadmorska višina severnega portala — avstrijski izstop, pa bo 655 m.

Razen predora bo potrebno opraviti še naslednja dela:

- regulirati reko Savo,
- zgraditi mejni plato (dislocirana mejna kontrola, carinski objekt),
- zgraditi avtocestno bazo,
- zgraditi priključek na Hrušici,
- rekonstruirati magistralno cesto Jesenice—Podkoren.

Ocena prometa, ki se bo odvijal skozi Jesenice, je po besedah Mirana Marussiga naslednja:

leta 1983 4500 motornih vozil na dan,

leta 1995 7200 motornih vozil na dan,

leta 2000 8000 motornih vozil na dan.

Ocena investicije predora znaša štiri milijarde dinarjev. V predavanju je bilo rečeno, da bo predor opremljen z instalacijami, prezračevalnimi napravami, TV kamerami, radiozvezo in točkovno razsvetljavo. Kako potekajo aktivnosti:

— V letu 1978 je bil naročen narejen idejni projekt, ki so ga izdelali Švicarji, Nemci in Avstriji in domača firma Centropjekt, Beograd.

— V decembru 1978 so začeli izdelovati glavni projekt, ki bo predvidoma narejen do avgusta 1979.

— Spomladi letos bo prišlo do oddaje del.

— Med Avstrijo in Jugoslavijo je podpisana meddržavna pogodba. Za izgradnjo je predvideno, da vsaka stran nosi polovico stroškov. Ob podpisu pogodbe je bilo dogovorjeno, da vsaka stran plača 20 % lastnih sredstev, ostalih 60 % pa je mednarodni kredit, katerega preskrbi Jugoslavija.

— Terminski plan kaže, da bo poleti 1979 zgrajen most prek Save, gozdna cesta na Ravne do ventilacijske odprtine. Od leta 1980 do 1983 je predvidena gradnja predora.

Glede varstva okolja je bilo na predavanju rečeno, da bo odpadni zrak imel ob južnem portalu, to je na jugoslovanski strani, posebno odzračevalno napravo. Za ublažitev hrupa je v izdelavi idejni projekt, medtem ko so emisije predvidene v mejah normale.

Zanimivi so podatki geološkega zavoda, ki jih je navedel tov. Prah v zvezi s težavami, na katere so nateleti pri vrtanju štirih vrtin v času izdelave idejnih projektov. Pojavil se je celo metan. Tako je pričakovati, da bo delo potekalo podobno kot v rudnikih. Na naši strani ni najbolj ugodna struktura terena.

Predavatelja sta obrazložila tudi, kako je z obstoječo magistralno cesto Jesenice—Rateče. V zvezi s povečanim transportom skozi Jesenice pa je potrebno preveriti odstotek tovarnega prometa in povečan odstotek osebnega prometa po letih, ki naj jasno pokaže, kako stojimo s to cesto.

V razpravi se je pojavila vrsta vprašanj, na katera sta skušala predavatelja odgovoriti. Zveza inženirjev in tehnikov občine meni, da od-

sek nove avtoceste od južnega portala na Hrušici do priključka na cesti 1/1 pri Žirovnici, mora biti neolčljiv del izgradnje predora samega in mora biti končan ter predan prometu istočasno s predorom. Le tako si je mogoče zamisliti normalen utrip našega mesta.

Vprašanja v razpravi so opozorila, da velja razmišljati o energetskem napajanju, o številu zaposlenih delavcev v fazi gradnje, kakor o kasnejšem obratovanju.

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice podpira dinamiko gradnje, vendar ne soglašajo s tem, da se najprej gradi predor in šele kasneje avtocesta pod Mežaklo. Povečan promet, zlasti tovornjakov, Jesenice ne morejo sprejeti, zato ZIT apelira na skupščino občine Jesenice, da od republiške skupnosti za ceste zahteva, naj se izgradnjo nove avtoceste v skladu z dinamiko gradnje karavanškega predora vključi v republiški plan od leta 1981 do leta 1985.

Železarski globus

BRAZILIJA

Pred kratkim je obiskala Brazilijo tehnična misija iz LR Kitajske, ki se je pogajala z odgovornimi predstavniki železarske družbe CRVD o nakupu tehnologije za izkop, peletiziranje in transportiranje železove rude. Kljub temu, da v LR Kitajski na tem področju že deluje železarska družba iz ZDA U.S. Steel Co., so brazilski rudarski strokovnjaki mnenja, da je zaradi izredne obsežnosti kitajskega tržišča tudi za njihovo dejavnost na tem področju dovolj možnosti.

BOLGARIJA

V tej državi nameravajo zgraditi tretjo integralno železarno z letno proizvodno zmogljivostjo štiri milijone ton surovega jekla. V svojem proizvodnem programu bo imela ogljikova, legirana in nerjavna jekla. Pri njeni gradnji so sodelovala s tehnično pomočjo in dobavo potrebne opreme Sovjetska zveza in po prvi fazi izgradnje bo dosegla proizvodnjo dva milijona ton surovega jekla na leto.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE ZA MESEC FEBRUAR

TOZD	IZVRŠITEV FEBRUAR 1978			DRUŽB. PLAN FEBRUAR 1979			IZVRŠITEV FEBRUAR 1979			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	25,4	38.327	975.301	55	24.000	1.320.000	75,8	25.324	1.919.576	298,4	66,1	196,8	137,8	105,5	145,4
Valj. bluming-štel	6.028,5	9.773	58.918.689	6.810	12.601	85.812.800	4.968,5	12.750	63.219.297	82,2	130,5	107,3	72,8	101,2	73,7
— bluming	218,5	9.039	1.975.210	850	8.847	7.520.000	366,8	12.498	4.584.446	167,9	138,3	232,1	43,1	141,3	61,0
— štel	5.810,0	9.801	56.943.479	5.960	13.136	78.292.800	4.591,7	12.770	58.634.851	79,0	130,3	103,0	77,0	97,2	84,9
Valj. žice in profilov	1.524,5	7.637	11.643.069	2.590	8.110	21.005.284	2.821,4	7.840	22.118.185	185,1	102,7	190,0	108,9	96,7	105,3
Valj. debele pločevine	8.904,5	9.005	80.180.250	8.310	10.815	89.876.142	8.745,5	11.725	102.542.673	98,2	130,2	127,9	105,2	108,4	114,1
Hladna valj. Bela	6.829,0	10.408	71.075.111	7.550	16.365	123.558.717	7.694,8	13.577	104.471.388	112,7	130,4	147,0	101,9	83,0	84,5
Hladna valj. Jesenice	2.247,8	10.590	23.802.501	2.330	13.569	31.615.770	2.475,1	13.492	33.392.687	110,1	127,4	140,3	106,2	98,4	105,6
Žičarna	4.618,9	11.280	52.100.293	4.360	14.211	61.958.955	4.533,7	14.623	66.297.070	129,6	129,6	127,2	104,0	102,9	107,0
Profilarna	2.533,5	8.882	22.512.259	2.060	10.608	21.852.087	1.903,8	12.852	24.468.709	75,1	144,6	108,7	92,4	121,1	112,0
— HOP	2.400,3	8.211	19.709.889	1.910	9.356	17.870.327	1.737,5	11.779	20.465.969	72,4	143,4	103,8	91,0	125,9	114,5
— ronle	7,8	26.493	206.856	20	32.662	653.240	28,6	30.904	885.336	368,7	116,6	428,0	143,0	94,6	135,5
— stebr. + distančn.	12,5	20.287	253.426	10	19.352	193.520	67,1	14.557	977.364	536,8	71,8	385,7	671,0	75,2	505,0
— diski	113,0	20.735	2.342.108	120	26.125	3.135.000	70,6	30.329	2.140.040	62,5	146,3	91,4	58,8	116,1	68,3
Skladišče 38	79,3	16.938	1.343.096	155	23.529	3.646.995	1,4	27.220	37.944	97,5	160,7	2,8	0,9	115,7	1,0
Vratni podboji	53,0	24.914	1.320.054	100	22.808	2.280.780	51,7	25.709	1.329.108	97,5	103,2	100,7	51,7	112,7	58,3
Jeklovlek	1.658,2	17.779	29.481.319	1.610	19.607	31.567.632	1.753,5	21.775	38.181.590	105,7	122,5	129,5	108,9	111,1	120,9
Elektrode	1.713,5	15.425	26.431.894	2.200	12.519	27.541.456	1.734,8	9.911	17.193.826	101,2	64,2	65,0	78,8	79,2	62,4
— elektrode, var. žica, prašek	1.455,5	18.132	26.209.928	1.695	14.172	24.022.146	1.550,4	10.976	17.018.156	106,5	60,5	64,9	91,5	77,4	70,8
— suha masa	—	—	—	50	7.000	350.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Emona Zagreb	—	—	—	250	12.067	3.016.750	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— ognjevdžni mat.	288,0	828	221.966	205	744	152.560	184,4	953	175.670	68,8	115,1	79,1	89,9	128,1	115,1
Želbljarna	923,4	7.446	6.875.137	990	8.045	7.964.579	954,8	9.071	8.660.986	103,4	121,8	126,0	96,4	112,7	108,7
OSNOVNA REALIZACIJA	37.139,5	(10.411)	386.658.973	39.120	(13.037)	510.001.197	37.704,8	(12.832)	483.833.039	101,5	123,2	125,1	96,4	98,4	94,9
Realizac. storitvenih TOZD	—	—	2.693.280	—	—	3.226.800	—	—	8.614.103	—	—	319,8	—	—	268,9
Ostala realizacija vključ. Družb. prehrana	—	—	5.752.056	—	—	7.689.810	—	—	3.461.948	—	—	60,2	—	—	45,0
SK. ZUNANJA REAL	37.139,5	(10.638)	395.104.309	39.120	(13.316)	520.917.807	37.704,8	(13.152)	495.909.090	101,5	123,6	125,5	96,4	98,8	95,2
Kovinoservis	—	—	—	—	—	3.365.980	—	—	695.701	—	—	—	—	—	20,7
SKUPAJ	37.139,5	(10.638)	395.104.309	39.120	(13.402)	524.283.787	37.704,8	(13.171)	496.604.791	101,5	123,8	125,7	96,4	98,3	94,7

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR — FEBRUAR

TOZD	IZVRŠITEV OD I—II 1978			DRUŽB. PLAN OD I—II 1979			IZVRŠITEV OD I—II 1979			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	83,0	28.410	2.356.681	115	24.000	2.760.000	171,4	23.925	4.101.740	206,5	84,2	174,0	149,0	99,7	148,6
Valj. bluming-štel	12.504,5	9.794	122.466.734	14.150	12.601	178.304.100	10.927,9	12.785	139.711.254	87,4	130,5	114,1	77,2	101,5	78,4
— bluming	550,3	9.373	5.157.930	1.750	8.847	15.482.300	1.114,6	11.298	12.592.983	202,5	120,5	244,1	63,7	127,7	81,3
— štel	11.954,2	9.813	117.308.804	12.400	13.131	162.821.800	9.813,3	12.954	127.118.261	82,1	132,0	108,4	79,1	98,6	78,1
Valj. žice in profilov	5.448,9	7.045	38.386.405	5.430	8.113	44.055.587	5.340,7	8.025	42.859.505	98,0	113,9	111,6	98,4	98,9	97,3
Valj. debele pločevine	16.303,6	8.948	145.880.366	16.240	10.812	175.582.184	16.413,7	11.688	191.847.950	100,7	130,6	131,5	101,1	108,1	109,3
Hladna valj. Bela	13.303,4	10.048	133.674.101	15.300	16.350	250.181.033	15.554,4	13.403	208.482.381	116,9	133,4	156,0	101,7	82,0	83,3
Hladna valj. Jesenice	4.572,4	10.408	47.591.047	4.530	13.569	61.467.570	4.756,3	13.518	64.296.859	104,0	129,9	135,1	105,0	99,6	104,6
Žitarna	8.236,5	11.475	94.515.809	8.330	14.198	118.273.440	9.013,8	14.516	130.841.089	109,4	126,5	138,4	108,2	102,2	110,6
Profilarna	4.230,6	9.180	38.837.021	3.410	10.546	35.960.204	3.367,3	11.880	40.003.500	79,6	129,4	103,0	98,7	112,6	111,2
— HOP	4.068,5	8.711	35.439.289	3.120	9.057	28.257.934	3.137,6	10.949	34.353.976	77,1	125,7	96,9	100,6	112,6	111,2
— ronđele	7,8	26.493	206.856	40	32.662	1.306.480	44,5	25.830	1.150.087	570,5	97,5	556,6	111,2	79,1	88,0
— stebr. + distančn.	34,5	19.915	686.900	20	19.352	387.040	74,7	15.282	1.141.715	216,5	76,7	166,2	373,5	79,0	296,0
— diski	119,8	20.894	2.503.976	230	26.125	6.008.750	110,5	30.391	3.357.722	92,2	145,4	134,1	48,0	116,3	56,9
Skladišče 38	79,3	16.938	1.343.096	305	23.529	7.176.345	1,8	26.614	48.775	2,3	158,3	3,6	0,6	114,0	0,7
Vratni podboji	98,1	25.260	2.477.525	200	22.806	4.561.560	95,3	25.226	2.404.337	97,1	99,9	97,0	47,6	110,6	52,7
Jeklovlek	3.258,5	17.343	56.513.956	3.150	19.599	61.737.783	3.203,8	21.594	69.181.822	98,3	124,5	122,4	101,7	110,2	112,1
Elektrode	3.357,5	13.162	44.192.621	4.350	12.579	54.718.067	3.287,5	12.532	41.199.078	97,9	95,2	93,2	75,6	99,6	75,3
— elektrode, var. žica,															
— prašek	2.833,2	15.441	43.747.777	3.390	14.168	48.029.447	2.962,5	13.811	40.914.608	104,6	89,4	93,5	87,4	97,5	85,2
— suha masa				50	7.000	350.000									
— Emona Zagreb				500	12.067	6.033.500									
— ognjevdžrđni mat.	524,3	848	444.844	410	744	305.120	325,0	875	284.470	62,0	103,2	63,9	79,3	117,6	93,2
Želbarna	1.777,7	6.958	12.369.643	1.940	8.004	15.527.266	2.003,9	9.775	19.588.215	112,7	140,5	158,4	103,3	122,1	126,1
OSNOVNA REALIZACIJA	73.254,0	(10.110)	740.605.005	77.450	(13.044)	1.010.285.119	74.137,8	(12.876)	954.565.805	101,2	127,4	128,9	95,7	98,7	94,5
Realizac. storitvenih TOZD			5.357.867			6.850.350			8.614.103			160,8			125,7
Ostala realizacija															
vkľjučno Družbena prehr.			11.583.102			14.486.660			14.913.139			128,7			102,9
SK. ZUNANJA REAL	73.254,0	(10.341)	757.545.974	77.450	(13.320)	1.031.622.129	74.137,8	(13.193)	978.092.847	101,2	127,6	129,1	95,7	99,0	94,8
Kovinoservis						6.578.250			1.510.180						23,0
SKUPAJ	73.254,0	(10.341)	757.545.974	77.450	(13.405)	1.038.200.379	74.137,8	(13.213)	979.603.027	101,2	127,8	129,3	95,7	98,6	94,4

PREDLOG OBLIKOVANJA IN DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1979

Odbor za kadre in družbeni standard je razpravljal o predlogu oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1979, dne 7. februarja 1979 na svoji 17. redni seji in ga daje v javno razpravo.

A - OBLIKOVANJE SKLADA SKUPNE PORABE

1. Delavski svet železarn Jesenice je po predhodni javni obravnavi ter sklepah delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti združenih v delovno organizacijo železarna Jesenice, dne 27. februarja 1979 sprejel zaključni račun za leto 1978. Po sprejemu bilance uspeha z delitvijo je iz ustvarjenega čistega dohodka namenil za sklad skupne porabe 139.574.000,— din.

V letu 1978 ustvarjeni sklad skupne porabe (v nadaljevanju SSP) torej znaša 139.574.000,— din, od tega je namenjenega 62.970.000,— din za stanovanjsko gradnjo (39.970.000,— din obveznega dela - stanovanjski prispevek iz OD ter 15.000.000,— dinarjev in 8.000.000,— din dodatno za nakup stanovanj in individualno gradnjo) 30.500.000,— din za regiranje toplaga obroka in 46.104.000,— din za skupno in splošno porabo. Dejansko so v letu 1978 že porabljena oziroma angažirana sredstva za stanovanjsko izgradnjo (39.970.000,— din) tako, da v predlagani delitvi upoštevamo samo prosta sredstva SSP in sicer v višini 99.604.000,— din. Z gospodarskim načrtom za leto 1979 pa smo predvideli za stanovanjsko izgradnjo iz OD 52.298.000,— din.

Odbor za kadre in družbeni standard predlaga delavskim svetom TOZD in delovnih skupnosti, da po javni obravnavi v samoupravnih delovnih skupinah sprejmejo sklepe:

1. Sredstva sklada skupne porabe, ki je formiran iz sredstev, ki so jih temeljne organizacije in delovne skupnosti ob potrjevanju zaključnih računov za 1978. leto v ta sklad namenile, se uporabljajo za namene določene v 48. členu samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD in delovnih skupnosti v delovno organizacijo železarna Jesenice.

Za izdatke se obremenjujejo temeljne organizacije in delovne skupnosti v sorazmerju s sredstvi, ki so jih prispevale v sklad.

Finančni računovodski sektor odreja izplačila po tem sklepu potem, ko delavski svet delovne organizacije ugotovi, da so ga sprejeli delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

2. V skladu z določili samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD in delovnih skupnosti v delovno organizacijo železarna Jesenice in samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe, je sklad za skupno porabo združen in namenjen:

- za enotno regresiranje prehrane med delom za delavce TOZD in delovnih skupnosti,
- za enotno regresiranje letnih dopustov aktivnih delavcev in njihovih družinskih članov, ki jih aktivni delavci vzdržujejo,

- za enotna merila višine vsakoletnih jubilejnih nagrad,
- za enotno višino nagrad ob upokojitvi,
- za solidarno pomoč sindikalnim organizacijam,
- za solidarnostno pomoč društvom upokojenec,
- za regresiranje storitev, ki imajo značaj skupne porabe (počitniški domovi, stanarina v samskih domovih itd.),
- za investicijsko vlaganje v objekte družbenega standarda in njihovo vzdrževanje,

- za družbeno in individualno gradnjo stanovanj,
- za kolektivno življenjsko in nezgodno zavarovanje delavcev železarn,
- za kulturne in telesne kulturne ter rekreativne aktivnosti, ki jih organizirajo komisije pri sindikatu železarn,
- za aktivnosti aktivna ZB NOV železarn,
- za aktivnosti KS ZSMS železarn,
- za klub samoupravljalcev,
- za potrebe ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- za naložbe in sprejete obveznosti TOZD in delovnih skupnosti do širših družbenih potreb SIS in KS,

- za potrebe prioritarnih športov v občini Jesenice,
- za potrebe organizacij in društev, kjer si delavci železarn in njihovi svojci zadovoljujejo kulturne, telesnokulturne in rekreativne potrebe.

3. Predlog delitve temelji na sprejetih prioritarnih stališčih:

- prednostno zagotoviti sredstva za neposredno delitev v skladu s stališči sindikatov SR Slovenije,
- v odvisnosti od višine sredstev je potrebno zagotoviti sredstva predvsem za:

- kolektivno življenjsko in nezgodno zavarovanje,
- storitve na področju družbene prehrane,
- kulturno dejavnost sindikata in KS ZSMS,
- rekreativne telesne kulturne aktivnosti sindikata in KS ZSMS,

- za aktivnosti aktivna ZB NOV železarn,
- s preostankom sredstev je potrebno pokriti že sprejete obveznosti do širših družbenih potreb, za nove obveznosti se je potrebno opredeliti po prioritarnem predlogu in upoštevati interese delavcev železarn.

B - PREDLOG DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE

1. Prednostna in neposredna delitev

1.1. Regresi za letni dopust	18.600.000,— din
1.2. Solidarnostna pomoč za sindikalne odbore (po kriteriju 0,36 % neto OD)	1.800.000,— din
1.3. Solidarnostni sklad IO sindikata železarn	230.000,— din
1.4. Za društva upokojenec	470.000,— din
1.5. Nagrade ob upokojitvi	3.000.000,— din
1.6. Jubilejne nagrade	5.110.000,— din
SKUPAJ	29.210.000,— din

OBRAZLOŽITEV:

1.1. Opredelitev v sporazumu obsega delitev regresa na aktivne delavce in na družinske člane, ki jih aktivni delavec vzdržuje. Zaradi navedenega ni mogoče deliti regresov samo zaposlenim delavcem. Osnova za izračun je 7.000 delavcev upravičencev do regresa, 4.000 otrok nad 10 let starosti in vzdrževanih družinskih članov ter 2.500 otrok do 10 let starosti.

Višina regresa	1978	1979	
— za aktivno zaposlene din	1.500,—	1.800,—	(+ 20 %)
— za vzdrževane otroke do 10 let starosti	350,—	400,—	(+ 14,1 %)
— za ostale vzdrževane družinske člane	400,—	500,—	(+ 11,1 %)

V letu 1978 je znašal povprečni regres na zaposlenega 2.544,— din; po letošnjem predlogu pa znaša 2.658,35 din na zaposlenega. Pri izračunu potrebne vsote je upoštevan faktor 1, 1972 kar da bruto bruto vsoto. V faktorju so upoštevane obvezne davjate za sklad skupne porabe.

1.2. Solidarnostna pomoč sindikalnim organizacijam: v TOZD in delovnih skupnostih formirano po kriteriju 0,36 % od neto OD za solidarnostno pomoč in druge aktivnosti. Glede na stabilizacijske težnje predlagamo, da se 0,36 % neto OD formira le na efektivno opravljene ure, brez plačane odsotnosti.

Osnova za efektivno delo je vzeta iz plana železarn za leto 1979 in znaša 487.208.757,— din.

1.3. Solidarnostni sklad IO sindikata železarn je po predlogu IO OO sindikata železarn povečan za 15 % v odnosu na leto 1978 in znaša 230.000,— din.

1.4. Za društveno dejavnost naših 2.850 upokojenec predlagamo večja sredstva kot v letu 1978. To povečanje je le navidezno, ker smo prejšnja leta združevali za upokojenje po 100,— din na upokojenca; na prošnje društev upokojenec pa smo iz nerazporejenih sredstev vedno odobraval še dodatna sredstva. Predlagamo, da dodelimo društvom po 120,— din na

upokojenca železarn za društveno dejavnost in po 40,— din na upokojenca železarn za opremo in vzdrževanje društvenih prostorov, skupaj na upokojenca železarn po 160,— din. S tem se dodatnih vlog DU ne rešuje v tekočem letu.

1.5. Nagrade ob upokojitvi:

Nagrade ob upokojitvi temeljijo na povprečnem neto OD na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu. Ocenjujemo, da je neto OD v gospodarstvu SR Slovenije okrog 6.000,— din. Povečan na bruto in bruto bruto s faktorjem 1,1972 znaša povprečni OD v gospodarstvu SR Slovenije okrog 7.183,— din za leto 1978.

Predvidevamo, da bo primerov upokojitve in smrti v DO železarn Jesenice 150, kar kažejo že nekajletni podatki, ki jih zasleduje kadroviski sektor.

Delavcu, ki je upokojen pripada:

- do 20 let skupne delovne dobe dva povprečna mesečna neto OD,
- nad 20 let do 30 let skupne delovne dobe 2,5 povprečna mesečna neto OD,
- nad 30 let skupne delovne dobe tri povprečne mesečne neto OD.

Ob upokojitvi imajo delavci pretežno nad 30 let delovne dobe, zaradi tega moramo upoštevati v povprečju 2,8 neto OD na upokojenca.

Enak znesek imajo pravico prejeti ob smrti delavca najožji družinski člani delavca.

1.6. Jubilejne nagrade

Stališča sindikatov predvidevajo delitev jubilejnih nagrad za 10, 20 in 30 let delovne dobe v delovni organizaciji. Sprejeta merila v DO železarn določajo vsakoletno delitev jubilejnih nagrad vsem zaposlenim. V letu 1977 smo merila nagrad povečali in sicer: osnovo iz 100,— din na 200,— din in delež na leta zaposlenosti v železarni iz 20,— din na 25,— din na leto. Predlagamo enake kriterije v letu 1979 to pa je še vedno več, kot bi bilo izplačilo po priporočilih sindikata.

Osnova za izračun je 6.825 planiranih delavcev zaposlenih v železarni za leto 1979 in povprečni čas zaposlenosti v železarni, ki znaša 17 let. Vse skupaj mora biti povečano za obvezni faktor, da dobimo preračun v bruto in bruto bruto, kar znaša za sklad skupne porabe 1,1972.

2. Prehrana med delom, drugi regresi in storitve ter regres v počitniških domovih železarn.

2.1. Regres za prehrano med delom	30.500.000,— din
2.2. Drugi regresi in storitve	1.500.000,— din
	32.000.000,— din

OBRAZLOŽITEV:

2.1. Regresiranje prehrane med delom je uveljavljeno na osnovi določil zakona. V skladu s stališči sindikatov SR Slovenije mora biti prehrana med delom organizirana. Regresa ni mogoče izplačevati v gotovini, razen v izjemnih primerih. Predlagamo, da se iz planiranih sredstev določi vrednost bona za topli obrok. Podražitve hrane znašajo v letu 1978 okrog 20 %. Cena obroka skupaj s kruhom prav toliko tudi vrednost bona naj bi bila 19,— din na osebo na dan v letu 1979, mesečno v povprečju porabimo 133.000 bonov.

V letu 1978 je bila vrednost bona za topli obrok 10,— din na osebo na dan, dejanski stroški TOZD Družbeni prehrana pa so znašali okrog 16,— din na osebo na dan. Razliko smo pokrivali iz sredstev, ki so bila v ta namen združena.

2.2. Drugi regresi in storitve, ki imajo značaj skupne porabe, so namenjeni za kritje ekonomskih stanarin v samskih domovih, za regresiranje hrane novospregretim delavcem v prvem mesecu zaposlitve in za delno regresiranje hrane stanovalcem samskih domov, ki se hranijo v samopostrežni restavraciji družbene prehrane.

Nadalje se ta sredstva koristijo za stroške pogostitev, za stroške odlikovanj, za stroške jubilejev, za stroške svečanih sej itd.

Večji del teh sredstev je namenjen za regres, ki ga uživajo delavci železarn, kadar koristijo kapacitete počitniških domov železarn. Regres v višini 1.230.000,— din bo izkoriščen tako, da

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

2

SVET KOVIN

Predvideno povečanje svetovne proizvodnje surovega jekla za posamezno obdobje do leta 2000 in različna področja sveta je razvidno iz razpredelnice št. 4. in 5.

(v milijonih ton)	1980	1985	1990	2000
Razvite dežele				
ZDA, Kanada, Avstralija, Zahodna Evropa, Japonska, Juž. afr. republika	478	570	643	766
Evropske soc. države				
Sovj. zveza in ostale	222	280	333	400
Dežele v razvoju				
Latinska Amerika, Indija, ostala Azija, ostala Afrika, Srednji vzhod	62	112	171	227
LR Kitajska in LR Koreja	40	53	90	125
Skupaj svet	802	1015	1237	1518

(% svetovne proizvodnje)	1980	1985	1990	2000
Razvite dežele	60	56	52	50
Evropske soc. države	28	28	27	26
Dežele v razvoju (vključno LR Kitajska in LR Koreja)	12	16	21	24
Skupaj svet	100	100	100	100

Razpredelnica št. 4 kaže naraščanje proizvodnje surovega jekla v svetu v milijonih ton in št. 5 v odstotkih. Glavna značilnost razpredelnice št. 5 je, da delež industrijsko razvitih dežel v obdobju do leta 2000 ostaja na isti ravni oziroma nazaduje, medtem ko pri deželah v razvoju močno narašča.

Ob predhodnih razpredelnicah prikazani rasti svetovne proizvodnje surovega jekla v prihodnjih dvajsetih letih, se nam odpira vprašanje, kam s tako povečano proizvodnjo železarskih izdelkov. Kaže, da se bo v primerjavi z današnjim stanjem verjetno znatno povečala poraba jekla predvsem na treh specifičnih področjih.

Prvo področje je energija, kajti leta 2000 bodo svetovne energetske potrebe dva do trikrat večje kot so danes. Pri tem gre za gradnjo velikih elektrarn raznih tipov, naftovodov in plinovodov, naprav za črpanje nafte, opremo za premogovnike in naprav za proizvodnjo energetskih virov, ki danes praktično skoraj ne niso v rabi (utekočinjenje premoga, predelava naftnih skriljavcev in podobno).

Drugo področje je izkoriščanje in predelava energetskih virov in surovin, ki se nahajajo v oceanih. Tu gre za izkoriščanje nafte in zemeljskega plina pod morskim dnem in pa za granule, ki ležijo na dnu in vsebujejo mangan, nikelj, kobalt in baker.

Končno je treba meniti, da bo vplivala na povečanje porabe jekla do konca tega stoletja tudi vedno večja proizvodnja in potreba za hrano in vodo. Prebivalstvo našega planeta, ki ga danes cenijo na štiri milijarde, bo do konca leta 2000 naraslo na šest do sedem milijard. Zato bo potrebno ustrezno povečati proizvodnjo hrane in tudi poraba vode za razne namene se bo vzporedno s tem močno povečala. To bo zahtevalo več ustreznih strojev in naprav za poljedelstvo, prevoz, shranjevanje hrane, črpanje ter pripravo vode in podobno. Vse to pa bo povezano s povečano porabo jekla in tudi drugih kovin.

BAKER

Današnja proizvodnja bakra v svetu se giblje okoli 10 milijonov ton letno. Pri tej proizvodnji so udeležene dežele organizacije proizvajalcev bakra s kratico CIPEC, ki ji pripadajo: Čile, Zaire, Zambija in Peru s pridruženimi člani: Indonezijo, Avstralijo in Novo Gvinejo z 48 %; ZDA, Kanada, Južnoafriška republika in Zahodna Evropa s 34 % ter Sovjetska zveza z vzhodnoevropskimi socialističnimi državami z 18 %.

Pri svetovni proizvodnji bakra ima važno vlogo tudi ponovna uporaba in predelava odpadkov te kovine. Danes predstavlja ta del proizvodnje 25 %, vendar stalno narašča in zato lahko pričakujemo do leta 2000 povečanje njenega deleža na 30 do 35 %.

Največja uporaba bakra je na področju proizvodnje in uporabe električne energije. Vendar so že nekaj desetletij nazaj prisotni napor za vsaj delno nadomestitev bakra z aluminijem na elektrotehničnem področju. Kaže, da je danes že doseženo precej ustaljeno stanje, da uporabljamo v elektrotehnične namene 10 % vsega proizvodnega aluminija v primerjavi s 50 % bakra.

Danes imajo največji svetovni proizvajalci bakra (Čile, Zaire, Zambija), zaradi prevelikih zalog, težave z njegovo prodajo. Vendar kaže, da bo z vedno večjo proizvodnjo in porabo električne energije, poraba bakra tudi v bodoče do leta 2000 naraščala. Zato računamo za to obdobje na povprečno povečanje rasti porabe vsaj za 3,3 %, morda pa tudi še več. Povprečna rast porabe bakra za 3,3 % do leta 2000 je razvidna iz naslednje razpredelnice:

Leto (v milij. ton)	1980	1985	1990	2000
Primarni baker	8,2	9,7	11,4	15,8
Sekundarni baker	2,0	3,0	4,0	6,0
Skupaj	10,2	12,7	15,4	21,8

ALUMINIJ

Aluminij je prišel kot industrijsko uporabna kovina v ospredje sorazmerno pozno. Približno 60 let je minilo odkar se je v večjih količinah pojavil na tržišču. Iz tega lahko zaključimo, da je aluminij, glede na njegovo industrijsko uporabo, sorazmerno mlada kovina, vendar se je zaradi svojih imenitnih lastnosti kmalu uveljavila. Ima približno trikrat manjšo specifično težo kot jeklo, samo za polovico slabšo električno prevodnost kot baker, legiran z nekaterimi drugimi kovinami ima tudi primerno trdnost in je odporen tudi proti koroziji. Razen tega so tudi zaloge boksita iz katerega proizvajajo aluminij v zemeljski skorji zelo velike.

Slaba stran aluminija je velika poraba električne energije pri njegovi proizvodnji. Zato je njegova proizvodnja posebno razvita v tistih deželah, ki imajo na razpolago ceneno električno energijo iz hidroelektrarn, kot so Norveška, ZDA in Kanada. Iz tega razloga vlagajo tudi velike napore v raziskave novih ali izpolnjenih postopkov proizvodnje aluminija, ki bi omogočali znižanje porabe električne energije. Pri tem je zaenkrat doseglja največ uspeha družba za proizvodnjo aluminija Alcoa iz ZDA, ki je izboljšala obstoječi postopek tako, da omogoča zmanjšanje porabe energije za 30 %. Zaenkrat kaže, da bo mogoče ta postopek praktično uporabiti v drugi polovici leta 1980.

Razen izboljšanja postopka obstoja tudi možnost znatnega prihranka na porabi energije s ponovnim pretaljevanjem aluminijastih odpadkov. Na tem področju so napravili precejšen napredek predvsem v ZDA in Veliki Britaniji.

Leta 1978 je svet dosegel okoli 20 milijonov ton proizvodnje aluminija. V letih 1966 in 1976 se je njegova poraba povečala za 80 %. To povečanje ni bilo na vseh področjih enako. V ZDA se je povečala poraba aluminija za embalažo za 3,5 krat in na področju konstrukcije za nekaj več kot 50 %. V Evropi je bila situacija ravno obratna. Na področju konstrukcij se je poraba povečala za trikrat in pri embalaži za okoli 90 %. V prihodnjem desetletju predvidevajo, da bo poraba aluminija na teh področjih še nadalje naraščala. V ZDA bo imela pri tem važno vlogo avtomobilska industrija, kjer bodo skušali s povečano uporabo te kovine zmanjšati težo proizvedenih avtomobilov in s tem tudi porabo bencina. Podobna situacija bo verjetno nastala kmalu tudi v Evropi.

V zadnjih letih je proizvodnja aluminija naraščala povprečno za 6 do 7 %. Iz naslednje razpredelnice je razvidna predvidena poraba aluminija do leta 2000 v zahodnem delu sveta in v socialističnih državah ob upoštevanju povprečne letne rasti 6 %.

Leto (v milij. ton)	1978	1985	1990	2000
Zahodni svet	15,7	23,6	31,5	56,5
Socialistične države	4,3	6,4	8,7	15,5
Svet skupaj	20,0	30,0	40,2	72,0

bo z njim pokrita razlika med dejansko ceno storitev in določeno ceno storitev v počitniških domovih Železarne. O razporeditvi sredstev za regresiranje v počitniških domovih Železarne odloča komisija za oddihe in izlete pri IO OO sindikata Železarne na osnovi stališč IO sindikata Železarne.

3. Družbeni standard	
3.1. Družbena stanovanjska gradnja	52,298.000,— din
3.2. Pospešeno reševanje stanovanjske izgradnje	15,000.000,— din
3.3. Individualna stanovanjska gradnja	8,000.000,— din
SKUPAJ	75,298.000,— din

OBRAZLOŽITEV:

3.1. V skladu z določili zakona o stanovanjskih razmerjih in na osnovi obvez v samoupravnem sporazumu izločamo 6,5 % sredstev iz bruto osebnega dohodka za stanovanjsko izgradnjo in komunalno ureditev družbene stanovanjske gradnje ter jih združimo v skladu skupne porabe. Ta sredstva se delijo:

— 2,310 % za lastno stanovanjsko izgradnjo in znašajo	18,586.000,— din
— 1,425 % odvajamo samoupravni stanovanjski skupnosti za stanovanja solidar- nostne pomoči in znašajo	11,465.000,— din
— 1,920 % odvajamo za obvezno združevanje sredstev, iz tega naslova dobivamo kredite za stanovanjsko izgradnjo, skupaj je teh sredstev	15,448.000,— din
— 0,345 % obvezno združevanje sredstev za gradnjo dijaških in študentskih domov znaša	2,776.000,— din
— 0,500 % združevanje po samoupravnem sporazumu za komunalne ureditve družbene stanovanjske gradnje znaša	4,023.000,— din

3.2. Predlagamo, da dodatno združimo še minimalno 15,000.000,— din za hitrejšo reševanje stanovanjske problematike. Sredstva, ki jih izločamo za stanovanjsko gradnjo in ki jih pridobimo s krediti za stanovanjsko gradnjo ne zadoščajo za reševanje stanovanjske problematike v Železarni. Število prošenj za dodelitev stanovanj je vedno večje. V kolikor ne bomo dodatno združevali sredstev za stanovanjsko gradnjo, bomo ta problem iz leta v leto še povečevali. Trenutno imamo stanovanjski fond obremenjen že z okrog 5,500.000,— din odplačil za stanovanjske kredite v družbeni stanovanjski gradnji.

3.3. Tudi s krediti za individualno gradnjo, rekonstrukcijo obstoječih stanovanj in za nakup stanovanj v zasebni lasti rešujemo del stanovanjske problematike. Smotno je, da še naprej podpiramo ta način reševanja stanovanjske problematike. Predlagamo limit kredita za nakup stanovanja in izgradnje stanovanjske hiše 120.000,— din, za rekonstrukcijo stanovanja (funkcionalna ureditev) pa limit 60.000,— din.

4. Splošne neposredne zadeve.

4.1. Kolektivno življenjsko in neugodno zavarovanje	3,130.000,— din
4.2. Kulturne in telesno kulturne ter rekreativne aktivnosti sindikata Železarne	2,100.000,— din
4.3. Kulturne, telesno kulturne, rekreativne, izobraževalne aktivnosti KS ZSMS Železarne in funkcionalni stroški	450.000,— din
4.4. Aktivnosti aktivna ZB NOV Železarne	230.000,— din
4.5. SSP SOZD SŽ	500.000,— din
4.6. Odbori pri DS Železarne	750.000,— din
4.6.0. Odbor za splošne zadeve	150.000,— din
4.6.1. Odbor za kadre in družb. standard	600.000,— din
SKUPAJ	7,160.000,— din

OBRAZLOŽITEV:

4.1. V Železarni imamo že vrsto let uveljavljeno kolektivno življenjsko in neugodno zavarovanje vseh delavcev. Sredstva, ki so predvidena v tej postavki bodo služila za plačilo pogodbene zavarovalne premije.

4.2. Za realizacijo programov kulturnih, telesnokulturnih in športnih potreb delavcev Železarne, ki jih organizirajo sindikalne organizacije TOZD in delovnih skupnosti na nivoju DO, je potrebno v letu 1979 združiti:

— za kulturo in izobraževanje	450.000,— din
— za praznovanje dneva žena	250.000,— din
— za telesno kulturo in rekreacijo	490.000,— din
— za najemnine telovadnice, kegljišča, drsališča in drugih športnih prostorov ter objektov in za nabavo rekvizitov	800.000,— din
— za aktiv invalidov Železarne	100.000,— din
— za klub zdravljenih alkoholikov	10.000,— din

Skupaj 2.100.000,— din nam vsem zagotavlja navedene aktivnosti v obsegu, kakor smo jih že vrsto let izvajali.

4.3. Za potrebe KS ZSMS Železarne in realizacijo njihovih programov je potrebno združiti v letu 1979:

— za telesno kulturo, šport in rekreacijo	70.000,— din
— za najemnine športnih objektov in nabavo rekvizitov	80.000,— din
— za kulturo in izobraževanje mladih	150.000,— din
— za idejnopolično izobraževanje, SLO in družbeno samozasčito	65.000,— din
— za funkcionalno dejavnost	85.000,— din

Mladina je svoje področje delovanja precej razširila in popestrila, predvsem je novost v sodelovanju z mladimi brigadirji. Za realizacijo svojih programov potrebuje skupaj 450.000,— dinarjev.

4.4. Aktiv ZB NOV Železarne ima svoj delovni program, da bi ga lahko realizirali je potrebno združiti:

— za tradicionalno srečanje borcev NOV v okviru SŽ	170.000,— din
— za ostale prireditve in srečanja	60.000,— din

4.5. Za potrebe SSP skupnih služb SŽ v Ljubljani in za skupne aktivnosti družbenopolitičnih organizacij SŽ smo dolžni združevati sredstva vsi, ki smo združeni v SOZD SŽ. Delež naše Železarne za leto 1979 znaša 500.000,— din.

4.6. Odbori pri DS Železarne so dolžni obravnavati vloge proslincev in jih reševati v okviru pooblastil. Predlagamo:

4.6.0. Odbor za splošne zadeve je pooblaščen, da razpolaga s sredstvi sklada skupne porabe v višini 150.000,— din.

Pri reševanju prošenj mora upoštevati predvsem vloge tistih organizacij in društev, ki imajo značaj humanitarnih dejavnosti, družbene samozasčite, članarine, aktivnosti ZB NOV. V sklopu prošenj rešuje tudi prošnjo KO postaj GRS občine Jesenice, katerih dejavnost je namenjena predvsem varnosti in reševanju ljudi.

4.6.1. Odbor za kadre in družbeni standard je pooblaščen, da razpolaga s sredstvi združenega sklada v višini 600.000,— dinarjev. Pri obravnavi in reševanju vlog mora upoštevati vloge tistih organizacij in društev, ki zajemajo področje šolstva, strokovnih, kulturnih, športnih društev in organizacij, predvsem pa vloge:

- društva inženirjev in tehnikov za strokovna predavanja in ekskurzije,
- telesno vzgojnih društev Partizan,
- potrebna sredstva za akcije na področjih poklicnega usmerjanja mladine,
- družbenih organizacij in društev za posebne programe in masovno aktivnost mladine.

Del sredstev naj odbora namenita za pokroviteljstva raznih prireditev, ki jih prevzema Železarne. Pri reševanju prošenj, morata odbora upoštevati tiste, ki jih naslavlja družbene organizacije in društva iz krajev, kjer živijo delavci Železarne.

5. Sprejete obveznosti iz sklada:

5.1. Za delo krajevnih skupnosti, kjer živijo delavci Železarne	2,010.000,— din
5.2. II. TV program	91.000,— din

5.3. Novoletno praznovanje otrok	268.000,— din
5.4. Klub samoupravljalcev	209.000,— din
5.5. Naložbe v širši družbeni standard	3,856.000,— din
5.6. Nepokrite obveznosti iz stanovanjskega sklada v letu 1978	1,800.000,— din
SKUPAJ	8,234.000,— din

OBRAZLOŽITEV:

5.1. Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb in opravljanje nalog krajevnih skupnosti občine Jesenice v letih 1976 do 1980 nas obvezuje, da vsako leto iz sklada skupne porabe namenimo po 300,— din na zaposlenega in jih nakažemo na koordinacijski svet krajevnih skupnosti pri občinski skupščini. Predlagamo, da to obvezo do krajevnih skupnosti, kjer živijo delavci Železarne, v celoti izpolnimo, to je za vseh 6.700 delavcev.

5.2. S pristopom k samoupravnemu sporazumu o financiranju mreže II. TV programa smo se obvezali, da bomo v letih 1978 in 1979 združevali sredstva za izgradnjo mreže II. TV programa. Delež za leto 1979 znaša 91.000,— din; s tem bomo poravnali naše skupne obveze dokončno.

5.3. V letu 1977 je predlagal koordinacijski odbor pri občinski konferenci SZDL združevanje sredstev za obdaritev otrok in prireditve ob novem letu. Višina združenih sredstev je znašala 20,— din na zaposlenega v delovni organizaciji. Isti organ je predlagal pred zaključkom leta 1978 povišanje združenih sredstev za 10,— din na zaposlenega. To povišanje je odobril DS Železarne na 14. seji, dne 29. 12. 1978 iz porabljenih združenih sredstev.

Predlagamo, da za novoletno obdaritev in prireditve v letu 1979 združimo po 40,— din na zaposlenega, v kolikor bo v tej višini združevalo sredstva tudi ostalo združeno delo v občini. V nasprotnem primeru pa združujemo toliko kot v letu 1978 to je po 30,— din na zaposlenega.

5.4. Železarne je član kluba samoupravljalcev. Po pravilniku kluba samoupravljalcev plačajo člani po 10,— din članarine na zaposlenega. Klub namenja ta sredstva za funkcionalno dejavnost. Poleg sredstev, ki jih prispevamo v obliki članarine, smo dolžni združevati po pravilniku o financiranju in finančnem poslovanju kluba samoupravljalcev Jesenice še do 0,10 % sredstev iz sklada skupne porabe. Osnova za združevanje je planirani bruto osebni dohodek, ki znaša za 1979. leto 707 milijonov 534.298 dinarjev. Prispevno stopnjo za posamezno leto določijo skupščina kluba samoupravljalcev občine Jesenice. Za leto 1979 je določena stopnja 0,02 % od bruto OD, kar je enako kot v letu 1978. Klub namenja ta sredstva za izobraževanje delavcev-samoupravljalcev.

5.5. Predlagana vsota je namenjena za potrebne naložbe v širši družbeni standard. Da bi zagotovili kulturno športno rekreativno in klubsko dejavnost je prav, da del sredstev namenimo tudi za potrebe kulturnih društev, za vrhunske športe, za izgradnjo, vzdrževanje in opremo prostorov ter objektov, kjer delavci Železarne in drugi občani zadovoljujejo svoje aktivne in pasivne potrebe po športni in rekreativni dejavnosti.

Predlagamo, da združujemo sredstva iz tega naslova za dokončno nabavo instrumentov pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev v višini 400.000,— din, za nabavo instrumentov godbi na pihala v Gorjah 150.000,— din, za ureditev in opremo avtomatskega strelšča strelskega društva Javornik — Koroška Bela 100.000,— din, za tekmovanje kovinarjev, ki se ga vsako leto udeležijo naši sodelavci 50.000,— din, za vrhunske športe na Jesenicah 900.000,— din, za izgradnjo športnih objektov v Biogradu na moru in v Crikvenici pri naših počitniških objektih 500.000,— din, menjava tal v TVD Partizan Javornik — Koroška Bela 200.000,— din. Za izgradnjo politične šole ZKJ v Kumrovcu 35.000,— din, za stroške pokroviteljstva na MDB jeseniško-bohinjski odred 40.000,— din, za dograditev TRIM steze na Plavžu 48.000,— din, za pričetek obnove počitniškega doma na Mežakliji 500.000,— din.

To so prošnje s katerimi se obračajo navedene organizacije h kolektivu Železarne, da bi jim pomagali pri reševanju izjemnih zahtev. Teh potreb namreč ne morejo pokrivati iz rednih sredstev, ki jih dobivajo od kulturne oziroma telesnokulturne skupnosti, ne da bi pri tem močno trpeli delovni programi.

Predlagamo, da tak predlog v javni razpravi potrdite.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

MANGAN

Mangan je kovina, ki je nepogrešljiva pri proizvodnji surovega jekla, ker služi za dezoksidacijo in legiranje. Njegova poraba v obliki zlitin se giblje okoli 1,4 % svetovne proizvodnje surovega jekla, kar ustreza danes približno letni količini 10 milijonov ton. Za takšno proizvodnjo je potrebno nakopati okoli 28 milijonov ton manganove rude.

Glavna proizvajalca manganove rude sta danes Južnoafriška republika in Sovjetska zveza. ZDA, Japonska in zahodnoevropske industrijske države nimajo omembe vrednih zalog te rude. V bližnji prihodnosti računajo predvsem v ZDA in na Japonskem za mangan, ki se nahaja v granulah na dnu oceanov, vendar bo pri takšni proizvodnji izredno važno vprašanje višine proizvedenih stroškov.

KROM

Največja proizvajalca kroma na svetu sta Južnoafriška republika in Rodezija, v znatno manjši meri pa tudi Sovjetska zveza. Industrijsko razvite države zahodnega sveta praktično nimajo zaloge rud te kovine.

Na porabo kroma v železarski industriji najbolj vpliva proizvodnja nerjavnih in drugih z višjimi odstotki kroma legiranih jekel. Približno 50 % svetovne proizvodnje kroma porabi železarska industrija, ostalih 50 % pa predvsem industrija ognjestalnega materiala in kemična industrija.

NIKELJ

Ta kovina, ki je dobila svoje ime po angleški besedi »Old Nick« (vrag), je danes v železarski industriji nepogrešljiva, ker omogoča proizvodnjo vrsto posebnih visoko legiranih jekel, med katerimi ga vsebujejo največ jekla odporna proti koroziji in visoki temperaturi. V svetovnem merilu proizvajajo največ niklja v Kanadi, Franciji, z rudniki na pacifičnem otoku Nova Kaledonija, Sovjetska zveza, Avstralija, Indonezija in Kuba.

Približno 55 % celotne svetovne proizvodnje niklja porabi železarska industrija in 10 do 15 % je porabljeno za ponikljanje. Zaloge nikljeve rude v zemeljski skorji niso majhne in tudi granule na dnu oceanov ga vsebujejo precej.

V preteklih 30 letih je naraščala letna poraba niklja vsako leto v povprečju za 6 % s tem, da so bila z ozirom na konjunktorno stanje na svetovnem tržišču občasno določena nihanja. Za prihodnje obdobje do konca tega stoletja predvidevajo, da bo lahko prišlo do nekoliko manjše rasti porabe in to predvsem zaradi zmanjšanja v industrijsko razviti državah. Vzporedno s tem pa predvidevajo naraščanje porabe v deželah v razvoju in je zato vsaka napoved o bodoči rasti porabe niklja nekoliko nezanesljiva. Brez dvoma pa ta kovina še dolgo ne bo prišla »iz mode«.

CINK

Največja svetovna poraba cinka je bila leta 1973 s 6,2 milijona ton in proizvodnja leta 1974 s 6 milijoni ton. Nato je zaradi svetovne recesije pričela njegova poraba in proizvodnja padati. Zato je po letu 1975 malo določeno ravnovesje, ki uravnava proizvodnjo in porabo. Pred recesijo je bila letna rast porabe cinka 4 %, med recesijo pa je padla na 3 %.

V bližnji prihodnosti računajo na večjo porabo cinka v avtomobilski industriji in to predvsem za zaščito dna pred korozijo in pri novih vrstah akumulatorjev. S povprečno letno rastjo 3 % se bo povečala poraba te kovine proti letu 2000 na okoli 11 milijonov ton.

SVINEC

Situacija s svincem je bila pred nekaj leti podobna s cinkom. Leta 1973 je bila svetovna poraba 4,4 milijone ton in leta 1974 proizvodnja 4,3 milijona ton. V šestdesetih letih je bila letna rast proizvodnje 3,5 % in je kasneje padla na 2,5 %. V prihodnosti računajo na letno rast porabe med 2,0 in 2,5 % in s tem se bo letna poraba ob koncu tega stoletja povečala na okoli 6 milijonov ton.

KOSITER

Današnja letna svetovna poraba kositra se giblje okoli 250.000 ton. Pri takšni porabi bodo danes znane zaloge kositrove rude zadostovale 45 do 50 let. Glavna poraba kositra je za proti korozijsko prevleko pločevine in pri proizvodnji zlitin z bakrom, aluminijem in svincem. Skoraj 60 % svetovne proizvodnje odpade na države jugozahodne Azije, vključno z LR Kitajsko. Ostale količine proizvajajo Sovjetska zveza, Bolivija, Avstralija in nekatere afriške države.

SVETOVNE ZALOGE RUD KOVIN

Za zaključek navajamo še razpredelnico iz katere so razvidne svetovne rezerve rud večine kovin, ki jih danes uporabljamo v industrijske namene. Iz nje so razvidne svetovne rezerve znane leta 1976, leta 1974 ugotovljen delež posameznih držav pri teh rezervah in skupni delež petih držav, ki imajo največ rezerv rud posameznih kovin.

Kovina	Rezerve milij. ton	Delež posameznih držav v %	Skupni % petih držav
Železo	90.500,0	Sovj. zveza 31,1; Brazilija 16,6; Kanada 11,7; Avstralija 10,2; Indija 6,4	76,0
Baker	408,2	ZDA 18,4; Čile 18,4; Sovj. zveza 7,9; Kanada 6,8; Peru 6,5; Zambija 6,3; Zaire 5,6;	58,0
Svinec	150,0	ZDA 35,6; Kanada 11,5; Sovj. zveza 10,9; Avstralija 10,9; Mehika 3,0	71,9
Kositer	10,2	LR Kitajska 23,6; Tajska 15,0; Malezija 12,2; Bolivija 9,9; Indonezija 9,3; Brazilija 6,0	69,0
Cink	135,0	Kanada 22,8; ZDA 20,1; Avstralija 12,1; Sovj. zveza 8,1; Iskra 5,4	68,5
Aluminij	3.483,0	Avstralija 26,0; Gvineja 26,0; Brazilija 15,1; Jamajka 6,1; Grčija 4,4; Kamerun 3,9	78,1
Titan	340,1	Brazilija 65,9; Indija 21,7; Avstralija 5,4; ZDA 3,5; Sierra Leone 1,8; Kanada 1,6	98,2
Krom	523,2	Južnoafriška rep. 73,9; Rodezija 19,7; Sovj. zveza 2,9; Finska 1,2; Indija 0,5; Madagaskar 0,4; Filipini 0,4; Turčija 0,4; Brazilija 0,3	98,2
Kobat	2,4	Zaire 27,7; Nova Kaledonija 27,1; Zambija 14,2; Kuba 13,8; Sovj. zveza 8,3	91,1
Kolumbij	10,0	Brazilija 75,8; Kanada 7,6; Sovj. zveza 6,3; Zaire 3,8; Uganda 2,9; Nigerija 2,7	96,4
Mangan	1.814,0	Južnoafriška rep. 45,0; Sovj. zveza 37,5; Avstralija 8,0; Gabon 5,0; Brazilija 2,2	97,7
Molibden	6,0	ZDA 49,5; Sovj. zveza 15,2; Kanada 14,4; Čile 13,6; LR Kitajska 3,8	96,5
Nikelj	55,3	Nova Kaledonija 43,7; Kanada 16,1; Sovj. zveza 9,6; Avstralija 9,2; Indonezija 8,4; Kuba 5,7	87,0
Tantal	0,07	Zaire 55,0; Nigerija 11,0; Sovj. zveza 6,7; Tajska 6,7; Malezija 5,4; Kanada 4,8; Brazilija 4,4	84,8
Wolftram	1,8	LR Kitajska 53,6; Kanada 12,1; Sovj. zveza 8,9; LR Koreja 6,4; ZDA 6,1	87,1
Vanadij	9,7	Sovj. zveza 74,7; Južnoafriška rep. 18,7; Avstralija 1,4; Čile 1,4; ZDA 1,1	97,3

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

SEZNAM PROSILCEV STANOVANJ ZA LETO 1979

Odbor za stanovanjska vprašanja pri delavskem svetu Železarne objavlja predlog dopolnjenega vrstnega reda z novimi prosilci v skladu s pravilnikom o urejanju stanovanjskih vprašanj v DO Železarne Jesenice - čl. 32.

Na objavljeni predlog imajo pravico podati pripombe vsi delavci Železarne in sindikalne organizacije. Pripombe v pisni obliki zbira odbor za stanovanjska vprašanja 15 dni po objavi.

Na osnovi zbranih pripomb bo odbor za stanovanjska vprašanja sprejel vrstni red.

KADROVSKI SEKTOR
Oddelek za družbeni standard

Tek. št.	Príimek in ime	Točke po pravilniku	Datum vloz. vloge	Želi	Štev. članov	Obrat	Del. št.
1	Alagić Izet	254	09 02 1976	dvosobno	3	02 Jeklarna	27692
2	Osmancević Tajib	419	11 07 1974	dvosobno	3	02 Jeklarna	21524
3	Svetina Adi	381	19 12 1977	garsonjera	1	33 Profilarna	20790
4	Vister Ožbalt	366	07 03 1978	garsonjera	1	81 Stroj. del.	08544
5	Vučenović Stevo	361	12 10 1978	garsonjera	1	94 Kadr. sploš.	15398
6	Lapajna Venčeslav	360	27 02 1975	dvosobno	3	37 Željalna	16834
7	Benet Vladimir	357	06 11 1976	trosobno	4	82 Rem. del.	21436
8	Noč Marjan	351	02 10 1976	trosobno	4	02 Jeklarna	19519
9	Poklukar Franc	346	06 07 1978	garsonjera	1	81 Stroj. del.	04467
10	Krničar Srečo	339	25 10 1978	trosobno	4	82 Rem. del.	23116
11	Bremec Jože	337	14 03 1978	trosobno	5	13 Valj. žice	19628
12	Ališić Asim	336	22 02 1978	trosobno	4	89 Transport	18885
13	Mekić Gligorij	333	18 09 1978	garsonjera	1	83 Vzdržev.	17659
14	Štremfelj Milan	331	23 02 1978	garsonjera	1	01 Plavž	17347
15	Anžec Alojzija	327	24 04 1978	dvosobno	4	02 Jeklarna	21858
16	Zukić Osman	326	01 09 1977	trosobno	5	94 Kadr. sploš.	06467
17	Mulej Janez	324	09 08 1978	enosobno	2	83 Vzdržev.	23822
18	Dželičević Sulejman	320	14 01 1974	dvosobno	4	11 Blooming	23970
19	Cerne Natalija	320	14 10 1977	dvosobno	3	21 HVB	81616
20	Borc Jože	318	15 11 1978	garsonjera	1	89 Transport	17959
21	Arh Franci	317	25 03 1974	enosobno	2	82 Rem. del.	24871
22	Mavri Rudolf	317	26 09 1974	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	24220
23	Hočevar Alojz	308	24 02 1976	garsonjera	1	02 Jeklarna	22834
24	Suljanović Husein	306	28 10 1974	garsonjera	1	87 Energetika	25562
25	Derling Miroslav	305	18 10 1973	dvosobno	3	94 Kadr. sploš.	29642
26	Čufar Slavica	303	12 12 1978	enosobno	2	98 Družb. preh.	60021
27	Kutin Andrej	301	15 08 1974	garsonjera	1	02 Jeklarna	26021
28	Bajt Jožica	301	27 12 1978	garsonjera	1	92 Komerc. fin.	80948
29	Krapež Edvard	300	24 05 1976	trosobno	4	31 Hlad. valj.	26126
30	Zurc Jože	299	12 01 1978	dvosobno	3	SEO-TKR-NG	13802
31	Dudešin Mihajlo	297	22 05 1978	dvosobno	4	36 Elektroodni	24441
32	Kozmus Franc	296	01 02 1973	trosobno	5	02 Jeklarna	22246
33	Dugonjić Vehid	295	05 12 1975	dvosobno	3	02 Jeklarna	27756
34	Kočet Ivan	293	17 10 1975	garsonjera	1	13 Valj. žice	25875
35	Hasčić Mujaga	292	20 12 1974	garsonjera	1	21 HVB	27490
36	Naumovski Nišo	292	30 12 1974	trosobno	5	02 Jeklarna	23381
37	Svetina Ciril	291	05 01 1977	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	81281
38	Zlatanov Gorgi	289	06 03 1975	trosobno	4	21 HVB	28762
39	Žmitek Marjan	289	03 02 1977	dvosobno	3	31 Hlad. valj.	04747
40	Ferjan Marija	289	11 08 1978	garsonjera	1	11 Blooming	26757
41	Razinger Jože	288	26 12 1975	enosobno	2	31 Hlad. valj.	29031
42	Medić Fehim	287	16 04 1974	enosobno	2	11 Blooming	28289
43	Jakimov Blaže	286	15 10 1975	garsonjera	1	13 Valj. žice	25821
44	Dabić Dragutin	286	09 09 1976	garsonjera	1	35 Jeklovlek	60683
45	Birk Stana	285	13 11 1973	enosobno	2	87 Energetika	26802
46	Dudić Drago	285	24 05 1977	trosobno	4	11 Blooming	25816
47	Evatić Ivan	285	03 08 1977	garsonjera	1	83 Vzdržev.	28266
48	Vučković Gorgi	284	11 09 1974	trosobno	4	82 Rem. del.	60631
49	Tatarević Camila	283	12 03 1974	enosobno	2	83 Vzdržev.	28000
50	Juvantić Anton	283	10 06 1975	dvosobno	3	01 Plavž	27054
51	Petrović Mato	283	15 05 1978	garsonjera	7	83 Vzdržev.	25545
52	Pazlar Vinko	283	07 06 1978	garsonjera	1	32 Žičarna	25929
53	Preželj Dušan	283	11 08 1978	trosobno	4	82 Rem. del.	27328
54	Divjak Franc	282	28 02 1975	garsonjera	1	01 Plavž	27333
55	Nedižavac Franc	282	29 05 1975	dvosobno	3	02 Jeklarna	28463
56	Turkušić Mehmed	282	13 10 1975	dvosobno	3	89 Transport	31087
57	Škerjan Bruno	282	11 10 1976	dvosobno	2	89 Transport	30135
58	Terseglav Franc	282	03 02 1977	dvosobno	2	inv. upokoj.	03894
59	Tomažević Joža	281	16 12 1976	dvosobno	4	21 HVB	22451
60	Mulalić Munib	280	09 12 1976	garsonjera	1	83 Vzdržev.	25860
61	Šenveler Ivan	280	26 12 1977	dvosobno	3	01 Plavž	29701
62	Mujić Safet	279	09 11 1976	dvosobno	3	94 Kadr. sploš.	31479
63	Pretnar Vitomir	279	11 04 1977	dvosobno	3	32 Žičarna	26268
64	Brkić Marko	279	14 11 1977	dvosobno	3	82 Rem. del.	28689
65	Babić Čazim	278	14 11 1975	dvosobno	3	89 Transport	28221
66	Atanasov Penčo	278	22 12 1975	garsonjera	1	11 Blooming	28478
67	Alagić Taib	278	23 02 1976	enosobno	2	02 Jeklarna	27648
68	Rajlić Svetko	277	17 07 1975	enosobno	2	01 Plavž	20563
69	Gregorić Jože	277	25 10 1976	dvosobno	4	01 Plavž	27635
70	Pirić Muradif	276	26 11 1973	trosobno	4	82 Komerc. fin.	81168
71	Kanc Janez	276	28 12 1974	garsonjera	1	87 Energetika	26667
72	Ogrinc Ivan	276	25 02 1975	dvosobno	3	97 Ek. tkr. nov.	17202
73	Čih Mirko	276	16 10 1975	garsonjera	1	01 Plavž	26835
74	Pivač Ismet	276	01 06 1976	dvosobno	4	01 Plavž	29602
75	Tubin Drago	276	28 07 1977	dvosobno	3	83 Vzdržev.	27325
76	Pretnar Matevž	276	14 09 1977	garsonjera	1	21 HVB	27455
77	Bešić Sakib	275	02 07 1974	dvosobno	3	02 Jeklarna	27945
78	Mujadžić Mujo	275	06 03 1975	dvosobno	3	89 Transport	29003
79	Kadrić Muharem	275	07 11 1975	garsonjera	1	01 Plavž	27042
80	Zelenik Jože	275	27 11 1975	dvosobno	3	18 Valj. 2400	27753
81	Turkušić Alija	275	08 12 1975	dvosobno	3	82 Rem. del.	23665
82	Kemperle Miran	275	24 09 1976	dvosobno	4	34 Vratn. pod.	60743
83	Avdić Hidajeta	274	18 09 1974	dvosobno	4	02 Jeklarna	30149
84	Šabić Ekrem	274	17 10 1974	dvosobno	4	81 Stroj. del.	29771
85	Ščap Ivan	274	17 12 1974	dvosobno	3	02 Jeklarna	28817
86	Lazarev Trajan	274	13 01 1975	dvosobno	3	31 Hlad. valj.	28944
87	Trobič Ivo	274	02 09 1975	trosobno	4	02 Jeklarna	30597
88	Midžan Mustafa	274	03 11 1975	dvosobno	4	02 Jeklarna	28678
89	Pirić Adem	273	21 03 1974	dvosobno	3	02 Jeklarna	29669
90	Huremović Nesib	273	30 06 1975	dvosobno	4	98 Družb. preh.	60805

PRIPOMBE

STATUT

**DELOVNE ORGANIZACIJE
ŽELEZARNA JESENICE, o. sol. o.**

DELOVNI OSNUTEK

- pravilnik o strokovnih delih in nalogah pri opravljanju zunanjetrgovinskih poslov,
- pravilnik za podelitev Pantzove nagrade,
- pravilnik za podelitev nagrade Novator leta,
- poslovnik za delo skupne disciplinske komisije,
- pravilnik o uporabi motornih vozil in zasebnih motornih vozil za potrebe Železarne,
- poslovnik o delu samoupravnih organov in delegacij v temeljnih organizacijah,
- pravilnik o izobraževanju in štipendiranju.

143. člen

S tem statutom je določeno, kateri samoupravni splošni akti se sprejemajo z referendumom v temeljnih organizacijah.

V tem statutu je tudi opredeljeno, kateri samoupravni splošni akti, ali posamični samoupravni sporazumi se sprejemajo v soglasju delegacij temeljnih organizacij in ob poprejšnem sprejemu stališča po njihovem delavskem svetu.

Vsi drugi samoupravni splošni akti se sprejemajo z večinskim glasovanjem na delavskem svetu delovne organizacije – Železarne s tem, da se zagotovi poprejšna obravnava na delavskih svetih temeljnih organizacij in med delavci temeljnih organizacij. V teh primerih delegacije temeljnih organizacij usklajujejo svoja stališča ob upoštevanju skupnega in splošnega družbenega interesa.

144. člen

Vsi samoupravni splošni akti se potem, ko jih sprejme delavski svet Železarne, ali ugotovi, da so bili sprejeti z referendumom po večini delavcev temeljnih organizacij, objavijo v temeljnih organizacijah na način kot to določa njihov statut in v glasilu Železar.

145. člen

Samoupravni splošni akti začnejo veljati 8. dan po objavi. Samoupravni splošni akt, ali njegov del se lahko uveljavi za nazaj, če temelji taka odločitev na zakonu, če to terja narava odnosov, če je bil sprejet z osebnim izjavljanjem delavcev, ki so s tem prizadeti, če ne posega v pravice tretjih in če se s tem ne zmanjšajo ali odvzamejo že pridobljene pravice.

146. člen

Poleg samoupravnih splošnih aktov iz 137. člena tega statuta lahko delavski svet Železarne v skladu z delegatskim sistemom sprejme sklep, da se posamezno področje uredi v samoupravnem splošnem aktu.

147. člen

Postopek sprejemanja statuta in samoupravnih splošnih aktov poteka v treh fazah:

1. priprava osnutka po pristojni službi
 - obravnava osnutka na odboru za uresničevanje zakona o združenem delu,
 - posredovanje osnutka delavskemu svetu Železarne, ki ga da v javno obravnavo ter določi rok obravnave,
2. javna obravnava:
 - usklajevanje stališč pred odborom za uresničevanje zakona o združenem delu,
 - posredovanje končnega predloga delavskemu svetu,
3. sprejem predloga samoupravnega splošnega akta na organih upravljanja ali z osebnim izjavljanjem delavcev.

148. člen

Spremembe in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov potekajo po enakem postopku kot velja za njihovo sprejemanje.

Pobudo za spremembo lahko podajo:

- posamezna temeljna organizacija,
- sindikat,
- vsak delavec v temeljni organizaciji,
- družbenopolitične organizacije.

Delavski svet Železarne odloči na prvi naslednji seji o utemeljenosti pobude in začne postopek za sprejem predlagane spremembe.

XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE:

149. člen

Samoupravni splošni akti, ki so v nasprotju s tem statutom, morajo biti usklajeni v 6 mesecih po sprejetju tega statuta.

150. člen

Ta statut začne veljati 8. dan po objavi v glasilu Železar. Z istim dnem preneha veljati statut Železarne, ki je bil sprejet dne 15. 8. 1970.

SKLEP O OBJAVI:

Delavski svet Železarne je na seji dne potem ko je podala poročilo komisija za izvedbo referenduma o sprejetju tega statuta ugotovil, da je bil statut sprejet z večino glasov vseh delavcev temeljnih organizacij.

Jesenice, dne

PREDSEDNIK
DELAVSKEGA SVETA
Jože Ulčar

PRIPOMBE

124. člen
Če delavski svet Železarne na opozorilo odbora samoupravnih delavske kontrole ne spremeni svojega sklepa ali ukrepa iz prejšnjega člena, lahko predlaga odbor samoupravnih delavske kontrole skupščini občine, naj zadrži izvršitev sklepa ali drugega akta oziroma ukrepa, s katerim se kršijo samoupravne pravice delavcev, ali je prizadeta družbena lastnina.

125. člen
V funkciji samoupravnih delavske kontrole delavski svet Železarne nadzoruje delo izvršilnih organov, poslovnega odbora in strokovnih služb v delovnih skupnostih.
V nadzorovanju njihovega dela daje delavski svet Železarne izvršilnim organom, poslovnemu odboru in strokovnim službam v delovnih skupnostih smernice in navodila, da bi odpravili ugotovljene nepravilnosti.

126. člen
Druženopolitične organizacije in njeni organi so dolžni odboru samoupravnih delavske kontrole nuditi vso pomoč in jih podpirati v prizadevanjih, da se zagotovi pravilno in zakonito delo ter poslovanje temeljnih organizacij ali delovne skupnosti in njihovih samoupravnih organov ter samoupravnih organov Železarne.

IX. OBVEŠČENOST DELAVCEV:

127. člen
Obveščena delavcev je bistveni pogoj za odločanje z osebnim izjavljanjem in za zavzemanje stališč, smernic in mnenj v delegatskem sistemu, zagotavlja pa tudi kontrolo in uveljavlja odgovornost nosilcev pooblastil in funkcij.

128. člen
Delavci morajo biti redno, resnično in popolno obveščeni o celotnem poslovanju Železarne, njenem materialno-finančnem stanju, pridobivanju in delitvi dohodka, kar se dosega zlasti:
– z objavljanjem rezultatov ob periodičnih in zaključnem računu Železarne,
– z ocenjevanjem kazalcev posameznih temeljnih organizacij,
a) o dohodku na delavca,
b) o dohodku v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi,
c) o čistem dohodku na delavca,
d) o akumulaciji v primerjavi z dohodkom,
e) o akumulaciji v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi, osebnem dohodku in sredstvi skupne porabe na delavca,
– kar vse je treba objavljati v zvezi s sprejetjem periodičnih in zaključnih računov in kadar poteka poprejšna obravnava o pripravi in sklepanju sporazumov o osnovah planov, družbenih dogovorov o cenah, sklepanju in ukrepih za uresničevanje planov in drugih aktov s tega področja.

129. člen
Ob zaključku večjih investicij je treba podati poročilo o realizaciji investicijskega programa.

130. člen
Podatki, ki izkazujejo dohodek, se morajo objavljati na:
– rezultate tekočega obdobja v primerjavi s planskimi prizadevanji in enakim obdobjem prejšnjega leta,
– primerjave rezultatov z organizacijami združenega dela, s katerimi obstaja združevanje dela in sredstev,
– primerjave z rezultati doseženimi v isti ali sorodni dejavnosti v republiki,
– primerjave z rezultati doseženimi v občini.
Rezultati se navajajo v absolutnih številkah in indeksnem sistemu s tem, da je planirani rezultat indeks 100.

131. člen
Obvestila o delu organov in nosilcev pooblastil morajo biti v obliki izvlečka zapisnika seje objavljena v roku dni, če se nanašajo na sklepe in stališča, ki so pomembna za samoupravno delavsko kontrolo, in sicer v roku dni.

Obvestila se objavljajo v tovarniškem glasilu Železar na oglasnih deskah, vračajo pa se tudi delegatom temeljnih organizacij.

Vsa obvestila in poročila o doseženih rezultatih se posebej vročajo sindikalnim organizacijam in odborom samoupravnih delavske kontrole.

Obveščanje delavcev poteka predvsem na sestankih samoupravnih delovnih skupin na zborih delavcev in ob zavzemanju stališč, smernic in mnenj za delo delegatov ter takrat ko delegati poročajo delavcem.

V prejšnjih določbah naštetih kazalci o izkazovanju dohodka in obvestila o delu organov in nosilcev pooblastil se objavljajo tudi:
– na oglasnih deskah temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

– v Železarni, in sicer na področju delavskih predstavnikov
– z grafičnim prikazovanjem,
– v pomembnejših zadevah z vročanjem posebnih informacij delavcem.

132. člen
Zbiranje, urejanje in posredovanje gradiva ter ostale naloge s področja obveščanja opravlja center za proučevanje samoupravljanja in informiranje (CPSI) ter odgovorni delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

X. POSLOVNA TAJNOST:

133. člen
Namen varovanja poslovne tajnosti je, da se zaščitijo interesi temeljnih organizacij in delovnih skupnosti oziroma Železarne kot celote, poslovnih strank in splošnih interesov družbene skupnosti ter uresničujejo naloge ljudske obrambe in družbene samozaščite.

134. člen
Samoupravni organi Železarne morajo pri poslovnih stikih ali samoupravnih opravilih, ko posredujejo podatke, ki so poslovna tajnost, opozoriti koristnike podatkov, da ti predstavljajo za Železarno poslovno tajnost.

135. člen
Dokumente in podatke s področja poslovne tajnosti, njihovo sporočanje in objavljanje, obiske tujih in domačih oseb kot tudi varovanje zaupanih dokumentov, odgovornost in sankcije ureja Pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v Železarni.

136. člen
Poslovno tajnost so dolžni varovati samoupravni organi, zlasti pa tisti odgovorni delavci, ki opravljajo naloge s posebnim opozorilom, da gre za poslovno tajnost.
Samoupravni organi lahko izključijo javnost zlasti takrat kadar razpravljajo in odločajo o dokumentih, ki so po zakonu, samoupravnih aktih in sklepih samoupravnih organov poslovna tajnost.

XI. NOTRANJA ARBITRAŽA:

137. člen
Kadar temeljne organizacije združene v Železarni ne morejo rešiti spora, ki je nastal v medsebojnih razmerjih znotraj Železarne, prek organov upravljanja, začnejo postopek za rešitev spora pred arbitražno komisijo iz 203. člena samoupravnega sporazuma o združitvi.

138. člen
Postopek se začne na pobudo ene izmed prizadetih temeljnih organizacij, ki jo vložijo predsedniku delavskega sveta Železarne. Delavski svet oceni pobudo in na podlagi svoje odločitve imenuje predsednika arbitražne komisije ter določi rok, v katerem mora ta razpisati obravnavanje spora.

139. člen
Predsednik arbitražne komisije nato pozove obe ali več sprtih temeljnih organizacij, da v skladu z 205. členom samoupravnega sporazuma o združitvi izvolijo svoje delegate v komisijo in predsedniku predložijo ustrezno gradivo.

140. člen
Ves čas poteka arbitraže se smiselno uporabljajo določbe pravnega postopka.

141. člen
Če pred arbitražno komisijo ni mogoče najti ustrezne rešitve, ki naj bi ne pomenila kršitve načela pravičnosti, ali pa spor iz konkretnega preide v splošen spor, ki zadeva samoupravno sporazumevanje ali dogovarjanje, arbitraža napoti sprte temeljne organizacije na sodišče združenega dela ali pa na sodišče splošne pristojnosti.

XII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

142. člen
V samoupravnem sporazumu o združitvi je opredeljeno, kateri samoupravni splošni akti se zlasti sprejemajo v Železarni. S tem statutom pa se določajo akti, ki se sprejemajo enotno za Železarno:
– pravilnik o varovanju poslovne tajnosti,
– pravilnik o samoupravnem informiranju in komuniciranju,

KAZALO:	ČLENI OD – DO
I. SPLOŠNE DOLOČBE	1 – 6
II. STATUSNE DOLOČBE	
1. pravni položaj	7 – 9
2. firma in sedež	10 – 11
3. zaščitni znak	12
4. stampiljka in poslovna dokumentacija	13 – 16
5. dejavnosti TOZD in Železarne	17 – 19
6. zastopanje in predstavljanje	20 – 23
7. pooblastila Železarne v pravnem prometu s tretjimi	24 – 26
8. poročstvo	27
9. statusne spremembe	28 – 30
III. URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI	31 – 33
1. poprejšnja obravnava	34 – 41
2. odločanje na referendumu	42 – 46
3. ostali načini odločanja z osebnim izjavljanjem	47
4. odločanje na delavskem svetu Železarne	48 – 53
5. odločanje delegatov in delegacij	54 – 55
IV. ORGANI UPRAVLJANJA IN DRUGI ORGANI	
1. splošno	56
2. delavski svet	57 – 70
3. izvršilni organi delavskega sveta	71 – 75
4. poslovodni odbor	76 – 78
V. ODGOVORNOST ČLANOV ORGANOV UPRAVLJANJA IN DRUGIH ORGANOV	
1. odgovornost članov delavskega sveta Železarne	79
2. odgovornost članov izvršilnih organov	80 – 81
3. odgovornost poslovnega odbora	82 – 85
VI. DELAVCI S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI	86 – 88
VII. IMENOVANJE IN RAZREŠITEV POSLOVODNEGA ODBORA IN DELAVCEV S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI	89 – 101
VIII. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA V ŽELEZARNI	
1. odbor	102 – 110
2. pravice in dolžnosti odbora in posameznih članov	111 – 114
3. delovanje in postopek	115 – 126
IX. OBVEŠČENOST DELAVCEV	127 – 132
X. POSLOVNA TAJNOST	133 – 136
XI. NOTRANJA ARBITRAŽA	137 – 141
XII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI	142 – 148
XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	149 – 150

O odpoklicu člana odbora odločijo delavci v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti neposredno in tajno.

Odpoklic razpiše delavski svet temeljne organizacije ali delovne skupnosti.

110. člen

Po odpoklicu enega ali več članov odbora morajo delavski sveti temeljnih organizacij ali delovnih skupnosti najkasneje v 30 dneh razpisati nadomestne volitve, ki se izvedejo po enakem postopku kot redne volitve.

2. Pravice in dolžnosti odbora in posameznih članov:

111. člen

Član odbora samoupravne delavske kontrole ima pravico:

- da prisostvuje sejam samoupravnih organov Železarne, če tako sklene odbor samoupravne delavske kontrole,
- da je obveščen o dnevnem redu, času in kraju seje tistega samoupravnega organa, kateremu mora prisostvovati po sklepu odbora samoupravne delavske kontrole,
- da na seji postavlja vprašanja delegatom samoupravnih organov, da zahteva vpogled v materiale, ki ga zanimajo in se nanašajo na predmet obravnave,
- da na seji odbora samoupravne delavske kontrole postavlja vprašanja in dobi odgovore že na sami seji, če pa to ni mogoče, pa obvezno na prvi naslednji seji odbora samoupravne delavske kontrole,
- da od strokovnih služb v delovnih skupnostih zahteva vpogled v listine oziroma v samo delo in izvajanje posameznih nalog, če ga za to pooblasti odbor samoupravne delavske kontrole,
- da je obveščen o sklepih, stališčih in zaključkih tistih samoupravnih organov, na kateri seji je prisostvoval.

112. člen

Član odbora samoupravne delavske kontrole je pri opravljanju svoje dolžnosti dolžan:

- da se ravna po načelih socialistične morale, demokratičnosti in spoštovanja osebnosti,
- da prisostvuje sejam odbora samoupravne delavske kontrole, da aktivno sodeluje v delu tega organa s tem, da daje pripombe, predloge in izraža svoje stališče o zadevah, ki se na seji obravnavajo,
- da po sklepu odbora samoupravne delavske kontrole izvaja naloge in zadolžitve in da o tem poroča odboru po izvršeni nalogi,
- da odgovarja delavcem v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti na vprašanje v zvezi z izvajanjem njegovih dolžnosti kot člana odbora samoupravne delavske kontrole in da razlaga stališča in sklepe odbora, pri čemer mora varovati poslovno tajnost.

113. člen

Član odbora samoupravne delavske kontrole za svoje delo v celoti odgovarja delavcem temeljnih organizacij ali delovne skupnosti, v kateri je bil izvoljen, zlasti pa odgovarja za prekoračitve ali zlorabo pooblastil, zaradi česar je lahko odpoklican.

114. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole deluje na vseh skupnih področjih poslovanja in samoupravljanja, zlasti pa nadzira:

- izvajanje tega statuta, samoupravnega sporazuma o osnovah plana in drugih skupnih samoupravnih splošnih aktov ter družbenih dogovorov,
- sprejemanje, spreminjanje oziroma dopolnjevanje samoupravnih splošnih aktov, pravilnost postopka, opozarjanje na nepravilnosti in kršenja zakonitosti,
- opozarja na morebitne samovolje posameznih organov samoupravljanja in delavcev s posebnimi pooblastili,
- doslednost izvajanja sprejetih sklepov samoupravnih organov in poslovnega odbora,
- skladnost samoupravnih aktov in sklepov samoupravnih organov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev,
- izpolnjevanje delovnih in samoupravnih dolžnosti delavcev ter organov in služb v delovnih skupnostih ali se odgovorno ter družbeno in ekonomsko smotrno uporabljajo družbena sredstva in razpolaganje z njimi,
- morebitne pojave privatizacije družbene lastnine, razsipništva, malomarnosti pri delu in podobno,
- pravilnost in upravičenost porabe sredstev za odobrene investicije, predvsem vzroke za prekoračenje rokov in sredstev in smotrno porabo sredstev, predvsem če se uporablja za dogovorjene namene,
- uporabo načela delitve pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke,
- izvajanje stanovanjske politike, opozarja na morebitne nepravilnosti pri delitvi stanovanj in gradbenih posojil,
- upravičenost koriščenja zasebnih motornih vozil za službene namene,
- racionalnost službenih potovanj doma in v tujini,

- porabo sredstev za reprezentanco, reklamo in propagando,
- opravljanje nalog s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- poslovanje in izvajanje nalog ter kontrolira smotrno uporabo sredstev s tujimi in domačimi partnerji,
- obveščanje delavcev o vprašanjih, ki so pomembni za odločanje in kontrolo ter za uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

3. Delovanje in postopek:

115. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole deluje po lastnem programu dela, ki ga sprejme na začetku leta. Program dela mora vsebovati naloge iz skupnih zadev dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o združitvi.

116. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole obravnava problematiko s področja svojega delovanja na predlog posameznega delavca v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti, samoupravne delovne skupine, samoupravnih organov temeljne organizacije ali delovne skupnosti in Železarne, poslovnega odbora, vodij temeljnih organizacij, delavcev s posebnimi pooblastili, družbenopolitičnih organizacij in skupnosti ter njenih organov, službe družbenega knjigovodstva ter družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Odbor ima pravico zahtevati poročila, razlage ter potrebno dokumentacijo od posameznikov, organov in organizacij navedenih v prvem odstavku tega člena. Delavec ali organ je dolžan dati odgovor do naslednje seje odbora oziroma najkasneje v 30 dneh.

117. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole veljavno sprejema sklepe, zaključke in stališča, če je prisotna več kot polovica članov odbora. Sklepe, zaključke in stališča, sprejme odbor z večino glasov vseh članov.

Na podlagi svojih ugotovitev predlaga odbor samoupravne delavske kontrole v pisni obliki, v roku 7 dni po sprejemu, svoje odločitve samoupravnim organom, da obravnavajo posamezne zadeve in sprejmejo ustrezne ukrepe.

118. člen

Na vsaki seji odbora se obvezno vodi stenogramski zapisnik. V zapisnik se mora poleg datuma, začetka in konca seje obvezno vpisati tudi imena vseh članov samoupravne delavske kontrole in imena vseh ostalih delavcev, ki so seji prisostvovali ter ugotovitve opravičenosti iz seje.

119. člen

Postopek nadzora mora odbor samoupravne delavske kontrole dokončati v 60 dneh po vložitvi zahtevka, izjemoma se tak rok lahko podaljša, če odbor iz opravičljivih razlogov ni mogel dokončati postopka zlasti:

- če je odbor samoupravne delavske kontrole bil vezan na postopek, ki ga vodijo drugi organi,
- če je za objektivno oceno zahtevka potrebo sodelovanje zunanjih strokovnjakov in institucij,
- če se zahtevek nanaša na obdobje, ki v poslovnih knjigah ali poročilih še ni zaključeno.

120. člen

Postopek mora odbor samoupravne delavske kontrole končati načelno brez prekinitve. Če pa se v času vodenja postopka pokaže potreba po nadaljnjih informacijah, podatkih ali analizah, se postopek lahko prekine, vendar je treba upoštevati rok 60 dni.

121. člen

Če organi, na katere se obrne odbor samoupravne delavske kontrole, da bi odpravili pomanjkljivosti, teh pravočasno ne odpravijo, obvesti odbor samoupravne delavske kontrole o tem delavski svet Železarne in sindikalno organizacijo.

122. člen

Če delavski svet Železarne ne stori ukrepov, oziroma delavci ne sprejmejo sklepa o ukrepih, da se odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti, obvesti odbor samoupravne delavske kontrole v 15 dneh o tem sindikalno organizacijo in pristojne organe družbenega nadzora.

123. člen

Če odbor samoupravne delavske kontrole meni, da se s sklepom, drugim aktom ali ukrepom delavskega sveta Železarne kršijo samoupravne pravice delavcev ali je prizadeta družbena lastnina, ali da je delavski svet Železarne tak akt sprejel v nasprotju s stališči delavcev, opozori na ugotovljene pomanjkljivosti delavski svet Železarne in obvesti o tem sindikalno organizacijo.

VII. IMENOVANJE IN RAZREŠITEV POSLOVODNEGA ODBORA IN DELAVCEV S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI:

89. člen

Predsednika in člane poslovnega odbora imenuje delavski svet Železarn izmed prijavljenih kandidatov na predlog 6-članske komisije, v katero delegirajo po enako število predstavnikov delavski svet, sindikat in družbenopolitična skupnost.

Postopek se izvede v skladu z zakonom in tem statutom.

90. člen

Delavce s posebnimi pooblastili imenuje delavski svet Železarn na predlog posebne 5-članske komisije, ki jo izvoli delavski svet Železarn.

Pred odločitvijo na delavskem svetu mora biti dano soglasje delavskega sveta delovne skupnosti, v kateri bo delavec opravljal dela in naloge.

91. člen

Razpisni postopek za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi je določen v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmerjih delovne skupnosti.

Uporabi se samoupravni splošni akt tiste delovne skupnosti, v katero spada sektor.

92. člen

Predsednik poslovnega odbora, člani poslovnega odbora so lahko razrešeni še pred potekom mandata, če je ugotovljena odgovornost poslovnega odbora v celoti ali posameznega člana, ali na lastno zahtevo.

93. člen

Predsednik poslovnega odbora ali član poslovnega odbora je lahko razrešen še pred potekom časa, za katerega je bil imenovan:

1. na lastno zahtevo,
2. če delavski svet ugotovi, da delo, ki mu je poverjeno, presega njegove sposobnosti in da to nezgodno vpliva na opravljanje poslovne funkcije, opravljanje zadev, poslovne rezultate in odnose v Železarni,
3. če s svojim delom huje krši ali če večkrat krši predpise, ki se nanašajo na delo Železarn ali na njeno dejavnost, samoupravni sporazum, statut ali druge njene samoupravne splošne akte, ali če neutemeljeno noče izvrševati sklepov delavskega sveta ali očitno ravna v nasprotju z njimi,
4. če je s svojim ravnanjem ali opustitvami onemogočal uresničevanje samoupravnih pravic delavcev ali je pripomogel k temu, da je prišlo do motenj v samoupravnih odnosih, ali da so bili huje oškodovani družbeni interesi,
5. če so izpolnjeni pogoji, zaradi katerih preneha delavcu delo po samem zakonu,
6. in v drugih primerih, ki jih določa zakon.

94. člen

Pobudo za ugotavljanje odgovornosti predsednika, članov poslovnega odbora ali poslovnega odbora kot celote dajo delavskemu svetu vsak delavski svet temeljne organizacije, organ samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji in Železarni, družbeni pravobranilec samoupravljanja, družbenopolitična skupnost in sindikat.

95. člen

Če delavski svet Železarn sprejme pobudo upravičenega predlagatelja za ugotavljanje odgovornosti predsednika poslovnega odbora, članov poslovnega odbora ali poslovnega odbora v celoti, ali če sam tako sklene, zahteva od družbenopolitične skupnosti in sindikata mnenje o taki pobudi.

Če delavski svet Železarn sprejme pobudo o ugotavljanju odgovornosti imenuje komisijo, ki naj izbere potrebne podatke, upošteva mnenje družbenopolitične skupnosti in sindikata ter zasliši prizadetega, če poda svoje stališče o vseh ugotovitvah.

Komisija na podlagi tako opravljenega dela sestavi poročilo s predlogom delavskemu svetu Železarn.

Komisija je sestavljena na enakih načelih kakor razpisna komisija.

96. člen

Delavski svet Železarn obravnava poročilo komisije za ugotavljanje odgovornosti. Delavski svet Železarn s sklepom ugotovi odgovornost predsednika poslovnega odbora, članov poslovnega odbora, ali poslovnega odbora v celoti, zahteva dopolnitev poročila in predlogov ali pa predlog zavrne.

97. člen

Zoper sklep delavskega sveta o pobudi in sklep o ugotovljeni odgovornosti lahko predsednik poslovnega odbora, ali član poslovnega odbora, ali družbeni pravobranilec samoupravljanja začne postopek za varstvo pravice pred Sodiščem združenega dela. Postopek lahko začne v osmih dneh od prejema sklepa, s katerim je bila ugotovljena odgovornost.

98. člen

Sklep delavskega sveta ali odločba sodišča združenega dela, s katero je ugotovljena odgovornost predsednika poslovnega odbora, članov poslovnega odbora, ali poslovnega odbora kot celote, je podlaga za postopek za razrešitev.

99. člen

V primeru, ko delavski svet sprejme sklep o razrešitvi oziroma, ko zavrne predlog, lahko sprejme tudi sklep, da o svoji odločitvi razpiše referendum. Odločitev delavcev z referendumom je dokončna.

100. člen

Z dnem, ko je bil sprejet sklep o razrešitvi predsednika poslovnega odbora, članov poslovnega odbora ali poslovnega odbora kot celote, jih je treba razporediti na druga dela in naloge, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma delovni zmožnosti.

Obrazložen sklep je treba vročiti prizadetim.

101. člen

Pravila tega postopka veljajo tudi za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

VIII. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA V ŽELEZARNI:

1. Odbor:

102. člen

Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic delavci vsake temeljne organizacije in delovne skupnosti izvolijo po enega delegata v odbor samoupravne delavske kontrole, ki je kot skupni organ delavskega nadzora temeljnih organizacij, prek katerega nadzirajo izvajanje dogovorjenih zadev in porabo združenih sredstev.

103. člen

Člane odbora samoupravne delavske kontrole volijo delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih neposredno in tajno na volitvah, ki jih razpiše delavski svet Železarn.

104. člen

Kandidate za člana odbora samoupravne delavske kontrole predlagajo delavci na kandidacijskih konferencah, ki jih skliče sindikalna organizacija bodisi v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti.

Na podlagi predlogov kandidatov, ki so bili dani na kandidacijski konferenci iz prejšnjega odstavka, določi sindikalna organizacija listo kandidatov oziroma kandidata.

105. člen

Kandidati naj bodo moralnopolitično neoporečni, idejno opredeljeni za razvoj samoupravnih socialističnih odnosov, odločni in nekompromisni pri opravljanju svoje funkcije, zlasti pa morajo uživati zaupanje pri delavcih v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, ki jih volijo.

106. člen

Predsednika in njegovega namestnika volijo člani samoupravne delavske kontrole izmed sebe. Kandidata za predsednika in namestnika predlaga sindikalna organizacija, lahko pa tudi posamezni član odbora.

Volitve so načeloma javne z dvigovanjem rok, lahko pa se odbor dogovori, da bodo volitve tajne z glasovalnimi listi, zlasti v primerih, če kandidira več kandidatov.

Izvoljen je tisti kandidat, ki dobi večino glasov, vseh članov odbora samoupravne delavske kontrole, oziroma tisti, ki dobi največjo večino glasov vseh članov odbora samoupravne delavske kontrole.

107. člen

Član odbora odgovarja delavcem temeljne organizacije in delovne skupnosti, kjer je bil izvoljen.

108. člen

Mandat članu odbora traja 2 leti.

Nihče ne more biti izvoljen več kot dvakrat zaporedoma.

109. člen

Če član odbora ne opravlja svoje funkcije ali jo opravlja malomalno, ali v nasprotju s samoupravnimi splošnimi akti, ustavo in zakoni, socialistično moralo in načelom iskanja materialne resnice, ali če je kako drugače izgubil zaupanje delavcev, ki so ga izvolili, se odpokliče.

Odpoklic člana odbora predlagajo delavci ali sindikalna organizacija. Pobudo za odpoklic lahko dajo tudi druge družbenopolitične organizacije.

Na podlagi 221. člena samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarna Jesenice in 374. in 463/1. člena zakona o združenem delu so delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti železarne Jesenice, sprejeli na referendumu

STATUT

DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNA JESENICE o. sol. o.

1. SPLOŠNE DOLOČBE:

1. člen

S tem statutom delavci temeljnih organizacij združenih v delovno organizacijo železarna Jesenice (v nadaljnjem besedilu: Železarna) določajo pravila, ki so pomembna za organiziranje, za delo in poslovanje, za uresničevanje samoupravnih pravic delavcev, ter dopolnjujejo splošne določbe iz samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarna Jesenice (v nadaljnjem besedilu: samoupravni sporazum o združitvi).

2. člen

Železarna je samostojna samoupravna organizacija združenega dela, ki ima lastnost družbene pravne osebe, v pogledu pravic in obveznosti določenih z zakonom in samoupravnim sporazumom o združitvi.

3. člen

Notranja organizacija Železarn temelji na temeljnih organizacijah združenega dela v katerih delavci samostojno uresničujejo svoje samoupravne pravice, obveznosti in odgovornosti. V Železarni kot celoti se opravlja le tisti posli, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije in so določeni s samoupravnim sporazumom o združitvi.

4. člen

Proizvodni proces je v Železarni naravnan tako, da prehajajo proizvodi od temeljnih organizacij z nižjo stopnjo predelave do temeljnih organizacij, ki izdelujejo končne izdelke, namenjene prodaji na trgu.

Ob teh temeljnih organizacijah združenega dela pa delujejo tudi storitvene temeljne organizacije, ki s svojim delovanjem omogočajo normalni potek proizvodnje v proizvodnih temeljnih organizacijah.

5. člen

Za opravljanje skupnih nalog so delavci temeljnih organizacij organizirali delovne skupnosti. Naloge, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije delovne skupnosti opravljajo s potrebnim strokovnim znanjem ali predlagajo delavskim svetom in drugim samoupravnim organom v odločitev, so določene v 171. členu samoupravnega sporazuma o združitvi.

6. člen

Delavci temeljnih organizacij povezanih s skupnimi interesi v Železarno so soglasni, da za potrebe opravljanja administrativnih, strokovnih, splošnih in pomožno tehničnih del, organizirajo delovne skupnosti skladno s 171. členom samoupravnega sporazuma o združitvi in ki so razdeljene na naslednje dele:

a) **Delovna skupnost za komercialne in finančne zadeve:**

1. finančno-računovodski sektor
2. nabavni sektor
3. prodajni sektor

b) **Delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje:**

1. kadrovski sektor
2. splošni sektor
3. center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

c) **Delovna skupnost za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje:**

1. sektor za ekonomiko in organizacijo
2. sektor za tehnično kontrolo in raziskave
3. sektor za novogradnje
4. oddelek za operativno planiranje

Podrobnejša organizacija posameznih delov je prepuščena delavcem v delovni skupnosti.

II. STATUSNE DOLOČBE:

1. Pravni položaj:

7. člen

Železarna je kot delovna organizacija samostojna samoupravna organizacija delavcev povezanih s skupnimi interesi pri delu in organiziranih v temeljnih organizacijah združenega dela.

8. člen

Skladno z določili zakona o združenem delu in sicer 371. in 372. člena, je bila konstituirana dne 14. 6. 1977 in vpisana v sodni register pri okrožnem gospodarskem sodišču dne 3. 1. 1978 pod št. reg. 40/00, št. sklepa Srg 1488/77.

9. člen

Delavci temeljnih organizacij združenih v Železarno so dne 27. 2. 1978 na referendumu sprejeli samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo Slovenske železarne, n. sub. o. Ljubljana, Moše Pijadejeva 5.

2. Firma in sedež:

10. člen

Železarna posluje pod firmo SLOVENSKE ŽELEZARNE – ŽELEZARNA JESENICE, o. sol. o. Skrajšana firma Železarne je: SŽ – ŽELEZARNA JESENICE, o. sol. o.

11. člen

Sedež Železarne je: na Jesenicah, Cesta železarjev 8

3. Zaščitni znak:

12. člen

Za zavarovanje svojih proizvodov ima Železarna poseben zaščitni znak. Zaščitni znak je registriran pri Zvezni upravi za patente dne 20. 11. 1953 pod št. 12851.

Zaščitni znak tovarne je sestavljen iz zobatega kolesa in obrisa metalurškega delavca, glave in obeh ramen. Na desni rami v polkrogu zobatega kolesa drži delavec kladivo, tako da se vidijo tudi štirje njegovi prsti, palec pa ne. Zobato kolo sega do vrha glave in spodaj do roke. Zobato kolo ima enajst zob, delavec pa ima na glavi zaščitni metalurški klobuk in zaščitna metalurška očala.

4. Štampiljka in poslovna dokumentacija:

13. člen

Železarna uporablja svojo štampiljko pravokotne oblike, dolžine 4,7 × 1,6 cm v kateri je besedilo: Slovenske železarne – Železarna Jesenice, o. sol. o.

14. člen

Vsaka štampiljka ima na sredi ob spodnjem robu zaporedno številko od 1 dalje, da je mogoče voditi evidence kdo štampiljko uporablja. O štampiljkah se vodi posebna evidenca.

15. člen

Štampiljka Železarne, se mora uporabljati na poslovni dokumentaciji v pravnih razmerjih s tretjimi, v pravnem prometu znotraj Železarne pa samo izjemoma. V pravnem prometu znotraj Železarne se uporabljajo štampiljke temeljnih organizacij in sektorjev ter oddelkov.

16. člen

V pravnem prometu s tretjimi se uporablja enotna poslovna dokumentacija, ki v glavi vsebuje: ime Železarne s sedežem, telefonsko številko, številko telexa s telegramskega naslovom in zaščitnim znakom.

5. Dejavnosti temeljnih organizacij in Železarne:

17. člen

Temeljne organizacije, združene v Železarno opravljajo naslednje glavne dejavnosti:

Temeljna organizacija Plavž Jesenice: Proizvodnja grodlja in vsipnih surovin.

Temeljna organizacija Jeklarna Jesenice: Proizvodnja surovega jekla.

Temeljna organizacija Livarna Jesenice: Izdelava ulitkov iz jekla in barvnih kovin.

Temeljna organizacija Valjarna bluming-štekel Bela: Proizvodnja toplo valjanih polizdelkov, trakov in pločevine.

Temeljna organizacija Valjarna žice in profilov Bela: Proizvodnja valjane žice in profilov.

Temeljna organizacija Valjarna debele pločevine Javornik: Proizvodnja debele toplo valjane pločevine.

Temeljna organizacija Hladna valjarna Bela: Proizvodnja širokih hladno valjanih trakov in pločevine.

Temeljna organizacija Hladna valjarna Jesenice: Proizvodnja ozkih hladno valjanih trakov in lamel.

Temeljna organizacija Žičarna Jesenice: Proizvodnja vlečne žice

Temeljna organizacija Profilarna Javornik: Proizvodnja hladno oblikovanih profilov in toplo oblikovanih izdelkov.

Temeljna organizacija Vratni podboji Javornik: Izdelovanje vratnih podbojev, okenskih okvirjev in kovinskih elementov za gradbeništvo.

Temeljna organizacija Jeklovlek Bela: Proizvodnja vlečenih, brušenih, luščenih in valjanih poboljšanih jekel.

Temeljna organizacija Elektrode Jesenice: Proizvodnja dodatnih materialov za varjenje.

Temeljna organizacija Žebljarna Jesenice: Proizvodnja žičnikov in bodeče žice.

Temeljna organizacija Kovinoservis Jesenice: Izdelava in montaža kovinskih opažev in stolpnih konstrukcij, izdelava malih brusilnih strojev.

Temeljna organizacija Monter Dravograd: Projektiranje, izdelava in montaža jeklenih konstrukcij, regalov za skladišča, lahkih hal, opreme za industrijo in turistične opreme, dvigal, prenašal, ter proizvodnja static nosilcev.

Temeljna organizacija Strojne delavnice Jesenice: Izdelava in popravilo strojnih delov, sklopov, konstrukcij in valjavniških priborov.

Temeljna organizacija Remontne delavnice Jesenice: Izvajanje elektro, strojnih in gradbenih del, opravljanje remontov in vzdrževanje naprav za regulacijo in avtomatizacijo.

Temeljna organizacija Vzdrževanje Jesenice: Izvajanje vzdrževanja in popravil ter opravljanje tehničnega nadzora.

Temeljna organizacija Energetika Jesenice: Proizvodnja in distribucija elektro in toplotnih energetskih medijev, plinov, goriv in voda ter tehnični nadzor.

Temeljna organizacija Transport Jesenice: Opravljanje notranjega železniškega in cestnega transporta, vzdrževanje lastnih transportnih sredstev, tirov in cest na območju Železarne.

Temeljna organizacija Družbena prehrana Jesenice: Nudenje toplega obroka, gostinskih storitev in prenočišč delavcem in poslovnim gostom Železarne v svojih prostorih ter v samskih in počitniških domovih.

18. člen

Glavne dejavnosti Železarne so seštevek vseh glavnih dejavnosti temeljnih organizacij, združenih v Železarno, in so:

- proizvodnja grodlja in vsipnih surovin,
- proizvodnja surovega jekla,
- izdelava ulitkov iz jekla in barvnih kovin, izdelava in popravilo modelov,
- proizvodnja toplo valjanih polizdelkov, trakov in pločevine,

- proizvodnja valjane žice in profilov,
- proizvodnja debele, toplo valjane pločevine,
- proizvodnja širokih, hladno valjanih trakov in pločevine,
- proizvodnja ozkih hladno valjanih trakov in lamel,
- proizvodnja vlečene žice,
- proizvodnja hladno oblikovanih profilov in toplo oblikovanih izdelkov,

- izdelava vratnih podbojev, okenskih okvirjev in kovinskih elementov za gradbeništvo,
- proizvodnja vlečenih, brušenih, luščenih ter valjanih poboljšanih jekel,

- proizvodnja dodatnih materialov in za varjenje,
- proizvodnja žičnikov in bodeče žice,
- izdelava in montaža kovinskih opažev in stolpnih konstrukcij,

- izdelava malih brusilnih strojev,
- projektiranje, izdelava in montaža jeklenih konstrukcij, regalov za skladišča, lahkih hal, opreme za industrijo in turistične opreme, dvigal, prenašal ter proizvodnja static nosilcev,

- izdelava in popravilo strojnih delov, sklopov, konstrukcij in valjavniških priborov,
- izvajanje elektro, strojnih in gradbenih del, opravljanje remontov in vzdrževanje naprav za regulacijo in avtomatizacijo,

- izvajanje vzdrževanja in popravil ter opravljanje tehničnega nadzora,

- proizvodnja in distribucija elektro in toplotnih energetskih medijev, plinov, goriv in voda ter tehnični nadzor,
- opravljanje notranjega železniškega in cestnega transporta, vzdrževanje lastnih transportnih sredstev, tirov in cest na območju Železarne,

- nudenje toplega obroka, gostinskih storitev in prenočišč delavcem in poslovnim gostom Železarne v svojih prostorih ter v samskih in počitniških domovih.

19. člen

Poleg glavne dejavnosti opravlja Železarna še naslednje stranske dejavnosti:

- izvoz proizvodov lastne proizvodnje in drugih organizacij združenega dela,

- uvoz rezervnih delov, opreme, reprodukcijskega materiala za potrebe lastne proizvodnje in drugih organizacij združenega dela,

- izdelovanje ekonomskih analiz poslovanja,

- storitve računskega centra, oblikovanje poslovnih sistemov, organizacijo in študij dela ter nagrajevanje,

- sociološko-psihološke študije,

- projektiranje in izdelovanje investicijskih programov, investicijsko tehnične dokumentacije, gradnja investicijskih objektov, opravljanje projektantskih in izvedbenih nadzorov, iz-

85. člen

Člani poslovnega odbora so odgovorni za opravljanje svojih poslovnih nalog, prav tako pa so materialno odgovorni za škodo, ki jo prizadenejo s svojim nepravilnim in nevestnim delom in pa disciplinsko za krešitev delovnih obveznosti.

VI. DELAVCI S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI:

86. člen

V 147. členu samoupravnega sporazuma o združitvi so določena dela in opravila s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. S tem statutom pa so določeni pogoji, ki jih mora kandidat izpolnjevati in splošne pristojnosti:

1. Vodja finančno računovodskega sektorja:

- a) pogoji:
 - visoka šola ekonomske usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj na ekonomsko finančnem področju,
- b) dela in naloge:
 - izvajanje finančno politiko v skladu s poslovno politiko Železarne in sklepi organov Železarne,
 - skrbi za zakonitost finančnega poslovanja,
 - sklepa, podpisuje in zastopa Železarno pred organi poslovnih bank in drugih institucij.

- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
 - izvaja finančno politiko v skladu s poslovno politiko Železarne in sklepi organov Železarne,
 - skrbi za zakonitost finančnega poslovanja,
 - sklepa, podpisuje in zastopa Železarno pred organi poslovnih bank in drugih institucij.

2. Vodja nabavnega sektorja:

- a) pogoji:
 - visoka šola ekonomske ali tehnične usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj na področju komercialne, registracija za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov,
 - znanje enega svetovnega jezika;
- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira dela in naloge nabavnega sektorja,
 - izvaja nabavno politiko Železarne na področju surovin, repromateriala in opreme,
 - sklepa, podpisuje in soprodpisuje pogodbe s področja nabave na domačem in tujem trgu in zastopa Železarno pri uvozu opreme in reprodukcijskega materiala v pravnem prometu s tretjimi.

- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira dela in naloge prodajnega sektorja,
 - izvaja prodajno politiko Železarne in skrbi za operativno izvajanje prodaje,
 - sklepa, podpisuje in soprodpisuje pogodbe s področja prodaje na domačem in tujem trgu in zastopa Železarno.

3. Vodja prodajnega sektorja:

- a) pogoji:
 - visoka šola ekonomske ali tehnične usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj v komerciali,
 - registracija za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov,
 - znanje enega svetovnega jezika;
- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira dela in naloge prodajnega sektorja,
 - izvaja prodajno politiko Železarne in skrbi za operativno izvajanje prodaje,
 - sklepa, podpisuje in soprodpisuje pogodbe s področja prodaje na domačem in tujem trgu in zastopa Železarno.

- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira dela in naloge prodajnega sektorja,
 - izvaja prodajno politiko Železarne in skrbi za operativno izvajanje prodaje,
 - sklepa, podpisuje in soprodpisuje pogodbe s področja prodaje na domačem in tujem trgu in zastopa Železarno.

4. Vodja kadrovskega sektorja:

- a) pogoji:
 - visoka šola organizacijske, sociološke, psihološke, politološke ali pravne usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj;
- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
 - izvaja kadrovske politiko Železarne v skladu s sprejetimi načeli družbenopolitične skupnosti,
 - skrbi za dvig družbenega standarda v skladu s sklepi samoupravnih organov in družbenim planom,
 - sklepa pogodbe s področja kadrovskih vprašanj in družbenega standarda in zastopa Železarno v pravnem prometu s tretjimi, posebej pa v primerih izobraževanja, zaposlovanja, stipendiranja in stanovanjske izgradnje.

- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
 - izvaja kadrovske politiko Železarne v skladu s sprejetimi načeli družbenopolitične skupnosti,
 - skrbi za dvig družbenega standarda v skladu s sklepi samoupravnih organov in družbenim planom,
 - sklepa pogodbe s področja kadrovskih vprašanj in družbenega standarda in zastopa Železarno v pravnem prometu s tretjimi, posebej pa v primerih izobraževanja, zaposlovanja, stipendiranja in stanovanjske izgradnje.

5. Vodja splošnega sektorja:

- a) pogoji:
 - visoka šola pravne usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj,
 - zunanjetrgovinska registracija;
- b) naloge in opravila:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo splošnega sektorja,
 - skrbi za operativno izvajanje tehnično administrativnih del, požarne in splošne varnosti ter pravnih opravil,

- sklepa in podpisuje pogodbe s področja splošnega sektorja in zastopa Železarno z generalnim pooblastilom pred pravosodnimi in upravnimi organi.

6. Vodja sektorja za ekonomiko in organizacijo:

- a) pogoji:
 - visoka šola ekonomske, organizacijske ali tehnične usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj na področju gospodarstva,
 - znanje enega svetovnega jezika;
- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
 - vodi ekonomski in organizacijski razvoj v skladu z družbenim planom Železarne in akti organov upravljanja,
 - sklepa pogodbe s področja ekonomike in organizacije in zastopa Železarno v pravnem prometu s tega področja.

7. Vodja sektorja za tehnično kontrolo in raziskavo:

- a) pogoji:
 - visoka šola metalurške smeri,
 - 5 let delovnih izkušenj na področju raziskav v železarnstvu;
- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
 - izvaja raziskovalno politiko temeljnih in aplikativnih raziskav, skladno s srednjeročnim in dolgoročnim načrtom Železarne,
 - spodbuja razvoj izumiteljstva in iznajditeljstva,
 - skrbi za izvajanje politike kakovosti v Železarni.

- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
 - izvaja raziskovalno politiko temeljnih in aplikativnih raziskav, skladno s srednjeročnim in dolgoročnim načrtom Železarne,
 - spodbuja razvoj izumiteljstva in iznajditeljstva,
 - skrbi za izvajanje politike kakovosti v Železarni.

8. Vodja sektorja novogradenj:

- a) pogoji:
 - visoka šola metalurške, strojne ali elektro usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj s področja projektiranja in novogradenj,
 - znanje enega svetovnega jezika;
- b) dela in naloge:
 - koordinira, organizira, vodi in nadzira dela sektorja novogradenj,
 - izvaja modernizacijo Železarne v skladu s srednjeročnim planom Železarne in letnimi programi,
 - sklepa, podpisuje in soprodpisuje pogodbe z delovnega področja novogradenj z izjemo nabavnih in gradbenih pogodb,
 - zastopa Železarno na podlagi specialnega pooblastila.

- b) dela in naloge:
 - koordinira, organizira, vodi in nadzira dela sektorja novogradenj,
 - izvaja modernizacijo Železarne v skladu s srednjeročnim planom Železarne in letnimi programi,
 - sklepa, podpisuje in soprodpisuje pogodbe z delovnega področja novogradenj z izjemo nabavnih in gradbenih pogodb,
 - zastopa Železarno na podlagi specialnega pooblastila.

87. člen

Vodja oddelka za operativno planiranje in vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje (CPSI) nista delavca s posebnimi pooblastili nasproti tretjim. Njun položaj pa je za Železarno posebej pomemben, zato imata pooblastila in odgovornosti znotraj Železarne.

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje in ima naloge:

1. Vodja oddelka za operativno planiranje:

- a) pogoji:
 - visoka šola tehnične usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj na področju metalurgije;
- b) naloge in opravila:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo oddelka,
 - koordinira in vodi naloge v proizvodnem procesu, izhajajoč iz naročil proizvodnje in vložka na podlagi navodil poslovnega odbora.

- b) naloge in opravila:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo oddelka,
 - koordinira in vodi naloge v proizvodnem procesu, izhajajoč iz naročil proizvodnje in vložka na podlagi navodil poslovnega odbora.

2. Vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje:

- a) pogoji:
 - visoka šola sociološke, politološke, novinarske ali pravne usmeritve,
 - 5 let delovnih izkušenj na področju samoupravljanja in informiranja;
- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo centra,
 - skrbi za proučevanje samoupravnih odnosov in razvoj le-teh v posameznih temeljnih organizacijah,
 - skrbi za funkcioniranje samoupravnega sistema na ravni Železarne,
 - vodi in izbira metode obveščanja.

- b) dela in naloge:
 - organizira, koordinira, vodi in nadzira delo centra,
 - skrbi za proučevanje samoupravnih odnosov in razvoj le-teh v posameznih temeljnih organizacijah,
 - skrbi za funkcioniranje samoupravnega sistema na ravni Železarne,
 - vodi in izbira metode obveščanja.

88. člen

Vsi kandidati za opravljanje nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi morajo imeti ustvarjalen odnos do samoupravljanja, morajo biti pošteni ter imeti pravilen odnos do povezovanja pravic in obveznosti (morajo biti družbenopolitično in moralno etično neoporečni).

Izvršuje:
– konkretne naloge, ki jih zahteva delavski svet Železarne,
Obravnava in sklepa o vlogah posameznih prosilcev, društev in organizacij v okviru pooblastil in odobrenih sredstev v te namene.

d) Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ki iz svoje pristojnosti:

1. Spremlja varnostne razmere in stanje v Železarni,
2. spremlja razvojni in obrambni načrt Železarne in ga dopolnjuje,
3. skrbi za:
 - organiziranje in usposabljanje enot teritorialne obrambe v Železarni,
 - organizacijo in usposabljanje štaba in enot civilne zaščite.
4. usklajuje:
 - obrambne priprave enot teritorialne obrambe z drugimi obrambnimi pripravami Železarne in občine,
 - izvajanje družbene samozaščite in spremlja delo enot narodne zaščite.
5. Predlaga pristojnim upravnim organom za ljudsko obrambo občin razporeditev delavcev, ki so vojaški obvezniki, na delovno dolžnost v enote teritorialne obrambe in civilne zaščite Železarne.
6. Poroča delavskemu svetu Železarne o splošnem stanju ljudske obrambe in družbene samozaščite v Železarni.
7. Izvršuje:
 - sklepe delavskega sveta Železarne s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,
 - ostale sklepe, ki jih predvidevajo zakon in ostali splošni akti Železarne.

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito deluje tudi pri obrambnih pripravah in izvajanju družbene samozaščite s krajevnimi skupnostmi v tistih zadevah, ki so skupnega pomena.

e) Odbor za stanovanjska vprašanja, ki iz svoje pristojnosti:

1. Predlaga program gradnje stanovanj,
2. Sprejema predlog vrstnega reda prosilcev stanovanj in ga daje v javno razpravo.
3. Obravnava vloge delavcev za dodelitev stanovanj.
4. Iz potrjenega vrstnega reda dodeljuje posameznim proslcem stanovanja iz skupnega sklada.
5. Odobrava dodelitev posojil delavcem za individualno stanovanjsko gradnjo ali nakup stanovanja.

f) Odbor samoupravne delavske kontrole, ki iz svoje pristojnosti deluje na vseh skupnih področjih poslovanja in samoupravljanja, zlasti pa nadzira:

1. Izvajanje:
 - statuta, skupnih samoupravnih sporazumov,
 - samoupravnih splošnih aktov in družbenih dogovorov,
 - sklepov delavcev, samoupravnih organov in poslovnih odborov.
2. Skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev.
3. Uveljavljanje samoupravnih pravic in obveznosti delavcev.
4. Odgovorno in smotrno izkoriščanje ter razpolaganje z družbenimi sredstvi.
5. Uporaba načela delitve po delu pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.
6. Poslovanje s tujimi in domačimi partnerji.
7. Obveščanje delavcev o vprašanjih, pomembnih za odločanje in kontrolo.

Odbor opravlja tudi druge zadeve, določene s pravilnikom o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole.

- 74. člen**
- Vsi odbori so dolžni poročati o svojem delu delavskemu svetu, kadar se pojavijo pomembnejše kršitve sprejete politike in predlagati ukrepe pristojnim organom.

- 75. člen**
- Prvo sejo odbora po opravljeni izvolitvi skliče in jo vodi do njegovega konstituiranja predsednik delavskega sveta Železarne, v odsotnosti njegov namestnik.

4. Poslovodni odbor

76. člen

Poslovodni odbor je kolegijski poslovodni organ Železarne, čigar pravice, obveznosti, delovno področje, pristojnosti ter pogoji, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za njegove člane ter predsednika, določa samoupravni sporazum o združitvi v členih od 123. do 132.

Predsednika in člane poslovodnega odbora imenuje delavski svet Železarne za mandatno dobo štirih let po javnem razpisu in na predlog razpisne komisije v skladu z zakonom.

77. člen

Poslovodni odbor je samostojen v opravljanju nalog iz svoje pristojnosti.

Poslovodni odbor dela na sejah, ki jih sklicuje predsednik, v njegovi odsotnosti pa podpredsednik, ali po pooblastilu predsednika tudi eden od članov poslovodnega odbora.

Predsednik sklicuje seje na svojo pobudo, na pobudo enega izmed članov poslovodnega odbora, delavskega sveta temeljne organizacije ali izvršilnega organa, družbenopolitičnih organov in odbora delavske kontrole.

78. člen

Člani poslovodnega odbora so odgovorni za delo poslovodnega odbora poleg tega pa še za delo iz področja 123. člena samoupravnega sporazuma o združitvi, katerega opravljajo samostojno po smernicah poslovodnega odbora.

V. ODGOVORNOST ČLANOV ORGANOV UPRAVLJANJA IN DRUGIH ORGANOV:

1. Odgovornost članov delavskega sveta Železarne:

79. člen

Delegati v delavskem svetu so za svoje delo posebno odgovorni delavcem, ki so jih izvolili.

Delavci lahko odpokličejo svojega delegata iz delavskega sveta ali celotno delegacijo temeljne organizacije, kadar:

- sprejme odločitev, ki pomenijo oškodovanje interesov delovne ali temeljne organizacije ali delovne skupnosti,
- če odloča o neodtujljivih pravicah delavcev temeljne organizacije v nasprotju s stališči, ki so jih ti sprejeli,
- če ne sporoča delavskemu svetu Železarne predlogov, mnenj, smernic in pobud, ki so jih sprejeli delavci v temeljnih organizacijah,
- če ne poroča delavcem v temeljnih organizacijah o svojem delu, ali pa z napačnim informiranjem spravlja v zmoti in jih v zmoti tudi pusti,
- če se ne udeležuje sej, kadar trikrat zaporedoma neopravičeno izostane s seje ali manjka na tretjini sej letno,
- če sprejme odločitev, ki ne temeljijo na določbah zakona in drugih predpisov, tega statuta, samoupravnega sporazuma o združitvi ali drugega samoupravnega akta,
- če je bil izrečen ukrep zaradi hujše kršitve delovne obveznosti,
- če s svojim ponašanjem izgubi zaupanje delavcev.

80. člen

Člani izvršilnega organa in izvršilni organ kot celota so odgovorni:

- za izvrševanje sklepov delavskega sveta,
- za redno, pravočasno in popolno obveščanje delavskega sveta in delavcev v temeljnih organizacijah,
- o izvrševanju sklepov in o problemih, ki se pojavljajo,
- za škodo, ki je nastala z izvršitvijo sklepa sprejetega na njihov predlog,
- če so pri predlogu prekrili dejstvo ali dali neresnična dejstva delavskemu svetu ali temeljnim organizacijam.

81. člen

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

82. člen

Poslovodni odbor Železarne odgovarja za svoje delo delavskemu svetu Železarne, delavcem temeljnih organizacij in družbenopolitični skupnosti.

83. člen

Poslovodni odbor je odgovoren v mejah svojih pravic in odgovornosti:

- vestno opravljati svoje funkcije,
- za poslovodne rezultate,
- za organizacijo in usklajevanje delovnega procesa v Železarni.

84. člen

Predsednik poslovodnega odbora je odgovoren:

- za zakonitost,
- za izpolnjevanje z zakonom določenih obveznosti Železarne.

vajanje inženiringa na področju proizvodnje in predelave jekla za sebe in druge,

- storitve s področja požarne varnosti in reševanja,
- analize in raziskave surovin in jekel.

6. Zastopanje in predstavljanje:

20. člen

Železarno zastopa in predstavlja predsednik poslovodnega odbora, ki je njen zakoniti zastopnik in podpisuje v njenem imenu.

Predsednik poslovodnega odbora je pooblaščen zastopati Železarno, v pravnem prometu s tretjimi z omejitvami, da mora za sklepanje:

- kreditnih in posojilnih pogodb vseh vrst,
 - pogodb o nakupu in prodaji nepremičnin,
 - pogodb o nakupu in prodaji osnovnih sredstev,
 - pogodb o poslovnem sodelovanju in skupnem vlaganju z drugimi organizacijami združenega dela,
 - dolgoročnih komercialnih pogodb,
- dobiti soglasje delavskega sveta, tiste temeljne organizacije, za račun katere sklepa posle.

21. člen

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi iz 184. člena samoupravnega sporazuma o združitvi smejo dajati v mejah svojih pooblastil drugi osebi – pooblaščenca za podpisovanje – pooblastilo samo za tiste posle, ki sodijo v naravo določenih nalog in opravil.

Pooblastilo je lahko dano za določen ali nedoločen čas, pri čemer ga pooblastitelj lahko v pisni obliki v vsakem času spremeni ali prekliče.

Pooblaščenec ne more brez pooblastiteljeve pismene privolitve prenesti svojega pooblastila na drugega, razen če ni v pooblastilu določeno, da je tak prenos na konkretno osebo dopusten.

22. člen

Člani poslovodnega odbora zastopajo in predstavlajo Železarno na podlagi pooblastila, ki jim ga da predsednik v skladu s 123. členom samoupravnega sporazuma o združitvi.

23. člen

Vsaka prekoračitev pooblastil v pravnem prometu s tretjimi pomeni proti tretjemu ničnost, ali ne veljavnost pravnega posla, proti Železarni in temeljnim organizacijam pa kazensko, civilno in disciplinsko odgovornost.

7. Pooblastila Železarne v pravnem prometu s tretjimi:

24. člen

Železarna skladno s samoupravnim sporazumom o združitvi nastopa v pravnem prometu z drugimi v svojem imenu in za račun temeljnih organizacij.

25. člen

Kadar nastopajo temeljne organizacije v pravnih razmerjih s tretjimi na podlagi zakonskih določil in določil samoupravnih sporazumov nastopajo v svojem imenu in za svoj račun s firmo Železarne in svojim imenom.

26. člen

Temeljne organizacije same opravljajo posle, ki jih s samoupravnim sporazumom niso prenesle na Železarno in tiste, ki so jih po veljavnih predpisih dolžne samostojno opravljati.

8. Poroštvo:

27. člen

Delavski svet Železarne lahko da poroštvo za obveznosti temeljnih organizacij le v okviru določb 160. člena samoupravnega sporazuma o združitvi.

9. Statusne spremembe:

28. člen

Vse statusne in druge spremembe Železarne potekajo v skladu z zakonom in določbami samoupravnega sporazuma o združitvi, tega statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov.

29. člen

Kadar želi druga organizacija združenega dela vstopiti v Železarno, sporoči svoj interes delavskemu svetu Železarne z vsemi svojimi statusnimi, programskimi, finančno ekonomskimi ter kadrovske podatki, ki zadevajo podrobno prouči in odloči ali se začne postopek za združitev.

30. člena

Za vsako statusno spremembo, ki pomeni pridružitve, izločitve, ali združitve izvoli delavski svet Železarne komisijo, ki pripravi elaborat o nameravani statusni spremembi. Elaborat mora vsebovati vse podatke, ki so navedeni v prejšnjem členu.

Na podlagi elaborata delavski svet Železarne odloči ali so podani pogoji za statusno spremembo in začne postopek.

III. URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI:

31. člen

V petem poglavju samoupravnega sporazuma o združitvi so opredeljeni organi samoupravljanja, organi upravljanja, način njihove izvolitve in okvirne pristojnosti. S tem statutom pa se določijo natančne pristojnosti, način dela organov, postopki, priprava, odločitve, volitve in odpoklici.

32. člen

Delavci uresničujejo samoupravljanje in odločanje v skupnih zadevah dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o združitvi z osebnim izjavljanjem, prek delegatov v samoupravnih interesnih skupnostih in drugih političnih skupnostih.

33. člen

Z osebnim izjavljanjem odločajo delavci o neodtujljivih pravicah in dolžnostih:

- na referendumu,
- na zborih
- s podpisovanjem oziroma posebnimi pismenimi izjavami

1. Poprejšna obravnava:

34. člen

Pred odločanjem z osebnim izjavljanjem in vseh važnejših vprašanjih o katerih odloča delavski svet Železarne je potrebna poprejšna obravnava na delovnih skupinah (v nadaljnjem besedilu: poprejšna obravnava)

35. člen

Poprejšna obravnava se opravi pred odločanjem o naslednjih vprašanjih:

- sklepanje samoupravnih sporazumov,
- o vprašanjih o katerih se odloča na referendumu,
- o sprejemanju statuta in o drugih na njem temelječih samoupravnih aktih,
- o vprašanjih, ki jih vsebuje 467. člen zakona o združenem delu,
- druga odločanja,
- ostala vprašanja za katera tako sklene delavski svet pa njih pristojnost še ni določena z zakonom.

36. člen

Sklep o izvedbi poprejšne obravnave sprejme delavski svet Železarne.

S sklepom določi rok poprejšne obravnave, razlagalce gradiv, obvesti družbenopolitične organizacije in posebej sindikat.

37. člen

Pismeno gradivo o katerem bo tekla poprejšna obravnava mora biti objavljeno v glasilu Železar in oglasnih deskah temeljnih organizacij ali na drug način, kadar bo tekla poprejšna obravnava brez objave v glasilu Železar.

38. člen

Besedilo samoupravnega splošnega akta ali posamičnega akta pripravi strokovna služba; osnutek oblikuje delavski svet Železarne. Besedilo osnutka mora biti obrazloženo.

Delavski svet Železarne posreduje osnutek besedila delavskim svetom temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, ki zavzamejo potem stališče in začno poprejšno obravnavo skladno z določbami lastnega statuta.

39. člen

Po opravljeni poprejšni obravnavi delavski sveti temeljnih organizacij povzamejo razpravo in oblikujejo stališča s predlogi za spremembe in dopolnitve ter jih posredujejo delavskemu svetu Železarne.

Nasprotja med stališči temeljnih organizacij se vskladijo na delavskem svetu Železarne z navadno večino glasov vseh delegatov. Tako določen predlog se posreduje prek delavskih svetov temeljnih organizacij v odločanje z osebnim izjavljanjem delavcem v temeljnih organizacijah.

40. člen

Delavski svet Železarne oblikuje osnutek za poprejšno obravnavo med delavci temeljnih organizacij, kadar se na ravni Železarne odloča o zadevah:

- sklepanje o kreditnih pogodbah za investicijska vlaganja,

- drugih pogodb in samoupravnih sporazumov s katerimi se pridobijo večja sredstva za razširitev materialne osnove dela,
- sporazumov o združitvi sredstev lastne akumulacije za dolgoročneje vlaganje v lastne organizacije združenega dela in druge oblike združevanja teh sredstev,
- o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi,
- o združitvi Železarn z drugimi delovnimi organizacijami in skupnostmi,
- o statutu Železarn in Slovenskih železarn,
- o samoupravnem sporazumu o osnovah planov,
- o osnovah in merilih združevanja in razdelitve sredstev za skupno porabo,
- o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke,
- o sklepih, ki se nanašajo na odpoved pravice do povrnitve združenih sredstev, oziroma do nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi,
- kadar gre za uresničevanje skupnih ciljev v skupnem delu, skupnem doseganju dohodka ob skupnem riziku.

V teh primerih ne more delegacija temeljne organizacije odločati drugače kot je sklenil njen delavski svet.

41. člen

Kadar delavski svet Železarn predlaga sprejem samoupravnih splošnih ali posamičnih aktov s področja skupnega prihodka, dohodka ali sploh združevanja sredstev in dela, ali sprejemajo druge materialne obveznosti za delavce temeljnih organizacij ali se odloča o začasni razporeditvi skupnega prihodka in skupnega dohodka o skupnih rezervnih sredstvih, skupnem riziku in skupni odgovornosti, posredujejo gradivo delavskim svetom temeljnih organizacij in delegatom delavcev temeljnih organizacij.

Gradivo je treba dostaviti pravočasno, tako da lahko delavski sveti temeljnih organizacij ob uveljavljenem delegatskem sistemu zavzamejo stališča in jih sporočajo delegatom temeljnih organizacij in tudi posredujejo delavskemu svetu Železarn.

Delavski svet Železarn je dolžan tudi kadar ne odloča o neodtujljivih pravicah delavcev gradivo dostaviti delavskim svetom temeljnih organizacij.

2. Odločanje na referendumu:

42. člen

Poleg naštetih primerov iz 82. člena samoupravnega sporazuma o združitvi odločajo delavci na referendumu:

- o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in sklada skupne porabe,
- o neodplačnem prenosu sredstev iz ene družbene osebe na drugo,
- o drugih zadevah če tako sklene delavski svet Železarn, pa ni njih pristojnost določena z zakonom,
- o vprašanih, ki jih določa 463. člen zakona o združenem delu.

43. člen

Referendum o vprašanih iz prejšnjega člena razpišejo delavski sveti temeljnih organizacij. Od dneva razpisa referenduma, pa do dneva, ki je določen do glasovanja na referendumu ne sme poteci manj kot 15 dni in ne več kot 60 dni.

44. člen

Sklep o referendumu vsebuje:

- predmet referenduma,
- dan izvedbe referenduma,
- vsebino glasovnic,
- imenovanje tri članske volilne komisije za ugotovitev izida referenduma,
- rok s katerim prične veljati odločitev sprejeta na referendumu, če iz predmeta referenduma to ne izhaja.

45. člen

Odločitev na referendumu je sprejeta če je zanjo glasovala večina delavcev v vsaki temeljni organizaciji.

46. člen

Postopek za izvedbo referenduma je določen z zakonom, katerega neposredna uporaba je določena.

3. Ostali načini odločanja z osebnim izjavljanjem:

47. člen

Kadar delavski svet Železarn sprejme sklep da je treba izevesti eno izmed ostalih oblik odločanja z osebnim izjavljanjem naloži temeljnim organizacijam da na zboru in s podpisovanjem izvedejo tako obliko odločanja po postopku, ki je skladen z njihovimi samoupravnimi splošnimi akti.

Odločitev je veljavno sprejeta kadar je zanjo glasovala absolutna večina delavcev v vsaki temeljni organizaciji.

4. Odločanje na delavskem svetu Železarn:

48. člen

Na seji delavskega sveta Železarn po predstavitvi obrazloženega predloga delegati posameznih temeljnih organizacij obrazložijo stališče delavcev oziroma delavskega sveta temeljne organizacije. Če je stališče vseh delegatov temeljnih organizacij o vprašanih o katerih se odloča enotno, je sklep sprejet.

Če stališče delavcev temeljnih organizacij oziroma njihovih delavskih svetov ni enotno se oblikuje nov predlog, ki ga oblikujejo delegati v delavskem svetu Železarn z navadno večino glasov pri čemer upoštevajo skupne in splošne družbene interese. V tem primeru se celotni postopek, vključno s poprejšno obravnavo, ponovi.

V vprašanih kjer ni potrebno soglasje delavski svet odloča z navadno večino glasov vseh delegatov, vendar se tudi v tem primeru usklajujejo stališča ob spoštovanju načela iz II. odstavka tega člena.

49. člen

Delavski svet Železarn odloča z javnim glasovanjem. Delegati lahko sklenejo, da bodo glasovali tajno, kadar odločajo o vprašanih zaupanja posameznih delavcev ali organom.

50. člen

Vsak sklep delavskega sveta mora jasno opredeliti vsebino odločitve, osebo, strokovno službo ali organ, ki ga je dolžan izvršiti in rok izvršitve.

51. člen

Seje delavskega sveta sklicuje in vodi predsednik. V njegovi odsotnosti namestnik.

Predsednik določi dnevni red, pri čemer mora posebej upoštevati neodtujljive pravice delavcev v temeljnih organizacijah.

52. člen

Predsednik delavskega sveta mora sklicati sejo, če to zahteva:

- katerikoli delavski svet temeljne organizacije,
- organ samoupravne delavske kontrole ali sindikat,
- ena tretjina delegatov delavskega sveta,
- poslovodni odbor,
- vodja temeljne organizacije, če gre za probleme usklajevanja delovnega procesa med temeljnimi organizacijami ali izpolnjevanja planskih obveznosti.

53. člen

Način in postopek poslovanja organov upravljanja in drugih organov določa poseben poslovnik za delo samoupravnih organov in delegacij v Železarni.

5. Odločanje delegatov in delegacij:

54. člen

Splošne določbe o delegatih in delegacijah ureja sporazum o združitvi od 108. do 116. člena. Ta statut pa ureja samo število delegatov in usklajevalni postopek.

Število delegatov, ki so izvoljeni v organe po 115. členu Samoupravnega sporazuma določajo samoupravni splošni akti teh organizacij in skupnosti.

55. člen

Kadar delegati odločajo o zadevah iz 39. in 40. člena tega statuta pa je njihova baza delavski svet Železarn, ali so bili izvoljeni v vseh temeljnih organizacijah kot enotna delegacija Železarn, se izvede usklajevalni postopek pred delavskim svetom Železarn.

IV. ORGANI UPRAVLJANJA IN DRUGI ORGANI:

1. Splošno:

56. člen

Organi Železarn so:

- delavski svet,
- izvršilni organi delavskega sveta:

- odbor za gospodarstvo,
- odbor za kadre in družbeni standard,
- odbor za splošne zadeve,
- odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
- odbor za stanovanjska vprašanja;

- poslovodni odbor;
- odbor samoupravne delavske kontrole;
- odbor za informiranje.

Po potrebi lahko delavski svet izvoli tudi druge izvršilne, strokovne organe ali delovne skupine.

2. Delavski svet:

57. člen

Delavski svet Železarn je skupni organ upravljanja delavcev združenih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, ki ga sestavljajo delegati delavcev izvoljeni neposredno in s tajnim glasovanjem po postopku in na način, ki ga določa zakon in ta statut.

58. člen

Kandidacijski postopek izvedejo sindikalne organizacije temeljnih organizacij.

59. člen

Število delegatskih mest je določeno v 84. členu samoupravnega sporazuma o združitvi, po katerem ima vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost najmanj dva delegata, nato pa na vsakih začeti 150 delavcev še po enega.

60. člen

Volitve razpiše delavski svet Železarn v skladu z zakonom najkasneje 30 dni pred potekom mandatne dobe delegatov.

Volitve v delavski svet Železarn se izvedejo v začetku kolektorskega leta, najkasneje pa v 60 dneh od takrat, ko je bil ugotovljen zaključni račun Železarn.

61. člen

Sklep o razpisu volitev vsebuje:

- navedbo volilnih enot v temeljnih organizacijah,
- število delegatov, ki jih volijo te volilne enote po merilih iz 59. člena tega statuta,
- rok za izvedbo volitev,
- imenovanje članov volilne komisije Železarn in njihovih namestnikov,
- rok za dostavo gradiva volilni komisiji Železarn.

62. člen

Postopek za izvedbo volitev vodi volilne komisije po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v skladu z zakonom.

Ko poteče s sklepom določen rok, komisije iz 1. odst. pošljejo gradivo volilni komisiji Železarn, ta pa ugotovi izid volitev in ga objavi v glasilu Železar.

63. člen

Prvo sejo novo izvoljenega delavskega sveta skliče dotedanji predsednik in jo vodi do izvolitve predsednika in njegovega namestnika.

64. člen

Delavski svet Železarn izvoli predsednika in njegovega namestnika izmed delegatov na predlog sindikata. S tem je delavski svet konstituiran.

65. člen

Nadomestne volitve delegatov v delavskem svetu se opravijo po istem postopku, če delegatom predčasno preneha funkcija.

66. člen

Delegatom preneha funkcija:

- s smrtjo,
- s prenehanjem delovnega razmerja,
- s pravomočno sodno obsodbo na zaporno kazen daljšo od 6 mesecev ali hujšo kazen po kazenskem zakoniku,
- z odpoklicem,
- z odstopom, če je ta sprejet,
- če nastopi delo, zaradi katerega po 86. členu samoupravnega sporazuma o združitvi ne more biti izvoljen za delegata v delavski svet.

67. člen

Delavski svet mora razpisati nadomestne volitve, če se število delegatov zmanjša za več kot 1/3, in sicer za vsa izpraznjena delegatska mesta.

68. člen

Ne glede na določbe prejšnjega člena pa mora delavski svet Železarn razpisati nadomestne volitve, kadar je predčasno prenehala funkcija edinemu preostalemu delegatu temeljne organizacije ali delovne skupnosti.

69. člen

Kadar delegat hudo krši pravice in dolžnosti in je za take kršitve ugotovljena odgovornost, ga delavci lahko odpokličejo.

Predlog za odpoklic lahko podajo:

- delavci temeljne organizacije v delovni skupini,
- odbor samoupravne delavske kontrole,
- sindikalna organizacija temeljne organizacije,
- drugi organi, ki jih določa zakon.

70. člen

Za odpoklic veljajo enaka določila kot za izvolitev. Razlogi za odpoklic so določeni v poglavju o odgovornostih.

3. Izvršilni organi delavskega sveta:

71. člen

Izvršilni organi delavskega sveta Železarn so:

- odbor za gospodarstvo šteje 11 članov,
- odbor za kadre in družbeni standard šteje 11 članov,
- odbor za splošne zadeve šteje 11 članov,
- odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito šteje 15 članov,
- odbor za stanovanjska vprašanja šteje 7 članov.

72. člen

Izvršilne organe izvoli delavski svet na predlog sindikalne organizacije.

Za izvolitev članov izvršilnih organov veljajo enake omejitve kot za delegate delavskega sveta.

73. člen

Posamezni izvršilni organi imajo poleg pristojnosti določenih v samoupravnem sporazumu o združitvi še naslednje pristojnosti:

a) **odbor za gospodarstvo**, ki iz svoje pristojnosti:

O b r a v n a v a :

- predloge in stališča iz programa Železarn,
- predloge programa raziskovalne dejavnosti,
- predloge investicijskih in ostalih ekonomskih elaboratov,
- program tržnih raziskav,
- smernice in program inovacijske dejavnosti.

P r e d l a g a :

- plane, programe, razvojne načrte Železarn,
- ukrepe v zvezi z rezultati zbirnih periodičnih obračunov in zbirnega zaključnega računa Železarn,
- ukrepe v zvezi z gibanjem stroškov, dohodka in osebnih dohodkov.

S p r e j e m a s t a l i š č a o :

- predlogu poslovne politike Železarn,
- zbirnih periodičnih obračunih in zbirnem zaključnem računu Železarn,
- gibanje stroškov, dohodka in osebnih dohodkov.

D a j e s m e r n i c e :

- poslovodnemu odboru za izvrševanje sklepov delavskega sveta Železarn, ki sodijo v njegovo delovno področje.

I z v r š u j e :

- sklepe delavskega sveta Železarn s področja gospodarjenja in poslovne politike,
- sklepe s področja raziskav, izumov in racionalizacij ter usmerja tovrstno dejavnost,
- ostale konkretne naloge, ki jih zahteva delavski svet Železarn.

N a d z o r u j e :

- izvajanje sprejetih programov razvoja Železarn,
- porabo sredstev za realizacijo razvojnih nalog,
- porabo sredstev sklada skupnih rezerv Železarn,
- izvajanje politike kakovosti v Železarni.

b) Odbor za kadre in družbeni standard, ki iz svoje pristojnosti:

S p r e m l j a :

- kadrovanje na delovna mesta delavcev s posebnimi pooblastili, ki opravljajo skupne zadeve,
- namensko koriščenje družbenih sredstev sklada skupne porabe.

P r e d l a g a :

- program kadrov,
- program izobraževanja in štipendiranja,
- program skupnih preventivnih in sanacijskih ukrepov s področja varstva pri delu in varstva okolja,
- program gradnje objektov družbenega standarda.

Usklajuje kadrovske politiko med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi.

Odobrava strokovno usposabljanje, specializacijo delavcev doma in v tujini ter spremlja uspešnost usposabljanja.

I z v r š u j e :

- sklepe delavskega sveta Železarn s področja kadrovske politike, kadrovskih zadev in družbenega standarda,
- konkretne naloge, ki jih zahteva delavski svet Železarn,
- ostale naloge, ki jih zahteva delavski svet Železarn.

Sklepe o vlogah posameznih prosilcev, društev in organizacij, v okviru pooblastil in odobrenih sredstev v te namene.

c) Odbor za splošne zadeve, ki iz svoje pristojnosti:

Predlaga statut in druge samoupravne splošne akte, ki jih sprejema delavski svet Železarn,

sprejema organizacijske predpise s posameznih področij delovanja, ki so skupnega pomena za vso Železarno,

spremlja službena potovanja v tujino in sprejema poročila o uspešnosti službenih potovanj s strokovnim mnenjem odgovorne delavca.

Tek. št.	Prilimek in ime	Točke po pravilniku	Datum vloz. vloge	Zeli	Štev. članov	Obrat	Del. št.
333	Gorišek Branko	242	15 09 1977	garsonjera	1	82 Rem. del.	30067
334	Bešić Smail	242	04 02 1978	enosobno	2	33 Profilarna	25152
335	Laharnar Cvetka	242	24 07 1978	enosobno	4	81 Stroj. del.	30839
336	Cerić Kemal	241	10 11 1975	dvosobno	4	87 Energetika	30647
337	Mihajlić Milena	241	24 08 1976	garsonjera	1	51 Kovinoserv.	30124
338	Marić Josip	241	08 07 1977	enosobno	2	11 Blooming	31063
339	Trako Nesib	241	05 01 1978	enosobno	2	02 Jeklarna	29449
340	Kalender Cerim	241	25 05 1978	dvosobno	3	02 Jeklarna	32118
341	Jovanović Čedomir	241	30 06 1978	enosobno	2	32 Žičarna	28568
342	Čepka Nikola	241	10 07 1978	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	28863
343	Galijašević Senada	241	18 08 1978	garsonjera	1	98 Družb. preh.	60747
344	Kostić Tihomir	241	11 09 1978	garsonjera	1	94 Kadr. sploš.	29090
345	Nikolić Ratko	240	06 04 1977	dvosobno	3	82 Rem. del.	29464
346	Hadžisulejmanović M.	240	27 10 1978	dvosobno	5	01 Plavž	20899
347	Markizeti Darko	240	13 12 1978	dvosobno	3	83 Vzdržev.	30122
348	Rupar Marija	239	28 06 1974	dvosobno	3	35 Jeklovlek	27665
349	Murati Luan	239	30 01 1975	dvosobno	4	02 Jeklarna	27700
350	Pivač Derviš	239	03 03 1976	garsonjera	1	89 Transport	28895
351	Kaltak Rasim	239	17 03 1976	garsonjera	1	01 Plavž	30471
352	Ilić Dimitrija	239	25 03 1976	garsonjera	1	13 Valj. žice	30380
353	Rozman Bogomir	239	28 09 1976	dvosobno	3	35 Jeklovlek	31083
354	Lango Zvonimir	239	20 12 1976	garsonjera	1	51 Kovinoserv.	27388
355	Oblak Vanda	239	27 12 1977	garsonjera	1	92 Komerc. fin.	29911
356	Kondić Mira	239	05 04 1978	enosobno	4	97 Ek. tkr. nov.	30755
357	Koblar Marjetka	238	19 10 1976	garsonjera	1	02 Jeklarna	30125
358	Hasančević Meho	238	09 02 1977	garsonjera	1	13 Valj. žice	30584
359	Babača Salih	238	11 06 1977	enosobno	2	82 Rem. del.	30289
360	Uran Miran	238	21 09 1977	garsonjera	1	02 Jeklarna	28065
361	Dautović Ibro	237	14 12 1972	dvosobno	3	02 Jeklarna	29434
362	Majdankić Mesud	237	20 06 1973	dvosobno	4	01 Plavž	31192
363	Lojić Esad	237	08 09 1976	garsonjera	1	81 Stroj. del.	31293
364	Justin Zdenka	237	29 10 1976	garsonjera	1	92 Komerc. fin.	30682
365	Smagin Marija	237	25 01 1977	enosobno	2	02 Jeklarna	31080
366	Kumalić Šefik	237	12 04 1977	garsonjera	1	81 Stroj. del.	80382
367	Piber Jerica	237	14 04 1977	dvosobno	3	83 Vzdržev.	31546
368	Redžić Remzo	237	01 09 1977	dvosobno	3	87 Energetika	31739
369	Čatlak Roman	237	13 09 1977	dvosobno	3	98 Družb. preh.	60911
370	Posušen Moja	237	05 10 1977	dvosobno	3	13 Valj. žice	31630
371	Novkić Sakib	237	06 10 1977	trosobno	4	87 Energetika	22018
372	Milosavljević V.	237	13 10 1977	dvosobno	3	21 HVB	31497
373	Bulut Husein	237	13 10 1977	enosobno	2	02 Jeklarna	30103
374	Alagić Ramiz	237	28 06 1978	enosobno	2	Jeklarna	30775
375	Ostojić Ilija	236	14 02 1977	enosobno	2	51 Kovinoserv.	30813
376	Ramuš Darja	236	11 07 1977	garsonjera	1	13 Valj. žice	31487
377	Gerzić Fikret	236	18 07 1977	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	31337
378	Intihar Vlasta	236	04 10 1977	enosobno	2	02 Jeklarna	31617
379	Mitević Koce	236	11 11 1977	enosobno	2	83 Vzdržev.	30263
380	Mitrović Ljubivoj	236	05 01 1978	enosobno	2	35 Jeklovlek	30257
381	Begović Nihad	236	24 04 1978	enosobno	2	89 Transport	29925
382	Bećirović Abdulah	236	08 05 1978	garsonjera	1	83 Vzdržev.	29615
383	Mihaljević Milan	236	12 05 1978	garsonjera	1	21 HVB	31421
384	Jurić Ivan	236	27 06 1978	garsonjera	1	83 Vzdržev.	18577
385	Pirman Andrej	236	03 08 1978	enosobno	2	36 Elektrodni	29998
386	Arsov Spaso	236	03 08 1978	enosobno	2	36 Elektrodni	30381
387	Oroszy Tomaž	236	07 09 1978	garsonjera	1	18 Valj. 2400	29314
388	Redžić Meslo	236	24 10 1978	garsonjera	1	11 Blooming	29308
389	Ključić Husein	236	23 11 1978	garsonjera	1	34 Vratn. pod.	29307
390	Ključić Hasan	236	23 11 1978	garsonjera	1	82 Rem. del.	29531
391	Finšgar Samo	236	27 12 1978	garsonjera	1	11 Blooming	25853
392	Čampara Osman	235	17 10 1972	dvosobno	4	89 Transport	28111
393	Pasić Rasim	235	05 05 1975	dvosobno	3	82 Rem. del.	27461
394	Stojanov Jordan	235	01 08 1975	trosobno	6	01 Plavž	21779
395	Kitić Husein	235	02 12 1975	dvosobno	3	11 Blooming	29648
396	Stevanović Mara	234	06 02 1974	trosobno	4	02 Jeklarna	25148
397	Potočnik Anton	233	28 07 1975	trosobno	4	87 Energetika	24712
398	Adrović Lutvija	233	09 02 1976	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	31175
399	Mandić Dragica	233	24 09 1976	trosobno	4	33 Profilarna	30672
400	Koselj Franc	233	03 08 1978	dvosobno	3	31 Hlad. valj.	31227
401	Krupić Šefik	233	24 10 1978	dvosobno	4	32 Žičarna	27783
402	Mulalić Esad	232	22 11 1972	dvosobno	4	01 Plavž	29834
403	Rekić Mujo	232	15 07 1974	trosobno	4	02 Jeklarna	30286
404	Smailović Ahmo	232	06 02 1975	dvosobno	4	02 Jeklarna	23897
405	Hatić Avdo	232	04 04 1975	garsonjera	1	13 Valj. žice	30994
406	Imširović Jusuf	232	09 12 1976	enosobno	2	21 HVB	31558
407	Kragulj Zoran	232	26 05 1977	enosobno	2	89 Transport	31015
408	Bećaković Mustafa	232	04 11 1977	garsonjera	1	21 HVB	31402
409	Petoš Radomir	232	09 12 1977	garsonjera	1	83 Vzdržev.	31278
410	Dočić Milorad	232	15 12 1977	garsonjera	1	01 Plavž	30082
411	Delić Jurica	232	09 02 1978	enosobno	2	01 Plavž	30472
412	Kaltak Almaz	232	09 06 1978	enosobno	2	18 Valj. 2400	30454
413	Huskić Mirzet	232	22 06 1978	enosobno	2	11 Blooming	30530
414	Sejdović Avdija	232	05 10 1978	trosobno	4	92 Komerc. fin.	32543
415	Svetina S. Andreja	232	22 11 1978	dvosobno	4	32 Žičarna	26495
416	Panić Simo	231	03 05 1974	dvosobno	3	13 Valj. žice	29632
417	Vukalić Ale	231	15 04 1975	dvosobno	3	98 Družb. preh.	60863
418	Mrak Marija	231	04 08 1976	enosobno	2	97 Ek. tkr. nov.	31118
419	Suvak Branko	231	16 06 1977	dvosobno	3	21 HVB	31786
420	Mulalić Hase	231	23 09 1977	garsonjera	1	92 Komerc. fin.	80224
421	Kobentar Hela	231	06 01 1978	garsonjera	1	11 Blooming	30184
422	Svajger Igor	231	16 01 1978	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	30171
423	Čepka Antun	231	26 01 1978	enosobno	2	02 Jeklarna	30682
424	Daničlov Tome	231	02 02 1978	dvosobno	3	01 Plavž	30998
425	Čejvanović Izet	231	06 02 1978	dvosobno	4	02 Jeklarna	31946
426	Miljević Miloš	231	23 03 1978	enosobno	2	94 Kadr. sploš.	30980
427	Utroša Zlata	231	30 03 1978	enosobno	2	11 Blooming	27785
428	Pračalić Selim	231	12 04 1978	dvosobno	3	02 Jeklarna	28466
429	Petrov Ljubomir	231	04 09 1978	garsonjera	1	89 Transport	30109
430	Naunov Jovica	231	11 06 1978	garsonjera	1	33 Profilarna	30501
431	Varmaz Fadil	231	12 09 1978	dvosobno	3	02 Jeklarna	31161
432	Blagojević Nedeljko	231	26 09 1978	dvosobno	3	89 Transport	31132
433	Žnidarić Edvard	231	23 10 1978	dvosobno	3	35 Jeklovlek	30228
434	Bremec Stojan	231	09 11 1978	dvosobno	3	94 Kadr. sploš.	60819
435	Todorović Milena	231	13 11 1978	dvosobno	3	81 Stroj. del.	31117
436	Sefaj Salko	231	22 11 1978	enosobno	2	83 Vzdržev.	30492
437	Janković Janko	231	04 12 1978	trosobno	4	21 HVB	31570
438	Miski Fikret	231	18 12 1978	enosobno	2	13 Valj. žice	29541
439	Begović Dževad	231	26 12 1978	dvosobno	3	35 Jeklovlek	29078
440	Zašev Time	230	12 11 1973	dvosobno	4	01 Plavž	28596
441	Micevski Metod	230	06 12 1974	dvosobno	3	81 Stroj. del.	24219
442	Anžić Janec	230	14 04 1977	dvosobno	3	35 Jeklovlek	26918
443	Prlija Angela	230	03 05 1978	dvosobno	3	89 Transport	09892
444	Bobić Alojz	230	03 08 1978	garsonjera	1	02 Jeklarna	31172
445	Varmaz Halid	229	26 10 1976	garsonjera	1	83 Vzdržev.	30764
446	Jakelj Emil	229	09 03 1977	enosobno	2	Vzdržev.	31832
447	Hribar Jože	229	18 10 1977	garsonjera	1	89 Transport	31057
448	Angelov Ljubčo	228	10 03 1977	enosobno	2	01 Plavž	31017
449	Hamulić Mesud	228	12 07 1978	dvosobno	6	88 Družb. preh.	60868
450	Džindić Mejra	227	06 01 1977	garsonjera	1	Žičarna	31498
451	Kamentić Ramiz	227	15 11 1977	dvosobno	3	11 Blooming	31437
452	Muhlić Sejad	227	02 02 1978	enosobno	2	51 Kovinoserv.	30669
453	Mirić Dušan	227	16 02 1978	trosobno	5	02 Jeklarna	23966
454	Trkulja Drago	226	23 03 1978	trosobno	4	81 Stroj. del.	17825
455	Dugar Marjan	226	30 12 1974	dvosobno	4	33 Profilarna	26389
456	Avđuštin Zlatko	226	22 03 1976	dvosobno	2	11 Blooming	30971
457	Tadić Jure	226	24 03 1977	enosobno	2	13 Valj. žice	31693
458	Kličić Asim	226	22 08 1977	enosobno	2	02 Jeklarna	31310
459	Kadić Asim	226	23 01 1978	enosobno	2	31 Hlad. valj.	31368
460	Nuhija Hamzo	226	24 01 1978	enosobno	2	36 Elektrodni	31177
461	Mulej Ana	226	16 02 1978	dvosobno	3	02 Jeklarna	31905
462	Arsov Fidančo	226	06 03 1978	garsonjera	1	21 HVB	30695
463	Rekar Nenka	226	13 03 1978	dvosobno	3	32 Žičarna	31883
464	Smajić Muhamed	226	24 03 1978	garsonjera	1	81 Stroj. del.	30726
465	Stanojević Jovica	226	12 04 1978	garsonjera	1	11 Blooming	31894
466	Biščević Ahmed	226	12 06 1978	enosobno	2	11 Blooming	30970
467	Cepić Muhamed	226	12 06 1978	enosobno	2	94 Kadr. sploš.	30706
468	Rašić Jure	226	12 06 1978	dvosobno	3	11 Blooming	29895
469	Ropret Lujzka	226	26 06 1978	garsonjera	1	13 Valj. žice	31044
470	Haftizović Bećir	226	10 07 1978	dvosobno	3	32 Žičarna	31865
471	Musić Hasan	226	14 06 1978	garsonjera	1	18 Valj. 2400	31135
472	Redžip Zuhdija	226	23 06 1978	dvosobno	3	01 Plavž	30880
473	Kadić Husein	226	04 09 1978	garsonjera	1	11 Blooming	30437
474	Petković Vlastimir	226	03 10 1978	garsonjera	1	11 Blooming	30912
475	Čotaković Izet	226	05 10 1978	garsonjera	1	94 Kadr. sploš.	30963
476	Babić Ekrem	226	11 10 1978	garsonjera	1	83 Vzdržev.	31449
477	Gavez Olga	226	16 10 1978	garsonjera	1	94 Kadr. sploš.	31343
478	Bezljaj Drago	226	15 11 1978	garsonjera	1	82 Rem. del.	30797
479	Marijanac Slavica	226	12 12 1978	trosobno	4	89 Transport	30427
480	Seferagić Sejad	226	13 12 1978	garsonjera	1	02 Jeklarna	28913
481	Supuk Mirsad	226	13 12 1978	dvosobno	3	02 Jeklarna	23680
482	Džananović Mirsad	226	26 12 1978	garsonjera	1	11 Blooming	31024
483	Muminović Husein	225	04 04 1974	dvosobno	4	83 Vzdržev.	31164
484	Bajrić Husein	225	14 03 1977	enosobno	2	97 Ek. tkr. nov.	28296
485	Hodžić Ramo	225	15 03 1978	garsonjera	1	Žičarna	31019

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

JEKLARNA

V četrtek, 22. februarja je bila 14. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. V prvi točki dnevnega reda so bili seznanjeni z zapisnikom 13. redne seje in ugotovili, da so bili sklepi v glavnem izpolnjeni, nekateri pa so še v reševanju. V nadaljevanju seje so obravnavali priprave za izvedbo letne konference in v zvezi s tem določili nekatere podrobnosti.

Predsednik osnovne organizacije sindikata Martin Sovič je obširneje obrazložil stališča dosedanje sindikalne liste. Poudaril je, da sindikalna lista ni zakon, ki se uporablja neposredno in ki daje delavcem določene pravice ne glede na uveljavljene dohodek in rezultate dela. Predsednik je še dodal, da so mnoga določila, ki jih je vsebovala sindikalna lista, že vnešena v samoupravne akte.

V četrti točki dnevnega reda je bila navzočim posredovana kratka informacija o letošnjem praznovanju 8. marca mednarodnega praznika žena.

V predzadnji točki dnevnega reda je bil izvršni odbor seznanjen z disciplinskimi postopki za šest delavcev, zato bodo tudi skupni disciplinski komisiji posredovali mnenje o k.šiteljih. V sklepnem delu seje so bili seznanjeni še s kandidacijskim postopkom za volitve samoupravnih organov TOZD Jeklarna in v delovni organizaciji Železarnice.

VRATNI PODBOJI

V sredo, 28. februarja, je bila 20. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Pregledali so izpolnjevanje sklepov prejšnje seje in ob tem ugotovili, da dodeljevanje socialne pomoči socialno ogroženim delavcem ni potrebno ker v TOZD Vratni podboji ni socialno ogroženih delavcev.

V naslednji točki dnevnega reda so ugotovili, da so o zaključnem računu razpravljali že na razširjeni seji družbenopolitičnih organizacij. Računovodja tov. Globočnikova, je poročala o poslovanju v lanskem letu, nato pa je vodja TOZDna-vzoče seznanil s nekaterimi problemi glede naročil in vložka ter posredoval nekaj predlogov za namenoma da bi dosegali boljše rezultate. Izvršni odbor sindikata se je s predlogi strinjal, člani izvršnega odbora pa so dodali še nekaj predlogov in pripomb, ugotovili pa so tudi da je o zaključnem računu tekla beseda tudi na zboru delavcev.

Predsednica osnovne organizacije sindikata Darja Vengar je navzoče seznanila s pripravami na bližnje volitve samoupravnih organov. Tako bo treba pripraviti za delavski svet TOZD Vratni podboji 15 kandidatov, sedem delegatov za člane samoupravne delavske kontrole, dva delegata za delavski svet Železarnice, enega delegata za skupno samoupravno delavsko kontrolo in še tri člane za skupno disciplinsko komisijo. V ta namen so imenovali koordinacijski odbor, ki bo opravil vse potrebne predloge v zvezi z izbiro kandidatov.

Referent za oddihe in rekreacijo Ciril Lukan je izvršni odbor seznanil s prijavami za letovanje v Biogradu na moru ter v Crikvenici. Prijave so uskladili in jih posredovali referentu za oddihe in rekreacijo v Železarni.

Obširneje so spregovorili o pripravih na letno delovno konferenco,

ki bo delovnega značaja. Tako bodo prihranili tudi sredstva in jih pozneje koristili za organizacijo izleta. Članom izvršnega odbora so naročili, da pravočasno pripravijo poročila o opravljenem delu.

Predsednica Darja Vengar je izvršni odbor seznanila s programom in delom seminarja v Kranjski gori. Razpravljali so o dohodkovnih odnosih, sindikalni listi, o politiki razdeljevanja stanovanj, o organiziranosti sindikatov ter o ljudski obrambi, varnosti in družbeni samozastiti. Izvršni odbor sindikata je bil seznanjen tudi s predlogom letošnjega praznovanja mednarodnega dneva žena.

HLADNA VALJARNA BELA

V soboto, 17. februarja, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Podrobneje so obravnavali priprave za izvedbo letne delovne konference. Dogovorjeno je bilo, da vsaka samoupravna delovna skupina predlaga kandidata za delavski svet in tri do pet članov za ocenjevanje delovnega prispevka. Poleg tega je treba predlagati tudi kandidata za letno delovno konferenco.

V nadaljevanju seje so bili seznanjeni s tem, da so družbenopolitične organizacije že obravnavale zaključni račun in dosežene rezultate v letu 1978.

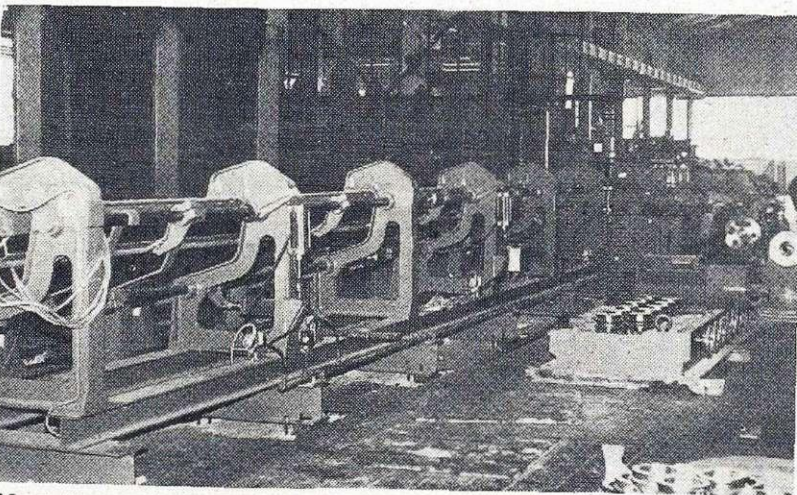
Skupni disciplinski komisiji bodo posredovali mnenje njihovega sodelavca, ugodno pa so rešili tudi prošnjo strelske družine Triglav.

Strinjali so se s poročilom o izletih in prav tako tudi s predlogom, da za člane njihove osnovne organizacije sindikata, ki se bodo udeležili izleta v Moskvo odobrijo po 600 dinarjev.

LIVARNA

V torek, 20. februarja, je bila 8. redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Delovno konferenco, ki bo v marcu, bodo izvedli v jedilnici obrata, sredstva pa prihranili za izvedbo izleta. Sprejeta je bila informacija o praznovanju mednarodnega praznika praznovanja dneva žena, nato pa so bili seznanjeni s poročilom o finančnem poslovanju, ki ga bo še pregledal nadzorni odbor. Seznanjeni so bili s planom oddihov za letošnje leto, nato pa so razdelili mesta sodelavcem, ki že dalj časa niso letovali. Ugotavljajo da je najbolj pereč termin za počitniški dom v Biogradu od 31. 7. do 10. 8.

Po petnajstem marcu bodo organizirali tekmovanje na Voglu.

Montaža nove linije v jevlouku

PROFILARNA

V soboto, 17. februarja, je bila 16. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Prva točka dnevnega reda je vsebovala politično oceno aktivnosti razprave o zaključnem računu. Ugotavljajo da izvršni odbor v zvezi s to akcijo ni pravočasno prejel gradivo da bi lahko organiziral široko akcijo v TOZD. Vseeno so na pobudo vodstva TOZD razpravljali o zaključnem računu. Prav tako so o zaključnem računu razpravljali na seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata in na seji odbora samoupravne delavske kontrole. Poleg tega je o predlogu zaključnega računa razpravljala še odbor za gospodarstvo, vsa mnenja, ki so bila posredovana v razpravi pa je upošteval tudi delavski svet v TOZD Profilarna.

V naslednji točki dnevnega reda so razpravljali o delavcih ki kršijo delovno disciplino. Ugotavljajo predvsem da so to mlajši sodelavci in menijo, da bo morala disciplinska komisija ostreje ukrepati.

Obširno so na seji razpravljali o zaključnem računu. Ker gre v tem primeru za oceno uspešnosti poslovanja TOZD menijo, da so nekatere postavke v zaključnem računu dokaj nejasne, saj samoupravna delavska kontrola vse do zadnjih dni pred potekom roka ni uspela predložiti stopenj prispevnosti iz čistega dohodka in zato smatrajo, da je bila razprava o zaključnem računu preuranjena.

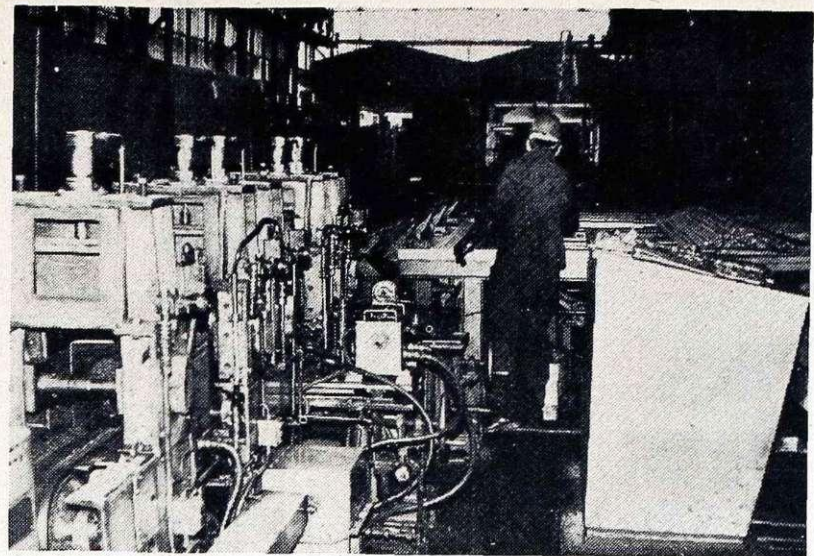
V predzadnji točki dnevnega reda so bili seznanjeni s predlogom praznovanja dneva žena. Obstajala je bojazen, da ne bi bile žene med posameznimi TOZD enakopravno zastopane in nagajane in so se zato strinjali z akcijo izvršnega odbora sindikata Železarnice, o skupni proslavi v gledališču Tone Čufar.

Člani izvršnega odbora, predvsem koristniki mestnega avtobusa so imeli pripombe zaradi nerednih prevozov z avtobusi VIATOR Jesenice. Ne strinjajo se s tem da avtobusi ob koncu dopoldanske izmene predčasno odpeljejo in so prenatrpani že na postaji pred valjarno Bela. Priporočajo uvedbo dodatnih avtobusov ob konicah prometa.

Obratne tekme so že organizirali, v kolikor pa bodo ugodne vremenske razmere, bodo organizirali tekmovanje v sankanju.

DRUŽBENA PREHRANA

V petek, 16. februarja, je bila letna delovna konferenca osnovne orga-

V jevlouku

nizacije sindikata. Konferenca se je udeležilo 28 članov, konferenco osnovnih organizacij sindikatov Železarnice pa je zastopal predsednik Štefan Ščerbic.

O opravljenem delu je poročala predsednica Tinca Kernc in opozorila na obravnavo gradiva 9. kongresa zveze sindikatov Slovenije in 8. kongresa zveze sindikatov Jugoslavije. Na obeh kongresih je bilo nakazanih več odprtih vprašanj, ki so ostala nerešena, lahko pa tudi ugotovimo napotilo kongresov, da je treba problematiko reševati v organizacijah združenega dela.

Iz poročila predsednice povzamemo ugotovitve, da se ne moremo pohvaliti s tem, da smo najboljše gospodarili z družbenimi sredstvi in da smo najbolj obvladali težave pri delu, smotno gospodarili in zagotavljali hitrejši družbenoekonomski razvoj. Predsednica je poudarila, da nismo dovolj učinkoviti tudi tam, kjer gre uredjanje odnosov mimo socialistične, samoupravne in demokratične kontrole delavcev in gospodarjenja mimo dogovorjenih kriterijev. Ugotavljamo izmikanje samoupravnim opredelitvam, prevzemanju medsebojnih pravic in obveznosti ter odgovornosti pri delu. Premalo smo kritični do lastnega dela in napak, toda kritični smo takrat ko obravnavamo delo drugih TOZD.

Predsednica je poročala o nalogah, ki jih je opravil v minulem obdobju izvršni odbor. Opozorila je na skupščinske volitve, ko smo izvolili sedemčlansko delegacijo za SIS ter za zbor združenega dela. Omenila je delo mladinske organizacije in poudarila da je bilo novo izvoljeno vodstvo mladinskega aktiva zelo aktivno, saj so uspešno organizirali med letom več akcij.

Skladno s predlogi poverjenikov so razdelili mesta za letovanje v politniških domovih, štirinajstim članom sindikata pa iz sindikalnih sredstev odobrili pomoč. Organizirali so dvodnevni izlet v Crikvenico, ki se ga je udeležilo 56 aktivnih članov in 30 svojcev.

Med letom so organizirali razpravo o sindikalni listi sodelovali pa so tudi v tekmovanju kegljačev na asfaltu.

Razprava je bila obširna. Razpravljali so obravnavali problematiko počitniških domov. Tov. Koren meni, da je treba v Biogradu na moru asfaltirati igrišče in balinišče in namestiti mize za namizni tenis.

Predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Štefan Ščerbic je še posebej opozoril da mora biti

sindikalna organizacija prisotna pri izdelavi samoupravnih aktov in pri tem ugotavljal da sindikalne skupine tej problematiki namenijo premalo pozornosti, ker so razdrobljene po vsej Železarni. To velja tudi za TOZD družbena prehrana.

Štefan Ščerbic je omenjal tudi akcijo »zaključni račun« in poudaril da moramo s predlogi vplivati na delitev sredstev. Skupna sredstva za sklad skupne porabe so že izločena, ki se ne bodo spreminjala, vendar so možne notranje spremembe. Povedal je še da posebna grupa strokovnjakov izdeluje katalog delovnih nalog in opravil, posebna delovna skupina pa se ukvarja z analizo najnižjih osebnih dohodkov. Vse to bo v javni razpravi v kateri naj sodeluje sindikalna organizacija, zveza komunistov in mladinska organizacija. Tov. Ščerbic je ugotovil, da imamo v Železarni 29 % delovne sile iz drugih republik. To so v glavnem delavci, ki stanujejo v samskih domovih in večkrat pride do problemov v menzah in samskih domovih. Opozarja tudi na preveliko odsotnost z dela zlasti v TOZD kjer so zaposlene v glavnem ženske in samohranilke, ki nimajo urejenega otroškega varstva. Meni tudi da je odsotnost z dela zaradi boleznih prevelika in nekateri to tudi izkoriščajo pri tem pa so prizadeti pridni delavci.

Franci Pirc opozarja na to, da so stroški samskih domov visoki tudi zaradi negospodarnega odnosa stanovalcev, ki se ne zavedajo, da so bila v te objekte vložena velika sredstva in da so jih prispevali vsi zaposleni v Železarni. Priporoča da bi tudi po drugih delovnih konferencah obravnavali odnos stanovalcev v samskih domovih in da bi z družbeno akcijo zmanjšali stroške. Tov. Pirc je še predlagal da bi na ravni Železarnice zagotovili sredstva za adaptacijo kadrovskega doma ter za ureditev čajnih kuhinj v samskem domu Sava in na Koroški Beli.

Razpravo je nadaljevala Marina Pekolj Zukanovič in se strinjala z ugotovitvijo da odnos delavcev ni najboljši in bi jih morali naučiti pravega obnašanja. Ugotavlja da se vse preveč pojavljajo kraje drobnega inventarja in se tako večajo stroški. Glede povišanja kategorij poudarja da bodo dela in opravila ovrednotena po katalogu ker že opažamo, da se s prekategorizacijo ruši sorazmerje med delovnimi mesti v TOZD.

V sklepnem delu konference je predsednica osnovne organizacije sindikata navzoče seznanila z delovnim programom za obdobje 1979 do 1980.

(Nadaljevanje s 13. strani)

Tek. št.	Priimek in ime	Točke po pravilniku	Datum vlož. vloge	Želi	Štev. članov	Obrat	Del. št.
686	Tramšek Slavko	169	13 03 1975	trosobno	4	32 Žičarna	25464
687	Kamberi Kamber	168	23 11 1978	trosobno	4	02 Jeklarna	22725
688	Stoilovski Zdravko	167	24 06 1976	dvosobno	3	01 Plavž	29452
689	Midžon Sevdaga	167	31 03 1977	trosobno	4	02 Jeklarna	19239
690	Petrič Nedeljko	167	31 08 1977	dvosobno	3	11 Blooming	21985
691	Horozović Veisil	166	08 09 1975	dvosobno	3	89 Transport	29884
692	Bagudić Jozo	166	17 10 1975	dvosobno	3	Blooming	26318
693	Alibabić Hase	166	07 03 1977	dvosobno	2	18 Valj. 2400	30426
694	Zvildalo Mile	166	26 01 1978	dvosobno	3	02 Jeklarna	27447
695	Denić Ferid	166	15 03 1978	dvosobno	4	02 Jeklarna	26658
696	Makšić Tatjana	165	22 12 1975	garsonjera	1	94 Kadr. sploš.	28475
697	Mikelić Ludvik	165	13 09 1977	dvosobno	3	13 Valj. žice	24200
698	Krže Peter	164	01 07 1975	garsonjera	1	21 HVB	26149
699	Mihajlović L.	163	21 06 1977	dvosobno	4	02 Jeklarna	29293
700	Vukalić Izet	163	11 11 1977	trosobno	4	02 Jeklarna	31002
701	Omanović Emsud	162	02 02 1977	dvosobno	2	02 Jeklarna	27481
702	Alibabić Hase	162	08 07 1977	dvosobno	2	02 Jeklarna	30777
703	Kolev Stojan	161	31 01 1978	dvosobno	3	83 Vzdržev.	30639
704	Jekovec Mirko	160	22 02 1977	garsonjera	1	11 Blooming	23065
705	Primc Anton	159	21 04 1975	trosobno	4	11 Blooming	22689
706	Pajk Joz	158	16 09 1976	dvosobno	3	32 Žičarna	19749
707	Rotar Jakob	157	03 12 1974	dvosobno	3	82 Rem. del.	25219
708	Sečić Rašid	157	14 04 1975	dvosobno	3	35 Jeklovlek	28531
709	Klinar Branko	157	14 05 1976	dvosobno	3	81 Stroj. del.	27226
710	Bešić Hase	157	03 08 1976	dvosobno	3	32 Žičarna	25098
711	Zivanović Dragan	156	10 02 1978	dvosobno	3	89 Transport	60894
712	Zukić Ferid	155	22 12 1977	dvosobno	3	13 Valj. žice	24035
713	Čebulj Primož	155	20 07 1978	dvosobno	2	SEO-TKR-NG	30594
714	Džamastagić Hasan	154	13 01 1975	dvosobno	2	21 HVB	26039
715	Alagić Šefik	153	15 02 1975	dvosobno	3	02 Jeklarna	29079
716	Suvčić Suljoman	153	31 01 1978	dvosobno	2	02 Jeklarna	22258
717	Gligorov Delčo	152	29 03 1976	dvosobno	3	02 Jeklarna	29585
718	Pervić Ferid	151	28 05 1975	dvosobno	2	02 Jeklarna	29819
719	Vlaisavljević Milos	151	21 08 1975	trosobno	4	11 Blooming	30574
720	Bilbića Luka	151	02 09 1976	dvosobno	3	89 Transport	30615
721	Bektasević Ramiz	150	28 01 1977	dvosobno	2	89 Transport	30544
722	Kocev Drage	147	09 01 1975	dvosobno	3	89 Transport	28523
723	Lotrić Sonja	146	27 06 1974	dvosobno	2	97 Ek. tkr. nov.	81614
724	Stefanov Laze	146	30 06 1976	dvosobno	3	02 Jeklarna	30046
725	Balić Muhamed	146	04 12 1978	dvosobno	3	94 Kadr. sploš.	19963
726	Benedić Zdenka	146	26 12 1978	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	26745
727	Mijatović Nikola	145	27 11 1975	dvosobno	2	31 Hlad. valj.	29803
728	Nikolov Anče	145	01 09 1976	dvosobno	3	89 Transport	29866
729	Mislitov Nura	144	01 03 1977	dvosobno	2	Vzdržev.	60437
730	Gasperin Milos	143	23 01 1975	dvosobno	3	83 Vzdržev.	26715

731 Banović Dušan	142	04 06 1975	enosobno	2	02 Jeklarna	28692
732 Brun Jožica	142	17 12 1976	trosobno	4	18 Valj. 2400	81424
733 Divjak Antonija	141	14 05 1974	enosobno	2	82 Rem. del.	27038
734 Kapić Hasan	141	18 08 1976	dvosobno	3	35 Jeklovlek	29033
735 Babić Janez	141	21 07 1978	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	28021
736 Korošec Veronika	139	20 07 1978	garsonjera	1	97 Ek. tkr. nov.	31985
737 Mezek Igor	138	26 12 1978	enosobno	2	94 Kadr. sploš.	32394
738 Aganović Braco	137	07 08 1974	dvosobno	4	02 Jeklarna	29942
739 Onić Andrej	137	21 03 1978	enosobno	2	82 Rem. del.	24129
740 Slatina Stjepan	135	08 09 1978	dvosobno	3	02 Jeklarna	22000
741 Humar Ivan	134	21 03 1978	trosobno	4	82 Rem. del.	22162
742 Arslanović Izet	132	23 12 1976	enosobno	1	01 Plavž	28778
743 Kadić Sead	131	07 07 1975	dvosobno	3	01 Plavž	30411
744 Lukežić Zvonko	131	19 04 1978	trosobno	4	83 Vzdržev.	22477
745 Prača Mirko	130	23 02 1978	dvosobno	3	02 Jeklarna	19317
746 Kežar Marjan	127	30 07 1976	dvosobno	2	31 Hlad. valj.	24882
747 Grgić Sija	125	20 06 1974	dvosobno	2	98 Družb. preh.	60684
748 Filipov Spaso	125	19 08 1976	dvosobno	2	13 Valj. žice	29787
749 Rustja Rudi	124	23 02 1977	dvosobno	3	31 Hlad. valj.	25215
750 Čandžić Rahman	124	21 11 1977	dvosobno	4	89 Transport	26067
751 Demec Ivan	124	06 10 1978	dvosobno	3	13 Valj. žice	05730
752 Čehajić Fuad	122	22 09 1976	dvosobno	2	89 Transport	30763
753 Mušić Ismeta	122	20 12 1976	dvosobno	2	36 Elektrodni	29599
754 Bektašević Ahmet	122	10 11 1978	dvosobno	3	89 Transport	30551
755 Vasić Milenko	121	07 03 1977	dvosobno	3	02 Jeklarna	28730
756 Ravnjak Marija-N.	121	02 12 1977	trosobno	4	92 Komerc. fin.	29679
757 Burić Franci	120	29 08 1974	dvosobno	3	01 Plavž	25696
758 Bogatinov Josif	120	26 09 1977	dvosobno	2	89 Transport	29384
759 Žimtek Marko	118	31 03 1977	trosobno	4	82 Rem. del.	23833
760 Rožić Zvonka	118	14 12 1977	dvosobno	3	83 Vzdržev.	28011
761 Kernc Dušan	116	16 10 1978	dvosobno	2	82 Rem. del.	28011
762 Podgoršek Ciril	115	11 06 1976	dvosobno	3	33 Profilarna	26751
763 Nuždić Manojlo	115	17 12 1976	dvosobno	3	32 Žičarna	27796
764 Huskić Azem	114	19 03 1976	dvosobno	3	32 Žičarna	28114
765 Kokač Pavel	111	13 12 1977	dvosobno	2	83 Vzdržev.	25123
766 Mustafovski Imer	111	20 07 1978	trosobno	4	32 Žičarna	29546
767 Saljić Sabra	109	08 09 1977	trosobno	4	98 Družb. preh.	60895
768 Košir Saso	106	29 06 1978	garsonjera	1	33 Profilarna	25234
769 Azman Dani	104	12 05 1978	garsonjera	1	92 Komerc. fin.	31298
770 Dolinar Saso	101	12 05 1978	trosobno	4	83 Vzdržev.	81261
771 Smagin Boris	98	31 01 1974	dvosobno	2	81 Stroj. del.	27369
772 Rekić Atif	95	05 07 1977	dvosobno	3	21 HVB	31543
773 Bertonecelj Sandi	94	22 08 1978	garsonjera	1	33 Profilarna	31374
774 Erjavsek Bojan	84	29 12 1976	dvosobno	2	94 Kadr. sploš.	60192
775 Petrić Radojka	82	31 08 1978	trosobno	4	94 Kadr. sploš.	31744
776 Mihajlović Tomislav	81	22 12 1977	dvosobno	2	89 Transport	81784
777 Torkar Bogomir	81	26 05 1978	trosobno	4	81 Stroj. del.	28080
778 Vidmar Janez	81	23 08 1978	trosobno	4	34 Vratn. pod.	81470
779 Volk Marjan	34	22 12 1976	enosobno	2	HV. Belp.	31374

KAM PO OSNOVNI ŠOLI?

Prva faza v delu koordinacijskih odborov za usmerjanje vpisa je končana. Poleg se je hrup burnih razprav, na probleme bomo za nekaj časa pozabili, dokler nas zopet ne zbodejo v oči z vso svojo ostrino in silovitostjo, dokler se ne bomo ponovno soočili z dejstvom o nujnosti hitrega odločanja o pomembnih stvareh. Tedaj bomo zopet trdili, da je premalo načrtnega dela, da ni dovolj podatkov za sprejemanje odločitev, da je pregled nad situacijo nezadosten. Rutina in čas bosta opravila svoje in krog se bo ponovno zaključil.

Ni moj namen soditi o nekem delu, še preden je bilo v celoti zaključeno, še manj se želim s tem prispevkom spuščati na raven kritike oziroma polemike. Moj namen pa je opozoriti na nekatera dejstva, na nujnost načrtnega usmerjanja, ki je vsaj delno uresničljivo že na nivoju podatkov, s katerimi razpolagamo danes.

Sodim, da smo pri našem delu vse premalo razmišljali zlasti o naslednjih dejstvih:

1. Priliv kadrov iz nerazvitih področij Slovenije in iz sosednjih republik bo iz leta v leto manjši in se bo verjetno skoraj popolnoma ustavil tja neke do 1985. leta. Kadrovske viri so torej, oziroma postajajo omejeni. V jeseniški občini zaključuje osnovnošolsko obveznost okrog 400 učencev letno, ta potencial bo torej v prihodnosti moral zadovoljiti večino, da ne rečem vse kadrovske potrebe v naši občini. Iz tega izhaja zahteva po natančnem planiranju kadrovskega potreb ob investicijah in doslednem usmerjanju prihodnjih generacij.

2. Večina organizacij kadrovskih projekcij oziroma planov nima izdelanih. Problemi na tem področju se v glavnem rešujejo nenačrtno, torej od danes na jutri. Vendar pa situacija ni tako brezupna, da bi zaradi tega težav združenega dela pristajali na nenačrtnost in popuščali stihiji. Z določenimi pristopi je možno ugotovljati presežek in primanjkljaj v poklicih in na podlagi tega usmerjati. Prvi koraki v tej smeri so na Gorenjskem že storjeni.

3. In ne nazadnje ne smemo mimo tega, da naši občini daje utrip železarstvo, pa če to hočemo ali ne. Res je, da v Železarni dela manj kot polovica vseh zaposlenih v občini, res pa je tudi, da v družbenem produktu občine sodeluje Železarna z več kot tremi četrtinami. Če upoštevamo merilo družbeni produkt na prebivalca, smo na petem mestu v Sloveniji, kar nam daje približno orientacijo, koliko v slovenskem gospodarstvu pomenimo. Mislim, da na Jesenicah ne sme in ne more biti dileme, kam in kako se bomo razvijali. Zave-

dati pa se moramo nujnosti usmerjanja v poklice, ki jih naša občina nujno potrebuje. V nasprotnem ne bomo dosegli načrtnega razvoja.

Oglejmo si sedaj, kaj nam o tej problematiki povedo primerjave med namerami osnovnošolcev in izraženimi potrebami organizacij združenega dela.

Letos zaključuje osnovnošolsko obveznost v jeseniški občini 385 učencev. Za poklicno šolo se odloča 84 moških in 52 žensk, skupno torej 136 učencev ali 35,3 % celotne populacije, medtem ko se za študij na srednji šoli odloča 60,5 % učencev.

K temu le kratak komentar: vsi vemo, da ne izobražujemo za danes, marveč za jutri. To pomeni, da pri načrtovanju izobraževanja ne smemo upoštevati trenutnega razvoja in zahtev dela, ampak moramo zreti v prihodnost in izobraževati za predvideno zahtevnost dela. Vendar pa samo ta ugotovitev ni zadostna za opravičevanje takega razmerja vpisa; je le preveč presplošna. Zato smo skušali to razmerje primerjati z idealno strukturo delavcev na določeni stopnji razvoja tehnologije. Povedati moram, da ne pristajamo na tehnološki determinizem, vendar pa je določena primerjava možna. Ob primerjanju obeh podatkov smo ugotovili, da izobražujemo za tehnologijo avtomatov z avtomatsko evidenco dejavnosti, kjer človek upravlja le s procesi dela. Ta tehnologija se nahaja na deveti stopnji, danes pa je naša tehnologija neke na peti, redko na šesti stopnji razvoja, torej na nivoju mehaniziranih tekočih trakov in avtomatskih strojev. Iz našega preteklega razvoja se da sklepati, da verjetno devete stopnje še nekaj desetletij ne bomo dosegli. Upravičevanje takega razmerja vpisa je torej problematično.

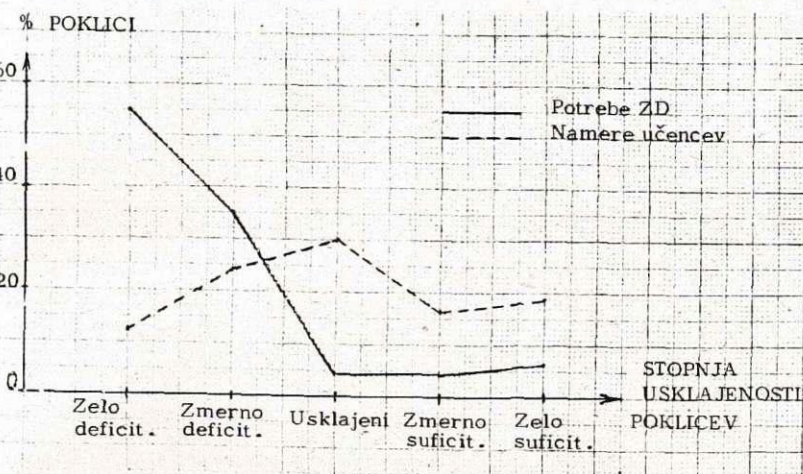
Razdelimo poklice v pet kategorij, glede na primanjkljaj ali presežek delavcev v posameznih poklicih in primerjajmo letošnje namere učencev osmih razredov (po podatkih skupnosti za zaposlovanje Jesenice) s potrebami združenega dela v naši občini (Delo 7. 3. 1979).

TABELA 1

POKLICI	potrebe ZD		namere učencev		razpisane štipendije	
	štev.	odst.	štev.	odst.	štev.	odst.
zelo defic.	169	50,0	15 (2)	11,0 (1,5)*	92	50,8
zmerno defic.	118	34,9	25 (8)	18,4 (5,9)	80	44,2
usklajeni	15	4,4	32 (8)	23,5 (5,9)	0	0,0
zmerno sufic.	15	4,4	22	16,2	9	5,0
suficitarni	21	6,3	21 (3)	15,4 (2,2)	0	0,0
zelo sufic.	388	100,0	115 (21)	84,5 (15,5)	181	100,0

*V oklepaju je število učencev, ki se usmerjajo v poklice, za katere v naši občini niso izražene potrebe.

Ponazorimo prikazano tabelo še grafično:

Prikazani podatki imajo prav gotovo analitično vrednost in lahko na podlagi le-teh zaključimo:

— rezultati potrjujejo vrednost metodologije izračunavanja deficitarnosti in suficitarnosti poklica, ki jo je razvila Skupnost za zaposlovanje Kranj. Čeprav so bili rezultati te analize nekajkrat obravnavani, kot »dokaj približni«, opazimo, da se razpisane potrebe delovnih organizacij skladajo z izsledki omenjene analize. Jasno je namreč izražen trend, da je za usklajene in suficitarne poklice razpisanih izredno malo prostih učnih mest. Dodatno potrditel tega lahko najdemo v štipendijski politiki, saj je 95 % štipendij razpisanih za deficitarne poklice.

— povsem v nasprotju s temi prizadevanji so namere učencev, ki zaključujejo osmi razred (glej grafični prikaz!). Le dobra tretjina učencev izraža željo, da se izobražuje za deficitarne poklice; kar dve tretjini pa se

jih odloča za usklajene oziroma suficitarne poklice, mimo vseh potreb in prizadevanj delovnih organizacij.

Ob vsem tem moram opozoriti še na dejstvo, da nekatere delovne organizacije še razpisujejo prosta učna mesta, vendar pa se kasneje — ko je posameznik zaključil šolanje, izkaže, da primerne dela ni, oziroma so delovni pogoji in vrednote dela taki, da sicer kvalificirani delavci odhajajo v druge organizacije na nekvalificirana dela in si nato z izobraževanjem ob delu pridobijo ustrezno kvalifikacijo.

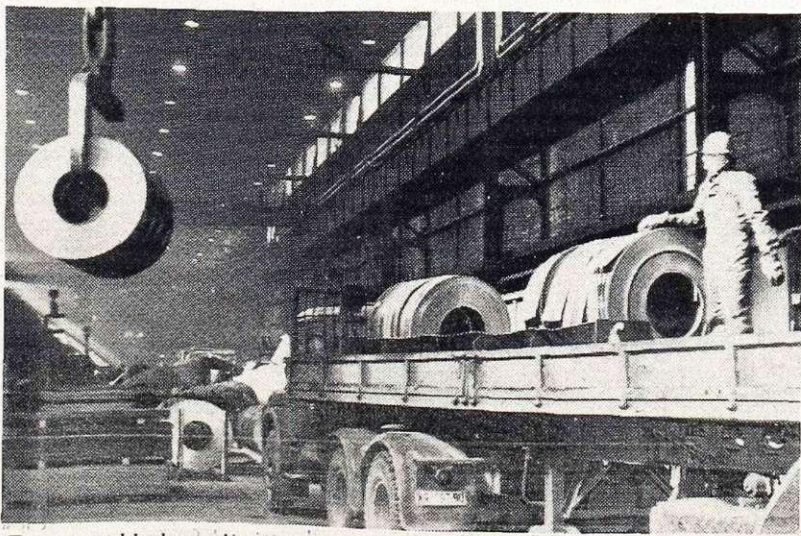
Kako malo smo na področju poklicne orientacije storili, kaže še vedno prisotno stereotipno stališče o moških in ženskih poklicih. Kljub prizadevanju, da preko družbeno-moralnih norm in načel vplivamo na ta pojav, se v praksi še vedno kaže tipična delitev na moške in ženske poklice. Na to kaže že podatek, da se le malo deklet odloča za poklicne šole (komaj četrtina), medtem ko opažamo vse večjo feminizacijo gimnazij, tako splošne kot pedagoške smeri, kot tudi ekonomskih in administrativnih šol. Če si ogledamo še želje učenk, ki so se odločile za poklicno šolo, se ta pojav kaže v še slabši luči. 85 odstotkov učenek se odloča v glavnem za tri poklice: trgovke, šivilje in administratorke. Odstotek moških je v teh poklicih zanemarljiv (7 %). Skladno s potrebami delovnih organizacij se odločajo le tiste, ki izbirajo poklic administratorke, preostale pa se usmerjajo na področje, kjer je mnogo več želja kot potreb. Preživet predsek o moških in ženskih poklicih, pogosto je majhno možnost izbire pri dekletih, ki se odločajo za poklicno šolo. Posledica tega pa je presežek kadra prav v teh poklicih. Težava je toliko večja, ker naslednje leto situacija ne bo dosti drugačna. Teorija nas uči, da so stališča pridobljena — torej naučena — in ne prirojena, zato je edina rešitev v izobraževanju in osvoboditvi. Pomembno vlogo morajo na tem področju odigrati vzgojno-izobraževalne institucije, zlasti njihove strokovne službe.

Zaključek je jasen in se ponuja sam od sebe. Vztrajanje na dosedanjih pozicijah pomeni neizbežno kadrovsko krizo in postavlja pred kvantitativno in kvalitativno doseganje proizvodnih planov. Ugoditi takim željam učencev, kot se kažejo danes, pomeni skrivati se pod plaščem lažnega humanizma. Kajti sprašujem se, kaj bomo storili s tistimi, ki se čez nekaj let zaradi presežka kadrov v stroki ne bodo mogli zaposliti. To se danes še ne dogaja, vendar pa nadaljevanje v takem smislu nujno privede do tega. In če nekomu, ki je zaključil šolanje, ne moremo nuditi ustrezne zaposlitve, smo skrivni, ker smo mu dopustili izobraževati se na tem področju.

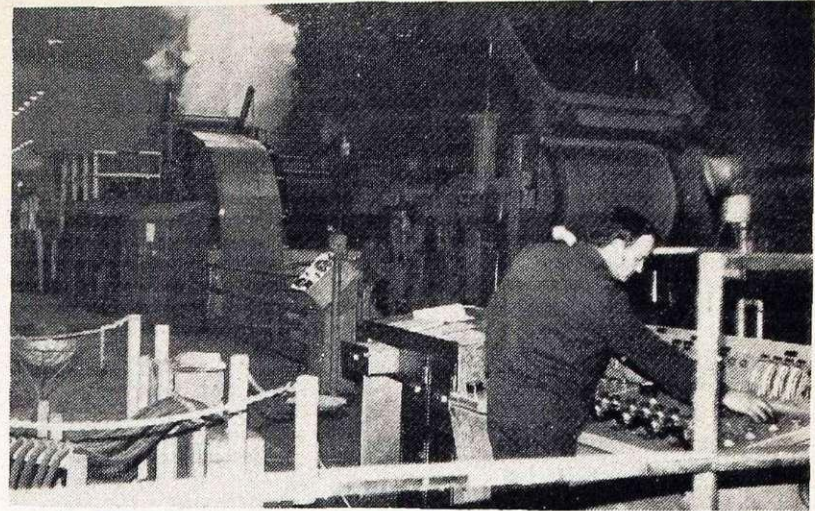
Izhod je le eden: v natančnem in dolgoročnem planiranju potreb po kadrih, kar daje solidno osnovo za poklicno orientacijo, ki pa naj ne bo omejena le na zadnje leto šolanja, pač pa ustrezno prisotna v vseh osmih letih. Razumljivo je, da takega idealnega stanja ne moremo v tem hipu doseči. Vendar pa se lahko že s podatki, s katerimi razpolagamo danes, uresničimo vsaj delno, načrtnost pri delu na tem področju. Res je, da imajo današnji pristopi določene slabosti, vendar pa je odločanje na podlagi takih rezultatov mnogo boljše kot odločanje na pamet.

Bojan ERJAVŠEK

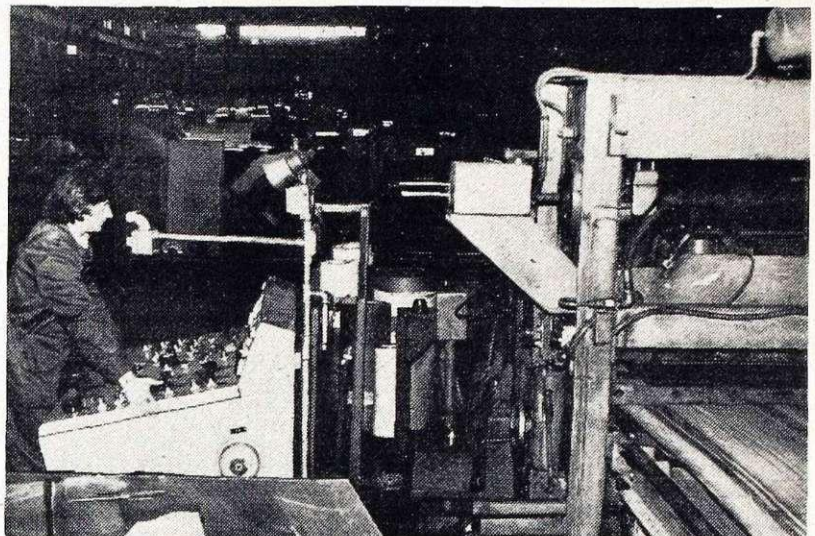
Dopisujte v Železarnja

Transport hladno valjanih trakov za nadaljnjo predelavo

Žarilno lužilna linija v hladni valjarni Bela

Sodelavec pri komandnem pultu za prečni razrez hladno valjanih trakov

Železarski globus

ŠVEDSKA

Švedska državna rudarska družba LKAB je zaključila leto 1978 z visoko poslovno izgubo 600 milijonov švedskih kron. In to kljub temu, da je zaradi stavke v kanadskih rudnikih železove rude prodala lani za 27 % te železove surovine več kot v letu 1977, oziroma za 24,5 milijonov ton in so padle zaloge v njenih skladiščih s 15 na devet milijonov ton. Za ohranitev polne zaposlenosti delavcev in za kritje izgube računajo v letošnjem letu na državno pomoč v višini 835 milijonov švedskih kron.

INDIJA

V zvezni državi Karnataka, ki leži v južnem delu ob zahodni obali Indije gradijo v bližini mesta Kudremukh s finančnimi sredstvi indijske vlade enega največjih projektov na svetu na področju izkopa in priprave železove rude. Naprava za peletiziranje železove rude bo proizvajala letno 7,5 milijonov peletov iz predhodno pripravljenih koncentratov. Zaloge železove rude na tem področju cenijo na 1,1 do 1,3 milijarde ton. Vzporedno s tem gradijo tudi novo pristanišče, ki bo povezano z rudnikom preko 67 km dolgega cevovoda za transportiranje koncentratov. V prvi polovici leta 1980 bo gradnja zaključena in na doseganje polne proizvodne zmogljivosti naprave za proizvodnjo peletov 7,5 milijona ton, računajo v letu 1982. S tem bo postal ta rudnik največji indijski proizvajalec in izvoznik železove rude.

SOVJETSKA ZVEZA

Sovjetske železarne nadaljujejo s povečanjem proizvodnje elektro jekla. V železarni Lenin so pred kratkim pričele obratovati tri nove obločne električne peči in vsaka lahko proizvede letno 250.000 ton surovega jekla. V bližnji prihodnosti nameravajo zgraditi v tej železarni še dve takšni peči in s tem povečati proizvodnjo še za nadaljnjih 500.000 ton. V železarni Orsk-Halilovo so pričeli z gradnjo elektro jeklarne z dvema pečmi, ki bosta pričeli obratovati v letu 1980. Prav tako so pričeli z deli pri izgradnji nove elektro jeklarne s štirimi pečmi in letno proizvodnjo milijon ton surovega jekla v železarni Kuzneck.

ŠVICA

Švicarsko podjetje Concast AG, ki se nahaja med vodilnimi svetovnimi proizvajalci naprav za kontinuirno vlivanje jekla, predvideva, da bo tudi v bodoče kljub verjetno nekoliko slabši svetovni konjunkturi na področju prodaje železarskih proizvodov, naraščalo zanimanje za gradnjo novih tovrstnih naprav. In to tudi na področju visoko legiranega jekla. Skupaj z naročili, ki jih bodo dobili v letu 1979 računajo strokovnjaki Concasta, da bo količina kontinuirno odlitega nerjavnega jekla v svetu narasla na okoli 50 %.

OBISK V TOZD ELEKTRODE

Osmi marec je praznik, ki ga praznujejo vse napredne žene sveta. V to praznovanje smo se vključili tudi učenci 8. c razreda osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB s Koroške Bele, ki smo svoj kulturni program ponudili TOZD Elektrode v Železarni, v kateri je veliko zaposlenih žensk.

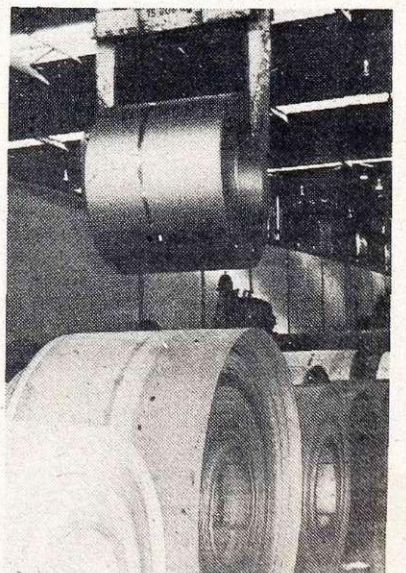
Predstavili smo se s spisom: Razred se predstavi, v katerem je bilo zajeto vse, kar mi počnemo. Spisu je sledil skeč iz šolskih klopi, nato pa smo predstavili nekaj del o materah in ženah iz naše literarne zgodovine. Prva žena — borka za ženske pravice pri nas je bila pisateljica Zofka Kvedrova, ki je izgorela v delu za boljši položaj žena. O materah je najlepše pisal Ivan Cankar. Z romanom Na klancu je postavil največji spomenik svoji materi in vsemu materinstvu.

Spomnili smo se partizanskega pesnika Kajuha in njegovih pesmi, namenjenih materam. Spregovorili smo o položaju žena v naši samoupravni družbi. Čaka nas še precej dela, preden bodo žene lahko tudi v resnici delovale povsod tam, kot predvideva naša ustava.

Na tej proslavi ni manjkalo prijetnih zvokov harmonike. Naš obisk pa smo zaključili s pesmijo Toneta Pavčka — Preproste besede.

Z delom programa smo sodelovali tudi na osrednji proslavi v naši krajevni skupnosti, radi pa bi šli še kam, vendar smo bili prepozni, tako da so drugod že imeli izdelan program.

Marjana Kavčič,
8. c razred,
OŠ Karavanskih kurirjev

V hladni valjarni Bela

Vsi so bili starejši kot pa borci po bataljonih, zato so tudi bili v delavnicah. Najstarejši je bil Janez Oman, rojen 1900, ostali pa so bili po kako leto mlajši;

— v čevljarški delavnici »Knafelj 111« — »Golica« je bilo zaposlenih 13 ljudi, in sicer: Jože Knafelj, vodja; čevljarji: Jože Pristov; Alojz Kolkaj; Pavel in Lovro Noč; Franc Mežnar; Anton Brejc; ki je bil sedlar; Viktor Mali; Jože Baloh; Janez Stare; Franc Bulovec; Mirko Košnek; Alojz Pintar in Frančiška Kozelj-Ljudmila, kuharica. Nekaj časa je bil v tej delavnici vodja Stanko Knaflič-David;

— v krojaški delavnici »Begunjska« — »222« pa so delali: vodja Alojz Solar; krojači pa: Alojz Zakšek; Franc Ogris; Hubert Zupan; Franc Jakopin; Anton Stritih; Anton Silar in Anton Lasnik. Nekaj časa je bil v njej tudi Ignac Štucin-Iztok in tudi nekateri drugi tako, kakor v ostalih delavnicah.

Kako so živele in delovale te in ostale odredne delavnice? Vsaka je poleg strokovnjakov imela tudi kuharico ali kuharja, eden izmed njih pa je bil tudi intendant ali nekakšen gospodar, ki je imel na skrbi hrano in vse drugo. Dežurni pa je običajno skrbel za varnost.

V delavnicah je vladal ustrezen red. Vsakdo je imel svojo nalogo, delali pa so od 7. do 12. ure, nato pa spet od 13. do 18. ure. Na primer iz čevljarške delavnice je kurir skoraj vsako jutro odnašal izdelane ali popravljene čevlje v bataljone in jih tam zamenjal s strganimi. Zato so v bataljonih skrbeli, da so v zasilni rezervi imeli vsaj nekaj parov.

V eni delavnici so dnevno popravili od 8 do 12 parov čevljev, kar je bilo odvisno od stopnje okvare, od potreb in od razpolaganja z materialom. Poleg popravil, ki jih je bilo največ, so čevljarji izdelali tudi precej novih čevljev, več parov škornjev, torbi za kurije in funkcionarjev, opasačev, oprtnikov, tokov za pištole, za šaržerje, naredili pa so tudi še kako drugo malenkost.

Material za delo so največkrat dobivali prek oskrbovalnih akcij bataljonov, pri čemer so običajno sodelovali tudi sami. Kasneje in tam kjer so bile gospodarske komisije že razvite in dosti močnejše, oziroma kjer so lahko tudi delovale, pa so veliko potrebnih dobivali tudi prek njih. To je najbolj funkcioniralo pod Stolom in Dobro.

Tudi bataljoni in intendature po raznih odrednih ustanovah so skrbele za surovine. Tako so kože zaklanih govedih borci odnašali do dogovorjenih točk, odkoder so jih aktivisti v dolini oddajali v predelavo raznim izdelovalcem in predelavcem kože. Ves material so vedno skrivali po konspirativnih bunkerjih, za katere sta smela vedeti le po dva tovariša, v delavnicah pa so za primer hajke zadrževali zaloge le za dan ali dva.

Bunkerji-delavnice so bile običajno napolnile v zemljo, v breg, v velikosti od štirih do petih metrov v kvadrat ali pravokotnik. Delovni prostor je bil pri tleh, nad njim pa so stali pogradi. Zaradi prikrivanja dima so cevi speljevali precej daleč po tleh in jih pokrivali z vejami, da se ni mogel dvigniti izdajalski dim. Podnevi so morali kuriti z olupljenimi drvmi, ki ne dajejo dosti dima.

Dostopi k delavnicam so bili speljani z več strani, da zaradi sledi ne bi bila tla izhojena. Če se je le dalo

so bile delavnice, ambulate in razni bunkerji postavljeni nad ali v bližino potoka, po katerem so sledi sproti izginjale. Razen tega pa je bila blizu tudi tako potrebna voda. Pozimi je bilo zaradi snega seveda dosti težje, zato so se bolj pazili na sledi.

Tudi prehrabene surovine je osebje delavnic, če je le bilo mogoče, dobivalo prek gospodarskih komisij, meso pa običajno iz bataljonov. Večkrat so tovariši iz delavnic skupaj z bataljoni tudi sami šli v oskrbovalne akcije. V stiskah pa so bili odvisni tudi od lastne nabave in iznajdljivosti.

Kot rečeno, so bili v delavnicah predvsem starejši in bolehnnejši tovariši, seveda z ustreznimi poklici. Vendar pa so tudi pri njih za politično vzgojo in delno tudi za osnovno vojaško vprašanja skrbeli za to zadolženi tovariši. Z uvedbo linijskih politkomisarjev je bila ta vzgoja močno izboljšana.

Za primer nevarnosti napada je bilo unaprej določeno, kaj mora vsak član delavnice vzeti s seboj, kam morajo skriti orodje in kam morajo kreniti. V primerih nevarnosti, ko so morali zapuščati bunkerje, se je osebje te ali one delavnice običajno umikalo skupaj z najbližjim bataljonom, če pa je bila nevarnost manjša, so se iz delavnic samo umaknili v njihovo bližino.

Iz varnostnih razlogov seveda razen za to pooblaščenih, nihče ni smel priti do delavnic ali vanje. To pravilo je veljalo za vse ustanove. Kljub raznim izdajam in hajkam verjetno prav zaradi vsestranskega upoštevanja konspiracije ni bila uničena niti ena posadka kake odredne delavnice, čeprav so bile nekatere tudi odkrite. Padali so le posamezniki.

Osebe teh skritih delavnic zaradi svojega požrtvovalnega dela in slabih pogojev dela zasluži, da navedemo in opišemo nekaj prizadevanj tako puškarjev kot čevljarjev in krojačev.

Delo v teh skrivnih odrednih bunkerjih je potekalo organizirano. Prek odrednega intendanta ga je vodil in usklajeval neposredno štab odreda. Seveda je bilo pri tem treba premagovati velike težave, ki so nastopale tako zaradi zvez, kot tudi zaradi pomanjkanja materialov, raznih pripomočkov in drugih potreb ter seveda zaradi hajk.

Zaradi tega so bili vodje in izvajalci prisiljeni k razmišljanju in iznajdljivosti. Prav po vseh delavnicah so posamezniki, tako kakor danes izumitelji in racionalizatorji, uvažali različne novosti.

Tako so, na primer, v puškarških delavnicah znali narediti mine iz razžaganih cevi. Največjo požrtvovalnost in prilagodljivost pa so kazali pri takojšnjih popravilih vse od obuval do orožja in druge opreme.

Tako je, na primer, puškarška delavnica »B«, v kateri so bili le štirje tovariši, 29. novembra 1944 popravila italijansko puško; skrajšali so ji cev, prestavili muho, uredili ohišje zapirala in še kopito, za kar je bilo potrebnih 14 ur... Čez dva dni so se zaradi hajke morali začasno umakniti iz delavnice, ki je bila za Storžičem.

— Dne 27. decembra 1944 je vodja te puškarške delavnice Janez

Škofic-Jože šel v tretji bataljon in pregledal vse orožje. V poročilu pravi, da je bilo orožje razen treh pušk v popolnem redu. Puške je popravil takoj.

— Podoben pregled orožja je mojster 17. januarja 1945 izvršil tudi v drugem bataljonu. Tod je drugi dan popravil angleško brzostrelko, potem pa še okvire za bren ter uredil nekaj merilnih mušic. Najpogostejši je bil kvar mušic, kar so borci povzročili med hojo po težkih prehodnem terenu. Čez dva dni je isti orožar izdelal načrt za nožice mitraljezu šarcu, ki je bil brez njih in jih potem tudi izdelal.

— Konec januarja pa so v puškarško-minerski delavnici »A2« po natančnih merah izdelali tudi pečico z ustreznimi cevmi. Nič ne bi bilo posebnega, če pri tem ne bi bilo potrebno avtogensko varjenje. V tej delavnici so aparat za varjenje tudi imeli. Delavnica »A« je bila skrita v strmini, razmeroma blizu Tržiča, in sicer v smeri Ljubelja, »B« pa na območju Storžiča. Takih in podobnih posegov je bilo še več, a navedimo po dnevniku puškarške delavnice »C« samo še naslednja zanimiva dela:

— 3. 12. 1944: za obveščevalni center skrajšal puško — italijansko; za prvi bataljon popravil vložnice pištole, za kurirsko postajo pa tudi skrajšal italijansko puško;

— 7. 12. 1944: za prvi bataljon popravil dve pištoli, eno zbrojevko in vložnice puške Mauser;

— 15. 12. 1944: za obveščevalca J. Košenino napravil zaščito pri dimniku in popravil sekuro;

— 16. 12. 1944: za četo VDV naredil pločevinasto zvezdo in očistil brzostrelko;

— 20.—21. 12. 1944: za komando mesta Radovljica skrajšal italijansko puško;

— 26. 12. 1944: za obveščevalno točko »Žirovnica« zacinil skledo, za čevljarško delavnico »Golica« popravil verižico, za prvi bataljon pa izdelal pero za puško;

— 30.—31. 12. 1944: večje popravilo težkega letalskega mitraljeza za prvi bataljon KO...

Delavnica »C« je bila pod Stolom v bližini prvega bataljona. Iz dnevnika pa je razvidno, da ni delala le za ta bataljon, temveč je bila na uslugo tudi vsem drugim partizanskim enotam in ustanovam.

Zelo delovni so bili čevljarji. Tudi te delavnice so bile razporejene tako, da so bile v bližini posameznih bataljonov, kot poglavitnih porabnikov.

Nekaj primerov čevljarške dejavnosti:

— po odobritvi odrednega štaba je čevljarška delavnica »Košuta-Miha 999« sredi decembra 1944 drugemu bataljonu kokrškega odreda izdelala in poslala: 14 parov čevljev, štiri torbice za literaturo in osem tokov za šaržerje;

— ed 19. 12. 1944 in 11. 1. 1945 je ista delavnica, kjer je tedaj delalo le pet čevljarjev, naredila tudi sedem parov novih čevljev, 17 parov čevljev so popravili, naredili so 90 parov jermen za čevlje, dva toka za pištole, dve torbici, dva para novih škornjev.

Največ usnjenih izdelkov je bilo poslanih drugemu in tretjemu bataljonu, številne usluge je užil tudi štab odreda, kurirske postaje, puškarška delavnica in tudi komanda mesta Tržič.

Tako in še povečano dejavnost kažejo poročila tudi v naslednjih mesecih.

NADALJEVANJE

Z očkom se rada pogovarjam. Ko je predavanja konec, je proslava, na kateri nastopamo tudi mi, otroci. Sobota je zame lep dan, najbolj zato, ker ga preživim z očkom.

Očka, kmalu se pozdravi in vrni domov, da bo vsak dan tako lep, kakor sobotni dan!

»Ti, at kej zaske od doma pošljejo?«

»Ne, zakaj?«

»Ja, sej Jeseničan sam od zaske žvete, ne? Še zmerjate se sam: prevrata zaska, al pa s trotni!«

»Ha, dober si, Grega, a pojdiva na terapevtsko, Torkar se je zapil.«

»Torkar? Kaj pa Otrin?«

»Otrina bodo pozneje.«

»Torkar, Torkar! Vas se pa ne moremo znebiti, ali se tako radi vračate k nam? Abstinirali ste natanko štiri dni, če se ne motim?«

»Recidiva,« se ziblje Torkar, suva od sebe dva pacienta, ki mu ne pustita oditi. Prav smešno je videti — to vračanje k ZIDU.

»Je to vse?« Cof pokaže Torkarju, kje je njegovo mesto: »Dobro veste, kje morate stati!«

»Recidiva. Pred dnevi,« zopet uhaja.

»Nikamor ne boste šli!«

»Nimam besed.«

»Torkar dovolj cirkusa, se boste pa treznili pred zidom.«

»Jaz nimam kaj povedati. Šel sem v mesto, vleklo me je pit.«

Sedaj ja ne lažem, ne?«

»Otroci so skakali okrog tebe,« zasika Majer, »bili so srečni, sedaj so te pogruntali!«

Doktor Cof poseže v tišino, čaka ga delo z Otrinom:

»Vi veste, kako znamo potpeti. V klubu ste se bahali, na koliko tetidov si upate piti! Tam ste, kot predsednik, pijani, drugim solili

DOKTORJEVA METODA 7 PLANTAN

pamet. Smejali ste se ljudem v brki! Ko pa sem vas srečal na cesti, ste skočili v neko klet. Poslušajte, če koga varate, varate sebe. Ali je v vaših zapitih možganih kaj brenčalo, zakaj ste se zdravili? Ježeš-marija Torkar, karkoli ste objubili, je bila laž.«

»Sem si kar mislil. Pol litra...«

»Da, kakšen litrček ste ga spravili vase, dovolj za vaš želodec. Domov ste se priklatali ob enajstih. Vse vemo.«

»Hm, da, ja, sem si mislil, ona. Samo jaz nimam nič s tem. Jaz lepo grem. Jaz ne vem, zakaj? Pustite me lepo domov, saj nisem kradel,« ga še vedno zanaša.

Pacienta, ki pazita nanj, postajata nestrpna, močnejši se zadere: »Stoj tukaj! Dovolj mi je tvoje jeremiade! Jaz nimam živcev! Ne bova plesala kot pes in mačka!« privzdigne Torkarja ter ga prilepi ob ZID.

»Kaj je doživela vaša žena? Klečali ste pred njo in se drli. Na njenem mestu bi se ločil,« ga pomiluje Cof.

»Sem si mislil. Boli me...«

»Kaj bova zdaj? Vi veste, da alkoholik ne zmore postati zmeren pivec. Vi veste, da je bilo naše delo z vami zaman. Vi veste, da bo šla vaša služba k vragu. Vi veste, vsaj tako sklepam, da imate družino, da imate mlado ženo. Vi ste vedeli, da se boste po prvem kozarcu popolnoma zapili! Dali ste torej vse na kocko in to zgolj zaradi tega, KER VAS JE VLEKLO! In sedaj, dragi moj Torkar, nam to pojasnite, takšnih čudes človek ne dojame zlahka.«

Molk.

»Moj problem se ne rešuje demokratično, če me razumete, Marks je rekel,« odmahne z roko, »pa, saj tako ne razumete. Zamislite si mojo situacijo,« se vzravna, »kar pobasalo se me! Ljudje so ja videli! To ni normalno. To ni humano. To je kot v diktaturi...«

»Poslednjič vas opozarjam — ne norčujte se iz nas. Zakaj vseskozi poskakujete? Vaš način reagiranja ne sodi nikamor,« vzroji Cof.

»Kakor me zbadate, tako poskakujem,« se ponese Torkar.

»K problemu se lahko pristopi narobe, če vi trdite, da je tako, toda dolžnost nas vseh je — problem pravilno rešiti. Žal mi je, vztrajate na fronti, zato vam povem: problem pri vas je, da ste probleme reševali tako, kot sedaj, pobegnili ste! Se zapili! Da, le pogledajte se!«

»Bogve kje se je valjal, pa še v novi obleki,« se sprašuje Majer.

»Ti je dolčas, a?« se zareži Torkar.

»Da boste vedeli, v taknem stanju vozi avto!« se raztogoti Majer ter pogleda Torkarja: »Ti si potencialni morilec! Morajo ti vzeti vozniško dovoljenje! Norci prekleti!«

»Se tebe se manjka, ha, talent in pol za zajebljanje folka. Sami idioti, brez las ali z brki, že od daleč nenormalni tipi. Vsi! Vsi samo vohlači in ovaduhi ste prepotentni v umazanih poslih, ne znate brzdati gobcev! E, moj Majerček, sedaj, po tridesetih letih, ko te je tale Cof spraval malce k sebi, sedaj se pa bojiš, da ne bi jaz koga povozil! Ej, ej, sem si kar mislil!«

Nadaljevanje

NOVEMBER
NA
OTOKU CRESU
EDO
TORKAR 9

Bil sem preveč utrujen in slabe volje zaradi svoje nespameti, da bi šel še enkrat poiskat pravo pot med kamenjarimi. Po prvi bližnjici sem se spustil na asfalt (pri vasi Vodice, šest kilometrov ven iz Cresa proti severu). Po tej osovraženi creški magistrali sem jo šibal kar precej kilometrov, po oslovsko potpežljivo sem prestavljal noge po asfaltu. Jugo je ponehal, zapihal je mrzel severnik in zdaj sem imel krasno priliko, da spoznam to znamenito creško burjo na svoji koži. Moj prijatelj, ki pravi, da pozna Cres kot svoj žep, mi je pred odhodom prepričano zatrjeval, da naj se pazim, ker da baje tu vso jesen in zimo piha burja s hitrostjo dvesto kilometrov na uro. Ta prijatelj je sicer krepko pretiraval, ampak ko sem prišel do križišča blizu vasi Predoščice, kjer doseže sreška magistrala svojo najvišjo točko, sem se že resno bal, da me bo krakomalo odpihnilo s ceste kot suh list in me vrlo dol v morje. Da sem zbežal tej neprijetni usodi se imam bržkone zahvaliti svojemu desetkilemskemu nahrbtniku — pravzaprav tistim konzervam, ki sem jih prenašal že po celotnem otoku, ker mi ni uspelo aktivirati gorilnika, da bi jih na njem skuhal in pojedel...

Odpihalo me torej ni, a me je zato pošteno — prepihalo. Na srečo sem imel s seboj vetrovko, šal, rokavice in platnen lovski klobuk — ki pa sem ga moral pod brado zavezati z vezalko, da bi ga ne odneslo z glave.

Pod vrhom Sisa (638 m — najvišji vrh na Cresu), je bilo križišče, kjer se je od magistrale odcepila makadamska cesta za vas Beli na vzhodni obali Cresa. Tu burja najhuje divja, zato je del ceste zavarovan pred njo z železobetonskim zidom.

Cilj moje današnje etape je bil beli Beli, zato sem na križišču zavil na makadam. Burja je počasi ponehala, oblaki so se razkadili, toliko, da sem opazil kako se po hribih nad Kvarnerjem že beli prvi sneg. Če ga ne bi videl, bi ga zavohal, saj je po snegu dišalo celo tu na otoku. Koliko ga šele more biti na Gorenjskem, sem si mislil. In v Baški grapi, kjer imam bajto. In že me je zaskrbelo, da mi ni pomrznilo zelje na vrtni jabolka na skednju. Šele pol leta se grem kméta in že se navzemam kmečke mentalitete. Lep napredek, sem si mislil.

Cesta se je vila predvsem skozi gozd. Na severu Cresa je precej več gozda in tudi lepši je, kot na jugu. Predvsem je veliko hrasta, in borovja seveda, pa tudi nekaj kostanja. Tudi podrast je bogatejša in drobnica tod prav gotovo ne more pogrešati hrane.

Ko sem proti večeru končno prišel v Beli, sem se počutil kot tisti zemljemerec K. iz Kafkovega romana Grad. Vas je precej velika in slikovita, predstavlja jo gruča tesno skupaj stisnjenih hiš na vzpetini, ki se vzdiguje nad morjem. Vse je bilo tiho, ko sem prišel med hiše, moji koraki so votlo odmevali po praznih ulicah in le medle luči, ki so blele za posameznimi okni so mi dajale upanje, da vas le ni docela izumrla. Iz neke hiše je kot senca prhnila v črtno oblečena starka, a še preden sem jo utegnil poklicati in jo prositi za vodo (bil sem namreč na smrt žejen), je poniknila nazaj noter v hišo. In tako sem blodil s prazno čutarico v roki po praznih ulicah, dokler nisem prišel do hiše, na kateri je pisalo, da je trgovina. V notranjosti je stalo nekaj moških v utripajoči svetlobi petrolejke (vas je bila očitno

brez elektrike), kar nekako otrpnilo so, ko sem vstopil, stari brezbozi prodajalec pa me je s suhim in zapetim glasom vprašal, kaj želim. Kupil sem stekleničko oranžade in zavojček čokolade, in potem sem začel kar sam od sebe razlagati, od kod prihajam in kaj počnem tu, bržkone se mi je zdelo, da mi ti ljudje ne zaupajo ali se me celo bojijo in sem jih zato z gostobesednostjo skušal narediti zaupljivejše. Da me ne bi imeli za kakšnega potepuha ali ubežnika sem jih celo spraševal za sobo, kjer bi lahko prenočil (čeprav niti nisem imel denarja, da bi jo lahko plačal) in kar vesel sem bil, ko so rekli, da v vasi nihče ne oddaja sob.

Iz vasi sem šel dol na obalo. Prespal sem v stari čolnarni zraven pomola. Za ležišče sem si izbral plastični Elanov čoln, ki sem ga z boka prevrnil v plovno lego in sem po njegovem dnu razgrnil spalno vrečo. Uspavanko mi je pelo morje s svojim bučanjem in pasje ščene iz bližnje hiše, ki je z laježem opozarjalo gospodarje na nezaželenega tuica.

— — —

Ko sem se prebudil so nad menoj na stropu čolnarne migotali odsevi valov z morja — pravzaprav odsevi jutranjega sonca, ki se je odbijalo od vodne gladine. Burja je preko noči povsem pojenjala in hkrati z njo se je umirilo tudi morje. Nebo je bilo sinje in krotko, kakor so sinje in krotke otroške oči.

Ko sem zdaj zjutraj spet šel skozi Beli, me je pričakal ravno tako neprijazno, kot me je bil prejšnji večer. Nikjer žive duše, okna zagrnjena z zavesami, vrata in polkna zaklenjena, zareglana, zaprta. Dim, ki je uhajal iz dimnikov pa je le izdajal, da je v hišah toplo, da v njih utripa življenje, da v njih živijo ljudje... Ampak zakaj se nihče ne prikaže ven v tem toplem in sončnem dopoldnevu? Kot plašni hrčki ali krti se vsi skrivajo v svojih luknjah. Da bi vsaj koga srečal, vsaj enega, da mi napolni čutarico z vodo in mi pokaže pot za Porožine.

(Nadaljevanje)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Osrednji dogodek prejšnjega tedna so bile ločene seje vseh treh zborov občinske skupščine. Družbenopolitični zbor, ki je zasedal 6. marca je obravnaval osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju, predlog zakona o osnovni šoli in predlog zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok. Zbor je potrdil zaključni račun občine Radovljica za 1978. leto, odlok o nagradah in nadomestilih sodnikom porotnikom, družbeni dogovor o usklajevanju davčne politike v 1979. letu in družbeni dogovor o racionalizaciji stanovanjske graditve v SRS. Delegati so razpravljali tudi o lanskoletnih delovnih poročilih javnega pravobranilstva Gorenjske, sodišča združenega dela Kranj, združenega pravobranilca samoupravljanja, občinskega sodišča, javnega tožilstva, sodnika za prekrške in postaje milice. Zbor KS in zbor združenega dela sta zasedala naslednji dan 7. marca. Razen zadev, ki so bile na dnevnem redu družbenopolitičnega zbora in zbora združenega dela, je zbor KS sprejel odlok o poimenovanju ulic v KS Lesce, predlog odloka o pokopališkem redu v občini ter odločitev o ustanovitvi novega dela pokopališča v Radovljici.

Izvršni svet OS Radovljica je na 30. seji, 5. marca obravnaval in z nekaterimi pripombami potrdil predlog odloka o pripravi in sprejetju družbenega plana občine za obdobje 1981 do 1985 in dolgoročnega plana za obdobje 1986—1995, za nekatera področja pa do leta 2000. Na dnevnem redu je bila ponovno razprava o predlogih odlokov in potrditev zazidalnega načrta Cankarjevega naselja v Radovljici, o prepovedi parceliranja, prometa in graditvi na območju namenjenega gradnji ceste Lesce—Bled—Bohinjska Bela. Sprejeli so sklep o prenosu strokovnih opravil v zvezi z urejanjem stavbnega zemljišča na Posavcu in sklep o razgrnitvi dopolnitve urbanističnega načrta Bled in zazidalnega načrta LIP Bled. Komisija za ugotavljanje posledic januarskega neurja in poplav je poročala o ugotovljenih možnostih za odpravo nastale škode. Podano je bilo tudi poročilo veterinarske inšpekcije o ukrepih za zatiranje stekline v občini in poročilo o statističnih podatkih gospodarjenja v občini za mesec januar 1979.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na seji 9. marca ocenilo potek opravljenih kandidacijskih postopkov v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih ter priprave za izvedbo občinske kandidacijske konference na kateri bodo izvolili delegate družbenopolitičnega zbora ter člane predsedstva SRS in SFRJ. Na seji so potrdili zaključni račun za 1978 in finančni plan OK SZDL za 1979. leto. Spregovorili so tudi o predvideni gradnji in rekonstrukciji magistralnih in regionalnih cest v občini Radovljica. Na predlog izvršnega odbora so imenovali novo sestavo 16 članskega koordinacijskega odbora za družbeno planiranje, ki ga bo vodil predsednik občinskega sveta ZSS Janez Smole.

Komite OK ZK Radovljica je na 14. seji, 7. marca podrobno razčlenil potek in vsebino akcije zaključnih računov v OZD in TOZD ter oceno izvajanja zakona o združenem delu. Na seji so spregovorili o izvajanju programa za uveljavljanje družbeno-ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu. V obravnavi je bil tudi predlog poslovnika medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko in več kadrovskih vprašanj.

Konferenca mladih v KS pri OK ZSMS Radovljica je izdelala oceno vključevanja članov OO ZSMS v krajevne konference in organe SZDL iz katere je razvidno, da je število mladih v krajevnem družbenopolitičnem in samoupravnem življenju domala zanemarljivo. Izračunali so, da je vključeno le okoli 15 % mladih. Izjema je KS Kamna gorica kjer imajo v KK SZDL in organe KS vključeno skoraj 60 % mladih.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je za izvajanje razprav o javni rabi slovenščine imenovalo delovno skupino v kateri so predstavniki DPO, SIS za kulturo in izobraževanje ter občinske skupščine. Skupina je izdelala program razprav o gradivu RK

SZDL Slovenije, ki bodo potekale v vseh KK SZDL, SIS, šolah, DPO in delovnih organizacijah. Oceno in stališča iz javnih razprav o rabi slovenščine bodo sprejeli na zasedanju sekcije za izobraževanje in kulturo pri OK SZDL konec marca. Takrat bodo izvolili tudi delegata za republiško konferenco SZDL na kateri bodo v aprilu sprejeli končna stališča o rabi slovenščine in o jezikovni politiki na Slovenskem.

Na skupni seji komiteja OK ZK in predsedstva občinskega sveta ZSS Radovljica prejšnji teden so ocenili razprave o zaključnih računih za 1978, potek akcije uresničevanja zakona o združenem delu in izvajanju akcijskega programa razvoja družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu. Na ločeni seji so nato člani sveta ZSS obravnavali tekoča organizacijska vprašanja.

Po programu družbenopolitičnega usposabljanja mladih bo OK SZMS Radovljica v sodelovanju z delavsko univerzo organizirala mladinsko politično šolo, ki se je začela 13. marca. Program šole obsega teme iz zgodovine delavskega gibanja, razvoju samoupravljanja, mednarodna politična vprašanja in marksistično filozofijo. V prihodnje bodo predavanja v torkih in petkih popoldne, da bi omogočili obisk vsem zaposlenim slušateljem v prostem času.

Po sklepu komiteja OK ZK in občinskega sveta ZSS Radovljica so 7. in 8. marca obiskale delovne skupine sestavljene od predstavnikov občinskih DPO, predsedstva in izvršnega sveta OS vse TOZD in OZD v občini. Z najodgovornejšimi poslovodnimi, samoupravnimi, družbenopolitičnimi in strokovnimi delavci so na delovnih razgovorih ugotavljali na osnovi pripravljenih vprašalnikov izvajanje zakona o združenem delu, stanje po zaključnih računih, tekočo problematiko gospodarjenja in planskih dokumentov za 1979. leto. V akciji je sodelovalo 18 tričlanskih delovnih skupin, ki so obiskale 87 TOZD in OZD.

Od okoli 12.000 zaposlenih v radovljiški občini je kar 52,3 % žensk. V industriji je lani delalo 6.720, ali 55 % vseh zaposlenih. Zaposlili so nanovo 600 delavcev, od katerih skoraj 40 % iz drugih jugoslovanskih republik. V radovljiški enoti zavoda za zaposlovanje so v 1978. letu imeli prijavljenih v poprečju 140 nezaposlenih od katerih je dobra polovica žensk.

V ponedeljek, 5. marca je bila v sejni dvorani občinske skupščine Radovljica 5. konferenca poslovne enote LB—Ljubljanske banke Radovljica. Delegati so potrdili zaključni račun Temeljne banke Gorenjske za 1978. in sprejeli sklep o odpisu neizterljivih terjatev iz nekreditnega poslovanja, sklep o višini obrestnih mer za posamezne vrste kreditov, depozitov in hranilnih vlog, sklep o tarifi plačil za storitve TBG, sklep o pripravi in sprejetju srednjeročnega plana TBG za obdobje 1981—1985 ter obravnavali gradivo za zbor Ljubljanske banke—združene banke, ki so se je udeležili delegati radovljiške poslovne enote 9. marca v Kranju.

Vrednost industrijske proizvodnje v radovljiški občini za januar je bila za 14,8 % višja kot januarja 1978. leto. Proizvodnjo so največ povečali v elektro, kemični in živilski industriji. Manj kot lanskega januarja pa so dosegli v Vezenini Bled. Izvoz v prvem mesecu 1979. leta je bil za 11,5 % nižji kot leto prej, kar je pripisati predvsem sezonskemu značaju izvoza večini industrijskih podjetij.

V sklopu ukrepov proti zatiranju stekline, ki je začela ogroziti tudi radovljiško občino so za širše seznanjanje občanov strokovnjaki veterinarske in zdravstvene službe organizirali predavanje poučnih filmov o ugotavljanju in preprečevanju te nevarne bolezni in o zaščitnih ukrepih. Na 16 predavanjih filmov je bilo okoli 2000 šolskih otrok in 600 odraslih občanov. Izvršni svet OS Radovljica je sprejel v zvezi z izvajanjem nujnih ukrepov posebno odredbo, ki je že v veljavi.

V matične knjige rojenih v radovljiški občini je bilo v 1978. letu vpisanih 494 novorojenčkov, od teh tudi 15 otrok naših državljanov na začasnem bivanju v tujini. V matične knjige umrlih pa so vpisali lani 195 smrti, od teh tudi enega občana, ki je umrl v tujini.

OK ZSMS Radovljica je v dogovoru z OO v KS in OZD organizirala več javnih tribun na katerih so spregovorili o akcijah mladine po 10. kongresu ZSMS in ZSMJ v krajevni in delavski

samoupravi, v izobraževanju, v SLO in v raznih interesnih dejavnostih. V februarju pa so pripravili tudi več literarnih srečanj na katerih so se predstavili mladi pesniki in pisatelji. Medtem ko so ta srečanja dokaj dobro uspela v Begunjah in Kropi, v drugih krajih ni bilo posebnega zanimanja druge mladine in odraslih.

Pri obravnavi sanacijskega programa SAP Viator TOZD hoteli Bled je izvršni svet OS Radovljica v februarju naložil delovnim skupnostim hotela Park in hotela Golf na Bledu, da preučita ugotovitve iz ankete turistične agencije Yugotours iz Anglije o solidnosti poslovanja gostinskih delovnih organizacij v SRS. Iz te ankete je namreč razvidno, da je hotel Toplice ocenjen s prvim, hotel Jelovica pa s tretjim mestom, medtem ko sta oba Viatorjeva hotela med 120 ocenjenimi hoteli v SRS šele na 96. in 98. mestu, o čemer bodo morali delavci obeh hotelov temeljito razmisliti, ko bodo sprejemali ukrepe za zboljšanje poslovanja.

V radovljiški občini je bilo lani evidentirano skupaj 9.708 raznih motornih vozil, kar pomeni, da pride eno vozilo na vsakega tretjega občana. Vsak šesti občan pa je bil lani lastnik vozniškega dovoljenja.

V januarju so v radovljiški občini našli za 7 % več nočitev kot lanskega januarja. Od 87.301 nočitev odpade 90,7 na domače in 9,3 % na tuje goste, ki pa so bili številnejši v februarju. Skoraj polovica januarskih nočitev ali 49,9 % so imeli na Bledu in 40,2 % v Bohinju. Hotelske zmogljivosti so bile januarja zasedene na Bledu 74,2 %, v Bohinju 85,5 %, na Pokljuki 83,2 % in v Radovljici 67,3 %.

Na zasedanju krajevnne konference SZDL Radovljica, prejšnji teden so najprej obravnavali poročilo o dejavnosti izvršnega odbora, uličnih in vaških odborov ter drugih organov KK SZDL v preteklem mandatsnem obdobju in poročilo o finančnem poslovanju KK SZDL za 1978. leto. Opravili so tudi volitve novega 15-članskega izvršnega in tričlanskega nadzornega odbora. Za predsednika KK SZDL so izvolili Borisa Robiča, za tajnico pa Pavlo Avsenek. V izvršni odbor so izvolili predsednike uličnih in vaških odborov, predstavnika ZK, ZB NOV in ZSMS. Potrdili so tudi kandidate za člane družbenopolitičnega zbora skupščine SRS ter člane predsedstva SRS in SFRJ. Sejo so sklenili s sprejemom delovnega programa KK SZDL za 1979. leto.

Na februarjski volilni konferenci KK SZDL Kropa so za novega predsednika KK SZDL izvolili Janeza Golija in za tajnika Nevenko Klančar. KK SZDL Kropa šteje 35 delegatov. Za večletno poštvalno vodenje SZDL so izrekli posebno priznanje dosedanjim predsednici Barbki Blaznikov.

Po finančnem načrtu kulturne skupnosti Radovljica, ki ga je sprejela skupščina na 5. seji, 26. februarja bo združenih sredstev iz bruto OD zaposlenih v občini za kulturo v 1979. letu 5.560.000 din. Celotna poraba za izvajanje dogovorjenega programa kulturne skupnosti pa bo znašala 5.793.684 din, kar je le za 7 % nad lanskoletno porabo. Pri tem velja poudariti, da so bili programi izvajalcev za 1979 ovrednoteni dosti višje, saj je njihov zahtevek sredstev znašal kar 8.316.285 din. V finančnem načrtu niso vštete nove obveznosti glede prežema nalog v muzeju Tomaža Godca in združenega doma Jožeta Ažmana v Bohinjski Bistrici.

Na februarjem obnem zboru DPD Svoboda Podnart, ki sodi med najbolj delavna kulturna društva v radovljiški občini so za predsednika ponovno izvolili starosta podnartskih kulturnih amaterjev Antona Solarja. Udeleženci zbora so soglasno izvolili za častnega podpredsednika 80-letnega Milana Faganela v znak priznanja za njegovo dolgoletno poštvalno delo na področju amaterske kulture. V društvu že več let izredno uspešno deluje moški pevski zbor in dramska sekcija.

Za praznik žena so pripravili razen proslav in kulturnih programov v vseh KS in šolah radovljiške občine tudi priložnostne razstave. V Ribnem so razstavljale članice sekcije za ročna dela svoje izdelke v zadržnem domu. Na Bledu so se z olji predstavile domače avtorice Irena Lelja, Katarina Plemelj in Marina Bačar. V Šivčevi hiši v Radovljici pa so v petek, 9. marca odprli razstavo tapiserij radovljiške rojakinje Angele Pozderac-Mlakarjeve, ki živi v Bosni in malo plastiko iz keramičke ljubljanske umetnice Aljoše Souček.

OB 50-LETNICI PROTIFAŠISTIČNEGA DELOVANJA NA JESENICAH

Sredi februarja leta 1929, torej pred 50 leti, sta prišla na Jesenice Alber Rejec in Slavko Jelinčič. Prvi je bil doma iz Tolmina, drugi pa iz Gorice, brat znanega organizatorja odpora proti fašizmu in znanega alpinista Zorka Jelinčiča, po katerem je bila pred leti poimenovana planinska koča na Črni prsti.

Oba sta takrat zbežala čez mejo v Jugoslavijo, da sta se tako izognila aretaciji, saj je bila za njima, posebno še za Rejem razpisana tiralska italijanske policije, objubljena pa je bila tudi visoka denarna nagrada tistemu, ki bi ga ovadil, oziroma povedal, kje se Rejec skriva. Rejec je namreč zvedel po zaupniku protifašistične organizacije TIGR, ki je bil zaposlen pri goriški kvesturi, da ga nameravajo aretirati in zaradi tega se je nekaj časa skrival v okolici Gorice, ko pa je bila nevarnost, da pade v roke fašistom še večja, se je vodstvo organizacije TIGR odločilo, da mora pobegniti, ker bo le tako lahko še več koristil zatiranemu ljudstvu na Primorskem.

Po prihodu obeh omenjenih tovarišev, se je še bolj intenzivno začelo zbiranje slovenskega čtiva za prenos preko meje na Primorsko. Že pred tem so bile sicer Jesenice eno glavnih baz, kjer se je zbiralo slovensko čtivo, to je časopisi, knjige, brošure in drugo, pa tudi razni letaki za primorske rojake pod Italijo, ki jih je fašizem oropal vseh narodnostnih pravic. Po prihodu Rejca, ki se je nato nastanil v Ljubljani in tam dobil povezavo z jugoslovansko matico in drugimi podobnimi organizacijami, se je ta dejavnost še povečala. Na Jesenicah so bili tedaj že primorski rojaki, tako Anton Ba-

tagelj, ki je bil tu več let obmejni komisar, Peter Bizjak, v Bohinju pa Julij Torkar in Franc Bizjak, slednji kot postajni načelnik. Vsi ti so že več let skrbeli za zbiranje in odpošiljanje slovenskega čtiva preko meje na Primorsko.

Naslednja leta so se nastanili na Jesenicah še drugi pobegli člani protifašistične organizacije TIGR, tako Andrej Čopi, Srečko Šorli, Jakob Rutar, Nikolaj Lončner, Ferdo Kravanja-Skalar, brata Jože in Anton Koder in še nekateri drugi. Iz Ljubljane pa so prihajali zelo pogostoma Alber Rejec, Danilo Zelen, Justin Godnič, Anton Černač, Ivo Višnjevec. Tako so bile Jesenice vse do začetka druge svetovne vojne eno od glavnih točk protifašistične dejavnosti. Čez bohinjske gore in tudi čez sedlo med Jalovcem in Ozebnikom so stalno potovali najbolj aktivni sodelavci protifašističnega delovanja v emigraciji, vedno težko obločeni, v vsakovrstnim slovenskim čtivom, po katerem je tako rado posegalo naše ljudstvo na Primorskem.

Znano je namreč, kako je fašizem prizadel naše ljudi na Primorskem, ko je bilo z znano Gentilijevo reformo, prepovedano šolstvo v slovenskem jeziku, leta 1926 so bila ukinjena vsa prosvetna in kulturna društva, prepovedano izhajanje slo-

venskih časopisov in celo prepovedano slovensko petje v javnih lokalih. Slovensko učiteljstvo in uradništvo, železničarji in drugi državni nameštenci so bili premeščeni v Italijo, prednost pri zaposlitvi pa so imeli tujci, ki so prihajali v te kraje, po večini z južne Italije.

Ob tistem odločilnem letu boja proti fašizmu naj omenimo, da so ravno tega leta fašisti razpisali volitve v rimski parlament, odnosno bolj glasovanje za ali proti fašizmu »si o no« in sicer na dan 26. marca 1929. V Ljubljani je bilo natisnjenih tisoče letakov, ki so šli prek Jesenic in Bohinja čez mejo na Primorsko. V teh letakih je bil poziv našim slovenskim ljudem, da naj ne gredo na volišče in da naj te bojkotirajo, kar se je tudi v veliki meri zgodilo.

Starejši Jeseničani se gotovo še dobro spominjajo Antona Batagelja, Petra Bizjaka in Slavka Jelinčiča, ki so bili zaposleni na obmejnem komisiariatu na Jesenicah. Le-ti so bili vedno pripravljeni, da pomagajo vsem, ki so pribežali prek meje, posebno pa še italijanskim protifašistom, ki so pobegnili iz Italije preko bohinjskih gora, s pomočjo kurirjev protifašistične organizacije TIGR in tako prišli na Jesenice, odtod pa nemoteno dalje v Francijo.

Italijanska policija, oziroma goriška kvestura je nekako dognala, kateri ljudje se shajajo na Jesenicah in da je tu nekaka postojanka protifašističnega delovanja. Tolminski komisar kvesture je nekomu naročil, da naj piše svojemu bratu na Jesenicah in mu sporoči, da oni dobro vedo, kaj se dogaja tam in kdo se tam zbira. Prepričani pa naj bodo, da pride čas, ko bodo z njimi obračunali. Gotovo so imeli tu nekoč, ki jim je o tem poročal.

V arhivih tehničnega muzeja Železarne na Jesenicah je med drugim tudi dolg seznam ljudi, za katerimi je italijanska policija izdala tiralice in nalog za aretacijo. Med temi je tudi več sto slovenskih rojakov s Primorske. Značilen je nalog za aretacijo Antona Batagelja, ki je bil več let obmejni komisar na Jesenicah, doma pa je bil iz Šturji pri Ajdovščini, in se po prvi svetovni

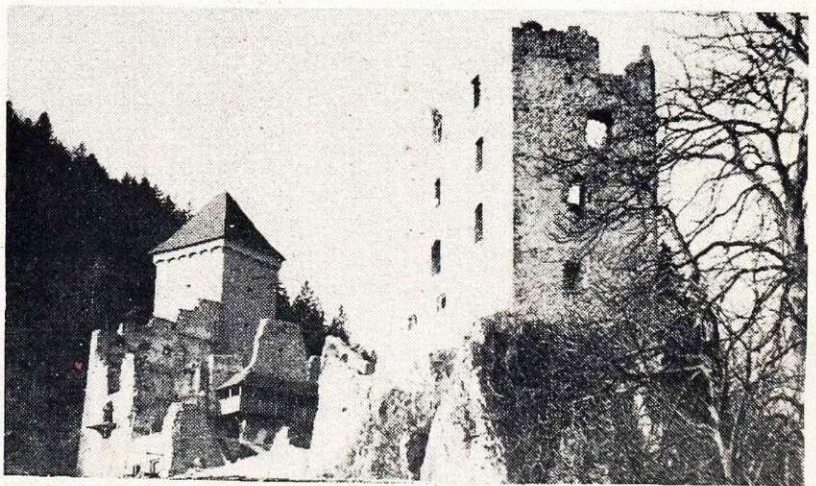
vojni ni vrnil domov. V tem seznamu najdemo tudi mnoge druge, ki so se po begu s Primorske naselili na Jesenice in tu nadaljevali delovanje proti fašizmu.

Vsa ta protifašistična dejavnost in borba za obstoj naše narodne manjšine pod Italijo bi gotovo ne bila tako uspešna, če ne bi našli tudi med jeseniškimi domačini podpore in pomoči.

S. S.

VABILO NA OBČNI ZBOR

Turistično društvo Jesenice vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v petek, 30. marca, ob 18. uri v šolski sobi železniške postaje Jesenice. Na zboru bomo prikazali diapozitive najlepših rož na Jesenicah in okolici. Posebna vabila bodo dobili samo tisti, ki bodo prejeli posebna priznanja za najbolj uspešno sodelovanje v akcijah.

Delno prenovljen grad Kamen v dolini Drage (Foto B. Blenkuš)

KOMUNISTI ODGOVORNI ZA PODROČJE SRO IN DS

Osrednja točka osme seje občinske konference zveze komunistov na Jesenicah je bila namenjena razpravi o doseženi stopnji razvoja SLO in družbene samozaščite v občini. V uvodnem referatu, ki ga je imel član komiteja Alojz Rakoše, je referent navedel nekaj značilnosti stopnje razvoja na tem področju v jeseniški občini in poudaril, da so v občini sicer dosegli določene uspehe, boljše razumevanje nalog in zadolžitve na tem področju, da pa ne bi smeli biti zadovoljni, saj se še srečujemo s primeri kampanjskega dela, stopicanjem na enem mestu in podobnim.

Se vedno se dogaja, da ponekod odbori za SLO in DS še ne delujejo, ponekod niso sestavljeni tako kot bi bilo potrebno, tudi narodna in civilna zaščita ponekod še vedno nista našli pravega mesta, čeprav je v primerjavi s preteklimi leti storjen velik korak naprej. Tudi samoupravni akti ne urejajo dovolj celovito tega področja, premalo je še sodelovanja med temeljnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi na določenem območju. Vse preveč je formalizma in tudi na tem področju se obnašamo tako, ker menimo, da pač tako mora biti.

Ocene varnostnih razmer so še ponekod nedodelane, vsebinsko zelo revne, skoraj nikjer ni bilo širšega seznanjanja občanov s temi problemi. Tudi samoupravne interesne skupnosti so še premalo vključene v te aktivnosti.

Delavski sveti v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela bi morali vsaj enkrat letno spregovoriti o teh problemih, pa doslej to ni bila pogosta praksa, tudi koordinacijski odbori pri krajevnih konferencah niso imeli prave vsebine dela.

Tudi na področju idejnopolitične vzgoje je še premalo storjenega, tako je pri teritorialni obrambi običajno aktivnost omejena le na čas vojaških vaj, medtem ko le-te ne izkoristijo dovolj tudi za idejnopolitično usposabljanje.

V dokaj pestri razpravi je sodelovalo šest razpravljalcev. Le-ti so se dotaknili problema kadrovanja v vojaške šole in poklice, kjer so od leta 1974 do letos kadrovali 34 mladih, vključilo pa se jih je sedem, 17,6 odstotka je bilo odklonjenih zaradi zdravstvenih razlogov, prav toliko jih ni izpolnjevalo študijskih pogojev, 41 odstotkov pa se je premislilo pred začetkom šolanja. Več pozornosti bo potrebno zato nameniti kontinuiranemu delu z mladimi.

Drugi razpravljalec se je dotaknil problema vključevanja mladih na področju letalstva in med drugim tudi poudaril, da je veliko mladih

telesno nesposobnih za tako delo in da tudi premalo pozornosti posvečamo telesni vzgoji.

V razpravi so se dotaknili tudi organiziranosti na področju krajevnih skupnosti in poudarili, da je premalo pozornosti namenjene kadrovanju. Poudarili so tudi, da je določen napredek dosežen, premalo pa izkoriščamo razne sestanke in podobno, da bi opozorili na probleme in se o njih tudi odkrito pogovorili. »Se vedno preveč čakamo le na napotke od zgoraj in smo premalo iniciativni, premalo je konkretnih zadolžitvev in premalo kontroliramo delo.« Poudarili so tudi, da bi bilo potrebno ob obravnavi zaključnih računov oceniti tudi delo na tem področju.

Komunisti se morajo tudi aktivno vključiti v akcijo »nič nas ne sme presenetiti«, je bilo rečeno na seji, v razpravi pa so se dotaknili tudi vloge mladih. Programi mladih na tem področju so bolj prepisani kot konkretni. Delo z mladimi prostovoljci teritorialne obrambe je še vedno preveč pretrgana akcija in na

tem področju bi bilo potrebno bolj vključiti kolektivne člane ZSMS – to je družbene organizacije in društva. Ob zaključku razprave so opozorili tudi na to, da so v občini usposobili vrsto ljudi, da pa ni pravega pregleda nad njimi in na vlogo žensk na tem področju, kjer so le-te še vedno premalo vključene.

Na seji so sprejeli tudi več sklepov, med katerimi velja omeniti sklep, da morajo biti člani zveze komunistov v vseh sredinah nosilci pobud na tem področju in se bojevali za konkretne opredelitve, prav tako pa morajo povsod tam, kjer ustrezni organi še niso ustanovljeni, sprožiti akcijo za njihovo ustanovitev. Neaktivne člane je potrebno tudi takoj zamenjati. Prav tako so člani ZK dolžni redno obravnavati situacijo v okolju in si prizadevati za izdelavo ustreznih obrambnih načrtov ter za krepitev varnostne zavesti.

Ker na področju civilne zaščite zaostajamo za srednjeročnim planom, je potrebno temu področju posvetiti posebno pozornost.

Dosedanje aktivnosti v KS – usposabljanje in preverjanje znanja, je potrebno razširiti na obrambno-zaščitni dan krajevne skupnosti, obrambni dnevi na šolah pa naj bodo vsebinsko usklajeni v krajevni skupnosti. Prav tako se morajo člani ZK aktivno vključiti tudi v akcijo »nič nas ne sme presenetiti« ter si v vseh sredinah prizadevati za ustanovitev novih organov na tem področju.

Razen tega so na seji OK ZKS Jesenice sprejeli tudi zaključni račun za leto 1978 in finančni plan za letošnje leto.

Rk

DESETLETNICA OBSTOJA DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

Letos društvo invalidov Jesenice praznuje 10-letnico obstoja. Ob tej priložnosti je bila 10. marca slavnostna seja, katere se je udeležil tudi Stane Lavrič, predsednik ZDI SRS in predstavnik družbenopolitičnih organizacij Železarne in občine Jesenice, predsednik DI Kranj Pavli Konrad, ustanovitelj DI Jesenice ter ostali predstavniki društev invalidov gorenjske regije in z Raven na Koroškem.

Nadvse prizadevna predsednika društva Marica Potočnik je podala obširno in izčrpno poročilo o delovanju društva v desetih letih. Prvi član

društva je bil Rudi Guček, sedaj pa je v društvu že preko 940 članov. S prizadevanjem predsednice in članov izvršnega odbora društva je društvo v tem obdobju mnogo prispevalo za invalide, tako v športni, kulturni in socialno varstveni dejavnosti. V tem času je društvo razvilo tudi svoj društveni prapor. Ustanovili so aktiv invalidov v železarni Jesenice, kar je velikega pomena tako za matično društvo, kakor tudi za zaposlene invalide v Železarni.

Ob tem jubilejnim praznovanju so bila podeljena pisna priznanja za deset in petletno aktivno delo v društvu ter priznanja družbenopolitičnim organizacijam, društvom, organizacijam združenega dela in drugim, ki so podpirali dejavnost društva. Kot častni član pa je priznanje prejel tudi Zdravko Pogačnik, vodja socialno zdravstvene službe v Železarni, za pomoč invalidom z njegovega delovnega področja.

Slavnostni seji je sledil občni zbor društva po delegatskem sistemu. Sprejeti so bili vsi predloženi akti, med drugim tudi predračun dohodkov in izdatkov za leto 1979. Na koncu pa je občni zbor na predlog izvršnega odbora izvolil za delegata na slavnostni jubilejni seji zveze društev invalidov SR Slovenije predsednico Marico Potočnik.

Jože Mrovlje

ODGOVOR OBČANA NA »PISMO OBČANA« (ŽELEZAR Z DNE 8. MARCA 1979)

Nadvse spoštovani agronomski inženir, vaša puščica je zgrešila cilj! Spravili ste se nadme, kot da bi naj bil zaradi vašega molka osebno prizadet.

Pa v mojem članku ni niti sledu o kakršnikoli osebni prizadetosti.

Za tole gre, cenjeni inženir:

Ali se zdi birokratski organizaciji, naj se že imenuje kakorkoli, *uredno občanu odgovoriti!*

Ponavljam:

Občanu *osebno*!

Ne čez pol leta v Železarni javno pojasnjevati stvari, ki razen dvema človekoma nikomur niso mar! Zakaj pa tega, kar ste zdaj zares vljudno lahko napisali v Železarni, niste mogli pred *pol leta* v prav tako prijaznem pismu pojasniti prizadetemu?

Se malo mi ni prišlo na um, da bi grozil s sodnikom za prekrške, čeprav sem to zapisal. Toda sodnik za prekrške bi se najbrž moral v teje najini razporedki odločiti za ali proti.

Samo za to je šlo:

Ali so ljudje v pisarnah dolžni občanom na pisma

*TAKOJ ODGOVARJATI –
DA ALI NE?*

Ceprav se jim ne sanja, kako bo stekla pot, ki jo občan predlaga – ali ni *dolžnost* teh birokratev, da to občanu kakorkoli razodenejo? Da mu zapišejo svoj *BU* in *MU*?

Ce pišem na jeseniško občino, dobim najkasneje v tednu dni na dveh tipkanih straneh odgovor s toliko številkami, da si jih v pol ure komaj vbijem v glavo.

Ce pišem na skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, mi odpišejo po treh dneh. Vselej nadvse prijazno.

Ce pišem na poslovno enoto Ljubljanske banke na Jesenicah, odpišejo v trenutku, ko dobe moje pismo v roke.

Samo za to je šlo, spoštovani tovariši agronomi:

*Bomo občanom na pisma vsepovsod TAKOJ odgovarjali –
DA ALI NE?*

Janez Svovljšek

OB ZAKLJUČKU AKCIJE ZBIRANJA SREDSTEV ZA MAMOGRAF

Skupščina regijske zdravstvene skupnosti Kranj je na svoji 18. seji 28. februarja sprejela, oziroma potrdila predlagane sklepe delovne skupine regionalnega zdravstvenega sveta v zvezi z delovanjem mikrocentra za bolezni dojk in glede porabe in porazdelitve sredstev dobljenih iz prodaje drugega mamografa, kakor tudi iz presežnih sredstev. Na osnovi teh sklepov, naj bi delovna skupina izdelala predlog za njihovo najracionalnejšo porabo in porazdelitev.

Regionalni zdravstveni svet je na seji 6. decembra lani ugotovil, da je za izdelavo programskega obsega dela mikrocentra za bolezni dojk, potrebno predhodno organizirati epidemiološko raziskavo vseh žensk starih nad 20 let, s pomočjo ankete metode. Vzporedno s to akcijo, oziroma kot njen sestavni del, pa naj bi potekalo prosvetljevanje žensk za samopreiskavo in to z razdeljevanjem zloženke Preiskuj te si dojke same. Zdravstveni svet je zato na tej seji sprejel sklep, da se naroči 50.000 teh zloženek v predračunski vrednosti 145.000 dinarjev.

Delovna skupina je na seji 12. januarja letos potrdila osnutek vprašalnika za zgodnje odkrivanje bolezni dojk in metološko navodilo za izpolnjevanje vprašalnika, namenjenega vsem zdravnikom, ki delajo v splošnih ambulantah, obratnih ambulantah in dispanzerjih za ženske. Predvideni materialni stroški za to akcijo bodo znašali 100.000 dinarjev (100.000 obrazcev).

Od razpoložljivih finančnih sredstev v višini 1.950.000 din (750.000

din od prodanega mamografa in 439.000 din od preseženih sredstev), bi bilo za to akcijo porabljenih 245.000 din. Iz preostalih 950.000 din pa bi kupili za splošno bolnico Jesenice in bolnišnico za ginekologijo in porodništvo Kranj aparate REAL TIME, ki na podlagi ultrazvočne tehnike služijo za lokaliziranje nosečnosti, dokazovanje znakov življenja ploda, njegovi velikosti in gibanja, kakor tudi za meritve velikosti in vrste drugih tvorb v trebušni votlini.

Od vsote 950.000 dinarjev dobi bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj 650.000 din in 300.000 splošna bolnica Jesenice. Ta vsota je bila sporazumno določena s predstavniki obeh zdravstvenih ustanov. S tem je skupščina menila, da je akcija, ki so jo pred leti začele žene Gorenjske zaključena. Pri vsem tem je potrebno poudariti, da smo uvedli in potrdili, da je za vso Gorenjsko dovolj samo en center za odkrivanje bolezni dojk, ki deluje v splošni bolnici Jesenice.

Stane Torkar

Iz slavnostne seje društva invalidov Jesenice (Foto J. Rabič)

OBSEŽEN PROGRAM DELA TURISTIČNIH PODMLADKOV

V soboto, 3. marca, je bilo na Bledu posvetovanje mentorjev za turistični podmladek na osnovnih šolah, predsednikov in članov komisij za delovanje podmladka pri turističnih društvih in gorenjski turistični zvezi. Za uvod je Tone Tičar podal pregled delovanja turističnih društev in gorenjske turistične zveze. Nato so razpravljali o predlogu letošnjega programa dela, ki ga je podal Tone Logar, predsednik komisije za turistični podmladek pri gorenjski turistični zvezi. Po razpravi in dopolnitvah so program dela tudi sprejeli in priporočili komisiji naj ga ustrezno oblikuje ter posreduje vsem šolam in turističnim društvom.

Program obsega številne naloge. Med drugim bodo v marcu zbirali nove člane, turistična društva pa bodo izdala članske izkaznice in znamke za plačano članarino 5 din za tekoče leto. Med naloge in akcije sodijo: skrb za čisto okolje, doma, v šoli, okrog nje in v krajevni skupnosti. Posebno skrb bodo namenili pravilnemu odnosu do gostov. Skrbeli bodo za krasitev okolice s cvetjem in za vzgajanje pravilnega odnosa do ljudske imovine. Opozarjali bodo na tiste »kamne« spotike, ki kvarijo okolje.

Poglaviti namen tega delovanja je, da se že otroke vzgaja v osveščene turistične prebivalce, da bodo sposobni sami uživati lepote narave, da bodo znali te posredovati drugim in da bodo znali od tega najti tudi koristi. Poglaviti namen te dejavnosti je torej turistična vzgoja mladit. V okviru te bodo imeli predavanja o turistični tematiki, sodelovali bodo pri turističnih prireditvah, zbirali bodo turistične prospekte, razglednice in značke, etnografske predmete, zgodovinsko, geografsko in narodopisno gradivo. Zapisovali bodo spomine borcev NOV, izdelovali bodo lokalne vodiče, nudili pomoč pri ocenjevanju v akciji »lepe rože in okolje«, ob srečanju turističnih delavcev pa bodo pripravili razstavo šolskih glasil s turistično tematiko in izvedli kulturni program.

Vsi turistični podmladki se bodo vključili tudi v tekmovanje in sicer v pisanje spisov s turistično tematiko in v tekmovanje o znanju na temo: Poznavanje turizma na Gorenjskem. Glede na to, da bo letos srečanje turističnih delavcev Gorenjske v škofjeloški občini, se bodo udeleženci kviza pripravili iz gradiva o turiz-

mu na tem področju. Gradivo bo komisija posredovala vsem osnovnim šolam in turističnim društvom. Izbirna tekmovanja bodo najprej v okviru društev in občin, tako da bodo za osrednje tekmovanje iz vsake občine zbrali po eno ekipo. Podmladi bodo med seboj tekmovali tudi v vsehposlojnih aktivnostih. Komisija bo vsem posredovala enotne kriterije za ocenjevanje.

Kar zadeva pisanje spisov naj povemo, da bosta letos na voljo po dve različni temi za vsak razred posebej. Tako bodo učenci petih razredov pisali o zanimivostih in lepotah svojega kraja in o »Srečanju s tujim gostom«. Učenci šestih razredov bodo pisali »En dan kot turistični vodič ali »Naš kraj v letu 2000«. Učenci sedmih razredov bodo imeli temi »Pomen turizma v našem kraju« in »Bil sem turist v našem kraju«. Osmi razredi bodo pisali »Sončne in senčne strani našega turizma« in »Sem član turističnega podmladka«. Najboljši trije pri vseh tekmovanjih bodo za nagrado imeli predvidoma dvodnevni izlet, katerega se bodo udeležili tudi njihovi mentorji.

Komisija za turistični podmladek pri gorenjski turistični zvezi bo takšen program posredovala vsem podmladkom oziroma šolam in turističnim društvom. Navzoči so se strinjali s predlogom, da se šole kjer turističnega društva ni, vključijo v to dejavnost pri najbližnjem turističnem društvu.

B.

IZOBESITE ZASTAVE

Občinska konferenca SZDL Jesenice poziva vse lastnike hiš, hišne svete in organizacije združenega dela v občini Jesenice, da v dneh trajanja petega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih v Planici, izobesijo republiške ali jugoslovanske zastave.

V teh dneh je naša občina gostiteljica najboljših smučarjev – letalcev iz vse Evrope in Amerike in številnih obiskovalcev iz domovine in zamejstva. To je smučarski praznik vseh Jugoslovancev in zato je prav, da ga primerno obeležimo.

LETNA KONFERENCA ZRVS OBČINE JESENICE

V torek, 6. marca, je bila v sejni sobi skupščine občine Jesenice redna letna konferenca ZRVS občine Jesenice. Konferenca so se poleg delegatov, članov predsedstva, obrambnih struktur in šolstva, udeležili tudi sekretar komiteja občinske konference ZK Franc Kobentar, predsednik občinske konference SZDL Zdravko Črv, sekretar občinskega odbora ZKB NOV Ivan Saksida, predstavnik vojne pošte JLA iz Radovljice in predstavnik občinskega komiteja ZSMS.

Že uvodoma velja omeniti, da je v vodstvu občinske organizacije ZRVS pred letom dni na volilni konferenci prišlo do večjih kadrovskih sprememb. Ta čas je bila organizacija ZRVS na Jesenicah izredno delovna, uspešna in zavzeta, kar dokazuje tudi republiško priznanje. Za izjemno velik prispevek razvoju, uveljavljanju in krepitvi organizacije ZRVS in uresničevanju njenih družbenih nalog, ji je republiški odbor podelil zlato plaketo ZRVS Jugoslavije.

Predsednik organizacije ZRVS Branko Iskra je v svojem poročilu poudaril, da smo v preteklem mandatu obdobju ob materialnem in družbenem razvoju in napredku naše družbe dosegli tudi v ZRVS na vseh področjih njenega delovanja izredno pomembne rezultate. Ti rezultati so povezani s krepitvijo položaja in vloge krajevnih in osnovnih organizacij ter aktivov RVS. ZRVS v občini Jesenice je delovala kot sestavni del organiziranih subjektivnih socialističnih sil združenih v enotni fronti SZDL občine, kajti dejavnost je zasnovana na ustavnih načelih in idejnopoličnih izhodiščih samoupravnega socializma. Tako široka zasnova pomeni, da ZRVS ni skrbela samo za splošno vojaško usposabljanje svojega članstva, pač pa je intenzivno poglabljala idejnopolično izobraževanje in si prizadevala, da bi vsak rezervni starešina postal aktivni družbenopolitični delavec in uresničevalec podružabljanja koncepcije SLO in DS. Vse to je še natančneje opredelilo naše angažiranje v preteklem letu in omogočilo, da smo še bolj dojel aktualne naloge in družbeno vlogo ZRVS, kot pomembne družbenopolitične sile v okviru socialistične zveze. ZRVS se je aktivno okrepila, stopnjevala se je družbenopolitična aktivnost. Zelo ugodno ocenjujemo organizacijsko preobrazbo in utrditev organizacije ter usklajevanje s socialistično zvezo na osnovi delegatskih odnosov. Hkrati z organizacijsko preobrazbo smo izboljšali tudi politično strukturo članov.

Saj število članov ZK narašča letno za 2,5% in je trenutno približno 40% RVS članov zveze komunistov.

Izrednega pomena je tudi programska in idejna usmerjenost delovanja RVS glede na razmere, ki

vladajo v svetu. Priče smo vsakodnevnih vojaških napadov, vojn, ki so s svojim tempom in razsežnostjo na meji svetovnih spopadov. Priče smo izrednih psiholoških, ekonomskih in propagandnih napadov in pritiskov na Jugoslavijo. Pojav izrednih pritiskov na nevrščene dežele z namenom rušenja njihove enotnosti, čemur se nekatere od njih podvržejo in rušijo dosledno politiko nevrščnosti. Pojavljajo in krepijo se pojavi organiziranega terorizma in stalni pritiski na našo manjšino v zamejstvu. Skratka z ene strani je v svetu še vedno prisotna politika sile, dokazovanje moči trikotnika, dokazovanje Vietnama kot velesile in podobno. Vse pa na račun revnega prebivalstva, prebivalstva, ki se bori z zgodovinsko zaostalostjo. Na drugi strani pa smo priče dviganju glav neonacizma in vseh reakcionarnih sil, ki jim nevrščnost razkriva podle namene. Tako zapleteni odnosi v svetu nas jasno opozarjajo, da je naša orientacija v koncepciji splošne ljudske obrambe ter podružbljeni funkciji varnostni pogoj za mirni nadaljni razvoj naše samoupravne socialistične družbe. Uspešnost bomo dosegli ob vsesplošni osveščenosti, vojaški usposobljenosti, organiziranosti in angažiranosti slehernega posameznika.

Za izvajanje takšne aktivnosti so bili v občinskih kot v krajevnih osnovnih organizacijah ZRVS in v aktivih in aktivih na šolah izdelani ustrezni programi dela. Posamezne komisije pa so programe obdelale in obogatile. Redni in dopolnilni del programa je bil v celoti realiziran. V minulem letu nam je uspelo poleg dobrega dela komisije za vojaško in marksistično izobraževanje in komisije za družbeno dejavnost LO in DS, aktivirati še delo komisije za informativno dejavnost. Le-ta se odraža v intenzivnem in doslednem obveščanju v glasilo Železar, reviji Naša obramba, informativni RVS in lokalni radijski postaji Triglav. Komisija za organizacijske in kadrovske zadeve je dobro delala. Saj smo si v tem mandatu obdobju postavili cilj utrjevanja organiziranosti RVS po letni volilni konferenci 23. 3. 1978. Izreden poudarek v tem obdobju je bil dan intenzivnemu delu z mladino. Če smo v prejšnjih letih govorili, da sodelujemo z mladino na občinskem nivoju, lahko danes potr-

dimo, da smo dobro pričeli sodelovati na nivoju krajevnih skupnosti in v šolah.

Sodelovali smo kot mentorji na pohodih, predavatelji na šolah in mladina je sodelovala na nekaterih naših prireditvah in tekmovanjih. Trenutno deluje tudi mešana ekipa ZRVS in ZSMS, ki dosega v republiškem merilu odlične rezultate.

Na našem področju od Rateč do Zirovnice aktivno sodelujemo s komando JLA in obmejnimi graničarskimi enotami. Posamezne enote pa se aktivno vključujejo tudi v izvajanje našega programa. Razvilo se je tudi sodelovanje s štabom TO in oddelkom LO pri skupščini občine, kar se je odražalo tudi pri nekaterih uspešnih proslavah in pohodih. Na področju sodelovanja s specializiranimi organizacijami in društvi - zlasti v strelskih, taborniških, planinskih - so bili člani ZRVS angažirani kot člani in mentorji, delujejo pa tudi v vodstvih. Na vseh naštetih področjih so RVS našli veliko možnosti za izvajanje obrambne vzgoje in za dvig obrambne kulture. Glede organiziranosti imamo še večje težave v KO ZRVS Plavž, kjer je relativno mlado, vendar obsežno naselje. Obvezni program tudi za to organizacijo ni problem izvrševati, vendar pa še nismo dosegli vzdušja, ki je svojstven za ostale organizacije.

Aktiv zveze komunistov v sestavi občinske organizacije in aktiv v krajevnih organizacijah so ob akcijah dokaj aktivni. Aktiv pri občinski konferenci dosledno spremlja naše delo, daje nasvete in kritično ocenjuje naše napake. Aktiv je obdelal anketo ZRVS in predlagal občinskemu komiteju 16 članov za sprejem v članstvo zveze komunistov.

Občinska komisija za strokovno vzgojo je v letu 1978 usposobila predavatelje iz lastnih vrst tako, da ni bilo potrebno predavatelje zbirati iz ožjega občinskega vodstva, oziroma iskati zunanje izvajalce. Vse krajevne organizacije so zelo uspešno delovale v pripravi in izvedbi obrambnih priprav v KS in vzgojnovarstvenih ustanovah. Ugotavljamo, da je sedanja zasnova obrambnih dni v KS in šolah dosegla stopnjo, ki jo moramo v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami, svetom za LO in DS, usmeriti in dati novo obliko in vsebino.

SPLOŠNO VOJAŠKO USPOSABLJANJE IN IDEJNOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE

Program je bil v celoti realiziran. V okviru teme OBRAMBA MESTA smo izvedli seminar za predavatelje, ki so prenesli obogateno znanje v krajevne organizacije in osnovne organizacije. Predavanja so bila na izredno visokem nivoju, saj so bila uporabljena vsa avdiovizuelna sredstva in prikaz orožja. Praktično izvedbo na terenu so izvajale posamezne KO in OO. Občinska komisija pa je pripravila naloge in ustrezno strokovno gradivo ter nudila strokovno pomoč. K dobrim pripravam pa je prispevala tudi revija NAŠA OBRAMBA. Obveznega dela programa se je udeležilo 98,2% obveznikov in nekaj RVS, ki niso več obvezniki. Zato je odstotek udeležbe preko 100. RVS, ki se niso udeležili obveznega dela smo prepuštili v postopek krajevnim organizacijam. Obveznega dela predavanj in seminarjev pa se je udeležilo 95,1% članov ZRVS. Marksistični del programa so po KO uspešno izvajali družbenopolitični delavci Lojze Rakoše, Pavel Lotrič in Franc Kobentar.

DRUŽBENA DEJAVNOST LO IN DS

Program dela s tega področja je bil v celoti realiziran in celo presežen. Največ pozornosti je komisija namenila sodelovanju z mladino in z obrambnimi strukturami na področju obrambnih priprav SLO in podružbljanju DS. Pri prenašanju revolucionarnih tradicij sodelujejo z ZKB NOV na vseh možnih področjih. Uspehi iz prejšnjih let pri organiziranju obrambnih dni v KS in šolah so se stopnjevali tudi v letu 1978. Do večjega sodelovanja je prišlo s svetom LO in DS pri skupščini občine, upravnim organom za LO in štabom za TO. Izredni pomen in velik učinek je imela JLA - graničarske enote, ki so se vključile in aktivno sodelovale. RVS so se aktivno vključili v vse akcije ZKB, SZDL in ZSMS. To so bili spominski pohodi, tekmovanja (dan mladosti, Dražgoše, Stol, Pokljuka, Rožca, Radovina in republiško prvenstvo), kjer so aktivno sodelovali kot organizatorji, mentorji ali kot udeleženci.

Ob občinskem prazniku so organizirali strelsko tekmovanje, na katerem so poleg ekip iz KO ZRVS, sodelovale ekipe DPO, KS, milice in drugih struktur, ki delujejo v obrambnih pripravah. Tekmovalo je 46

ODDIH ČLANOV ZB NOV IN VVI V LETU 1979

Tudi v letu 1979 je za borce NOV, VVI in njihove svojce iz naše občine na razpolago nekaj mest za desetdnevni oddih v Novem gradu, Strunjanu in na Vodiški planini.

NOVIGRAD:

Izmenje so desetdnevne in sicer v predsezoni od 1. do 20. junija, v sezoni od 21. junija do 30. avgusta in v posezoni od 1. do 19. septembra.

Cene v predsezoni in posezoni so:

- penzion odrasli	144 din
- penzion otroci od 3 - 7 let	99 din
- otroci od 1 - 3 let ležišče	22 din
- polovična hrana	77 din

Cene v sezoni so:

- penzion odrasli	155 din
- penzion otroci od 3 - 7 let	112 din
- otroci od 1 - 3 let ležišče	35 din
- polovična hrana	77 din

STRUNJAN

Izmenje so desetdnevne od 21. maja do 8. oktobra

- penzion odrasli od 160 din do 170 din,	
- otroci od 3 - 10 let od 125 din do 130 din.	

Cene za nečlane so za odrasle 180 din, za otroke pa 140 din.

Prijave za letovanja sprejemajo krajevne organizacije ZB NOV in krajevne organizacije VVI do začetka aprila 1979.

PRIJAVE ZA AUSWITZ PRI KOMPASU

Občinski odbor ZKB NOV Jesenice obvešča vse zainteresirane za izlet, ki ga organizira komisija za interniranje v času od 27. aprila do 2. maja 1979 preko Avstrije in Češkoslovaške na Poljsko v Auschwitz in na Madžarsko, da se prijavljajo le pri poslovalnici KOMPAS na Jesenicah, Titova 18, ne pa tudi pri OO ZKB NOV Jesenice, kot je bilo pomotoma objavljeno v zadnjih dveh številkah Železarja.

Izlet, predvsem pa obisk zloglasnega fašističnega taborišča na Poljskem, je izredna prilika predvsem za mlade, da spoznajo, kako je ljudstvo trpelo v času štiriletnega fašističnega terorja. Taborišče Auschwitz je znano kot evropsko središče, kot kraj, kjer so fašistični morilci uničili nad štiri milijone ljudi različnih narodov in narodnosti, med njimi tudi aktiviste in aktivistke iz naše občine.

Prizadevno poljsko ljudstvo je v obširnem muzeju ohranilo dokaze o grozodejstvih tiranov. Le z ogledom taborišča dobi človek pravo predstavo s kakšnimi zverinskimi sposobnostmi so fašistični plačanci mučili in ubijali ljudi, ki so imeli samo en greh - ljubili so svojo domovino.

Udeležbo na izlet in ogled zanimivosti kar v štirih evropskih državah toplo priporočamo.

ekip za prehodni pokal. Mnogo dela in truda je bilo vložnega za srečanje RVSJ. Na srečanju bratstva in enotnosti 78 je bil organiziran sprejem RVS iz SR Črne gore. Sprejem je doživel izredno podporo in veliko razumevanje DPO, predsednika Sob Jesenice, predsednika ZKB NOV, poslovodnega odbora Železarne, občanov in delovnih ljudi. Komisija za družbeno dejavnost je bila organizator proslave ob 22. decembru prazniku JLA.

Komisija namenja precej pozornosti sodelovanju z vzgojnovarstvenimi ustanovami z namenom, da pomaga pri obrambnih pripravah, usposabljanju, krepitvi varnostne kulture in prenašanju tradicij NOV. S čutom odgovornosti RVS vplivajo s svojimi aktivnosti za vedno večje in bolj načrtno usmerjanje mladine v vojaške poklice in šolo za rezervne oficirje.

INFORMATIVNO PROPAGANDNA DEJAVNOST

Že takoj po redni volilni konferenci je komisija sklenila, da mora informativna dejavnost zaživeti v povsem novi obliki dela. Komisija je delala intenzivno, kar se še posebno odraža v sprotnem obveščanju javnosti o delovanju RVS. Splošno vojaška literatura in strogo zaupna literatura sta popolnoma urejeni. Izdana pa so tudi obvestila o možnosti koriščenja te literature. Komisija se uspešno vključuje v obrambno vzgojne procese. Komisija se tudi prizadeva pri popularizaciji vojaških poklicev. Na področju pridobivanja novih naročnikov revije NAŠA OBRAMBA, je komisija v letu 1978 naletela na mnoge primere nezadovoljstva ob plačevanju letne naročnine. Pri komisiji nastajajo težave, ker je delo komisije specifično, ki potrebuje strokovnjaka s celovito družbenopolitično razgledanostjo. Zato bo potrebno komisijo okrepiti.

KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE

Komisija je bila aktivna. Dosledno je izvršila del zaostalega dela iz leta 1977. Na pobudo komisije je bila izdelana evidenca RVS na oddelku za LO tako, da bo nadaljnje delo bolj natančno. Komisija si je zastavila merila in kriterije na katerih deluje in jih prilagaja republiškim oziroma zveznim merilom. Določen problem predstavlja kadrovanje v vojaške poklice in SRO. Pogoji za sprejem so izredno strogi in zato komisija nima lahkega dela. Komisija je v letu 1978 predlagala predsedstvu, da se podeli 25 priznanj, oziroma bronaste in srebrne plakete. Plakete je prejelo šest organizacij in 19 posameznikov. V višji čin je bilo napredovanih 39 rezervnih vojaških starešin.

DRUGE DEJAVNOSTI

Krepitev organiziranosti po KO je pokazala izredno pozitivne rezultate. Vse organizacije imajo verifikirano pravila. Na letnih konferen-

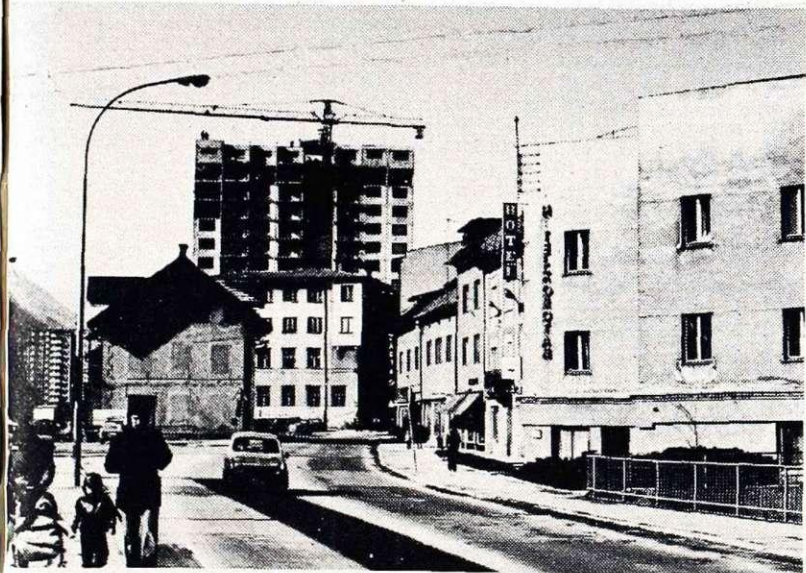
cah KO in OO so se tudi dogovorili, da se čimprej ustanovijo nove OO v krajevnih skupnostih namesto sedanjih aktivov, ki se preveč naslanjajo na delo OO in KO. To odgovorno nalogo bo reševal tudi aktiv ZK. Zelo pereč problem za delo RVS so ustrezni prostori. Zato se tudi ZRVS pridružuje želji po izgradnji novih prostorov za DPO, v katerih bi tudi ZRVS dobila ustrezne prostore, kot specifična organizacija v okviru SZDL.

Sledila je bogata razprava v kateri so delegati pozitivno ocenili dosedanje delo, opozorili pa so tudi na pomanjkljivosti, ki so ponekod še prisotne pri delu. V razpravi so menili, da je potrebno pri izvajanju programa splošno vojaškega usposabljanja in idejnopoličnega izobraževanja upoštevati in izpolnjevati že dosedanje uspešne oblike in metode dela, kot so predavanja, seminarji, taktično-orientacijske vaje z izpiti, urjenje v streljanju, prikazovanje filmov itd. Toda pri vsem tem RVS večkrat naletijo na določene težave, zlasti pri streljanju z novim orožjem, ki ga ni moč dobiti. Isto se dogaja tudi s topografskimi kartami. Marksistično izobraževanje in idejnopolično usposabljanje mora postati sestavni del idejne dejavnosti RVS, ki mora prek KO, OO in organov odločilno vplivati na to, da se bodo RVS-komunisti močno politično angažirali v vseh sredinah našega vsakodnevnega življenja in dela.

In kot je poudaril sekretar komiteja občinske konference ZK Jesenice Franc Kobentar, je dolžnost slehernega RVS, da se v okviru svoje organizacije in v skupni fronti organiziranih socialističnih sil še aktivneje vključuje v vse tokove družbenopolitičnega življenja zlasti v KS, organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih. V okviru skupne fronte se je treba še posebej prizadevati za podružbljanje LO in DS. Povečano skrb je treba nameniti tudi izboljševanju idejnopolične strukture ZRVS. Pri tem bodo morali aktivni ZK še posebno skrb nameniti mlajšim članom ZRVS in jih pripravljati za sprejem v ZK. Se nadalje je potrebno stopnjevati aktivnost RVS v društvi, družbenih in specializiranih organizacijah, kjer bodo odigrali pomembno vlogo, kot mentorji, organizatorji in kot aktivni člani.

V razpravi so še posebej opozorili še na večje sodelovanje z mladinsko, borčevsko in drugimi organizacijami na področju obrambnovzgojnih akcij, kot so pohodi po poteh revolucije, tekmovanja itd., v katerih naj bo množično vključena tudi mladina. ZRVS naj bi se tudi v bodoče prizadevala in prispevala k temu, da bosta splošna ljudska obramba in družbena samozasčita postala množično ljudsko gibanje z aktivnostmi, ki bodo zagotavljale nadaljnji korak k še večji trdnosti in obrambni usposobljenosti delovnih ljudi in občanov in razvoju socialistične samoupravne ureditve.

Jože Urh

Jesenice - staro in novo

Tudi v krajevni skupnosti Hrušica so prejšnjo soboto pripravili proslavo ob 8. marcu. Celotni kulturni program so prispevali člani dramskega odseka domače Svobode. Predstavili so se mladi dramski igralci, recitatorji in člani pionirske folklorne skupine, ki so se prav zato proslavo zopet zbrali in začeli redno vaditi. Pred proslavo je bila krajsa slovesnost na kateri so dolgoletnim aktivnim članicam DPD Svoboda Hrušica podelili knjižne nagrade. Prejeli so jih: Stanka Razinger, Slavka Gaser, Irena Glavič, Fanči Kopitar in Elvira Medja. (Tekst in foto J. Rabič)

ŠESTDESETLETNICA DELAVSKEGA DOMA IN NJEGOVA NADALJNA USODA

Družbenopolitični dejavniki na Jesenicah so začeli z akcijo, da bi se zgradil novi delavski kulturni dom, ki naj bi bil središče kulturnih in družbenopolitičnih dejavnosti. Prav je to, Jesenice to zaslužijo in to terjajo zaradi svojega pomembnega deleža v preteklosti, zaradi potreb sedanjega časa in za zagotovitev pogojev za nadaljnji razvoj na tem področju.

Po vojni smo nasledili Krekov, Sokolski in Delavski dom. V prvem so se pred drugo svetovno vojno zbirali katoliško usmerjeni ljudje, ki so s svojimi dejavnostmi imeli določen vpliv na političen in kulturni razvoj Jesenic. Delovanje v njem pa je bilo zaradi svoje ideološke orientacije pod odločujočim vplivom nazadnjaških sil, ki so delovale kot brezkompromisni nasprotnik naprednega revolucionarnega delavskega gibanja. Iz svojih vrst so nagnali vsakega napredno mislečega človeka; leta 1937 so tudi izključili svojo sindikalno organizacijo JSZ zaradi njene napredne orientacije. Ljudje, ki so vodili ta dom, so bili nosilci protidemokratskega in protidelavskega gibanja in so se med narodnoosvobodilnim bojem povezovali z okupatorji in bili celo organizatorji bele garde (Križman, Gasar, Arnež, Markez in drugi).

Za razvoj Jesenic so imele poseben pomen tudi dejavnosti, ki so se odvijale v Sokolskem domu. Ne smemo prezreti vloge Sokolov na kulturnem in telesnovzgojnem področju. Med njimi je bilo mnogo članov z naprednimi pogledi in so v usodnih dneh vojne vedeli, kam se morajo opredeliti. Ne moremo pa pozabiti, da je bil ta dom tudi zatočišče mrčnih sil. Tu je delovala prva fašistična organizacija Orjuna, tu se je manifestirala politika šestojanuarske diktature, tu so se organizirale akcije za razkritje delavske enotnosti, tu so organizirali stavkokaze. V tem domu so bili sestanki fašističnega gibanja Ljotića, na katerih so sklepali, katerega od revolucionarnih delavcev bo treba likvidirati. Pomemben vpliv pri tem delu je imel Lovro Humar. Bil je organizator jeseniške Orjune in tovarniške obveščevalne službe in naposled še okupatorjev sodelavec in narodni izdajalec.

Madeži obeh domov so preteklost. Stavbi sedaj služita današnjim potrebam delovnih ljudi Jesenic in okolice. Z novo vsebino sta domova dobila tudi novemu času in delu primerno ime. Titov dom in dom TVD Partizan. Obe stavbi sta bili obnovljeni in sta razmeroma dobro ocvruženi. Prav je tako, ne samo kot varstvo z delom ustvarjenih dobrin in prostor za družbeno delo, v nekem smislu tudi kot spomin, čeprav mnogokrat prav grenak spomin na preteklost.

Toliko za uvod in lažje razumevanje zaradi usode doma jeseniškega naprednega delavskega gibanja — Delavskega doma pri Jelenu na Savi.

Ta dom se ni mogel meriti s Krekovim in Sokolskim domom. Oba sta bila zgrajena z dotacijami vladajočih političnih strank in oblasti, s pomočjo cerkve in tovarne. Jeseniški marksisti pa so bili več ali manj prepuščeni samemu sebi, brigati so se morali sami za potrebne prostore, da bi lahko delali in se razvijali. Z nizkimi plačili se ni dalo zbrati dovolj sredstev. V začetku so gostovali v privatnih gostinskih prostorih, kateri pa so bili zaradi tega pod stalnim pritiskom tovarne in cerkve. Zato so se morali naši pionirji sestajati čestokrat po tesnih stanovanjih delavcev ali pa v naravi — gozdovih. Tako je bilo delovanje jeseniških marksistov vse od začetka do leta 1919, ko so dobili prostore v gostilniški stavbi pri Jelenu na Savi.

Po zapisu Škrl Franca je dal to stavbo zgraditi Janko Ferjan, do tedaj gostilničar na Stari Savi. Stavba je bila zgrajena leta 1900 in bo drugo leto stara 80 let. Prve društvene prostore je imelo od leta 1908 v tej stavbi Izobraževalno in pevsko društvo Sava. Društvo je ustanovil pod pokroviteljstvom vodstva tovarne (KID) njihov blaginjak Pangratz. Namen društva je bil, da se tako prepreči tozadevno organiziranje delavcev samih, na drugi strani pa da dobi tovarna preko društva politični vpliv, zlasti vpliv na občini. Isto se je zgodilo tik pred vojno leta 1940. Tega leta je bila izsiljena prodaja in Delavski dom je kupil Westen; Kranjska industrijska družba je takoj začela v domu s »kulturno« dejavnostjo v duhu pomiritve med izkoriščevalci in izkoriščanimi, katero so propagirali z geslom »tovarniške družine«. Kakšna ironija!

Marksistična sindikalna organizacija je bila ustanovljena 2. septem-

bra 1906. Prvotno je imela prostore v hotelu Pošta. Leta 1912 ustanovljeno marksistično delavsko kulturno društvo je dobilo svoje prostore v mali gostilniški sobi pri Jelenu. To društvo je bilo po enem letu razpuščeno. Po končani prvi svetovni vojni in pod vplivom oktobrske revolucije v Rusiji, se je začelo močno širiti revolucionarno razpoloženje tudi na Jesenicah. Število članov marksističnega sindikata (osrednje društvo kovinarjev) je poraslo tako močno, da je postala ena najmočnejših organizacij na Jesenicah. 26. januarja 1919, to je pred šestdesetimi leti, je bilo ustanovljeno novo delavsko — kulturno društvo Svoboda. Nastale so nove delavske politične organizacije. Nove razmere so še bolj terjale, da se reši vprašanje prostorov za uspešno delovanje teh organizacij. Tovariši so zvedeli, da je napredaj Jelenuva hiša. Takratni lastnik je bil profesor Pretnar. Cena hiše je bila okrog 450 tisoč dinarjev. Da bi stavbo lahko kupili, so ustanovili delavsko gospodarsko organizacijo pod nazivom »Stavba in gostilniška zadruga«. Ker so bili takrat brez denarnih sredstev, so se dogovarjali, da bi člani sindikata za nakup te stavbe odstopili nabavni prispevek, ki si ga je sindikalna organizacija pridobila od tovarne zaradi naraščanja cen življenjskih potrebščin. Medtem pa so se začeli za hišo zanimati tudi drugi kupci, zlasti nacionalisti. Nekateri tovariši so se bali, da bo naš nakup propadel, ker še niso imeli denarja. Anton Zugwitz je šel v Ljubljano k socialistu Antonu Kristanu in mu predlagal, naj stavbo kupi Konzumno društvo za Ljubljano in okolico. Konzum je stavbo kupil, stavbna in gostilniška zadruga pa je postala najemnik. Čeprav jeseniški delavci niso postali lastniki stavbe, so kljub temu smatrali to stavbo za svoj dom, ker je bila pravna lastnica socialistična konzuma zadruga v Ljubljani. Od tega časa naprej smo stavbo imenovali Delavski dom in naše organizacije so šele tedaj lahko začele.

Leta 1931 je prišla konzumna zadruga v Ljubljani v finančne težave in je dom prodala. Kupila ga je naša zadruga za 800.000 dinarjev in sicer s posojili. Z novimi nakupi (zemljišče »Stan in doma«, klavnice in gradnja kina Radio) pa so dolgovi naraščali. Čeprav se je precej dolgo odplačevalo, je v kritičnih letih za naše gibanje (1938—1940) zadruga imela še velika bremena. Po izredno zaostreni razredni konfrontaciji tako s podjetjem kot z oblastjo in z nazadnjaškimi silami in samih delavskih vrstah, ko so prizadeli našo organizacijo, odpustili borbeno delavce in jih policijsko preganjali. Zadal so si nalogo, da udarijo še po zadnjem našem oporišču, Delavskem domu. Ne bom navajal vzrokov in težav z dolgovi, temveč bom poudaril le tiste bistvene stvari, ki so nasprotnikom naprednega delavskega gibanja omogočile, da je bil Delavski dom leta 1940 prodan.

Glavni upniki so pritiskali na zadrugo, ji grozili in že sodno predlagali prisilno prodajo. Začutili so, da je prišel čas in izredna priložnost za likvidacijo doma. Čeprav je bilo materialno stanje zadruge težko in skoraj brezizgledno, so bili komunisti proti prodaji doma. Ironija usode je bila prav v tem, da je bil kupec tovarna to je KID. Upravna stavba KID — center razrednih interesov delničarjev in Delavski dom — kovaničnica delavskega boja, sta si stali nasproti kot dve sovražni trdnjavi.

Izredni občni zbor splošne gospodarske in konzumne zadruge za Gorenjsko (tako se je tedaj zadruga imenovala) je bil 11. novembra 1940. leta v društvenih prostorih doma. Izpeljan je bil le po delegatih. Sklep je o prodaji vseh nepremičnin, med drugim tudi o Delavskem domu. Razprava na zboru je bila zelo dramatična. Nekateri so bili proti prodaji doma, komunist Polde Stražar je v razpravi poudaril: »To, kar danes sklepamo, je zgodovinskega pomena. Delavsko gibanje in Delavski dom sta tesno povezana in in Delavski dom samo to zidovje, ampak je tudi delavsko gibanje Jesenic, kajti brez njega bi dom ne mogel obstajati. KID (tovarna) kupuje Delavski dom in ima pri tem svoje interese«. Stražar je opozoril tudi na dragocen položaj zemljišča ob domu. Člani naših organizacij so izkopali skalovje in zavrvali zemljišče in ga tako usposobili za vrt in za prireditve. Govoril je tudi o izgubi vloženega

denarja in dejal: »Mogotci ga bodo rešili, mali človek pa svojega težko prisluženega ne bo mogel rešiti«. Podobno je govoril tudi Anton Thaler in še dodal, da se moramo zavedati, da s tem ne prodajamo samo te stavbe, ampak zaključujemo tudi svoje gibanje. Thaler kot Stražar sta se zavedala politične odgovornosti tega koraka in sta na navzoče na to zgodovinsko odgovornost tudi opozorila. Tu ni šlo le za neko zgradbo, ampak za veliko več, za vse tisto, kar je pod to streho nastajalo in rastle, šlo je za nov in to najtežji udarec delavskemu gibanju na Jesenicah. Od 28 navzočih delegatov je za prodajo glasovalo 22, štirje so glasovali proti, dva sta se glasovanja vzdržala.

Delavski dom, kino Radio, godbeni paviljon in zemljišče, je KID kupila za 2.350.000 dinarjev. Ker pa je kupoprodaja zajemala nepremičnine v 50 kilometrskem obsegu pasu, sta ta nakup morala odobriti še ministrstvo za vojsko in notranje zadeve v Beogradu. Ministrstvo za vojsko je po posredovanju upravne svetnika KID Panica iz Beograda takoj izdalo soglasje, dočim ga ministrstvo za notranje zadeve do nastanka vojne ni izdalo, oziroma ni bilo ustreznega obvestila.

To je le kratek prikaz materialne strani zgodovine Delavskega doma. Bistveno drugačna pa je družbenopolitična stran o kateri sta govorila na obnem zboru Stražar in Thaler. Le-ta je še danes izrednega pomena za osvetlitev zgodovine naprednega delavskega gibanja na Jesenicah.

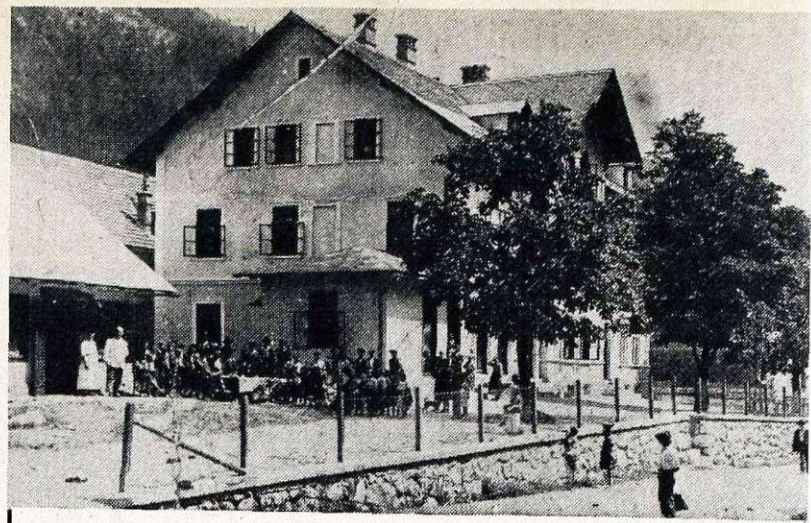
Kakšna usoda je sedaj namenjena domu — simbolu boja jeseniških delavcev? Slišijo se razne variante. Tudi o rušenju se je govorilo. V spomin na dom pa bi se napravila maketa kot eksponat za muzej. Govori se tudi o predlogu, da bi se ohranil le glavni del stare stavbe. Današnje stanje doma govori bolj v prid maketi kot obnovi. Namesto, da bi danes dom predstavljal dostojen spomenik revolucionarnega boja jeseniških delavcev, nosi pečat kulturne sramote.

Ob pobratenju društev upokojencev Jesenic in Trbovelj, so se starejši tovariši iz Trbovelj, ki so pred vojno prihajali v naš dom, zanimali kakšen je dom. Bil sem v stiski, kaj naj jim povem. Upam, da bo prišel čas, ko bomo lahko z vedrim čelom in s ponosom ter brez rdečice na licu, peljali kogarkoli pod streho tega doma.

O pomenu doma za predvojno delavsko gibanje bom navedel nekaj značilnejših dogajanj. Jeseniški socialisti so dobili stavbo leta 1919 in so ji dali naziv Delavski dom. V istem letu je nastala Komunistična partija Jugoslavije, nastali so tudi združeni delavski sindikati. Na Jesenicah bi morali ob proslavi 60-letnice komunistične partije Jugoslavije, in sindikatov proslaviti tudi 60-letnico Delavskega doma in 60-letnico ustanovitve delavskokulturnega društva Svoboda. Svoboda je doživela svoje rojstvo 26. januarja 1919 v prostorih pri Jelenu. Dom in društvo imata za napredno delavsko gibanje na Jesenicah temeljni pomen in bi jima morali dati v jubilejnem letu še poseben poudarek. Tega leta so marksistično usmerjeni delavci organizirali eno največjih prvomajskih proslav za časa stare Jugoslavije. Prvomajsko zborovanje je bilo pred železniško postajo, kulturni in družabni del programa pa se je odvijal že v prostorih doma. To je bila ena prvih mogočih kulturno-političnih manifestacij jeseniških socialistov. V Svobodi so začeli postopoma delati posamezni odseki — dramski, tamburaški, pevski, telovadni in drugi. Prvi telovadni nastop je bil že na novem vrtu Delavskega doma 21. avgusta 1920. Telovadni odsek je postal kmalu tako močan, da je lahko leta 1922 organiziral prvo delavsko olimpiado v Sloveniji. Revija Svobode »Kres« je dala tej manifestaciji velik pomen in priznanje jeseniškim svobodam. Poudarila je, da bo treba še hudih bojev preden bodo dosegli vse svoje cilje in preden jim bodo sledili še drugi delavski kraji.

Leta 1924 so slovenski fašisti- orjunaši napravili pohod v Trbovlje. Tam so v spopadu s komunisti pobili pet delavcev in zažgali rudarski dom. Tako usodo so namenili tudi našemu domu. Jeseniški orjunaši so se o tem domenili, ko so se vračali iz Trbovelj. To pa jim ni uspelo, ker so naše udarne enote stražile dom.

Po prepovedi Komunistične partije Jugoslavije, je bila ustanovljena nova stranka komunistov. Imenovala se je Nezavisna delavska partija Jugoslavije (NDPJ). Jeseniška organizacija NDPJ je bila zelo močna.

Delavski dom na Jesenicah v svoji prvotni izvedbi

Jeseniški komunisti so 27. maja 1924 v delavskem domu razvili svoj prapor. Tudi svobodaši so hoteli imeti svoj društveni simbol. Leta 1926 so hoteli razviti že pripravljen prapor, vendar jim je oblast na sam dan to prepovedala. Delavski dom so zastražili žandarji. Kljub temu so se svobodaši zbrali v kleti doma in podpisali spominsko knjigo o tem dogodku, prapor so pa skrili. Ta prapor je ohranjen in je v tehničnem muzeju Železarne.

Za botra pri razviti prapora NDPJ za Jesenice sta bila dr. Milan Lemež in njegova žena. Lemež je bil takrat znan revolucionar in eden vodilnih komunistov v Sloveniji. V drog prapora so v obliki darovalnih sredstev zabijali posebne zlate in srebrne spominske žebličke. Po razpustu stranke NDPJ so prapor skrivali nekateri tovariši. Policija ga je stalno iskala in celo razpisala nagrado, če bi ga kdo našel. Čudna so bila pota skrivanja te zastave. Med vojno je bila nekaj časa tudi med partizani, po vojni pa je po malomarnosti ta simbol našega boja propadel.

Nešteto dramskih prireditev s socialno in revolucionarno tematiko, nešteto drugih prosvetnih prireditev, mnogo pevskih in godbenih nastopov in družabnih prireditev, nešteto debatnih večerov, na stotine sindikalnih in političnih sej, sestankov in zborovanj, je bilo pod streho Delavskega doma. Tu so bili shodi vseh kovinarjev in drugih delavcev. Tu so se vzgajali in rastle jeseniški revolucionarji, tu se je ostrila in dvigala njihova razredna zavest, iz te sredine so prihajali naši partijski kadri. Dom je bil zatočišče delavcev tudi v hudih časih kot, na primer leta 1932, ko je podjetje odpovedalo delovno razmerje vsem delavcem. V tem domu je bila ustanovljena organizacija Zveze delavskih žena in deklet, ki je odigrala zelo pomembno vlogo v boju jeseniškega delavstva. Komunisti, ki so kovali svojo revolucionarno zavest pod odrom doma, so bili organizatorji velike stavke leta 1935 in leta 1936, organizatorji proslave 30-letnice marksističnega sindikalnega delovanja na Jesenicah. Ta proslava je bila za celjskim zletom Svobod ena največjih borbenih manifestacij delavstva Slovenije. Na pobudo komunistov je bil leta 1936 v tem domu ustanovljen enoten medstrokovni akcijski odbor vseh treh sindikalnih organizacij na Jesenicah.

Istega leta smo uspeli organizirati iz večine organizacij in društev, ne glede na stanovsko, ideološko in politično pripadnost, akcijski odbor za gradnjo klinične bolnice in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Tozadevni sestanki so bili v Delavskem domu, veliko zborovanje pa pred kolodvorom 14. julija 1936. Na tem so govorili predstavniki vseh organizacij in slojev. To je bil začetek ljudsko-frontovskega gibanja na Jesenicah.

Delavski dom je nudil zatočišče tudi drugim delavcem. Pod njegovim okriljem je nastala leta 1936 sindikalna organizacija gradbenih delavcev z Jesenic in okolice. V času svoje stavke so imeli tu stavbinci skupno kuhinjo; skupno z našimi borci in ženami so se spopadli s stavkokazi, z žandarji in s policijo; o tem, kaj je pomenil naš dom za te delavce nam pove izjava pred kratkim umrlega borca in revolucionarja Jožeta Primožiča, ki je rekel: »Jesenice z Delavskim domom so bile zame šola proletariata, tu sem se vzgajal in postal revolucionar«.

V tem domu so se oblikovale zahteve za boljše kolektivne pogodbe, za njihovo izvajanje in izvajanje socialne zakonodaje, za večji kos kruha, za delovno in socialno varnost, za politično, kulturno in socialno svobodo. Tu so nastajali protesti proti krivicam, ki jih je moral prenašati delovni človek; tu so se organizirale protestne akcije proti političnim zaporom, proti izgonu nekaterih komunistov in proti internacijam (Glavnača, Bileča in druga), proti brutalnemu postopanju, kazenskemu odpustu delavcev, zlasti borcev za

delavske pravice in protesti proti policijskemu terorju. Iz te sredine so se rekrutirali španski borci in prostovoljci za bivšo jugoslovansko vojsko. Iz tega doma je v narodnoosvobodilnem gibanju sodelovalo okrog 77 % vsega članstva, od tega 69 partizanov in med njimi 33 prvoborcev in dva kasnejša narodna heroja. Se in še bi lahko našteval dejstva, ki osvetljujejo veličino preteklega boja jeseniških naprednih delavcev, ki so vezana na Delavski dom. Sem so prihajali tudi mnogi napredni delavci iz vse Slovenije, sem so hodili napredni kulturni delavci, pesniki, pisatelji, dramski igralci, študentje in drugi.

Ali je ob vseh naštetih dejstvih upravičljivo, da se dom prepusti usodi, da propade, kot je propadla zastava jeseniških komunistov? Tega ne smemo dovoliti! Čas je že, da se dolg do preteklega obdobja in do Delavskega doma dostojno poravnava. To dolžnost nam nalaga tudi naša družbena zavest. Ne smemo pozabiti, da je stavba tudi po vojni služila in še služi pomembnim dogajanjem železarjev in svobodašev. Tu so se odvijale partijske in sindikalne aktivnosti; tu se je razvijala in utrjevala vloga samoupravnih organov Železarne. To predstavlja živo kontinuiteto boja izpred vojne in nosi v sebi pečat posebnega zgodovinskega obeležja.

Kaj bi rekli k temu naši padli borci, ki so delovali tu? Prva naša simbolična zahvala je bila v tem, da smo trupla 39 borcev položili na žalni oder v domu. Na pročelju Delavskega doma je spominska plošča z imeni 52 padlih jeseniških prvoborcev. Mnenja sem, da spomin na te in druge žrtve našega kraja zahteva več! Opominja nas, da Delavski dom ostane in naj se preuredi tako, da bo ostal kot trajen spomenik na boje jeseniških delavcev za lepše življenje, za socializem, za revolucionarno družbeno preobrazbo, ki jo danes tako uspešno opravljamo.

O vprašanju Delavskega doma se je že večkrat govorilo; dane so bile tudi konkretne pobude. Ob srečanju predvojnih borcev, zapornikov, internirancev (Bileča, Ivanjica) in španskih borcev leta 1977, so bili navzoči tudi vodilni družbenopolitični delavci in predstavniki občine. V razgovoru je bila izražena misel, da se Delavski dom ali »rdeča trdnjava«, kakor so ga nasprotniki imenovali, obnovi in ohrani kot spomenik predvojnega revolucionarnega gibanja na Jesenicah. Istega leta so jeseniški upokojenci na svojem obnem zboru razpravljali o tem in poslali ustrezen predlog vodilnim organom Železarne. Franc Konobelj-Slovenko je v Glasu 5. septembra 1978 objavil sestavek pod naslovom »Delavski dom, jeseniški spomenik revolucije«. V članku so konkretne pobude in poziv za rešitev tega vprašanja. Kakšen je bil odziv, mi ni znano. Menim, da bi družbenopolitični dejavniki, samoupravni organi Železarne in občine morali čimprej opredeliti svoj odnos do tega vprašanja in povedati, kaj mislijo. Pri tem naj imajo poseben delež člani organizacij, ki predstavljajo kontinuiteto delovanja izpred vojne, to je komunisti, sindikalna in mladinska organizacija Železarne in delavsko-kulturno društvo Svoboda, iz katerih vrst je izšlo pred vojno veliko borcev in dva narodna heroja. Pri tem odločanju ne bi smela biti ovira materialno vprašanje. Če bošta dovolj močna zavest in volja, da se dom ohrani, bodo tudi materialne ovire slej ko prej premagane.

Prepričan sem, da bodo jeseniški delavci letos ob praznovanju 60-letnice komunistične partije in sindikatov v jugoslovanskem merilu dostojno proslavili tudi 60-letnico socialističnih organizacij in 60-letnico delavsko — kulturnega društva Svoboda na Jesenicah ter se opredelili za nadaljnjo usodo Delavskega doma. Upam, da lahko izrazim svojo globoko vero, da bo ta dom končno dobil tisto mesto, ki mu pripada.

Vencelj PERKO

NA JESENICAH RAZSTAVA »ARHIVSKI DOKUMENTI O OBNOVI IN SOCIALISTIČNI GRADITVI V LETIH 1945 DO 1947 NA GORENJSKEM«

Zgodovinski arhiv Ljubljana, enota za Gorenjsko je ob 80-letnici pripravil razstavo arhivskih dokumentov, ki prikazuje procese in dogodke v prvem letu in pol po osvoboditvi na Gorenjskem.

Štiriletna osvobodilna vojna je pustila zelo hude posledice. Ljudska oblast, ki se je začela oblikovati že med vojno, je prve dneve svobode vse svoje sile usmerila v to, da bi se življenje vsaj za silo normaliziralo.

Ena glavnih nalog oblasti je bila zagotoviti ljudem osnovne življenjske potrebe, zlasti živila, kar je bila predvsem v mestih izredno težka in občutljiva naloga. Reševali so jo z uvedbo racionalizirane prehrane, z delitvijo živil na karte.

Izredno pomembno je bilo tudi to, da se je ljudska oblast takoj lotila socialnega skrbstva. Potrebno je bilo poskrbeti za vračajoče internirance in izseljence. Ustanovili so posebne zbirne postaje, ki so skrbele za zdravstveno varstvo ljudi, ki so se vračali na svoje domove. Poskrbljeno je bilo tudi za ostarele ljudi, sirote, partizanske vdove, itd.

V porušenih mestih je bilo potrebno čim hitreje odstraniti ruševine in pričeti z obnovo.

Zelo pereče je bilo stanovanjsko vprašanje.

Da bi se te naloge reševale kar najbolj organizirano, so pri mestnih odborih OF že na prvih sestankih maja 1945 ustanavljali prehranjevalne, socialne, gradbene, delovne, stanovanjske in druge odseke.

Poleg naštetih nalog, ki so se pokazale prve dneve po osvoboditvi, je bila osnovna naloga nove ljudske oblasti, da zagotovi tudi razvoj socialističnega družbenega reda, saj je bila NOB tudi ljudska revolucija. Novega družbenega reda pa ni bilo mogoče doseči preko noči. Doba, ki jo obravnava naša razstava, ima izrazito prehodni značaj. Tako jo je označil tudi Edvard Kardelj, ko je citiral Marxa, da je med kapitalizmom in socializmom neko prehodno obdobje, ki še nosi pečat stare družbe, v kateri pa se hkrati porajajo in čedalje bolj utrjujejo elementi nove socialistične družbe. To prehodno obdobje ne more biti nič drugega, kot neka oblika diktature proletariata, ki je že označena kot družba socialističnega tipa. S temi mislimi je Edvard Kardelj na kratko podal bistvo tega obdobja.

Tako je bila na političnem področju glavna naloga utrditi oblast, ki se je preko odborov OF in ponekod že izvoljenih narodnoosvobodilnih odborov razvijala že v času vojne. Avgusta 1945 so bile prve svobodne volitve v krajevne, mestne in okrajne narodnoosvobodilne odbore, novembra istega leta je bila izvoljena ustavodajna skupščina Jugoslavije; v začetku leta 1946 je bila proglašena prva jugoslovanska ustava, v začetku leta 1947 pa je bila izglasovana prva slovenska ustava.

Razvoj socializma pa ni bil mogoč brez močnega gospodarskega državnega sektorja. Izvedena je bila vrsta revolucionarnih ukrepov, npr.: zaplembe, konfiskacije, zamenjava okupatorjevega denarja in zlasti agrarna reforma. Večja podjetja so postala državna, manjša pa so bila v tem času še vedno v privatni lasti. Proces podružabljanja gospodarske

osnove se je nadaljeval po sprejetju zakona o nacionalizaciji decembra 1946.

Gospodarstvo se je srečevalo z vrsto težav, zlasti je bilo pereče pomanjkanje surovin.

Važen instrument pri normalizaciji takratnega stanja so bile tudi zadrage, ki so se delile na produk-

tivne, kmetijsko-živilnorske, nabavno-prodajne, ki so jim rekli tudi NAPROZA, in obnovitvene zadrage. Slednje so imele izredno pomembno vlogo pri obnavljanju vasi in mest in so bile povezane v tehnično bazo na našem področju v tehnično bazo Škofja Loka.

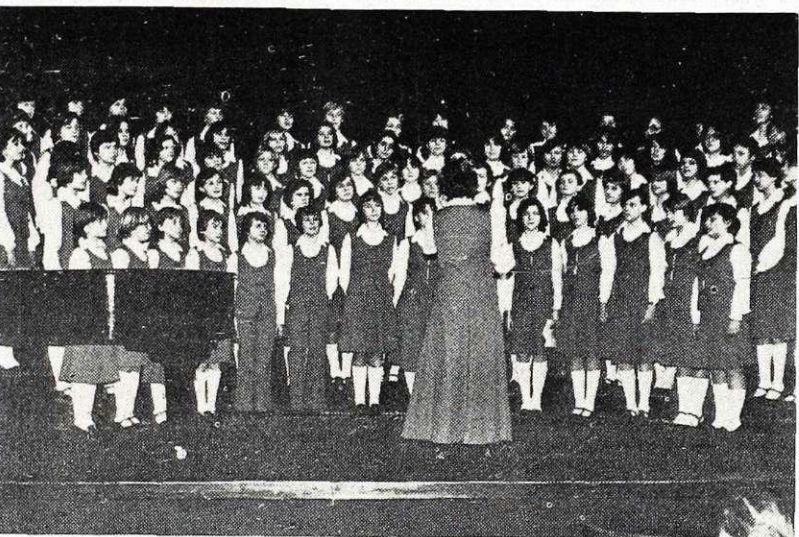
Kljub številnim težavam ljudska oblast ni pozabila na šolstvo in kulturo, saj so bili v tem času številni kulturni festivali, npr.: na Jesenicah, v Kranju, Škofji Loki, v Radovljici pa so člani ljubljanske Opere na prostem uprizorili Prodano nevesto.

Razstava je odprta v Delavskem domu na Jesenicah od 19. marca do konca meseca, vsak dan, razen nedelje, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Janez Kopač

Dolina pod Poncami – Planica, ni znana samo po smuških skakalnicah, temveč tudi po lepih smučarskih terenih, na katerih leži sneg do pozne pomladi. (Tekst in foto A. Kerštajn)

Mladinski pevski zbor iz Trbovelj je gostoval na Jesenicah (Foto J. Rabič)

NJEN PROSTI ČAS – RAZMIŠLJANJE OB 8. MARCU

Njen prosti čas! Hm! Le kje ga ima, se včasih sprašujem. Mati je zelo skrbna in delavna, kljub temu pa vedno nasmejana.

Pridem domov. Ko odprem vrata kuhinje, stoji tam pri štedilniku in kuha. Začuti prisotnost moje bližine. Ozre se. Z nasmehom me pozdravi, jaz pa nemo opazujem njen obraz, gube so zarisane v koticah ust, oči globoko upadle v očesne jamice od prečutih in neprespanih noči. Gledam ta, zame mili obraz, približam se ji in jo vroče poljubim na lice.

Mati si obriše mokre roke ob predpasnik.

Poldne je. V roki držim jedilni pribor in ga nameščam ob krožnikih.

»Tu bo sedel oče, ta žlica je za brata!«, mrmram.

Mati pripravlja solato.

Ura je tri popoldne. Pod temnimi naočniki oče bere časopis. Brata ni. Jaz sedim, v roki držim knjigo. V kuhinji je tišina. Čuje se le šelest časopisnega papirja in ropot krožnikov.

Z zavihanimi rokavi si mati popravi nagajive lase, ki ji štrlijo pod ruto. Globoko vzdihne. Rada bi ji pomagala, pa mi ne pusti. Pravi: »Saj rada delam, ti pa se uči! Delo drži človeka pri življenju.«

Pozno popoldne je že. Obe klečiva na tleh. Spolzka mokra cunjica nama polzi iz rok. Mati počasi premika roke. Te njene zlate roke! Hrapave od trdega dela. Sonce nama naravnost sveti v oči.

Večer. Mati lika. Sedaj le s težavo premika likalnik po srajci. Nato jo poškrpi z vodo in spet nadaljuje.

Pozno zvečer. Na nebu mesečina.

Mati sedi na stolu in bere knjigo. Sklonjena je. Utrujena.

Še zadnja zvezda se utrne, ko ugasne luč.

Njen prosti čas ...?

Liljana Milojevič
literarni krožek OŠ
Karavanskih kurirjev NOB
Koroška Bela

JEZIK NAŠ VSAKDANJI

Nocoj sem na srednjih valovih poslušal poročila Radia Ljubljana.

Radijski napovedovalec je po pravici z navdušenjem govoril o celjskem atletskem klubu Kládivar, potem pa je o načrtih za prihodnje delo spregovoril še novi predsednik kluba Kládivar.

Oba sta naglašala besedo čisto narobe:

Kládivar.

Gorenjci pravimo orodju *kwadu*, človeku, ki z njim ravna, *kwádvár*. In naš gorenjski naglas je v knjižnem jeziku obveljal. O tem se lahko vsakdo prepriča v Slovenskem pravopisu ali v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. Čas bi bil torej, da bi se tudi Štajerci in radijci prilagodili pravilom, čeprav je štajerski naglas praviloma v nasprotju s knjižnim.

Oton Župančič je zapisal:

»... da plane

kládivar, kládivar

silni iz nas.

Kar je ob tem zanimivo:

Gorenjec bo *kládivu* zmeraj rekel *kwádu*.

Ko pa zagleda besedo zapisano, se mu pa zmeša v glavi in jo lepo po štajersko izgovori kot *kládivo*.

V takih primerih sem v šoli večkrat skorajda ponorel.

»Poznaš orodje?«

Boječe, plašno:

»Ja ... Seveda ... To je *kwádu*.«

»Preberi še enkrat besedo v čitvu!«

Pa je prebrala še enkrat:

»Kládivo.«

»Kako si rekla, da doma pravite orodju?«

»Kwádu.«

Lepo. Besedo sem zapisal na tablo.

Kládivo.

»Preberi!«

»Kládivo!«

Zbrisal sem besedo. Narisal sem *kládivo*.

»Kako temu pravite doma?«

Ja ... *kwádu* ...

Zbršem sliko. Na tablo napišem *kládivo*.

Pa spet vse guljenje še enkrat od začetka.

Gorenjci smo svoje bolj revne dni tlačili *záseko* v *déze*. Danes so nam v ta namen postali že žetniki premajhni. Ko pride gost v hišo, se postavimo najraje s tem, da mu postavimo na mizo *klobaso iz záseke*. Če se znajdemo v kakšnem sodobnem starinsko domačem gostišču, si po vseh malicah in kosilih najraje privoščimo *klobaso z záseko*.

Ko pa je učenka v Finžgarju zagledala zapisano, da mu je mati za praznik rezino kruha namazala z *záseko*, je to mirno prebrala kot *zaséko*.

»Si že kdaj jedla *záseko*?«

»Ničkolikokrat. Saj vsako leto zakoljemo prašiča.«

»Kako praviš tistemu, kar jemlješ iz *déze*?«

»Záska.«

»In kaj je jedel Finžgar?«

»Kruh in *zásko*.«

Torej je morala prebrati stavek znova. Seveda s poudarjeno *zaséko*.

Narišem na tablo deblo, spodaj v njem *zaséko*, ki jo je drvar izsekal.

»Vidiš luknjo? Bi jo lahko pojedla h kruhu?«

Potem smo s prisrčnim veseljem cel teden v zboru ponavljali, kakšen je razloček med *záseko* in *zaséko*.

Se huje je z *Bégunjami*.

Vsa Gorenjska roma v *Bégne*. Vsako domačo ali tujo delegacijo, ki zaide v naš konec, popeljemo v Vrbo in v *Bégne*.

Ko pa je ime tega kraja enkrat zapisano, slišimo iz vsakih ust, da se mu reče *Begúnje*.

Nesrečna moderna vokalna redukcija!

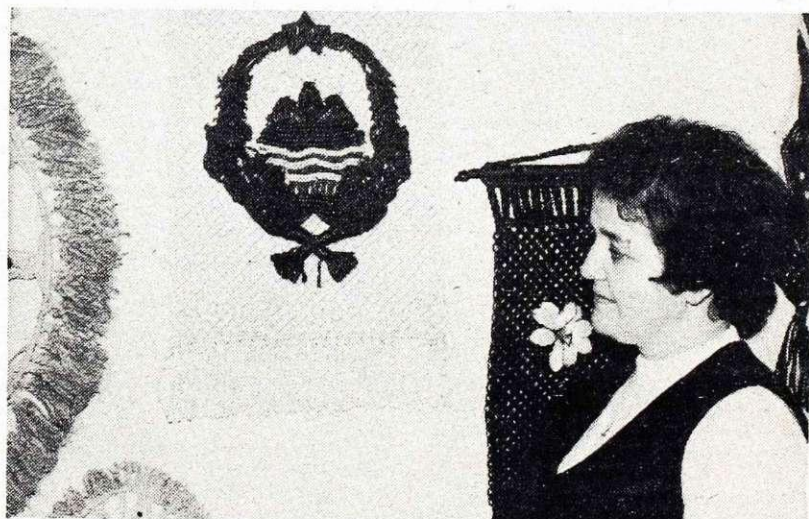
Pred več stoletji so Gorenjci začeli nepoudarjene samoglasnike v besedah v svojem govoru izpuščati. Pa so nastale *palca*, *skira*, *malca*, *južna*, *klinc* pa *mš* in *kp* in *rt* in še marsikaj. (V zadnjih primerih je polglasnik namenoma izpuščen.)

Toda še vedno so PISALI *palica*, *sekira*, *malica*, *južina*, *klinec*, *miš*, *kup*, in *rit*.

Zménimo se torej:

Ali bomo v naši zborni izreki in v pogovornem jeziku upoštevali veljavni gorenjski naglas ali ne?

Janez Svolfšak

Še en drobec z izredno uspele razstave izdelkov iz makrameja v delavskem domu na Jesenicah. Na sliki Kati Čušin ob svojem izdelku, na katerega je vdelala grb SR Slovenije. (Foto B. Blenkuš)

LEPO PRAZNOVANJE 8. MARCA

Za 8. marec – mednarodni praznik žensk – je pri nas zelo veselo. Vsako leto pripravimo proslavo, ki razvedri vse, ki se na ta dan zberejo v avli osnovne šole 16. december v Mojstrani.

Letos je bilo še posebno veselo. V programu smo sodelovali učenci iz vseh razrednih skupnosti, pevski zbor in člani dramske skupine. Program so zaključili člani folklorne skupine KUD Jaka Rabič s spletom gorenjskih plesov.

Osmi marec je lep dan! Otroci naberemo šopke prvega cvetja za svoje mamice in za tovarišice.

Na ta dan se spomnimo tudi vseh tistih žensk v naših vaseh, ki so dopolnile 80. leto starosti. Akcija ima že lepo tradicijo. Že več kot deset let jo izvajamo v sodelovanju s krajevno skupnostjo.

Obiskali smo 24 žena. Čestitali smo jim k prazniku. Obdarili smo jih s cvetjem in ličnimi vizitkami ter praktičnim darilcem, ki smo ga izdelali sami.

To so bila lepa srečanja. Vesel sem, da sem sodeloval v akciji. Odločil sem se, da ne bom čakal novega 8. marca. Tudi med letom bom kdaj potrkal na vrata, pri ženicah, ki sem jo letos obiskal za dan žena.

Tomaž Pšenica, nov. krožek
OŠ 16. december, Mojstrana

OBČINSKO SREČANJE PEVSKIH ZBOROV

Že tradicionalno srečanje z našimi zbori v občini Jesenice bo v petek, 23. marca, ob 19. uri v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah. Na srečanju bodo sodelovali:

1. Mladinski pevski zbor Blaž Arnič – 40 pevcev – zborovodja Roman Ravnič;

2. Moški pevski zbor društva upokojencev Javornik – Koroška Bela – zborovodja Jaka Veber;

3. Oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica – Breznica, vodja Marjan Jemec;

4. Moški pevski zbor društva upokojencev Jesenice – 21 pevcev – zborovodja Janez Ponikvar;

5. Moški pevski zbor DPD Svoboda Slavko Černe Kranjska gora – 18 pevcev – zborovodja Dane Škelj;

6. Moški pevski zbor Vintgar Blejska Dobrava – 25 pevcev – zborovodja Alojz Vengar;

7. Ženski pevski zbor pevskega društva Jesenice – 34 pevk – zborovodja Milko Škoberne;

8. Mešani pevski zbor Planika iz Ukev – Italija, zborovodja Marjan Gorjup.

Sproslave ob danu žena ob Blejski Dobravi (Foto Z. Jekter)

Skupščina telesnokulturne skupnosti Jesenice se obvezuje, da na osnovi letnega programa telesnokulturne dejavnosti po osnovnih kazalcih izdela, na osnovi enot storitev določenih s tem sporazumom, normativne (tehnične, delovne, stroškovne) za posamezne te dejavnosti, upoštevajoč prioritete panog in posameznikov za vrhunski šport, rekreacijo in rekreativno tekmovalni sistem, telesnokulturni minimum ter športnotekmovalni sistem za kvalitete dejavnosti. (5. člen samoupravnega sporazuma o temeljnih plana telesnokulturne skupnosti za obdobje 1976–1980).

Če bi prebrskali gradivo, ki so ga prejeli delegati te skupnosti za zadnje sejo skupnosti, bi se nam zdelo, da je takle kompliciran tekst le samemu sebi namen. Dejansko pa je še kako pomemben, saj postavlja temelje metodologiji prikazovanja podatkov, na osnovi katere skupščina skupnosti izpolni svojo dolžnost ob sprejemanju zaključnega računa ter polletnega periodičnega obračuna: da sploh lahko analizira VSEBINSKO IN FINANČNO realizacijo programa skupnosti. Z drugimi besedami: da se na seji delegacij in skupščine ne govori tja v tri dni na osnovi nekaj splošnih in neoprijemljivih podatkov in deli sredstev na lepe oči, da se lahko preverja, koliko se uresničuje večkrat poudarjena osnovna misel sporazuma, to je: namen ustvarjati visel delavcev in občanov čim bolj enake pogoje glede zadovoljevanja telesnokulturnih potreb. Dogovorjeni osnovni program se zagotavlja vsem občanom pod enakimi pogoji in standardi, piše v sporazumu o temeljnih plana. Piše pa tudi, da skupščina vsako leto poroča udeležencem sporazuma o izvajanju letnih programov.

V gradivu, ki so ga prejeli delegati za zadnje sejo, na kateri so razpravljali tudi o zaključnem računu, so bili samo finančni podatki, koliko je ta ali oni lani porabil in koliko namerava porabiti letos. Nobenih podatkov o tem, kolikim delavcem in občanom so posamezni nosilci omogočili zadovoljevanje njihovih telesnokulturnih potreb, na kakšni ravni, koliko jih je bilo vključenih, kakšne vrhunske doseže so te dosegle, kakšno zadovoljstvo so nudile delavcem za milijone, ki so jih združili tudi zanje.

Čemu, se vprašajmo, je v sporazumu o temeljnih plana govora o enotnih dogovorjenih standardih o aktivni starostni strukturi, ki naj bi predstavljala določen odstotek določen starostne strukture, o velikosti vadbenih skupin, tedenski aktivnosti, odstotku selekcije glede na prebivalstvo občine, enotah aktivnosti kot so vadbena ali trening, nastop ali tekma, prireditve pa o tem, da se prav glede na te standarde ter število prebivalstva v občini računajo planirana sredstva.

V gradivu, ki so ga prejeli delegati, je zahteva, omenjena sicer bolj površno in mimogrede, po krepitevi samoupravnih odnosov na področju telesne kulture, sicer našla svoje mesto. Toda, se vprašajmo, čemu ni niti z besedico omenjeno, da se zgornji omenjena določila samoupravnega sporazuma, za katerega se nismo dogovorili zato, da bi bil zgolj volk sit in koza cela in ne zato, da bi se delalo po starem, ne izvajajo? Čemu ni zapisano, da bi izvajanje teh določil pomenilo tudi konkretno uresničevanje zahtev po krepitevi samoupravnih odnosov?

Za telesno kulturo gre veliko sredstev. Poleg sredstev s katerimi razpolaga telesnokulturna skupnost, sem lahko prištejemo še sredstva, ki jih izven sporazuma za šport izdajajo sindikat in delovne organizacije. Ne omenja se najbrž v vsakdanjih pogovorih kar tako, da je Železarna v tem pogledu molzna krava. Lani je, na primer, iz sklada skupne porabe porabila za različne dotacije, med katerimi le-te za telesno kulturo zaobsegajo precejšen delež, 13 milijonov dinarjev (novih seveda). Za primerjavo naj navedemo, da je to skoraj tolikšna vsota, ki jo Železarna daje za telesno kulturo polovico toliko kot vsota za regrese in natančno polovico toliko kot vsota za topli obrok, oziroma malo manj kot tretjina vsote za investicije v stanovanjsko izgradnjo (kjer so všteta tudi posojila za individualno gradnjo, nakup stanovanj ter odplačila anuitet). Ob tem telesnokulturna skupnost predlaga še sprejem dveh posebnih sporazumov za združevanje sredstev za odplačevanje anuitet kredita za »Koblo« v višini 2.000.000 din ter investicijo v kopališče Ukova v višini 16.000.000 din (letos in prihodnje leto naj bi združili 20–25 odstotkov te vsote).

Da, to so precejšnja sredstva. Toda kakšno je stanje telesno kulturnih objektov v krajevni skupnosti, zlasti na periferiji Jesenice, kdo jih uporablja in koliko se mora pri vsakem udeleževanju odšteti še iz lastnega žepa. Vlečnice kopališča, tenis igrišča niso zastoj. Oprema je draga. Kdo si lahko kaj privoščiti in kdo ne? Koliko je bilo zgrajenega s prostovoljnimi delom? Ne vemo! In mogoče smo mirnejši, če tega ne vemo, če se to ne analizira.

Toda v oči vseeno bode mačehovska skrb za taborniško organizacijo, ki naj bi po letošnjem predlogu dobila le 96.000 dinarjev (približno toliko kot dve poprečni šolski družbi). Ko bi se morali zamisliti nad dejstvom, da je to ena najbolj perspektivnih telesnokulturnih organizacij. Ne le glede množičnosti, ampak tudi glede cele vrste najširših socialnih, telesnokulturnih in kulturnih vrednot s katerimi lahko oblikuje osebnost mladega človeka od najbolj rosnih otroških let, pa tja preko pubertete do zrelosti.

Odbor, ki naj bi pripravil predloge za novi srednjeročni plan razvoja telesne kulture bi torej moral premisliti o celi vrsti vprašanj. Kljub znanim portoroškim sklepom in vrsti posvetov se telesna kultura očitno še vse preveč vrti med omejenimi možnostmi in velikimi ambicijami ter željami. Vprašanja vsekakor zaslužijo široko problemsko obdelavo v okviru sekcij socialistične zveze, kjer bi moral svoje povedati tudi sindikat, da bi se presegle različne klubške težnje ali pa zapiranje telesne kulture v ozke društvene okvire. Takšen pristop s poudarkom na konkretnosti in na razvijanju telesne kulture v najbolj celoviti osnovni celici (tudi za delavca), to je v krajevni skupnosti, vprašanje telesne kulture vsekakor zasluži.

Vsak človek je celota. V to celoto pa vsekakor sodi tudi zadovoljevanje potrebe po gibanju in igri, potrebe po kreativnem oddihu, po razumnem koriščenju prostega časa.

Božidar Lakota

KOLIKO VELJA JESENIŠKO ALPSKO SMUČANJE?

Avtor HB je v prejšnjem Železaru pod gornjim naslovom objavil uspeh jeseniških alpskih smučarjev. Res, zavirljivi uspehi, katerim lahko samo čestitamo. Nerazumljivo pa mi je, da je avtor napisal tudi naslednje: »Kljub majhnim sredstvom IN V GLAVNEM S SAMOFINANSIRANJEM in obilo ljubiteljskega dela so tekmovalci teh klubov dosegli zavirljive uspehe.«

Nemim, da bi bilo pošteno od pisca, če bi napisal, da je bilo možno take uspehe doseči tudi zato, ker so delovni ljudje občine Jesenice iz svojih osebnih dohodkov zbrali za telesno kulturo v letu 1978 skoraj milijardo din. Od tega je dobila občinska smučarska zveza okrog 100 starih milijonov in da je na eni prejšnjih sej delavski svet Železarne dodatno odobril za smučarski šport še 35 starih milijonov. Ne trdim, da so ta sredstva prevelika, trdim pa, da pri takih sredstvih in tako ozkem krogu tekmovalcev, le ne more biti govora o samofinansiranju. Normalno pa je, da vsakdo za svojega otroka, pa najsibo tekmovalca ali ne, nekaj prispeva za njegovo

športno aktivnost. Treba je upoštevati, da je na Jesenicah več kot deset športnih panog, katere vse morajo živeti od denarja, katerega prispevajo delovni ljudje. Mogoče piscu ni znan podatek, da nekateri klubi za svojo dejavnost dobivajo le nekaj starih milijonov. Denimo, da je nogometni klub za leto 1978 dobil nekaj čez pet starih milijonov. Kakšna skromnost je potrebna, da kljub s članskim, mladinskim in pionirskim moštvom obdrži svojo aktivnost. Najbrž ni potrebno komentirati.

Na tem mestu bi tudi rad popravil Božidarja Lakota, ki je v eni prejšnjih števil Železara napisal pod naslovom: Šport: Samopotrjevanje ali odtujitev, da bomo v letošnjem letu za občinsko kulturno skupnost zbrali le okrog 720 starih milijonov, za telesno kulturno skupnost pa kar 939 starih milijonov. Podatek najbrž ni točen, ker bomo za občinsko kulturno skupnost v letu 1979 zbrali kar okrog 1,5 starih milijarde din. Konkretno je bila prispevna stopnja za občinsko kulturno skupnost 1,01 %, za telesno kulturno skupnost pa 0,65 %.

Če občinska kulturna skupnost odvede republiški kulturni skupnosti v letu 1979 kar okrog 800 starih milijonov, s tem ni rečeno, da delovni ljudje nismo toliko zbrali za kulturo. Mislim, da je zanimivo vprašanje, če je občinska in republiška kulturna aktivnost sorazmerna, tako visoko vloženim sredstvom.

SR

Pripis uredništva: V dopolnilih k temeljnemu planu samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1979–1980, ki so bili objavljeni kot priloga Železara, je v tabeli z naslovom »Program kulturne skupnosti Jesenice – 1979 in 1980« navedeno pod postavko »Celotni program (1–17)«, da znaša vrednost celotnega programa kulturne skupnosti 7.198.000 din. V istem gradivu piše za telesno kulturno skupnost takole: »S tem aneksom planiramo, da bomo združili v letu 1979 (v tekočih cenah) 10.227.000 din.« Če od te številke odštejemo 836.000 din – tako so v istem aneksu ovrednotene naloge skupnega programa telesnokulturne skupnosti SR Slovenije – dobimo vsoto, ki jo bomo združevali za zadovoljevanje telesnokulturnih potreb občanov Jesenice. Toliko o tem. Kazalo pa bi najbrž tudi razčleniti, kako se ta sredstva razporejajo v krajevne skupnosti ipd. pa končno tudi, kot pravi avtor, presoditi, če je aktivnost sorazmerna vloženim sredstvom. Navsezadnje ne gre le za neke abstraktne številke. Gre za konkretnega človeka v konkretni skupnosti, ki naj bi živel čimpolnejše in čimbogatejše življenje.

AKTIVNOST NAJMLAJŠIH NA LEDENI PLOSKVI

Letos poteka že drugo leto, odkar so otroci z vzgojno varstveno organizacijo Jesenice vključeni v tekmovanje za športno značko. Program za športno značko obsega poleg prehodov, iger z žogo, smučanja in kolesarjenja še drsanje. Hokejski klub Jesenice nam je omogočil, da smo vzgojiteljice VVO Jesenice opravile izpit iz osnove drsanja in poučevanja otrok v osnovah drsanja. V tečaj je bilo vključenih 12 vzgojiteljic, ki so ga vse uspešno opravile.

Po opravljenem tečaju v sezoni 77/78 nam je hokejski klub omogočil dvakrat tedensko poučevanje otrok v drsanju v dopoldanskem času. V drsanje je bilo vključeno 220, pet do sedemletnih otrok. Tudi v sezoni 78/79 nam je hokejski klub dal na razpolago ledeno ploskev dvakrat tedensko. Tudi letos je bilo v drsanje vključenih 220 otrok srednjih in starejših skupin. Vzgojiteljice smo vodile vsaka svojo skupino, ki je štela tudi do 28 otrok. Za učenje drsanja tako številnih skupin je bilo treba vložiti veliko poštornovalnosti in napora. Vadbna v drsanju je potekala po naprej pripravljenem programu, ki so ga pripravile vzgojiteljice.

Veliko več se da delo tudi narediti, če bi imela vsaka vzgojiteljica deset otrok in bi nam še kdo prisločil na pomoč. Kljub temu pa smo s uspehom zadovoljni, saj so otroci osvojili osnove drsanja in si pridobili nalepko drsalca v tekmovalno za športno značko.

Pri drsanju smo naleteli tudi na določene težave. Pri obuvanju in zavezanju drsalca smo izgubili veliko dragocenega časa, saj so otroci še majhni in je bilo vsakemu posebej treba zavezati drsalce. Včasih nam je pri tem prisločil na pomoč kdo od staršev, za kar so jim bile vzgojiteljice hvaležne.

Velik problem je predstavljal tudi prevoz otrok na drsalce. Oba vrtca na Jesenicah enota Julke Pibernik in enota Angele Opepek, sta precej oddaljeni, kar predstavlja za otroke te starosti določen napor. Zato smo dali na Viatro prošnjo za prevoz otrok, vendar je bila cena prevoza previsoka. Toda tudi ta problem smo prebradili. Vzgojiteljice VVO Jesenice

MLINOV JOŽA JE ODSMUČAL V VEČNA LOVIŠČA

Ko se je naša svetovno znana Planica letos ob svoji 45-letnici pripravljala na svoje največje slavlje, na V. svetovno prvenstvo v smučskih poletih, so se gore od Mangarta do Prisojnika zavile v svinčeno sive megle in oblake. Zavalovale so za Jožem Mlinovim – Mlinovim Jožem, pionirjem smučarskega športa, planinstva in lovstva v slovenski Sibiriji, Planici, ki je v 83. letu svojega izredno bogatega življenja umrl. Umrl je mož, ki je v Ratečah že pred 63 leti, leta 1916, utiril prve globoke smuče v zibelko našega smučarskega športa, Planico.

Skromni in gostoljubni dom Mlinovega doma v robeh pod Karavanami, z enkratnim pogledom na mogočno verigo naših najmočnejših, zasneženih in v led ukovanih gora Mangarta, Ponc, Struga, Vevnice, Jalovca, Šit, Mojstrovk, se je zvil v črno žalost. Za Jožem Petričem niso zvalovali samo domači, temveč vsa vas in tudi številni drugi bližnji in daljni ljubitelji in obiskovalci čudovitih gora, ki se čredijo na južnem nebu Planice.

Ko so se oblaki in megla spuščali v svinčeno sivih slapovih preko Malega in Velikega Kota, Jalovca, Šit in Travnika v Planico, so obstali tudi tropi gamsov pod strehastimi previci na Gamsovih rižah in v Lopah pod Pečmi, sama so ostala samotna gnezda orlov v Smrtnici. Vse v robeh, na grebenih, v tokavah, žlelah in klovah Planice je obstalo. Še snežni plazovi, meteži so utihnil s svojo vseuničujočo pesmijo, na grebenih niso več vihrale snežne zastave, vse je zavalovalo za dolgoletnim prvim pastirjem številnih tropov brez zvoncev, ki je poznal vse stične divjadi na sončni in senčni strani Planice. Mlinov Joža je pasel in skrbno čval tropce gamsov, srnjadi in druge divjadi polnih 25 let. Poznal je vse solnice in krmišča v Siljici in Siljencu, na Brdcih in pod Pečmi. Najbolj plemeniti gamsi so se pasli v Rajici na Kumuljah in v Lopah. Znal je skrbno čuvati dristišča divjih petelinov, ruševcev in dristišča najbolj plemenitih gamsov in srnjadi.

Doma je ostala žalost in praznina. Bogata, s srebrnom okrašena in okovana risanica med kapitalnimi rogovi gamsov in rogli srnjadi, tro-

fejami ruševcev niso edina dediščina plemenitega lovca, za njim so ostala tudi številna priznanja, diplome in odlikovanja.

Joža Petrič, pionir planinstva in smučarskega športa v Ratečah in Planici, slovenski Sibiriji, se je rodil 14. marca leta 1896. Kot devetnajstletnik je bil vpoklican v avstroogrsko vojsko, kjer je služil kot gorski lovec polna tri leta, od 1915 do 1918. Ob zaključku vojne je bil hudo ranjen na Monte Grapi na italijanskem bojišču.

Med pogumnimi gorskimi lovci se je na soški in tirolski fronti seznanil s smučarjem. Po veliki svetovni moriji, je skupaj z Janezom Hlebancem, Luksom, brati Černeti, Petrom Klotfarjem iz Mojstrane in Kranjske gore, začel v rodni Ratečah propagirati smučanje. V letih med obema vojnama je v Planici izsolal in vzgojil številčno močar in sposoben kader odličnih smučarjev tekačev in skakalcev (Maksa Juvana, Andreja in Janeza Kerštajna, Andreja, Janeza in Joža Rožiča, Janka Mežika, Toneta Petriča in številne druge), ki so častno reprezentirali rateški, slovenski in jugoslovanski smučarski šport na številnih domačih, mednarodnih in celo svetovnih prvenstvih in olimpijadah.

Joža Petrič ni bil samo ljubitelj divjadi, cvetja in planinskega okolja, bil je tudi začetnik smučarskega športa in planinstva v Ratečah in Planici pred šestdeset in več leti. Mlinov Joža je bil vnet in navdušen zagovornik in protagonist smučarskega športa in planinstva, ki so ga uvajali odlični gorski vodniki pod Mangartom in Jalovcem – Janez Kuri, Andrej Tof, Janez Kavalari in drugi.

Pred velikim jubilejem naše svetovno znane Planice smo posmrtno ostanke lovca, smučarja in planinca pokopali na pokopališču pri sv. Tomažu, da v miru počivajo pod tako ljubljeno gorami Planice. Svetlik velikega človeka, ljubitelja lepote in veličine planinskega sveta, pionirja smučarskega športa in planinstva v Ratečah in v Planici pelo še dolga leta navduševali starejše in mlade za ti dve naši narodni, množični in vrhunski panogi telesne vzgoje in športa.

Zuro

V SPOMIN NA TRAGEDIJO POD MOJSTROVKO

Pred enajstimi leti (23. 3. 1968) so umrli v snežnem plazju pod Mojstrovko štirje mladi perspektivni alpinisti: Gajšek in Noč s Koroške Bele ter Zupan in Robič iz Martuljka.

Za obletnico te tragedije (23. 3. 1969) smo se zbrali številni gorniki ob spominski plošči na Slemenu. Z nami je bil tudi pokojni dr. Alojz Dolhar, zdravnik iz Trbiža. Po skromni slovesnosti smo skupaj odsmučali prek zasneženih vevin Mojstrovke proti Tamarju. Toda nad grapo Sneženjaka je dr. Dolharju zdrsnilo in omahnil je v smrt. Gore so ugobile človeka, ki je gorel in izgorel zanje.

Dr. Alojz Dolhar se je rodil 17. 2. 1903 v Trstu. Zdravniški poklic pa je opravljal v Trbižu, kamor so hodili po pomoč in navet ljudje od blizu in daleč. K njemu so hodili razen bolnikov, kulturno-znanstveni delavci, turisti in številni planinci iz Italije, Avstrije, predvsem pa iz Slovenije. Bil je vse življenje zavezanec in trden Slovenec – zato je bila njegova smrt zelo težak in boleč udarec naši narodnosti skupnosti v majestvu. Dr. Dolharja, ki je bil vzoren mož in oče svojih družin, pošten in iskren pa do znancev in prijateljev, ne bomo pozabili.

Dr. Dolhar je prehodil, prepežal ali presmučal mnogo gora v Avstriji, Švici, Italiji in Jugoslaviji. Bil je na Matterhornu, Breithornu, Glocknerju, Cevdalu, Marmolati, Adamelu, Corvatschu, Paljuju, Boju, Veliki Zini in na drugih gorah. Največ pa je obiskoval domače Juljske Alpe, katere je poznal tako temeljito kot pred njim le dr. Julij Kugy in dr. Henrik Thuma.

Z dr. Dolharjem sva se pred leti spoznala v gorah. O takrat smo skupaj prehodili in prepežali mnogo gora, poleti in pozimi, doma in v tujini. Skupaj smo plezali po grebenu Stüdl na Grossglocknerju, po vzvodnem grebenu Seekopfa, SZ razu Belopotoške Spice, v Montažu po Kugyjevi smeri, v severni steni Košute, kaminsko v Mojstrovki, opravili grebensko prečenje Rokavov do Oltarja. Bili pozimi na Prestreljeniku, Triglavu, Rjavini, Jalovcu, Mojstrovki. Smučali v Triglavu, Voglu, Marmolati in drugod. Še in še bi lahko naštevati. Najbolj pa je bil zadovoljen z vzponom na divji stolp Campanile di Val Montanai leta 1967, katerega izpostavljenost in vertikalna sta enkratni. Na vrhu pa smo srečni zvonili z malim zvoncekom, na katerem piše italijanski: Tu zvonijo le drzni. Z nami je bil na spominskem pohodu na Stol in na Titovi stafeti s Triglava. Takrat je v Kovinarski koči na Triglavu napisal v spominsko knjigo: »Sečen in zadovoljen sem, ker mi je bilo dano, da sem s šestimi križi z veliko žlico zajemal vse lepote triglavskega zimskega sveta.«

Večkrat smo se pri njem v krogu njegove družine v Trbižu navduševali ob njegovih krasnih diapozitivih z gora, katere smo obiskovali skupaj. Nepozabno!

Ni naključje, da je slovensko planinsko društvo Trst prvi del svoje planinske poti »vertikale« od tromoje do Neveškega prevala (Sella Nevea), posvetilo pokojnemu dr. Dolharju. Planinsko »Vertikalo«, ki začne na tromoji in konča na tržaškem krasu ter poteka nstran meje, kjer je slo-

venski življenj – pa si planinci dajmo kot obvezo, da jo prehodimo še letos.

Za desetletnico dr. Dolharjeve smrti je prav, da se ga spomimo kot zavednega Slovenca, dobrega zdravnika, navdušenega gornika in vzornega prijatelja.

V spomin na žrtve snežnega plazju pod Mojstrovko ter ponesrečenega dr. Dolharja organizira mladinski odsek planinskega društva Jesenice pod vodstvom Valodja Stojana pohod mladincev in alpinistov na Sleme. V soboto, 17. marca, pridejo do Erjavčeve koč na Vršču, v nedeljo, 18. marca, ob 7. uri pa se povzpnejo prek Vratice na Sleme do spominske plošče. V ugodnem vremenu in dobrih snežnih razmerah pa bi udeleženci sestopili v Tamar.

Janez Krušic

NOČNI VELESLALOM V MOJSTRANI

Planinsko društvo Dovje-Mojstrana je v petek, 9. marca, izvedlo tradicionalni vsakoletni nočni veleslalom na smučišču v Mojstrani za člane planinskih društev iz jeseniških občine. Tokrat je bila udeležba manjša, saj so nekateri mislili, da veleslalom ne bo več moč izvesti zaradi pomanjkanja snega na mojstranskem smučišču. Tako je nastopilo le 60 tekmovalcev, predvsem članov planinskih društev Gozd Martuljek in Dovje-Mojstrana.

REZULTATI:
St. člani: 1. Zmitek, PD Jesenice, 37,07. 2. Zupan, PD Gozd Martuljek 39,42. 3. Robič, Gozd Martuljek 40,27.
Člani: 1. Rabič, PD Mojstrana 35,09. 2. Martinjak, PD Mojstrana 36,18. 3. Kotnik, PD Mojstrana 36,84.
Mladinci: 1. Podrekar, PD Mojstrana 35,35. 2. Teraž, PD Mojstrana 39,15. 3. Mertelj, PD Gozd Martuljek 39,87.
Članice: 1. Cerkovnik, PD Mojstrana 50,62. 2. Podrekar, PD Mojstrana 51,87.
Ml. članice: 1. Saša Lavtizar, PD Mojstrana 44,67. 2. Robič, PD Gozd Martuljek 54,66.
Mladinke: 1. Lakota, PD Mojstrana 41,69. 2. Robič, PD Gozd Martuljek 46,26. 3. Gregori, PD Gozd Martuljek 46,94.

J. R.

ZAPRT PLANINSKI DOM

Planinsko društvo Javornik – Koroška Bela sporoča vsem obiskovalcem, da bo planinski dom Pristava v Javorniskem Rovtu v dneh od 19. do 23. marca zaprt zaradi letnega dopusta osebja.

Od 24. marca dalje bo dom Pristava ponovno redno oskrbovan in priporočamo obisk.

PD Javornik – Kor. Bela

Z občnega zbora PD Dovje – Mojstrana (Foto J. Rabič)

PLANINCI POD TRIGLAVOM O SVOJEM DELU

V začetku marca so se člani planinskega društva Dovje-Mojstrana zbrali na rednem letnem občnem zboru. Dejavnost v preteklem letu so tudi tokrat ocenili kot zelo uspešno. Predsednik društva Stanko Kofler je v uvodnem poročilu poudaril, da je bila lanskega leta aktivnost predvsem povezana s proslavljanjem velikega planinskega jubileja 200-letnice prvega pristopa na Triglav, planinci v tem kraju pa so proslavljali tudi svoj jubilej in sicer 50-letnico obstoja društva. Ob tej priložnosti so na slavnostni prireditvi, ki so jo pripravili v dvorani kulturnega doma na Dovjem, razvili društveni prapor.

Drugi veliki dogodek, ki je bil delovnega značaja pa je bila otvoritev prenovljenega Aljažvega doma v Vratih. Razen tega pa je bila dejavnost društva razvejana tudi na drugih področjih. Med drugim so lani pri društvu ustanovili aktiv zveze komunistov, člani pa so zelo dobro sodelovali tudi s krajevnimi družbenopolitičnimi organizacijami in svetom krajevne skupnosti. Kot je v nadaljevanju poudaril Stanko Kofler, je planinsko društvo s 590 člani najbolj množična organizacija v krajevni skupnosti.

Upravni odbor društva se je v tem mandatsnem obdobju sestel enajstkrat in obravnaval številne zadeve. Društvo je dobro sodelovalo tudi s koordinacijskim odborom planinskih društev občine Jesenice in koordinacijskim odborom planinskih društev občine Jesenice in koordinacijskim odborom planinskih društev Gorenjske.

V nadaljevanju je bilo tudi iz poročil posameznih odsekov in komisij razvidno, da so bile izvedene številne zadeve. Člani alpinističnega odseka so se, poleg številnih vzponov, udeleževali raznih smučarskih tekmovalij, sodelovali so pri prenosu triglavske stafete, udeležili so se železarske alpinistične rally za memorial Gorana Rabiča.

Člani gospodarskega odseka so imeli ves čas obli budno uprte v izgradnjo Aljažvega doma. Tukaj je bilo do lanske otvoritve prenovljenega doma opravljenega veliko dela, od tega tudi več kot 200 prostovoljnih ur. Seveda so se dela nadaljevala tudi še potem, predvsem pri urejanju okolice doma. Pri tem so sodelovali tudi učenci osnovne šole 16. decembra Mojstrana.

V preteklem letu pa sta bila uspešna tudi markacijski odsek in mladinski odsek.

V razpravi so prisotni opozorili na nekatere probleme, med drugim tudi na to, da je

v društvu še premalo aktivnih članov. Zaradi prizadevnih in neumornih jih je le desetina, ostali pa se v društvene akcije vključujejo le občasno. Precej besed so namenili tudi vseslovenski akciji za zbiranje sredstev za obnovo doma na Kredarici. Domenili so se, da bodo podprli akcijo zbiranja obveznic od cest za obnovo doma na Kredarici med svojim članstvom.

Precej besed pa so v razpravi namenili tudi Triglavski muzejski zbirki, ki so jo lani začeli pripravljati. Imenovali so tudi že muzejski odbor, ki je doslej zbral že precej gradiva. Nekaj ga je bilo tudi že lani razstavljenega v Mojstrani, razstava pa je bila prenešana tudi v Godešic in Radovljico. Člani muzejskega odbora so pozvali vse navzoče planince da tudi v naprej odstopajo vse zanimive stare predmete, ki se povezujejo s planinstvom v Mojstrani in okolici.

Ob zaključku občnega zbora so sprejeli tudi več pomembnih sklepov ter izvolili nov upravni odbor društva. Za predsednika so ponovno izvolili Stanka Koflerja.

J. Rabič

ODLIČNI REZULTATI ČLANOV SD TRIGLAV

Streška družina Triglav Javornik – Kor. Bela je 9. marca pripravila za svoje člane družinsko tekmovalje za troje zlata puščica, ki je najbolj množično tekmovalje v streljanju z zračno puško v SR Sloveniji. Tekmovalje se vedno pričena s prvenstvi družin, nadaljuje se z občinskimi tekmovalji, najboljši tekmovalci pa streljajo nato na republiškem finalu, ki bo letos 26. marca v Slovenskih Konjicah.

Na družinskem prvenstvu SD Triglav je nastopilo okrog 20 tekmovalcev, najboljši pa so dosegli rezultate, ki sodijo med najboljše tudi v republiških okvirih.

Rezultati tekmovalja so naslednji: 1. Janez Otrin 562 krogov (od 600 možnih), 2. Franci Bizjak 551 krogov, 3. Pavel Jeršek 544 krogov, 4. Danilo Svetlin 527 krogov, 5. Brane Globočnik 526 krogov, 6. Drago Kotnik 526 krogov, 7. Oto Maher 498 krogov, 8. Marjan Barbo 493 krogov, 9. Jože Otrin 460 krogov, 10. Stanko Krnelj 436 krogov itd.

Najboljši bodo nastopili na občinskem prvenstvu, če pa bodo dosegli predpisano normo 540 krogov pa tudi na republiškem finalu.

ARJEV

REZULTATI: 1. Mladinke: 1. Majda Noč 1:16,1, 2. Ba-
ra Tonec 1:30,5, 3. Damjana Klnjar 1:
itd.
Mladinci: 1. Joža Rekar 1:02,0, 2. C.
Razinger 1:02,5, 3. Janez Branc 1:03,5.
Clasir: 1. Janez Smolej 1:06,2, 2. J.
Klnjar 1:31,0 itd.
To je še en velik dokaz, da je med na-
dimi v Planini pod Golico zelo veliko z-
manjše za zimski sport. Med njimi pa so
zelo dobri tekmovalci.